

Κ. Παγλας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ 1914

ΤΕΥΧΟΣ Β'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΝΤΖΕΒΕΛΑΚΗ

1 9 1 4

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ
ΔΑΣΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ 1914

ΤΕΥΧΟΣ Β'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΝΤΖΕΒΕΛΑΚΗ

1 9 1 4

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

τῶν πλημμυρῶν καὶ χρησιμοποιούμενα καταλλήλως πρὸς ἄρδουσιν τῶν γαιῶν.

Τὸ ἀνατολικὸν τοῦτο τμήμα τῆς Μακεδονίας περιλαμβάνει τὰς ἐπομένας μεγάλας πεδιάδας:

Τὴν τῶν Σερρῶν μὲ ἑκτασιν 1258 τετρ. χιλιομέτρων, τὴν τῆς Δράμας μὲ ἑκτασιν 560 τετρ. χιλιομέτρων περίπου, τὴν τοῦ Σαρί-σαμπάν μὲ ἑκτασιν 400 τετρ. χιλιομέτρων περίπου καὶ τὴν τοῦ Πραδίου μὲ ἑκτασιν 100 περίπου τετρ. χιλιομέτρων. Ἡ ἀναλογία δὲ μεταξὺ τῶν ὀρεινῶν μερῶν πρὸς τὰ πεδινὰ εἶναι μεγαλειτέρα ἐν αὐτῷ ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις τμήμασιν.

Ἐξετάζοντες τὰς διχόρους περιφερείας ἰδιαιτέρως, παρατηροῦμεν τὰ ἐπόμενα.

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΕΡΡΩΝ

Τὰ ἐδάφη τῆς περιφερείας ταύτης ἐν μὲν τῷ κεντρικῷ τμήματι αὐτῆς εἶναι ἀργιλλοαμμώδη καὶ ἐνιαχοῦ ἀργιλλώδη. Ἐννοεῖται δὲν στερεῖται ἡ περιφέρεια αὕτη καὶ ἀμμωδῶν γαιῶν, ἐν αἷς καλλιεργεῖται κατὰ προτίμησιν τὸ ὄπιον καὶ σησάμιον. Τὸ Β. Δ. τμήμα περιλαμβάνει ἐδάφη κυρίως ἀμμώδη σχηματισθέντα ἐκ τῶν παρασυρομένων γαιωδῶν ὑλικῶν τοῦ Στρυμῶνος.

Τὸ νότιον τμήμα τῆς πεδιάδος ἔνθεν καὶ ἐκεῖθεν τῆς λίμνης τοῦ Τ' Ἀχينوῦ καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν αὐτόθι λοφίσκων εἶναι ἀσβεστοपुरικοαργιλλῶδες ἢ ἀσβεστοαμμῶδες καὶ κατάλληλῶν διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν καπνῶν.

Τὰ ἐδάφη τῶν ὀλίγων ὄροπέδιων εἶναι μᾶλλον ἀσβεστοαργιλλώδη. Τὰ ὄρη εἶναι γυμνὰ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τῆς δασικῆς βλαστήσεως καὶ φέρουσι μόνον μικροὺς θάμνους καὶ φρύγανα, χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν βοσκὴν κυρίως τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων.

Ὁ μέγας ποταμὸς Στρυμῶν, ὅστις διαρρέει τὴν πεδιάδα ταύτην ἐπιφέρει μεγίστας καταστροφὰς εἰς τὰς γαίας τὰς κειμένας ἔνθεν καὶ ἐκεῖ-

θεν τῆς κοίτης αὐτοῦ σχεδὸν κατ' ἔτος. Ἰδίᾳ ὁμως αἱ καταστροφὰὶ αὗται εἶναι αἰσθητόταται εἰς τὸ ΒΔ. τμήμα τῆς πεδιάδος, ὅπου οὗτος καταστρέφει κατὰ διαφόρους ἐποχὰς πολλὰ χωρία καὶ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ παρασυρομένων ἀμμωδῶν ὕλῶν κατέχωσεν εὐρυτάτας ἐκτάσεις καταστήσας αὐτὰς ἀκαλλιεργήτους.

Τὸ αἷτιον τῶν καταστροφῶν διὰ τὸ τμήμα τοῦτο εἶναι, ὅτι τὰ ρεῦμα αὐτοῦ βαῖνον ἐκ Β. πρὸς Ν. ἔχει λάβει τροπὴν πρὸς δυσμὰς καὶ κατόπιν νοτιώτερον πρὸς ἀνατολὰς σχηματίσαν μεγάλην καμπήν, τοῦθ' ὅπερ δυσχεραίνει τὴν παράσυρσιν τῶν γαιωδῶν οὐσιῶν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἀκώλυτον ῥοήν τῶν ὑδάτων πρὸς νότον ἐν καιρῷ πολυομβρίας. Τὰ ὕδατα τούτου ἔνεκα ἐκφεύγουσι σχεδὸν κατ' ἔτος τῆς κοίτης αὐτοῦ καὶ καταπλημμυροῦσι τὴν περιφέρειαν ταύτην, ἀποτελουμένην ἐξ 100 καὶ πλέον τετρ. χιλιομέτρων. Ἐπειδὴ δὲ λόγῳ τῆς ἐπιχώσεως τοῦ τμήματος τούτου ἐκ τῶν παρασυρομένων γαιωδῶν οὐσιῶν ἀποκλείεται καὶ ἡ ἀρχικὴ κοίτη τοῦ ποταμοῦ, πολλάκις οὗτος μετὰ μακρὰς περιόδους ἀλλάσσει κοίτας καὶ καταστρέφει χωρία κείμενα προηγουμένως ὅπως δὴ ποτε μακρὰν τοῦ κέντρου τῶν πλημμυρῶν. Ἐνεκα τούτου ἐπαυξάνεται μεγάλως καὶ ἡ ἀβεβαιότης περὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρὰ τῷ τμήματι τούτῳ τῆς πεδιάδος γαιῶν, ὅρος δυσμενέστατος, ὥς εἶναι φυσικόν, διὰ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν τοῦ τμήματος τούτου. Ἴσως ὁ σχηματισμὸς τεχνητῆς διώρυγος ἐπαρκoῦς νὰ περιλάβῃ τὰ ὕδατα τοῦ Στρυμῶνος καὶ ἐν πολυομβρίᾳ ἀπὸ τοῦ χωρίου Μύρσαλα μέχρι τοῦ χωρίου Μπουρκοῦκι νὰ ᾔρῃ τὸ αἷτιον τῶν καταστροφῶν τούτων. Περαιτέρω ὁ Στρυμὼν παρὰ τὰς ἐκβολὰς του πλησίον τῆς παλαιᾶς Ἀμφιπόλεως (σημερινοῦ Νεοχωρίου) συναντᾷ λόφους, οἵτινες ἀποστενοῦσι τὴν κοίτην αὐτοῦ καὶ τὸν ἀναγκάζουσι νὰ λάβῃ φορὰν δυτικωτέραν τῆς κανονικῆς. Τούτου ἔνεκα δυσχεραίνεται ἡ ἀθρόα ἐκροὴ τῶν ὑδάτων του εἰς τὴν θάλασσαν ἐν καιρῷ πολυομβρίας. Τὸ γεγονὸς τοῦτο συνετέλεσε διὰ τοῦ χρόνου νὰ σχηματισθῇ ἡ λίμνη Τ' Ἀχينوῦ μεθ' ὁμωνύμου ἔλους, ἅτινα καταλαμβάνουσιν ἑκτασιν ἀκαλλιεργήτων καὶ νοσηρὰν πλέον τῶν 200 τετρ. χιλιομέτρων. Τῆς μελέτης τῆς ἄρσεως τοῦ τελευταίου τούτου ὄρου, ὥς ἐπληροφορήθημεν, εἶχεν ἐπιληφθῇ ξένη ἐταιρεία, ἣτις ἐσκόπει νὰ διατρήσῃ τοὺς παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν λόφους, ἵνα δώσῃ μείζονα διέξοδον εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Στρυμῶνος πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ Στρυμῶνος καὶ οἱ παραπόταμοι αὐτοῦ συντελοῦσιν

εἰς παρομοίας καταστροφὰς καὶ χρήζουσιν ἴσως εὐθυγραμμήσεως τῆς κοίτης, ὡς καὶ ἄλλων τεχνικῶν ἔργων.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς:

Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πεδιάδος τῶν Σερρῶν, τὸ καὶ εὐφορώτερον, καταλαμβάνεται ὑπὸ μεγάλων ἰδιοκτησιῶν (τσιφλικίων) ἢ καὶ τινων χωρίων (τσιφλικίων μετὰ μικροῖδιοκτησιῶν), τὰ ὁποῖα κατοικοῦνται σχετικῶς πρὸς τὰς πεδιάδας τῆς Δράμας καὶ Σαρι-Σαμπάν πολὺ πυκνότερον. Μέρος δὲ τῶν γαιῶν τῶν τσιφλικίων τούτων καλλιεργεῖται κατὰ μέγα μέρος διὰ τῶν κολλήγων (γιαριτζήδων ἢ ὄρταξήδων καλουμένων) καὶ δι' ὑπηρετῶν (κοινῶς ἀϊλαξήδων ἢ χισμεκτάρηδων). Ἐπικρατεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς κτήμασι τούτοις ὡς πρὸς τοὺς κολλήγους τὸ «μισάρικον» σύστημα, δηλ. τὸ τῆς διανομῆς τῆς ἐσοδείας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σπόρου τῆς ἐπομένης ἐσοδείας καὶ τῆς δεκάτης ἐξ ἡμίσεως εἰς τε τὸν ἰδιοκτήτην καὶ τὸν κολλήγον. Οἱ ὑπηρέται ἐξ ἄλλου λαμβάνουσιν ἐτησίαν μισθοδοσίαν εἰς χρῆμα καὶ εἰς εἶδος. Κρίσεις καὶ λεπτομερείας τινὰς περὶ τῶν βλαβῶν εἰς τὴν γεωργίαν τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ συστήματος τούτου ἔχομεν ἐκθέσει ἐν τῇ προγενεστέρᾳ ἡμῶν ἐκθέσει. Τὸ μέγιστον συνήθως τμήμα τῶν γαιῶν τῶν τσιφλικίων (εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις πέραν τοῦ ἡμίσεος) παραμένει ὡς βοσκή ἢ λειμῶνες, καίτοι συχνότατα καλλιεργήσιμον.

Τὰ κεφαλοχώρια, δηλ. τὰ χωρία, ἐν οἷς οἱ κάτοικοι εἶναι κάτοχοι τῶν γαιῶν τῶν χωρίων των, εὐρίσκονται κατὰ μέγιστον μέρος ἐπὶ τῶν λόφων ἢ τῶν ὑπωρείων αὐτῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέων. Οἱ μικροῖδιοκτῆται δ' αὐτῶν κατέχουσι γαίαν ἀπὸ 5 — 40 — 50 Τουρκικῶν στρεμ. ἕκαστος συνήθως.

Ὡς πρὸς τὰς καλλιεργητικὰς ζώνας τῆς πεδιάδος τῶν Σερρῶν σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς:

Ἐν μὲν τῷ ὁμαλῷ κεντρικῷ τμήματι τῆς πεδιάδος τῶν Σερρῶν καλλιεργοῦνται κυρίως ὁ ἀραβόσιτος καὶ ἐκ τῶν σιτηρῶν ἡ κριθή, ὁ σῖτος, ἡ σήκαλις, ἡ βρώμη, ἐλάχιστα δὲ ἡ ὄρυζα. Ὅμοιως καλλιεργεῖται ἐν αὐτῷ ὁ βάμβαξ καὶ τὸ ὄπιον, ἐλάχιστα δὲ τὰ ὄσπρια καὶ ἰδίως ἐξ αὐτῶν οἱ φασιόλοι, οἵτινες καλλιεργοῦνται μετὰ τοῦ ἀραβοσίτου, καὶ ἡ ῥόδη, ὡς καὶ τὸ σησάμιον. Διενεργεῖται προσέτι ἐν αὐτῷ καὶ ἡ κτηνοτροφία μεγάλων ζώων καὶ ἰδίᾳ βοῶν καὶ βουβάλων, ὡς καὶ ὀλίγων προβάτων.

Ἐν τῷ ΒΔ. τμήματι τῆς πεδιάδος ταύτης, ὅπερ, ὡς ἐρρήθη, κατακλύζεται συχνότατα ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Στρυμῶνος κατὰ μέγιστον μέρος, δὲν καλλιεργεῖται, ἢ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὁ ἀραβόσιτος, ἀλλὰ διατρέφει τοῦτο τὸν μεγαλείτερον ἀριθμὸν μεγάλων κτηνῶν, ἰδίᾳ βοῶν καὶ βουδάλων, ὡς καὶ ἀρκετῶν χοίρων καὶ ἵππων.

Ἐκ τοῦ τμήματος τούτου προμηθεύονται κατὰ μέγα μέρος τὰ ἀροτριῶντα καὶ πρὸς σφαγὴν κτήνη οἱ καλλιεργηταὶ καὶ ἔμποροι τῆς πεδιάδος ταύτης, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ὁμόρων μερῶν (οἷον τῆς περιοχῆς Δράμας καὶ Ξάνθης).

Ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν λόφων κειμένων χωρίων τῆς περιφερείας καὶ ἰδίως τῶν τοῦ νοτίου τμήματος αὐτῆς, τὰ μὲν κείμενα βορείως τῆς λίμνης τοῦ Τ' Ἀχينوῦ ἀπασχολοῦνται διὰ τῆς καλλιεργείας πρωτίστως τοῦ καπνοῦ καὶ εἶτα τῶν σιτηρῶν, τὰ δὲ κείμενα νοτίως τῆς αὐτῆς λίμνης, δηλ. τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ Νιγρίτης, ἀπασχολοῦνται διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ βάρδακος, τῶν σιτηρῶν, τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ ὀπίου, ὡς καὶ διὰ τῆς σηροτροφίας.

Ἡ περιφέρεια τῆς Ζίχνης ὡς κυρίαν καλλιέργειαν ἔχει τὰ καπνὰ, ὀλιγώτερον δὲ τὰ σιτηρὰ καὶ τὸν ἀραβόσιτον.

Εἰδικώτερον δὲ ἐξεταζομένου τοῦ ζητήματος ἡ καλλιέργεια τῶν διαφόρων προϊόντων ἐπεκτείνεται ὡς ἑξῆς :

Ο ΚΑΠΝΟΣ

α') Ἐν τῇ περιοχῇ Σερρῶν.

Χωρὶα παράγοντα τὰς μεγαλειτέρας ποσότητος κατατασσόμενα ἀναλόγως τῆς παραγομένης ποσότητος εἶναι τὰ ἑξῆς :

Δόδιστα, Βεζνίκιον, Σαρμουσακλῆ, Σουμπάσχιοι, Τοπόλιανη, Σοκόλι, Χόρβιστα, Πόρνα, κείμενα πάντα ΝΔ. τῆς περιοχῆς Σερρῶν.

Ἐξ αὐτῶν παράγονται τὰ καλλίτερα καπνὰ εἰς τὰ χωρὶα Βεζνίκιον, Δοδίστα καὶ Σαρμουσακλῆ.

β') Ἐν τῇ περιοχῇ Νιγρίτης.

Ἀναλόγως τῆς ποσότητος Νιγρίτα, Τσερπίστα, Χοῦμκος, Ζερδοχώρι, Τζίντζος, Ἐξοδον, Ἀρκουδοχώριον, Ἄνω καὶ Κάτω Κρούσοδον.

Κατὰ ποιότητα· Ζερδοχώρι, Τζίντζος καὶ Ἄνω καὶ Κάτω Κρούσοδον.

γ'. Ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ζίχνης.

Ἀναλόγως τῆς ποσότητος·

1) Πρὸς νότον τοῦ ποταμοῦ Ἀγγίστου: Ῥοδολεῖθος, Κιούπκιοι, Σέμαλτον, Πραδίστα, Λακκοδίκη, Κωστάκι, Βουλτσίστα, Βιτάστα, Τσερέπιανη,

2) Πρὸς βορρᾶν τοῦ ποταμοῦ Ἀγγίστου: Ἀλιστράτη, Ἰρίδερ, Καρλίκοβον, Κλεπούσνα, Ἀναστασιά, Ἄνω καὶ Κάτω Νούσκα.

Κατὰ ποιότητος δέ· Τσερέπια, Κιούπκιοι, Ῥοδολεῖθος, Σέμαλτον, Λακκοδίκη, Κωστάκι, Βουλτσίστα καὶ Ἀγγίστα.

Ο ΒΑΜΒΑΞ

Ἡ μὲν ἐντοπία παραλλαγή καλλιεργεῖται εἰς τὰ χωρία τῆς περιοχῆς τῆς Νιγρίτης ἀπὸ τοῦ Δημητριτίου μέχρι Τσάγεζι, ἐπίσης δὲ ἐν Ῥαδολεῖθω, Κιούπκιοι, Πραδίστα καὶ Λακκοδίκῃ τῆς περιοχῆς Ζίχνης. Ἡ Ἀμερικανικὴ παραλλαγή καλλιεργεῖται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Σερρῶν καὶ τῆς Μπαϊρακλή-Τζουμαγιάς. Αἱ περισσότεραι ποσότητες παράγονται ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Νιγρίτης.

Ο ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΩΜΗΛΑ

Καλλιεργεῖται καθ' ὅλην τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν καὶ ἰδίως εἰς τὰ πλησίον τῆς λίμνης Τ' Ἀχينوῦ χωρία, ὡς καὶ ἐν τῷ ΒΔ. τμήματι τῆς πεδιάδος καὶ εἰς τὰ ὀρεινὰ χωρία Ἄνω καὶ Κάτω Βροντοῦ, ὡς ποτιστικός. Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα χωρία καλλιεργοῦνται ἐν μεγάλῳ τὰ γεώμηλα, δι' ὧν τροφοδοτοῦνται αἱ πόλεις τῶν Σερρῶν καὶ Δράμας. Ἰσως πέραν τῶν 2000 στρεμ. καλλιεργοῦνται ἐν αὐτοῖς ἐτησίως διὰ γεωμήλων. Ὅπου καλλιεργεῖται ἐν μεγάλῳ ἀραβόσιτος, παράγονται καὶ ἀρκετὰ μεγάλαι ποσότητες λευκῶν φασολίων, ἐνίοτε καὶ ἐρεβύνθων (περιοχὴ Μπαϊρακλή-Τζουμαγιά), τὰ ὅποια σπείρονται μεταξὺ τῶν γρκαμῶν τοῦ ἀραβοσίτου καὶ συμπράττονται μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀγροῦ.

ΤΑ ΣΙΤΗΡΑ

Και ιδίως ὁ σίτος καλλιεργεῖται κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὰ κεφαλοχώρια τῆς περιοχῆς τῆς Νιγρίτης καὶ ἐν τῇ σχετικῶς ξηροτέρᾳ περιοχῇ μεταξὺ Μπαῖρακλῆ-Τζουμαγιάς καὶ Σερρών.

ΤΟ ΟΠΙΟΝ

Καλλιεργεῖται ἐν τῷ νοτίῳ τῶν Σερρῶν τμήματι τῆς πεδιάδος μέχρι τῆς Μπαρακλῆ—Τζουμαγιάς, ὡς καὶ εἰς τὰ χωρία Δημητρίτσι, Ἀδδαμάλι, Κοπάτσι, Ζυλότρον καὶ Τσερπίσταν τῆς περιφερείας Νιγρίτης.

Η ΑΜΠΕΛΟΣ

Καλλιεργεῖται εἰς τὰ κεφαλοχώρια κυρίως τῆς περιοχῆς Νιγρίτης, ὡς καὶ εἰς τινὰ χωρία τῆς περιοχῆς Δεμίρ-Ἰσάρ (Μαραμόρ, Τζουμα-μάχ., Μοσετζαλῆ, Κούλα, Μελιγκίτσι καὶ Ζάβδιακο) καὶ εἰς τὰ χωρία Σουμπόσκιοῦ, Δοδίσταν, Βενζίκον καὶ Σαρμουσακλῆ τοῦ Ν. Α. τμήματος τῆς πεδιάδος. Τὰ τελευταῖα ταῦτα χωρία παράγουσιν ἀποκλειστικῶς καλὰς ἐδωδίμους σταφυλὰς.

Η ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ

Ἐξασκεῖται ἐν τῇ περιοχῇ κυρίως τῆς Νιγρίτης (Νιγρίτα, Σίρπα καὶ Σερπίσια), ὡς καὶ ἐν τῇ πόλει τῶν Σερρῶν (4-5 χιλ. ὀκτάδας ξηρῶν κουκουλίων) καὶ οὐδαμοῦ ἀλλαγῶ.

Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

Ἐλάχιστα ἐξασκεῖται κατὰ γενικὸν κανόνα εἰς τὰ χωρία καὶ δύνανται νὰ παραδεχθῇ ὅτι μόλις 5—10% ἐκ τῶν οἰκογενειῶν τῆς περιφερείας ταύτης κατέχουσιν ἀνὰ 5—20 μελισσοκόφινα. Ἄξιον μνείας εἶναι καὶ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ μελισσοκόμοι τῶν χωρίων τοῦ ΒΑ. τμήματος τῆς Χαλκιδικῆς (Ματεμοχώρια) μεταφέρουσιν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Νιγρί-

της τὰ μελισσοκόφινά των ἀπὸ ἀρχῶν Μαρτίου μέχρι φθινοπώρου πρὸς βοσκήν.

Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Τῶν μὲν βοῶν καὶ βουδάλων διενεργεῖται κυρίως ἐν τῷ ΒΔ. τμήματι τῆς πεδιάδος τῶν Σερρῶν, ὅπου καὶ αἱ συνηθέσταται πλημμύραι καὶ τὰ μεγαλείτερα τσιφλίκια τῆς πεδιάδος (περιοχὴ Μπαχτάρ — Ἀληπασιᾶ — Ὁρμαντζῆ — Μπούτκοβον).

Ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ ἐκτρέφονται καὶ ἀρκετοὶ χοῖροι, οἵτινες πωλοῦνται εἰς μικρὰν ἡλικίαν εἰς τοὺς χωρικοὺς πρὸς περαιτέρω ἐκτροφὴν. Ἐν πολὺ μικροτέρῳ βαθμῷ διενεργεῖται ἡ κτηνοτροφία μεγάλων κτηνῶν εἰς τὰς ἐλώδεις ἐκτάσεις τῆς λίμνης τοῦ Τ' Ἀχινοῦ (ιδίως εἰς τὰ χωρία Τζαμι μαχ., Μπεϊλκι μαχ., Βερτζανί, ὡς καὶ εἰς τὰ εἰς τὴν ἀντίπεραν πλευρὰν εὐρισκόμενα χωρία τῆς περιοχῆς τῆς Νιγρίτης Φιτοκί, Γεωργαλᾶ, Μπαῖρακτάρ μαχ., Πύργος καὶ Μουλοῦχι). Ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ἡ πεδιάς τῶν Σερρῶν διατρέφει ἐν μετριωτέρῳ βαθμῷ βεβαίως βόας καὶ ἵππους.

Τὰ αἰγοπρόβατα κατὰ τὸ σύνηθες σύστημα κατὰ τὸν χειμῶνα μὲν βόσκονται συνηθέστατα ἐν τῇ πεδιάδι, κατὰ δὲ τὸ θέρος ἄγονται εἰς τὰ ὄρη πρὸς βοσκήν. Ἡ περιφέρεια τῶν Σορλιγγίων ὁρέων καὶ τοῦ Τσεγγελίου διατρέφει κυρίως αἰγας. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τοῖς τσιφλίκις χωρικοὶ καὶ οἱ μεγάλοι ἰδιοκτῆται κέκτηνται ἀριθμὸν τινα ὠραίων μεγαλοσώμων προβάτων, ἅτινα χειμῶνος τε καὶ θέρους διατρέφουσιν ἐν τῇ πεδιάδι (ιδίως ἐν τῇ περιοχῇ Μπαῖρακλή — Τζουμαγιᾶς).

2. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΡΑΜΑΣ, ΚΑΒΑΛΛΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΒΙΟΥ

Τὰ ἐδάφη τῆς πεδιάδος ταύτης εἶναι ἀργιλλοπυριτοασβεστώδη ἢ ἀσβεσταμμώδη. Ἐξ αὐτῶν τὰ κείμενα ἐπὶ τῶν λόφων καὶ τῶν ὑπωρειῶν αὐτῶν περιέχουσι καὶ χάλικας προελθόντας ἐκ τῆς ἀποσαθρώσεως τῶν ἀσβεστολίθων καὶ φέρουσι τὸ χαρακτηριστικὸν ἐξ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου.

βαθύτερον ἢ ἀνοικτότερον ἐρυθρὸν χρῶμα, ἀναλόγως τῆς ποσότητος αὐτοῦ. Ἐνῆαχού συναντᾷ τις καὶ ἐρυθρολευκάζοντα ἐδάφη (παρὰ τὴν ἁμαξιτὴν ὁδὸν Δράμης—Καθάλλας). Σχεδὸν τὰ ἐδάφη ταῦτα φαίνονται στερούμενα ἐπαρκῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Εἰς τὸ ΝΔ. τμήμα τῆς πεδιάδος, ὅπου τὰ τενάγη τῶν Φιλίππων καὶ ἄνωθεν αὐτῶν πρὸς τὴν Δράμαν καὶ Φιλίππου ἐπικρατοῦσι τὰ λίαν ἀργιλλώδη ἢ ἀργιλλοασβεστώδη ἐδάφη μετὰ ὀργανικῶν οὐσιῶν μὲ χρῶματα μᾶλλον ὑπομέλαινα. Ἐνθεν δὲ καὶ ἐκείθεν τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Ἀγγίστου συναντᾷ τις ὀλίγα μόνον ἁμμώδη ἐδάφη. Ὁμοίως καὶ αἱ γαῖαι τῆς κοιλάδος τοῦ Πραβίου μεταξὺ Παγγαίου καὶ Συμβόλου ὄρους εἶναι καὶ αὗται συστάσεως ἀργιλλοपुरιτοασβεστώδους παραμειγμέναι μετὰ περισσοτέρων ἢ ὀλιγωτέρων ἀσβεστούχων ἀποσαθρωμάτων χαλικωδῶν ἢ ἁμμωδῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι ἐξαιρέσει τῶν γαιῶν, αἱ ὅποιαι κεῖνται ἐν τῇ κέντρῳ τῆς πεδιάδος ἀπὸ τεναγῶν τῶν Φιλίππων πρὸς νότον μέχρι Τουρκοχωρίου καὶ ὀλίγον τι ἄνωθεν αὐτοῦ, τὰ ὑπόλοιπα ἐδάφη πλούσια εἰς ἀσβεστοपुरιτιώδη συστατικὰ εἶναι τὰ τυπικῶς, οὕτως εἰπεῖν, ἀπαιτούμενα διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀρίστων ποιοτήτων τοῦ καπνοῦ, ὅστις καὶ κατὰ φυσικὴν συνέπειαν κατόπιν τῆς μεγάλης ζητήσεως καλλιεργεῖται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, δύναται τις εἰπεῖν, καθ' ἀπάσας τὰς ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ὑπ' αὐτοὺς γαῖας, ὥς καὶ εἰς τὰς γαῖας τῆς πεδιάδος τῆς Δράμης—Καθάλλας (ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω ἐξαιρεθείσης), καὶ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Πραβίου. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἀνωτέρω ἐξαιρεθείσαις γαῖαις τῆς κεντρικῆς πεδιάδος θὰ ἡδύνατο ἐν τινι μέτρῳ νὰ παράγονται καπνὰ καὶ εἰς στρεμματικὴν ἀπόδοσιν ἀνωτέραν τῆς τῶν τυπικῶν γαιῶν, ἀλλ' ἡ ποιότης αὐτῶν ἐκτὸς περιωρισμένων ἐξαιρέσεων ἤθελεν εἶναι ἀσυγκρίτως κατωτέρα τῆς τῶν ἄλλων τμημάτων λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ἀρώματος, τῆς παροχῆς μεγάλων φύλλων, τῆς κακῆς γεύσεως καὶ κακῆς καύσεως τῶν καπνῶν. Διὰ τοῦτο ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τῆς πεδιάδος ἐξασκεῖται ἡ μεγάλη καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν, τοῦ ἁριθμοῦ, τῆς ὀρύξης καὶ ἐν τινι μέτρῳ ἢ κτηνοτροφία τῶν μεγάλων κτηνῶν (βοῶν κυρίως) καὶ τῶν προβάτων.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ κεντρικὴ πεδιάς ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ μεγάλων ἰδιοκτησιῶν τσιφλικίων. Τὰ τσιφλίκια ταῦτα εἰς προγενεστέρας ἐποχάς, ἐλάχιστα δὲ σήμερον ἐκαλλιεργοῦντο

ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΤΟΣ 4ον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1914

Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας ὀρίζεται πρὸς Δ. ὑπὸ τῶν ὁρέων Καραδάγ καὶ Βερτίσκου, πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Σερλιγγίων ὁρέων καὶ τῶν ὁρέων Τσιγγελίου, Σμιγγίνστης, Μποσδάγ καὶ τμήματος τοῦ ποταμοῦ Νέστου καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογαίου θαλάσσης.

Ἀπὸ ἀπόψεως γεωργικῆς παραγωγῆς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Μακεδονίας συγκρινόμενον πρὸς τὸ δυτικὸν ἀπὸ τοῦ Βερμίου ὄρους καὶ ἐκείθεν εἶναι παραγωγικώτερον, καθ' ὅσον τὸ ἀνατολικὸν τοῦτο τμήμα περιλαμβάνει εὐρυτέρας πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι εὐνοοῦσι μᾶλλον τὴν μεγάλην καλλιέργειαν καὶ τὴν σταυλικὴν κτηνοτροφίαν, τοῦθ' ἕπερ δὲν συμβαίνει ἐν τῇ δυτικῇ τούτῳ τμήματι περιλαμβάνοντι, ὡς γνωστόν, μᾶλλον ὄροπέδια καὶ χωματώδεις λόφους, μικρὰς δὲ τινὰς μόνον πεδιάδας. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπόψεως ἀφθονίας τῶν ὑδάτων τὸ τμήμα τοῦτο εἶναι μᾶλλον πολυῦδρον ἢ τὸ ἐκείθεν δυτικὸν τμήμα, ἔρος, ὅστις, ὡς εἶναι φυσικόν, ἐπικυῖται τὰ μέγιστα τὴν παραγωγικότητα τῆς γῆς ὑπὸ τὰς κλιματικὰς συνθήκας τῆς Μακεδονίας. Ἐν συγκρίσει δὲ πρὸς τὴν

πεδιάδα τῆς Θεσσαλονίκης, ἥτις εἶναι εὐρυτάτη, ὑπερτερεῖ εἰς παραγωγικότητα τὸ τμήμα τοῦτο, διότι περιλαμβάνει κατὰ μέγιστον μέρος ἐδάφη ἀμμοαργιλλώδη καὶ ἀμμώδη, ἐνιαχοῦ μετὰ περισσεύας ἀσβεστωδῶν ἀποσαθρωμάτων καὶ χαλίκων. Τὰ ἐδάφη δὲ ταῦτα εὐνοοῦσι περισσότερο τῶν ἄλλων τὴν ποικιλίαν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἥς ἕνεκα εὐδοοῦται καὶ ἡ ὕπαρξις μικροῖδιοκτητῶν, ὡς μικρῶν αὐτοκαλλιεργητῶν. Ἰδίως δὲ εὐνοεῖται συντελοῦντος καὶ τοῦ θερμοῦ καὶ δροσεροῦ κλίματος, ὡς γνωστόν, ἡ παραγωγή καπνῶν ἐκλεκτῆς ποιότητος, ὧν ἡ τιμὴ ἱκανοποιεῖ τὰ μάλιστα τοὺς μικροὺς ἰδιοκτήτας γαιῶν καὶ ἀπασχολεῖ μέγιστον μέρος γεωργικῶν ἐργατῶν. Λόγῳ δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων εὐνοεῖται καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ βάμβακος μὴ καλλιεργουμένων ἢ ἐλάχιστα εἰς ἅπασαν τὴν ὑπόλοιπον Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν. Μόνον ἡ περιφέρεια τῆς Μαγλενίας (Καρατζόβας) ἀμιλλᾶται ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, ὑπερτερεῖ εἰς παραγωγικότητα καὶ ποικιλίαν τῶν καλλιεργουμένων εἰδῶν τὸ ἀνατολικὸν τοῦτο τμήμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, κεκτημένη τούτου ἕνεκα καὶ πληθυσμὸν πυκνότερον κατὰ τετραγ. χιλιόμετρον καὶ καλλιεργουμένη διὰ περισσοτέρων ἔτι εἰδῶν γεωργικῶν προϊόντων (διὰ ἐρυθροῦ πιπέρεως, ὀπωροφόρων δένδρων, μορεοῖένδρων πρὸς παραγωγὴν μετάξης). Ἡ ποικιλία τῆς παραγωγῆς εἰς τὸ τμήμα τοῦτο συνετέλεσε καὶ εἰς τὴν μεγαλυτέραν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου ἀποτελεῖ ἡ περιφέρεια Σαρί-σαμπάν, ἥτις κατέχει κατὰ μέγιστον μέρος ἐδάφη πυκνὰ ἀργιλλώδη καὶ πολλὰ ἔλη καὶ ἐν ἧ ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἀραιότατος, ἐν τῷ νοτίῳ δὲ αὐτῆς τμήματι καὶ ἀραιότερος ἔτι τοῦ τῆς πεδιάδος τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὑδρολογικῆς ἀπόψεως τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Μακεδονίας ἀπολύτως ἐξεταζόμενον ἔχει εὐνοηθῇ ὑπὸ τῆς φύσεως, διαρρεόμενον ὑπὸ δύο μὲν μεγάλων ποταμῶν τοῦ Στρυμῶνος καὶ Νέστου καὶ πλείστων παραποτάμων αὐτῶν, ὡς καὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Ἀγγίστου. Τὰ ἄφθονα ὅμως ὕδατα αὐτῶν τό γε νῦν γίνονται πρόξενα μεγίστων ζημιῶν καὶ ἀμέσων (καταστροφὴ ἐσδεϊῶν, μεγάλοι ἐκτάσεις ἀκαλλιέργητοι, καταστροφὴ χωρίων) καὶ ἐμμέσων (ἐλώδεις πυρετοὶ τῶν γεωργῶν. αἰμοσφαιρινουρία βοῶν, διστομιάσις προβάτων κ.λ.π.), εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἐνῷ θὰ ἠδύναντο νὰ εὐνοήσωσι τὰ μάλιστα τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν καταλλήλως διευθετούμενα πρὸς ἀποσείωσιν

διὰ κολλήγων (ὄρταξήδων) καὶ ὑπηρετῶν (χισμεκτάριδων) Ἑλλήνων καὶ Ἀθιγγάνων, ὥς καὶ αἱ μεγάλαι ἰδιοκτησίαι τῆς περιφερείας Σερρῶν.

Ἐνεκα ὅμως τῆς ἐσχάτως δημιουργηθείσης ζητήσεως τῶν καπνῶν, τὸ μέγιστον μέρος αὐτῶν μετέβησαν εἰς τὰ χωρία τὰ κατέχοντα ἐδάφη κατάλληλα διὰ τὴν καπνοπαραγωγὴν, ἡγόρασαν μικρὰς ἐκτάσεις γαιῶν (10 — 20 στρεμ.). καὶ καλλιεργοῦσιν αὐτάς νῦν διὰ καπνοῦ, ἐλάχιστα δὲ διὰ σιτηρῶν καὶ ἀραβοσίτου. Τινὲς δὲ καὶ μετέβησαν αὐτότε ἢ εἰς τὰς πόλεις Καβάλλαν καὶ Δράμαν ὥς ἡμερομίσθιοι ἐργάται τῆς καλλιεργείας καὶ βιομηχανικῆς κατεργασίας τοῦ καπνοῦ. Τὸ τοιοῦτον ἐπέδρασε φυσικὰ ἐπὶ τῶν μεγάλων κτημάτων, τὰ ἑποῖα στερηθέντα τῶν καταλλήλων χειρῶν ἢ ἀφέθησαν πρὸς βοσκήν καὶ ὥς λειμῶνες ἐξ ὀλοκλήρου ἢ μικρὰ μόλις τμήματα αὐτῶν καλλιεργοῦνται διὰ σιτηρῶν κλπ., τὰ δ' ὑπόλοιπα ἐγκατελείφθησαν πρὸς βοσκήν καὶ διὰ λειμῶνας. Τὰ τσιφλίκια δὲ ταῦτα ἀπαλλοτριούμενα θὰ ἠδύναντο ἴσως νὰ χρησιμοποιηθῶσι δι' ἐσωτερικοὺς ἐποικισμοὺς καὶ ἐγκαταστάσεις προσφύγων, ἀγοραζόμενα ἀντὶ μετρίων τιμῶν, ἴσως καὶ τῇ συγκαταθέσει τῶν μεγάλων ἰδιοκτητῶν, οἵτινες ὀλίγιστα ἐξ αὐτῶν σήμερον ἀπολαύουσι κέρδη. Ἀναλόγως δὲ τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν ἐλάχιστα μόνον κτήματα ἐκτρέφονται ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Δράμης, εἰ δὲ γεωργοὶ καὶ κρεοπῶλαι προμηθεύονται τὰ κτήνη αὐτῶν ἐκ τῆς περιφερείας Σερρῶν κατὰ μέγιστον μέρος.

Ἐνεκα τῶν εἰρημένων αἰτίων ἐδημιουργήθησαν πλεῖστα κεφαλαιώδη ἐπὶ τῶν λόφων καὶ εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῶν, ὥς καὶ εἰς τὰ τμήματα τῆς πεδιάδος, ἔνθα αἱ γαῖαι εἶναι κατάλληλοι διὰ τὴν καπνοκαλλιέργειαν. Οὕτως ἡ πέριξ τοῦ Δοξάτου Τσατάλτσας περιοχὴ, τὰ καλούμενα «Κίρια» ἀποτελεῖται ἐκ καπνοπαραγωγῶν χωρίων, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ κοιλὰς μεταξὺ Πραβίου καὶ Συμβόλου ὁροὺς περιλαμβάνει πλεῖστα χωρία καπνοπαραγωγὰ τοὺς καλουμένους «Μαχαλάδες».

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑδρολογικὰς συνθήκας τῆς περιφερείας ταύτης παρατηροῦμεν, ὅτι μέγα τμήμα τῆς πεδιάδος ἐξ 150 τετρ. χιλιομέτρων περίπου περιλαμβάνεται ὑπὸ τῆς λίμνης Πραβίου ἢ Μπερεκετλή καὶ τεναγῶν τῶν καλουμένων τῶν Φιλίππων.

Ἡ λίμνη καὶ τὰ ἔλη ταῦτα καταλαμβάνοντα τὸ βεθύτερον τμήμα τῆς πεδιάδος σχηματίζονται ὑπὸ τῶν μικροποτάμων καὶ χειμάρρων τῆς περιφερείας. Τὰ ἔλη δὲ ταῦτα δὲν ἔχουσι καθωρισμένην ἔκτασιν,

ἀλλ' ἀναλόγως τῶν βροχομετρικῶν συνθηκῶν τῆς περιφερείας καταλαμβάνουσι μεγαλειτέρας ἢ μικροτέρας ἐκτάσεις κατ' ἔτος, αἵτινες μένουσι φυσικὰ ἀκαλλιέργητοι καὶ χρησιμοποιοῦνται πρὸ βοσκῆς ἢ αἰδοῦνται αὐτῆς ὡς λειβάδια. Πρὸς ἀποξήρανσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τοῦ τμήματος τούτου εἶχεν, ὡς ἐπληροφορήθημεν, χορηγηθῆναι πρὸ 5—6 ἐτῶν ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως προνόμιον εἰς τὸν ἡμέτερον κ. Πρωτόπαππαν ἐκ Καβάλλας, ὅστις ὅμως δὲν κατώρθωσεν ἄχρι τοῦδε νὰ σχηματίσῃ ἑταιρείαν πρὸς ἑναρξιν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπέκτασιν καὶ ποιότητα τῶν παραγομένων καπνῶν καὶ τὰς διαφορὰς ζώνας τῆς καλλιέργειας αὐτῶν γίνεται πρακτικῶς ἡ ἐπομένη διαιρέσις ἐν τῷ ἐμπορίῳ.

α') Καπνὰ τῆς περιφερείας «Κίρια».

Ἀναλόγως τῆς παραγομένης ποιότητος καπνοῦ δύνανται περίπου νὰ καταταχθῶσιν ὡς ἑξῆς τὰ σπουδαιότερα χωρία: Μπουζίκ, Ὀργαντζή, Ἀραπλή, Ἀσαμπαλή, Καζαπλή, Μπεσμικλή, Παζαλάρ.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα: Μπουζάκ, Ὀργαντζή, Μπεσμικλή.

β') Καπνὰ τῆς περιφερείας «Μαχαλάδες».

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα: Νουστρατλή, Μπουραζχνλή, Συμσιρλή, Κεπλή, Σουριτζηλέρ, Γκερκλή, Δαχρίτσι.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα: Νουστρατλή, Σουριτζηλέρ, Συμσιρλή, Δαχρίτσι.

γ') Καπνὰ τῆς περιφερείας «Μαχαλαδάκια».

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα: Ντεντελί, Καραμανλή, Σιφκαλάρ, Ὀλαμπεκτάς, Κιρανλή, Σιφκαλάρ, Χουσνούκιοι, Τοναλάρ, Χατανμπαλάρ, Τσιλικλέρ.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα: Τοναλάρ, Ντεντελί, Καρανλή.

δ') Καπνὰ Μπασή - μπαγλή.

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Μπουκίων καὶ τῶν χωρίων τοῦ Τσέτσι (πρὸς Β. τῶν Μπουκίων).

ε')	Καπνὰ	Δοξάτου.
στ)	»	Ἐδεργεξίκ.
ζ')	»	Τσατάλτσας.
η')	»	Καβάλλας.

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα : Σέλταν, Ζυγός, Κορότζον, Ῥάχτσα.

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα : Σέλιαν, Κορότζον, Ῥάχτσα, Ζυγός.

θ'.) Καπνὰ τῆς περιφερείας Πραβίου.

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα : Νικίσιανη, Παληοχωρί, Γχόριανη, Δρανί-
τσι, Μονστέλια, Μεσορόπι, Ἐλευθεραίς, συνοικισμοὺς Δεμιολῆ, συνοικι-
σμός Σαμοκοβίου, Δρέσνα, Τσούστι, Κάριανη, Ποδογόριανη, Δεδέ-μπαλῆ.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα : Νικίσιανη, Παληοχωρί, Ποδογόριανη
Δεδέ - μπαλῆ, Ἐλευθεραί.

3. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΑΡΙ-ΣΑΜΠΑΝ

Ἡ περιφέρεια τοῦ Σαρί - σαμπάν ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τῶν συναντω-
μένων γαιῶν δύναται νὰ χωρισθῇ εἰς δύο κατηγορίας λίαν διαφόρου
ἀλλήλων, εἰς τὰς γαίας τῆς κυρίως πεδιάδος τοῦ Σαρί - σαμπάν καὶ εἰς
τὰς γαίας τοῦ Β. καὶ Β.Α. τμήματος τοῦ καλουμένου Καρσί - γιακᾶς.

Αἱ γαῖαι τῆς πεδιάδος Σαρί-σαμπάν εἶναι κατὰ τὸ μέγιστον μέρος
αὐτῶν βαρεῖται, ἀργιλώδεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐφοροί. Τὸ Ν.Α.
τμήμα ἰδίως αὐτῶν πρὸς τὸν ποταμὸν Νέστον εἶναι εὐφορώτερον ὡς περιέ-
χον μεγαλύτερον ποσὸν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ὡς εἰκάζομεν ἐκ τοῦ μέλα-
νος χρώματος τῶν γαιῶν τούτων, αἵτινες φαίνονται προκύψαι ἐξ ἀπο-
ξηρανθείσης εἰς προγενεστέρας γεωλογικὰς περιόδους λίμνης.

Ἡ πεδιάς ὅμως αὕτη κατακλύζεται συχνότατα ὑπὸ τῶν ὑδάτων τόσο
τοῦ κυρίως ποταμοῦ Νέστου, ὅσον καὶ τῶν ἄλλων διακλαδώσεων αὐτοῦ,
οἵτινες συντελοῦσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν μονίμων ἐλῶν, ἰδίως πρὸς τὸ
νότιον μέρος αὐτῆς. Τὸ κλίμα, ὡς εἰκός, εἶναι ἐν αὐτῇ νοσηρότατον κατὰ
τὸ θέρος καὶ φθινόπωρον. Κατοικεῖται δ' ἡ πεδιάς αὕτη κατὰ μὲν τὸ

θέρος ὑπὸ τινων ὑπηρετῶν τῶν τσιφλικίων κυρίως ἀθιγγάνων, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ὑπὸ τῶν ποιμένων καὶ τῶν ἀθιγγάνων.

Ἡ περιφέρεια αὕτη λόγῳ τῆς πυκνότητος τῶν ἐδαφῶν αὐτῆς, τῆς νοσηρότητος τοῦ κλίματος καὶ τῆς ἀδεβαιότητος τῆς ἐσοδείας ἕνεκα τῶν πλημμυρῶν συντελούσης καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς, ἥτις ἀπεστέρησε αὐτὴν τῶν κολλήγων, φαίνεται, ὅτι δὲν ὑπῆρξε σοβαρὸν γεωργικὸν κέντρον, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν ὀλιγίστων σχετικῶς παλαιῶν καὶ νεωτέρων χωρίων τῶν κειμένων ἐν αὐτῇ. Τὰ τοιαῦτα δ' αἷτια ἴσως συνετέλεσαν, ὥστε νὰ μὴ ἐπιζητηθῶσιν ἰδιοκτησίαι ὑπὸ τῶν ἰσχυόντων ἐν τῷ παρελθόντι καθεστῶτι, κείμεναι ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ, ἰδίως δὲ ἐν τῷ νοτίῳ τμήματι αὐτῆς. Διὰ τοῦτο τὸ Δημόσιον κέκτηται ἐνταῦθα εὐρείας ἐκτάσεις γαιῶν (ἐν Σουρσούκιοι καὶ τοῖς πέριξ αὐτοῦ), ἃς μισθώνει ὡς βοσκάς.

Ἐν τούτοις ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως ἐξεταζόμεναι αἱ γαῖαι τῆς πεδιάδος ταύτης θὰ ἠδύναντο νὰ καλλιεργηθῶσι καὶ καταστῶσι λίαν εὐφοροὶ καὶ διὰ τὴν μεγάλην καλλιέργειαν (σιτηρὰ, ὄσπρια, ἀραβόσιτος) καὶ διὰ τὴν κτηνοτροφίαν μεγάλων ἰδίως ζώων, ἥτοι ἵππων, βοῶν καὶ βουβάλων, ἅτε οὐσῆς δυνατῆς τῆς ἰδρύσεως μονίμων λειμῶνων καὶ φυσικῶς ὑπαρχουσῶν παχειῶν βοσκῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν βιομηχανικῶν τινῶν φυτῶν, ἰδίως βάμβακος, λίνου, καννάβεως κ. λ. π.

Πρὸς τοῦτο ὁμως χρειάζονται αἱ ἐξῆς προϋποθέσεις·

1ον Σινατέσεις ἔργων ἀντιπλημμυρικῶν καὶ ἀρδευτικῶν, σχηματιζομένων ἐπιχωμάτων παρὰ τὰς κοίτας τοῦ τε Νέστου καὶ τῶν διακλαδώσεων αὐτοῦ ἐκδοχθνομένης, ὅπου τοῦτο ἀναγκαῖον, ἴσως δὲ καὶ διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ ἄλλων ἀποστραγγιστικῶν ἔργων. Διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ἐνιαχοῦ τῆς πεδιάδος μεγάλων δεξαμενῶν ἀποταμιεύσεως τοῦ ὕδατος δι' ἀρδεύσεως καὶ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ἀρδευτικῶν χανδάκων.

2ον Ἡ πύκνωσις τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ.

3ον Ἡ ἔμπρακτος γεωπονικὴ διδασκαλίᾳ ὡς πρὸς τὰ τεχνικὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν καλλιέργειαν τῶν τοιούτων γαιῶν. ὡς τὴν χρῆσιν ἀτμαρότρων, καὶ τῶν βαθειῶν ἐν γένει ἀρόσεων, τὴν μετάπλασιν τοῦ ἐδάφους δι' ἀσβεστώσεως, γυψώσεως ἢ, ὅπου τοῦτο δυνατόν, διὰ παραμίξεως τοῦ ἐδάφους μετ' ἄμμου, τὴν χρῆσιν τῶν χημικῶν λιπασμάτων, τὴν ἐκλογὴν τῶν γενεῶν τῶν καταλλήλων κτηνῶν, τὴν χρησιμοποίησιν γεωργικῶν μηχανῶν θερισμοῦ καὶ ἀλωνισμοῦ κλπ.

4ον Ἡ ἀποξήρανσις τῶν νοτίως τῆς πεδιάδος κειμένων ἐλωδῶν ἐκτάσεων.

Τὸ Β. καὶ ΒΔ. τμήμα, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ πληθύος κεφαλοχωρίων κειμένων κυρίως ἐπὶ τῶν λόφων καὶ βουνῶν, ἐλίγων δὲ μόνον ἐπὶ τῶν ὑπωρειῶν αὐτῶν εἰς τὴν πεδιάδα, εἶναι ἐπιδεδομένον σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν πεφημισμένων καπνῶν τῶν καλουμένων τοῦ «Καρσι — γιακᾶ», ἥτοι «ἐναντι τοῦ γιακᾶ», τὰ ὅποια ὡς πρὸς τὴν ποιότητα ἔρχονται ἀμέσως ἢ καὶ συναγωνίζονται ἑκασταχοῦ τὰ καπνὰ τῆς περιοχῆς «Γιακᾶ» τῆς κειμένης εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ξάνθης. Οἱ κάτοικοι τῶν κεφαλοχωρίων τούτων ὀλίγιστα ἐπιδίδονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν καὶ ἄραβοσίτου, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσιν ὅλως δευτερεῦον εἰσόδημα αὐτῶν καὶ χρησιμοποιοῦνται πρὸς διατροφήν αὐτῶν καὶ οὐχὶ δι' ἐμπορείαν. Κατέχουσιν ὅμως ὀλίγα πρόβατα (ἀνά 50 — 100 κομμάτια ἑκάστη οἰκογένεια), ἅτινα βόσκουσι δι' ὑπηρετῶν εἰς τοὺς λόφους καὶ τὰ ὄρη τῆς περιφερείας των.

Ἐν ἀντιθέσει δὲ πρὸς τὸ τμήμα τοῦτο, τὸ νότιον τμήμα, ἥτοι ἡ πεδιάς, εἶναι σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀκαλλιέργητος καὶ μόλις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ συναντᾷ τις ἄγρους τινας καλλιεργημένους δι' ἄραβοσίτου. Χαρακτηριστικὸν μάλιστα τῆς παραμελήσεως τῆς καλλιεργείας εἶναι καὶ ἡ ὑπαρξίς δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων (βουμάνια), τόσον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νέστου, ὅσον καὶ μακρὰν αὐτῶν ἐν τῷ κέντρῳ καὶ πρὸς τὸ ΒΔ. τμήμα τῆς πεδιάδος. Ἡ πεδιάς, ὡς ἐρρέθη, χρησιμοποιεῖται κυρίως πρὸς βοσκὴν καὶ ὡς λειμῶνες. Τὸ ἐκ τῶν τελευταίων δρεπόμενον χόρτον μεταφέρεται εἰς τὰ χωρία τοῦ Καρσι — γιακᾶ καὶ διὰ τοῦ λιμένος τῆς Κεραμωνῆς εἰς τὴν Καβάλλαν.

Ὡς πρὸς τὸ κύριον προϊόν τῆς περιφερείας ταύτης, ἥτοι τὸν καπνόν, τὰ χωρία τὰ παράγοντα τὰς μεγαλειτέρας ποσότητος εἶναι τὰ ἑξῆς:

Καπνὰ Καρσι — Γιακᾶ

Ὡς πρὸς τὴν παραγομένην ποσότητα· Μπεκετμῆς, Ἴνιζές, Κουρουδερé, Τσομπακλή, Καρχιντερλή.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα· Μπεκετμῆς, Ἴνιζές, Τσομπακλή, Καρχιντερίμ, Κουρουμπελέ.

4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΞΑΝΘΗΣ

Τῆς περιφερείας ταύτης μέλλει νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν τὸ τμήμα, ὅπερ περιλαμβάνει κυρίως τὰ καπνοπαραγωγὰ χωρία τὰ καλούμενα τοῦ «γιακᾶ» (περίπου τὰ $\frac{8}{10}$ αὐτῶν), τὸ δὲ πεδινὸν τμήμα περιέρχεται εἰς τὴν βουλγαρικὴν κυριαρχίαν. Τὰ ἐδάφη τῶν χωρίων τούτων εἶναι τὰ τυπικὰ διὰ τὸν καπνὸν ἐρυθρὰ καὶ ξηρὰ ἀργιλλοपुरιτιώδη, ἐξ ὧν παράγεται ὁ πρωτίστης ποιότητος καπνός. Ἐν τοῖς χωρίοις δὲ τούτοις καλλιεργεῖται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὁ καπνός, ἐλαχίστη δὲ δίδεται σημασία εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν, ἀραβοσίτου καὶ ὀσπρίων. Μικρὰ ἐπίσης προσοχὴ δίδεται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ἰδίως τῶν μεγάλων κτηνῶν. Τὰ πρώτης ἀνάγκης τρόφιμα τῆς περιφερείας ταύτης εἰσήγοντο ἐκ τῆς πεδιάδος τῶν Σερρῶν κατὰ μέγιστον μέρος καὶ ὑπόλοιπον συνεπληροῦτο ἐκ τῆς παραγωγῆς τῆς Θράκης (Γλιουμουλτζίνης κυρίως).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΠΡΟΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΟΥΤΩΝ

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι, ὡς καὶ ἐν ταῖς περιφερείαις τῆς πεδιάδος τῆς Θεσ/νίκης, ἐκτὸς τῶν γενικῶν πολιτειακῶν μέτρων, ἤτοι ὑπὲρ τῆς ἀτομικῆς καὶ γεωργικῆς ἀσφαλείας, συγκοινωνίας, ὑγιεινῆς κ.λ., αἱ εἰρημέναι περιφέρειαι ἔχουσιν ἀνάγκην ἐκ τῶν πρώτων.

1^{ον} Ἀντιπλημμυρικῶν, ἀποστραγγιστικῶν καὶ ἀρδευτικῶν ἔργων, ἤτοι α') τῆς διευθετήσεως τῆς κοίτης τοῦ Στρυμῶνος καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ ἔλους Τ' Ἀχينوῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Σερρῶν, β') τῆς ἀποξηράνσεως τῶν τεναγῶν τῶν Φιλίππων ἐν τῇ περιφερείᾳ Δράμας, γ') τῆς διευθετήσεως τῆς κοίτης τοῦ Νέστου καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῶν πρὸς νότον τῆς πεδιάδος τοῦ Σαρὶ σαμπὰν τεναγῶν, δ') τῆς ἰδρύσεως ἀρδευτικῶν ἔργων.

2^{ον} Πυκνώσεως τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὸ μέλλον δι' ἐπιδιώξεως ἐσωτερικοῦ ἐποικισμού κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ κρητοῦντα συστήματτα (Rentengüter) καὶ διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων τῆς ἀγροτικῆς

ἐργασίας ἐν τοῖς τοιφλικίοις, ἰδίως δὲ ἐν τοῖς τῶν περιφερειῶν Δράμας καὶ Σαρί-σαμπάν.

Ἰὸν τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ τελευταία αὖτε φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ διευθύνηται εἰς τὰ ἐξῆς κυρίως σημεία.

I. Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν γεωργικῶν μηχανῶν, αἱ ὁποῖαι λόγῳ τῆς ὑπάρξεως μεγάλων ἰδιοκτησιῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκῶν ἐργασιῶν χειρῶν εἶναι ἐνταῦθα ἀναγκαιόταται καὶ εὐκόλον νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰς περιφερείας ταύτας. Ἡ λειτουργοῦσα ἐπὶ Τουρκοκρατίας κυβερνητικὴ ἀποθήκη γεωργικῶν ἐργαλείων, ἣτις ἐχορήγει τοιαῦτα εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς αὐτῶν ἐπὶ πιστώσει τῇ ἐπικουρίᾳ καὶ τῆς Γεωργικῆς Τραπεζῆς, ἀπέφερεν, ὥς ἀντελήφθημεν, ἐν τῷ διαστήματι τριετίας, καθ' ἣν ἐλειτουργεῖ, ἀρκετὰς ὠφελείας εἰς τὴν περιφέρειαν ἰδίως τῶν Σερρῶν, καθ' ὅσον ἐν αὐτῇ τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἔχει εὖρρει γενικωτέραν πῶς ἐφαρμογὴν ἢ ἐν ταῖς περιφερείαις τῆς πεδιάδος τῆς Θεσσονίκης.

Λειτουργοῦσι δὲ καὶ τέσσαρες ἄλωνιστικαὶ μηχαναί, ἀρκετὰ σιτοκαθαρτήρια καὶ ἐκκομιστικαὶ μηχαναὶ ἀραβοσίτου. Τοιοῦτόν τι σύστημα εἶναι ὠφέλιμον νὰ λειτουργήσῃ καὶ ἐν μέλλοντι. Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχει μεγίστη ἐλλείψις εἰδικῶν χειριστῶν τῶν μηχανῶν τούτων, φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀνάγκη αὕτη θὰ ἰδύνατο νὰ θεραπευθῇ διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐν τῇ Γεωργικῇ Σχολῇ Θεσσαλονίκης καὶ ἐν τῇ τῶν Σερρῶν σειρᾶς πρακτικῶν μαθημάτων τοῦ χειρισμοῦ τῶν μηχανῶν δι' ἐργάτας (σιδηρουργοὺς, ξυλουργοὺς, γεωργοὺς κ.λ.) ὑπὸ εἰδικῶν τεχνιτῶν. Ἐν αὐτῇ νὰ δύνανται νὰ φοιτῶσιν οἱ βουλόμενοι ἐπὶ τινα χρόνον (ἴσως 5—6 μῆνας ἐτησίως) παρεχομένης δωρεάν τῆς τροφῆς καὶ κατοικίας των ἐν ἀνάγκῃ καὶ τοῦ ἡμερομισθίου των καὶ νὰ διδάσκωνται τὸν χειρισμὸν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν κινήτηριων μηχανῶν, τῶν ἄλωνιστικῶν, τῶν θεριστικῶν κ.λ.π. γεωργικῶν μηχανῶν, τῆς λύσεως αὐτῶν καὶ ἐκ νέου συστάσεως κ.λ.π. καὶ νὰ λαμβάνωσι ποιστοποιητικὸν φοιτήσεως, ἵνα προτιμῶνται παρὰ τῶν κτηματιῶν. Διότι εἶναι γνωστὸν, ὅτι παρημελήθησαν ἐν Μακεδονίᾳ ἐξ ὀλοκλήρου ἄλωνιστικαὶ καὶ θεριστικαὶ μηχαναὶ μὴ δυνηθέντων τῶν μεγάλων κτηματιῶν νὰ ἐξεύρωσι τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ἵνα χειρισθῶσιν αὐτάς. Ἐν ταῖς αὐταῖς δὲ σχολαῖς δεόν νὰ διδάσκωνται παρ' εἰδικῶν τεχνίτου ἐπίσης τόσα σιδηρουργικὰ καὶ ξυλουργικὰ μαθήματα, ὅσα χρησιμεύουσιν διὰ τὴν πρόχειρον ἐπιζήτησην τῶν μηχανῶν αὐτῶν καὶ νὰ

ληφθῇ πρόνοια, ἵνα ἀργότερον ἰδρυθῶσι καὶ ἐπαγγελματικά τινα σχολεῖα τῶν ἐπαγγελμάτων τούτων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἅτινα εἶναι ἀπαραίτητα. Ἡ ἔλλειψις ἐπιδηροθῶν τῶν γεωργικῶν μηχανῶν, σημειωτέον, εἶναι αἰτία τῆς ἀποφυγῆς τῆς χρήσεως αὐτῶν, ἥ δὲ ἀνάγκη τοῦ καταρτισμοῦ πρακτικῶν μηχανουργῶν τοιαύτη, ὥτε νὰ ἐπιβάλλεται ἐν μέλλοντι ἡ ἰδρυσις ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Θεσ)νίκῃ μονίμου εἰδικῆς πρακτικῆς μηχανουργικῆς σχολῆς ἀσχολουμένης ἰδιαιτέρως μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ χειρισμοῦ κ.λ.π. τῶν γεωργικῶν μηχανῶν.

II. Εἰς τὴν φροντίδα πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς χρήσεως τῶν χημικῶν λιπασμάτων, ἰδίως πρὸς τὰς καλλιεργείας τοῦ καπνοῦ, τοῦ βάμβακος, τοῦ ἀραβοσίτου, τοῦ σησαμίου καὶ ὀπίου, ἅτινα ἱκανοποιοῦσι σχετικῶς μᾶλλον τὸν μεταχειριζόμενον ταῦτα καὶ ἐπαυξάνουσι τὴν ἔγγειον παραγωγὴν.

III. Εἰς τὴν φροντίδα πρὸς διακανονισμόν τῆς ἐπέκτασεως τῆς καλλιεργείας τῶν ἐκλεκτῶν καπνῶν.

Αἱ περιφέρειαι αὗται διὰ κλιματικούς κυρίως, ἀλλὰ καὶ ἑδαφικούς καὶ τεχνικούς λόγους παράγουσιν, ὥς γνωστόν, τὰς προνομιοῦχους ποιότητας τῶν καπνῶν διὰ σιγαρέττα. Τὰ πειράματα καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ παραγωγὴ τοιούτων ἐκλεκτῶν καπνῶν εἶναι ἀδύνατος καὶ ἔνεκα φυσικῶν λόγων καὶ λόγῳ τῆς ἀτέχνου συσκευῆς, καίτοι ἐχρησιμοποιήθησαν ἐπανειλημμένως σποραὶ γνήσiai Εἰνάκης καὶ Καδάλλας.

Ἐὰν ἐπιδιωχθῇ ἐν μέλλοντι ἀθρόα ἡ ἐπέκτασις τῆς καλλιεργείας τῶν καπνῶν τούτων, θέλουσι προκύψει καπνὰ τοῦ αὐτοῦ μὲν σχηματισμοῦ καὶ χρώματος τῶν φύλλων, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τῆς αὐτῆς γεύσεως καὶ ἀρώματος πρὸς τὰ ἐκλεκτὰ καπνὰ τῶν περιφερειῶν τούτων. Ἡ τοιαύτη δὲ παραγωγή, ὥς εἰκόσ, θέλει ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑποβοηθήσει τὴν νοθεῖαν τῶν ἐκλεκτῶν καπνῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ θέλει συντελέσει εἰς τὸν δυσφημισμὸν τῶν καπνῶν τούτων τοῦθ' ὅπερ θὰ ἐπιδράσῃ καὶ πρὸς γενικὴν βλάβην, ἀλλὰ καὶ πρὸς βλάβην τῶν καπνοκαλλιεργητῶν τῶν περιφερειῶν τούτων, ὧν τὰ συμφέροντα ἔχει ὑποχρέωσιν τὸ Κράτος νὰ περιφρουρῇ. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι, ἐφ' ὅσιν προβλέπεται ἐν μέλλοντι μεγάλη ζήτησις τῶν ἐκλεκτῶν τούτων καπνῶν, εἶναι σκόπιμον νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἐπαύξεισις τῆς παραγωγῆς τὸ μὲν διὰ τῆς λελογισμένης χρήσεως τῶν χημικῶν λιπασμάτων, τὸ δὲ διὰ τῆς ἀδείας τῆς καλλιεργείας τῶν καπνῶν τούτων,

μόνον ὅπου τὰ πειράματα θ' ἀποδείξωσιν, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ παραγωγὴ καπνῶν τῆς αὐτῆς περιήπου ποιότητος, οἷα ἡ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ παραγομένη (').

IV. Εἰς τὴν φροντίδα πρὸς βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ βάμβακος. — Ἡ περιφέρεια τῶν Σερρῶν παράγει τὸ προνομιούχον προῖδον ὄπιον, τὸ ὅποιον ἔχει μεγάλην ζήτησιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἀγορᾷ. Ἡ ἐπέκτασις τῆς καλλιεργείας αὐτοῦ ὅθεν εἶναι ἐπιβεβλημένη καὶ δέον νὰ ἐπιδιωχθῇ, τὸ μὲν διὰ τῆς ὑποδείξεως τοῦ τρόπου τῆς καλλιεργείας καὶ εἰς ἄλλας περιφερείας, ἐν αἷς δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ ἡ καλλιέργεια αὕτη, ὡς καὶ διὰ τῆς ὑποδείξεως τῆς ζητήσεως τοῦ προϊόντος τούτου καὶ τῶν ἱκανοποιητικῶν ἐξ αὐτοῦ κερδῶν, τὸ δὲ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς χημικῶν λιπασμάτων, ὅπου νῦν καλλιεργεῖται τὸ ὄπιον.

Ὁ βάμβαξ καλλιεργεῖται νῦν μόνον ἐν περιωρισμένῳ σχετικῷ βαθμῷ ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Σερρῶν, ἐν ᾧ θὰ ἡδύνατο νὰ καλλιεργηθῇ εὐρύτερον, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν ταῖς περιφερείαις ταύταις εὐδοκιμεῖ ἄνευ ἀρδεύσεων ἱκανοποιῶν λαμπρὰ τοὺς καλλιεργητάς.

Εἶναι εὐκόλον νὰ ὑποκινήθῃ ὅθεν ἡ ἐπέκτασις τῆς καλλιεργείας τοῦ προϊόντος τούτου, ὅπερ πάντοτε ἔχει μεγάλην ζήτησιν, ὡς καὶ νὰ ἀναγεωθῇ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς σπόρων ἀμερικανικῶν παραλλαγῶν ὁ καλλιεργούμενος σπόρος, διότι οὗτος εἶναι ἐκπεφυλισμένος, ὡς ἐξ αὐτοψίας ἀντελήφθημεν.

V. Εἰς τὴν φροντίδα πρὸς ταχεῖαν ἐπαύξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κτηνῶν. — Λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων πολέμων ὁ ἀριθμὸς τῶν κτηνῶν ἡλαττώθη αἰσθητότατα εἰδικῶς ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ, θὰ χρειασθῇ δὲ δεκαετία καὶ πλεόν ἔως, μέχρις ὅτου ὁ ἀριθμὸς τῶν κτηνῶν καὶ ἰδίως τῶν μεγάλων (βοῶν, βουδάλων, ἱππῶν) φθάσῃ τὸν πρὸ τῶν πολέμων ὑφιστάμενον. Ἵνα δὲ μὴ ἀπόλλυται τὸ ἐκ τῆς κτηνοτροφίας κέρδος κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα καὶ ἵνα ἐπιδιωχθῇ ἡ ἐν τινι μέτρῳ βελτίωσις αὐτῶν, θὰ ἔδει ἴσως νὰ ληφθῶσι τὰ ἐξῆς μέτρα· ν' ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἡ εἰσαγωγὴ ζῴων εἰς Μακεδονίαν, ἐξ Οὐγγαρίας, Ῥωσσίας,

1) Περὶ τῆς παραγωγῆς κατὰ περιφερείας, ἐξαγωγῆς διὰ Καβάλλας καὶ τῶν τιμῶν τῶν καπνῶν ἔχει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῶν Οἰκονομικῶν ἡ ὑπ' ἀριθ. 358 ἐ.ε. ἐκθεσις τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐπιτρόπου Καβάλλας ἀπὸ 22 Σεβρίου 1913.

Μ. Ἀσίας κλπ., νὰ ἀγορασθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν, εἰ δυνατόν, ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐπὶ τοκοχρεωλυτικῇ ἀποτίσει, πολλὰ φορβάδες καλῶν καὶ ἀνθεκτικῶν (Ἀλγερινῶν, Ῥωσικῶν, Μικροασιατικῶν) γενῶν εἰς τοὺς καλλιεργητὰς καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑφισταμένη ἡ ἀπαγόρευσις ἐξαγωγῆς κτηνῶν καὶ ἰδίᾳ θηλέων ἐκ Μακεδονίας.

VI. **Εἰς τὴν φροντίδα πρὸς βελτίωσιν τῶν κτηνῶν.**— Διὰ τῆς ἰδρύσεως 3 τοῦλάχιστον σταθμῶν βελτιωμένων ἐπιδητόρων ἵππων, βοῶν ὄνων ἐν Σέρραις, Δράμᾳ, Σαρλ-σαμπάν.

VII. **Εἰς τὴν φροντίδα τοῦ ταχέως διορισμοῦ τριῶν τοῦλάχιστον Νομοκτηνιάτρων** ἐν τοῖς σπουδαιότεροις κέντροις τῆς περιφερείας ταύτης πρὸς καταπολέμησιν καὶ πρόληψιν τῶν ἐπιζωοτιῶν, αἵτινες λυμáινονται τὰς περιφερείας ταύτας.

VIII. **Εἰς τὴν φροντίδα τῆς διοργανώσεως τῆς γεωπονικῆς διδασκαλίας διὰ γεωργικῶν σχολῶν καὶ περιοδεύόντων ὑπαλλήλων.** Ἐκτὸς τῆς πρακτικῆς γεωργικῆς σχολῆς Σερρῶν, ἥτις, θὰ εἶναι ὠφέλιμον, ἐὰν ὡς τάχιστα, καὶ ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἀνοίξεως ἀρχίσῃ λειτουργοῦσα, δεόν παρομοία πρακτικὴ γεωργικὴ σχολὴ νὰ συσταθῇ καὶ ἐν Δράμᾳ καὶ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐν Πραδίῳ, Ἀλυστράτῃ καὶ ἄλλαχοῦ. Εἶναι δ' ἀναγκαῖον νὰ τοποθετηθῶσι καὶ ἄλλοι περιοδεύοντες γεωργικοὶ ὑπάλληλοι ἐν ταῖς περιφερείαις ταύταις, ἥτοι δύο εἰσέτι Νομογεωπόνοι μετὰ τῶν βοηθῶν αὐτῶν (ἐκτὸς τοῦ νῦν ὑπάρχοντος ἐν Σέρραις) μὲ ἔδρας τὴν Δράμαν καὶ Καβάλλαν, οἵτινες νὰ ἐξειδικευθῶσιν εἰς τοὺς κλάδους τοὺς ἐπικρατοῦντας ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν. Πρὸς διδασκαλίαν καὶ μεῖζονα διάδοσιν τῆς σηροτροφίας, ἥτις ὑπισχνεῖται ἐπίσης ἀρκετὰς ὠφελείας εἰς τινὰς περιοχὰς τῶν περιφερειῶν τούτων, δεόν νὰ διορισθῶσι 2—3 εἰδικοὶ περιοδεύοντες σηροτρόφοι μὲ ἔδρας τὴν Νιγρίτην, Σέρρας καὶ Δράμην. Ὅμοίως δὲ καὶ δύο περιοδεύοντες μελισσοκόμοι μεθ' ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἐργαλείων, οἵτινες νὰ ἰδρῦσωσι καὶ πρότυπα μελισσοκομεῖα ἐν ταῖς μελισσοτροφικαῖς περιφερείαις. Πρὸς ἐπέκτασιν δὲ τῆς δενδροκομίας, ὅπου ἡ πεῖρα θὰ ἀποδείξῃ τοῦτο δυνατόν, θὰ ἔδει νὰ ἰδρυθῇ πρὸς τὸ παρὸν μὲν ἔδρα εἰδικοῦ δενδροκόμου ἐν Σέρραις, ἀργότερον δὲ καὶ δενδροκομικὴ Σχολὴ μετὰ φυτωρίου πρὸς παραγωγὴν δενδρουλλίων καὶ πρὸς ἱδρυσιν ὑποδειγματικῶν κήπων ὁπωροφόρων δένδρων διὰ τὴν ἐκ μιμήσεως καὶ διὰ τὴν ἔμπρακτον διδασκαλίαν τῆς δενδροκομίας.

Εἶναι δ' ἴσως λίαν σκόπιμον ἅμα, φρονοῦμεν, λόγῳ τῆς μεγάλης σημασίας τῆς καπνοπαραγωγῆς τῆς Ἑλλάδος, ἵνα δύο ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, ὧν εἰς γεωπόνος καὶ εἰς οἰκονομολόγος ἢ ἀπόφοιτος ἐμπορικῆς Σχολῆς, τοποθετηθῶσιν ἐν Καβάλλα καὶ ἐξειδικευθῶσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν τῆς Ἑλλάδος παρακολουθοῦντες συνεχῶς μὲ ἄγρυπνον ὄμμα τὰς φάσεις τῆς τε παραγωγῆς καὶ ἀγοράς, ἵνα καθίστανται χρήσιμοι σύμβουλοι εἰς τε τὴν πολιτείαν καὶ εἰς τοὺς καλλιεργητάς.

ΙΧ. Εἰς τὴν φροντίδα τῆς ἰδρύσεως προτύπων κτημάτων.— Αἱ γεωργικαὶ σχολαὶ καὶ ἡ διὰ διαλέξεων τῶν γεωπόνων διδασκαλία δὲν εἶναι μόναι ἱκαναὶ νὰ διδάξωσι τὸν τε ἀγροτικὸν πληθυσμὸν τὸν μὴ παρακολουθήσαντα συστηματικὴν ἐπαγγελματικὴν σπουδὴν καὶ τὸν ἀπόφοιτον ἀκόμη τῆς γεωργικῆς σχολῆς λόγῳ τῆς διαφορᾶς τῶν συναντωμένων ὄρων ἐν τῇ πρακτικῇ, τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν γεωργικῶν βελτιώσεων.

Εἶναι ἀνάγκη ὅθεν νὰ ἰδρυθῶσι καὶ εἰς τὰς περιφερείας ταύτας, ἰδίως δὲ ἐν ταῖς πεδιάσιν ἀνὰ 1—2 δημόσια πρότυπα γεωργικὰ ἐκμεταλλεύσεις εἰς δημόσια ἢ ἰδιωτικὰ κτήματα, ἐν ταῖς ὁποῖαις ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν ἐκάστης περιφερείας νὰ προβαίνωσιν οἱ ἰθύνοντες αὐτὰς εἰς τὰς δυνατὰς ἐπιστημονικὰς βελτιώσεις καὶ εἰς πειράματα τῶν καλλιεργειῶν (χρῆσιν χημικῶν λιπασμάτων, χρησιμοποίησιν γεωργικῶν μηχανῶν), ὁμοίως εἰς τὴν τυροκομίαν καὶ γαλακτοκομίαν κ.λ.π. καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἰδρυσιν προτύπων κτηνοτροφείων μετ' εὐσταυλιζομένων κτηνῶν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς γεωργίας μετὰ τῆς κτηνοτροφίας, χωρὶς βεβαίως νὰ περισπᾶται τὸ προσωπικὸν αὐτῶν εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας, ὡς συμβαίνει ἐν τοῖς ἄλλοις γεωργικοῖς ἰδρύμασι τοῦ Κράτους.

X. Εἰς τὴν φροντίδα τῆς ἰδρύσεως δύο ἢ τριῶν μονίμων ἀντιακριδικῶν συνεργείων.— Αἱ ἀκρίδες ἐπιφέρουσι μεγίστας ζημίας, ὡς ἐπληροφορήθημεν, εἰς τὴν καπνοπαραγωγὴν τῶν περιφερειῶν τούτων. Διὰ τοῦτο παρίσταται σύντονος καὶ διαρκὴς ἡ μέριμνα πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν, τοῦλάχιστον ἤδη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη πρὸς περιστολὴν τῶν ἐξ αὐτῆς ζημιῶν καὶ ἐν μέλλοντι. Ἐὰν ἐπαφεθῇ ἡ μέριμνα αὕτη εἰς τοὺς Νομογεωπόνους μόνους μετὰ τῶν βοηθῶν των, οἷτινες θὰ περισπῶνται καὶ εἰς ἄλλα καθήκοντα ἐπίσης δυσχερῆ, δὲν θέλει ἀσφαλῶς συντελεσθῇ ὡς τάχιστα τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα ἀνευ ζημίας

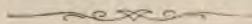
καὶ τῶν ἄλλων αὐτῶν ἀσχολιῶν, μεθ' ὅλον τὸν ζῆλον, ὃν ᾔθελον οὗτοι ἐπιδείξει. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ καθορισθῶσι διὰ τινα ἔτη 2—3 συνεργεῖα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν Νομογεωπόνων ἐδρεύοντα εἰς τὰ σπουδαιότερα κέντρα μὲ μόνιμον προσωπικὸν δὺς ὑπαλλήλων βοηθουμένων ἐν τῷ χρόνῳ τῆς καταπολεμήσεως καὶ δι' ἄλλου βοηθητικοῦ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ.

Τὸ μόνιμον προσωπικὸν δύναται καὶ νὰ ἐκλέγῃται ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐκ μὴ γεωργικῶν ὑπαλλήλων.

Οὗτοι θέλουσιν ἀναλάβει τὴν ἀποκλειστικὴν ταύτην ἐργασίαν πληροφоруόμενοι ἐγκαίρως καὶ σημειοῦντες διὰ παρακολουθήσεως τῶν κέντρων ἀποθέσεως τῶν ψῶν τῶν ἀκριδῶν τὰ μέρη, ἔνθα πιθανώτατα θὰ ἐνσκήψῃ ἡ ἀκρίς, καὶ φροντίζοντες διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νομίμων πρὸς περισυλλογὴν τῶν ψῶν καὶ τῶν καμπῶν αὐτῆς, διὰ τὴν ἔγκαιρον προμήθειαν, μεταφορὰν καὶ διανομὴν τῶν ἀκριδοκτόνων φαρμάκων, διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ὑλικῶν καὶ ἐργαλείων μετὰ τὸν χρόνον τῆς καταπολεμήσεως τοῦ ἐντόμου, διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν κέντρων ἀποθέσεως τῶν ψῶν, ὡς καὶ δι' ὅλας ἐν γένει τὰς φροντίδας τὰς σχετιζόμενας πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, αἱ ὁποῖαι κατὰ μέγιστον μέρος ἀπαιτοῦσι μᾶλλον πρακτικὴν ἱκανότητα ἢ ἐπιστημονικὰς γνώσεις. ἵνα καταλήξωσιν εἰς ἐπιτυχίαν.

Π. Α. ΔΕΚΑΖΟΣ

Ε. Χ. Τμηματάρχου τῆς Γεωργίας παρὰ τῇ Γ. Διοικήσει Μακεδονίας.

ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

ΤΩΝ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΟΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΜΩΡΕΟΔΕΝΔΡΩΝ

ΕΝ ΑΓΥΪΑΙ

Συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθ. 9325 διαταγῇ τοῦ Σεβ. Ὑπουργείου ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Σχολῆς εἰς ἡμᾶς ἡ μετάδασις εἰς Ἀγυϊὰν πρὸς ἐξέτασιν καὶ ὑπόδειξιν τῶν καταλλήλων μέσων πρὸς καταπολέμησιν ἀσθενειῶν ἀναφανισῶν εἰς τὰ λεπτοκαρυόδενδρα καὶ μωρεόδενδρα τῆς περιφερείας Ἀγυϊᾶς.

Πρὸς τοῦτο τὴν 23 Μαρτίου ἐ. ἔ. μετέβημεν εἰς Ἀγυϊὰν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ῥέτσανι πρὸς ἐξέτασιν τῶν λεπτοκαρυοδένδρων, ὁ καρπὸς τῶν ὁποίων κατὰ τὴν περυσινὴν ἐσοδεῖαν εἶχε προσδληθῇ ὑπὸ ἀσθενείας τινός. Ἐξετάσαντες τοὺς καρποὺς τῶν λεπτοκαρυοδένδρων τῆς περυσινῆς ἐσοδείας εὗρομεν αὐτοὺς πράγματι προσδεδλημένους καὶ φέροντας μίαν ὀπὴν κατὰ τὸ κατώτερον μᾶλλον μέρος τοῦ καρποῦ. Ἡ γενομένη δὲ ζημία, ὥς μᾶς ἐβεβαίωσαν τινὲς τῶν καλλιεργητῶν, ἀνῆλθε περὶ τὰ 8 — 10 % τῆς ὀλικῆς ἐσοδείας. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ προσβολὴ ἐγένετο εἰς μικρὰν μόνον ἔκτασιν ἐν τῷ χωρίῳ Ῥέτσανι καὶ δὲν ἐπεξετάθη εἰς τὸ Τουρκοχωρί, ὅπου γίνεται ἐν μεγάλῳ ἡ καλλιέργεια τῶν λεπτοκαρύων.

Ἡ προσβολὴ αὕτη ὀφείλεται εἰς ἐν ἔντομον τῆς τάξεως τῶν Κολεοπτέρων καὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Ῥυγχιτῶν, τὸ ὅποιον καλεῖται *Balaninus nucum*. Ὁ ῤυγχίτης οὗτος εἶναι ἓνα μικρὸ σκαθάρι μήκους περὶ τὸ 1 ἐκατμ. Χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐν λῖαν μακρὸν καὶ λεπτὸν ῥύγχος, τὸ χρῶμά του καστανὸν καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐντόμου ὀλίγον τριχωτόν. Τὸ σκαθάρι ἀναφαίνεται, ὅταν ὁ καρπὸς τοῦ λεπτοκαρύου ἔχει σχηματίσει ἓνα φλοιὸν μαλακόν, δηλ. κατὰ μῆνα Μάϊον καὶ μάλιστα ἀκόμη ἐνωρίτερον· διὰ τοῦ μακροῦ ῥύγχους τὸ θῆλυ ἔντομον διατρύπῃ τὸν μαλακὸν εἰσέτι φλοιὸν τοῦ καρποῦ καὶ ἐναποθέτει ἐν ᾧόν, ὅπερ ἐκκολάπτεται εἰς ἓνα μικρὸν λευκὸν σκώληκα. Ὁ σκώληξ οὗτος τρέφεται καὶ αὐξάνει εἰς βάρος τοῦ καρποῦ καὶ ὅταν συμπληρώσῃ τὴν ἀνάπτυξίν του, τὸ

ὅποιον συμπίπτει, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ τὴν ὠρίμανσιν τῶν λεπτοκαρῶν (ἔηλ. περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου) ἐξέρχεται τοῦ καρποῦ σχηματίζων μίαν ὁπὴν χαρακτηριστικὴν τῆς ἀσθeneίας· τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καρποῦ, δηλ. ἡ ψύχα, ἔχει σχεδὸν τελείως καταστραφῇ καὶ μένουν τὰ μαῦρα περιττώματα τοῦ σκώληκος. Πολλοὶ τῶν προσδεδημένων καρπῶν πίπτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· οἱ περισσότεροι ὅμως παραμένουν ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ κατὰ τὴν συγκομιδὴν διακρίνονται διὰ τῆς μικρᾶς ὁπῆς, τὴν ὁποῖαν φέρουν καὶ διὰ τοῦ ἐλαφροῦ αὐτῶν βάρους. Οἱ σκώληκες εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ὅπου καὶ διαχειμάζουν μεταμορφούμενοι, τὴν δὲ ἐπομένην ἀνοιξιν μεταβάλλονται εἰς τέλεια ἔντομα καὶ ἐπαναρχίζουν τὰς καταστροφὰς αὐτῶν.

Ὡς ἐκ τοῦ βιολογικοῦ κύκλου φαίνεται, ἡ καταπολέμησις εἶναι πολὺ δύσκολος, διὰ τὰ μὴ εἵπωμεν ἀδύνατος, διότι ἡ μὲν συλλογὴ τῶν τελείων ἐντόμων οὔτε πρακτικὴ οὔτε εὐκολος εἶναι, ἡ δὲ καταστροφή τοῦ σκώληκος εἶναι ἀδύνατος, καθότι εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ καρποῦ· δὲν μένει παρὰ ἡ καταπολέμησις τοῦ σκώληκος, ὅταν εὐρίσκηται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ καταστροφή του εἶναι δυσκολωτάτη· ἡ χρῆσις ἐγχύσεων CS² οὔτε οἰκονομικὴ οὔτε ἀποτελεσματικὴ νομίζομεν, ὅτι θὰ ἦτο, ὥς ἐκ τῆς διασπορᾶς, τοῦ ἐντόμου εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ ὥς ἐκ τῆς δυσκολοπροσδλήτου μορφῆς, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται (χρυσάλλης)· διὰ τοῦτο τὸ μόνον πρακτικὸν μέσον, ὅπερ συνεστήσαμεν, ἦτο ἡ μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν καλλιέργεια τοῦ ἐδάφους κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον· ἡ καλλιέργεια ἀφ' ἐνὸς θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα ὅλα τὰ πλεονεκτήματα τῶν φθινοπωρινῶν ἔρροσεων (ἐμπλούτισις εἰς ὕδωρ τοῦ ἐδάφους κλπ.), ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοὺς σκώληκας καὶ τὰς χρυσάλλιδας καὶ τότε ὥς ἐκ τῶν μετεωρολογικῶν ὅρων (θερμότης, βροχὴ) ἤθελεν ἐν μέρει καταστραφῇ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ μωρεοδένδρα ταῦτα εἶναι προσδεδημένα ὑπὸ τῆς σήψεως τῶν ριζῶν, ἀσθeneίας προκαλουμένης ὑφ' ἐνὸς μύκητος (*Agaricus melleus*).

Ὁ μύκης οὗτος προσδάλει κυρίως τὰ ῥητινώδη, ἀλλὰ δὲν φεῖδεται καὶ τῶν μωρεοδένδρων ἰδίως ἐκεῖ, ἔνθα ποτίζονται, ὥς τοῦτο συμβαίνει ἐν Ἀγυιᾷ. Ἐπίσης προσδάλει τὴν κερασέαν, μηλέαν, ἄμπελον κλπ., ἀλλ' εἰς πολὺ ὀλιγώτερον βαθμόν.

Ἐξωτερικῶς τὸ δένδρον παρουσιάζει κλάδους ἀρχίζοντας νὰ ξηραί-

νωνται, τὰ δὲ φύλλα πίπτουν προώρως, γενικῶς δὲ ἡ βλάστησις εἶναι ἀσθενική. Ἡ ἀσθένεια ὅμως δὲν εὐρίσκεται οὔτε ἐπὶ τῶν κλάδων οὔτε ἐπὶ τῶν φύλλων, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ριζῶν, ἐὰν ἀνασηκώσωμεν τὸν φλοιὸν τῶν ριζῶν θὰ ἴδωμεν πλάκας λευκάς, τῶν ὁποίων τὸ σχῆμα ὁμοιάζει μὲ ριπίδιον, αἱ πλάκες αὗται εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ· ἀπὸ τὰς πλάκας αὐτάς, αἵτινες ἀπορροφοῦν τοὺς χυμοὺς καὶ ἐξασθενοῦν οὔτω τὸ δένδρον, ἐξέρχονται ἐν εἵδει σχοινίων (2—3 χιλιοστῶν πάχους) ριζίδια εἰσχωροῦντα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις ἐντὸς τοῦ ἑδάφους. Τὰ ριζίδια ταῦτα καλοῦνται ριζόμορφα.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ μόνον, ὅταν τὸ δένδρον ξηρανθῇ, ἀναφαίνονται τὰ ἐξωτερικὰ σποριοφόρα στύπη (τὰ μανιτάρια), τὰ ὁποῖα φέρουν τὸ πιλίδιον χρώματος ὑποκιτρίνου εἰς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν καὶ λευκοῦ εἰς τὴν κάτω. Τὸ μανιτάρι τοῦτο δὲν εἶναι φαρμακερόν, εἰς μερικὰ μάλιστα μέρη τρώγεται.

Ὁ πολλαπλασιασμός γίνεται εἴτε ἀπὸ τὰ ριζόμορφα, τὰ ὁποῖα διατρέχουν τὸ ἑδάφος καὶ ζοῦν ὡς σαπρόφυτα ἀπὸ ἀποσυντεθειμένας φυτικὰς οὐσίας, μέχρις ὅτου συναντήσουν τὰς ρίζας δένδρου τινὸς (ῥητινώδους ἢ μυρεοδένδρου) καὶ ἀναπτυχθοῦν ὡς παράσιτα, εἴτε ἀπὸ τὰ σπόρια, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τοῦ πιλιδίου (ὕμενιον), ὅποτε παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου πίπτουν ἐπὶ φυτοχώματος, ὅπου καὶ βλαστάνουν.

Αἱ καταστροφαὶ αἱ προκαλούμεναι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης εἶναι μεγάλαι, δυστυχῶς ὅμως δὲν ἔχομεν ἄμεσα μέσα καταπολεμήσεως· τὰ μόνον ἐνδείκνυμενα εἶναι ἡ προφύλαξις πρὸς παρεμπόδισιν τῆς μεταδόσεως τῆς ἀσθενείας. Οὕτως ἐνδείκνυνται 1) Ὁ σχηματισμὸς πέριξ τῶν προσβεβλημένων δένδρων εἰς ἀρκετὴν ἀπὸ τῆς βάσεως ἀπόστασιν κυκλοτεροῦς χάνδακος πρὸς παρεμπόδισιν τῆς μεταδόσεως τῆς ἀσθενείας διὰ τῶν ριζομόρφων.

2) Ἡ ἐκρίψεις τῶν τελείως προσβεβλημένων δένδρων καὶ ἡ καὶ τῶν ριζῶν καὶ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ κορμοῦ ἐντὸς λάκκου, συγχρόνως δὲ καὶ ἡ ἀπολύμανσις τοῦ ἑδάφους δι' ἀσδέστου ἢ θειικοῦ χαλκοῦ 10 % καὶ

3) ἡ καταστροφή τῶν τυχόν ἀναφαινομένων μανιταριῶν εἰς τὰς παρειάς τοῦ λάκκου πρὸς ἐμπόδισιν τῆς διὰ σπορίων μεταδόσεως τῆς ἀσθενείας.

Τὰ μέτρα ταῦτα, ἐξ ὧν τινα ἐτύγχανον γνωστὰ εἰς τινας καλλιεργητάς, ἐφηρμόσθησαν ἐν Ἀγυαῖ (ἰδίᾳ ἢ ἀνόρυξις κυκλοτεροῦς χάνδακος), ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν περιωρίσθη, τοῦτο δὲ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ, ἀφ' ἐνὸς ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἐφηρμόσθησαν τὰ μέτρα ταῦτα ἐν μεγάλῃ κλίμακι, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἴσως εἰς τὴν ἄγνοιαν ὅλων τῶν μέσων καταπολεμήσεως, ἰδίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν μανιταρίων, τὰ ὅποια, ὡς γνωστὸν. διὰ τῶν σπορίων μεταδίδουν τὴν ἀσθένειαν.

Φ. ΤΖΟΥΛΙΑΔΗΣ

Καθηγητὴς τῆς Ἀθερωφείου Γεωργικῆς Σχολῆς Λαρίσης

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ, ΒΙΟΜΗΧΑΝ. ΚΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Ἡ Ὑποδιοίκησις Καστορίας συγκειμένη ἐξ ἑκατὸν δώδεκα χωρίων εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν Καζάδων Κορυτσᾶς, Κονίτσης, Γρεβενῶν, Ἀνασελίτσης, Καϊλαρίων καὶ Φλωρίνης.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστορίας εἰσὶν Ἕλληνες, Ὀθωμανοί, Ἰσραηλῖται καὶ Ῥουμανίζοντες. Ἐκ τούτων πλεονεκτεῖ τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον εἰς ἅπαντα τὰ χωρία πλὴν τινων χωρίων, εἰς τὰ ὅποια ἐξ ὀλοκλήρου κατοικοῦσι Μουσουλμᾶνοι. Ἰσραηλῖται κατοικοῦσι μόνον ὀλίγοι ἐντὸς τῆς πρωτευούσης τῆς Ὑποδιοικήσεως, ἐλάχιστοι δὲ Ῥουμανίζοντες εἰς τὰς κωμοπόλεις Κλεισούραν καὶ Χρούπισσαν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ὑποδιοικήσεως ὀλοκλήρου, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος καὶ θρησκείματος, ἀνέρχεται περίπου εἰς 75 χιλιάδας. Ἡ ὅλη ἔκτασις τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστορίας ἀνέρχεται περίπου εἰς 1200 τετραγωνικά χιλιόμετρα, εἶνε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄρεινῇ. Μικρὰ ἔκτασις πεδινῇ ἐξαπλοῦται ἀπὸ τῆς περιφερείας Χρουπίστης καὶ Νεστραχίου μέχρι τῶν ὀρίων τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστορίας καὶ Ἀνασελίτσης.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ἡ γεωργία ἐν τῇ Ὑποδιοίκησει Καστορίας εὐρίσκεται εἰς ἀρχέγονον κατάστασιν. Οἱ κάτοικοι ἐξακολουθοῦσι νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθιμον (ἦτοι μὲ ἄροτρα ξύλινα Ἠσιόδεια), ἐπεὶ ἐκληρονόμησαν παρὰ τῶν γονέων καὶ προπατόρων των, χωρὶς νὰ ἐπιδίδωνται οὐδαμῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν αὐτῆς.

Τὰ προϊόντα τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστορίας εἶνε τὰ συνήθη προϊόντα, σίτος ἀραβόσιτος κτλ., ἀλλ' ἡ ἀπόδοσις τῆς σπορᾶς δὲν εἶνε ἀρκούντως ἱκανοποιητική. Τοῦτο δὲ προέρχεται ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῆς μὴ λιπάνσεως τῶν γαιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῆς κακῆς καλλιεργείας αὐτῶν. Κατ' ἐπικρατήσασαν συνήθειαν οἱ γεωργοὶ δὲν καλλιεργοῦσι τοὺς αὐτοὺς ἀγροὺς κατ' ἔτος. Ὁ καλλιεργηθεὶς ἀγρὸς κατὰ τὸ ἔτος 1913 θέλει παραμένει ἀκαλλιεργήτος κατὰ τὸ ἐπερχόμενον ἔτος καὶ τοῦτο πρὸς ἀγρανάπαυσιν αὐτοῦ.

Ἄροτρα εἶνε τοῦ συνήθους παλαιοῦ συστήματος, πλὴν 50 τοιούτων γερμανικοῦ συστήματος ἀνήκοντα εἰς τοὺς τσιφλικούχους. Ἐπίσης ὑπάρχουσι καὶ χειροκίνητοι ἐκκοκιστικαὶ μηχαναὶ σίτου καὶ ἀραβοσίτου ἀνήκουσαι εἰς διαφόρους τσιφλικούχους.

Θεριστικά, ἄλωνιστικά καὶ ἄλλαι διάφοροι μηχαναὶ δὲν ὑπάρχουσιν. Ὁ τόπος εἶνε ἀρκετὰ εὐφορὸς, ἔχει ὅμως ἀνάγκην ἐπιμεμελημένης καλλιεργείας. Οἱ κάτοικοι δέον νὰ διδασθῶσι τὸν τρόπον τῆς καλλιεργείας συστηματικῶς. Ὡς λίπασμα τῶν γαιῶν χρησιμοποιεῖται ἡ κόπρος τῶν βοῶν εἰς μικρὰν ὅμως κλίμακα. Ποτιστικαὶ μηχαναὶ τῶν γαιῶν δὲν ὑπάρχουσι· πρὸς πότισμα τῶν γαιῶν μεταχειρίζονται τὸν συνήθη τρόπον διὰ τοῦ αὐλακος. Τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν ἀνέρχονται κατ' ἀνώτατον ὅρον εἰς 2 δραχμάς. Καὶ τοῦτο διότι ὑπάρχει ἔλλειψις ἐιδιχῶν καλλιεργητῶν. Ἡ μετανάστευσις ἐπιδρᾷ σπουδαίως ἐπὶ τῆς γεωργίας, διότι οἱ νέοι φεύγοντες ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῶν καταλίπουν τοὺς ἀγροὺς εἰς τοὺς γέροντας γονεῖς καὶ συζύγους αὐτῶν, οἵτινες δὲν εἶνε δυνατόν νὰ καλλιεργήσωσι τοὺς ἀγροὺς μετ' ἐπιμελείας ὥς ἐκ τῆς προεδηκείας ἡλικίας αὐτῶν.

Ἄπαντα τὰ παρχόμενα ποσὰ ἐξ ἐκάστου προϊόντος καταναλίσκονται ἐξ ὀλοκλήρου ἐντὸς τῆς Ὑποδιοικήσεως, οὐδεμία ἐξαγωγή ἐκ τούτων γίνεται. Μάλιστα τὰ σιτηρὰ δὲν ἐξαρχοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς Ὑποδιοικήσεως καὶ γίνεται μεγάλη εἰσαγωγὴ ἀλεύρων ἰδίως ἐκ Θεσσαλονίκης. Ἡ τιμὴ τῶν προϊόντων ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶνε λίαν ἡλαττωμένη ἕνεκα τῆς ὑπερπαραγωγῆς τῶν γειτονικῶν ὑποδιοικήσεων. Τὰ πλεῖστα τῶν κτημάτων τῆς Ὑποδιοικήσεως ἀνήκουσι εἰς τοὺς χωρικοὺς. Ὑπάρχουσι δὲ τριάκοντα πέντε χωρία τὰ μᾶλλον εὐφορώτερα, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς τσιφλικούχους βέηδες, ὀλίγα δὲ καὶ εἰς χριστιανούς. Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν ἰδιοκτητῶν πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς

εἶνε διάφοροι ἀναλόγως τῆς συμφωνίας, εἰς ἣν θέλουν προέλθει. Ἄλλοι μὲν καλλιεργηταὶ καλλιεργοῦσι τὰ τσιφλίκια καὶ ἀπολαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τῆς ἐσοδείας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς σποράς, ἄλλοι δὲ καλλιεργοῦσι κατ' ἀποκοπὴν, οὐδεμία ἐλάττωσις παρατηρεῖται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν προϊόντων. Ἡ αὕτη πάντοτε παραγωγὴ ὑπάρχει ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει ἐκτὸς ἐὰν ἔνεκεν θεομηνίας τινὸς ἐπέλθῃ καταστροφὴ αὐτῶν.

Ἐλη ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς χωρίοις Κρεπενή, Σλίθαινη, Ἰζγγλιμπι, Τσετιρόκη, Πανιάκοι καὶ Παλαιο-Τσιφλίκη κατακλύζοντα μεγάλας ἐκτάσεις γῆς. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τούτων ἤθελον εἶσθαι εὐγνώμονες, ἐὰν ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις ἐλάμβανε πρόνοιαν τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἐλῶν τούτων.

Ἐν τέλει λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ συστήσωμεν τῇ Σεβαστῇ Κυβερνήσει, ὅτι δεόν νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς γεωργίας, διότι αὕτη εὐρίσκεται ἐν νηπιῳδῇ καταστάσει. Δέον ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις νὰ ἔλθῃ ἄρωγός εἰς τοὺς γεωργοὺς τῆς Ὑποδιοικήσεως, καθόσον οὗτοι μὴ γνωρίζοντες τὰ ἐκ τῆς ἐπιμεμελημένης καλλιεργείας τῆς γῆς κέρδη ἀναγκάζονται νὰ ἐκπατρίζωνται καὶ ζητῶσιν ἄλλαχού πόρον ζωῆς, ἐνῶ δύνανται ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν μένοντες διὰ τῆς συστηματικῆς ἐργασίας νὰ εὐημερῶσιν.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Βιομηχανικὰ ἐργοστάσια ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Καστορίας δὲν ὑπάρχουσιν. Ὡς τοιαῦτα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὰ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ὑποδιοικήσεως εὐρισκόμενα πρὸς κατασκευὴν γουναρικῶν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ περισσότεροι τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τῆς πρωτεύουσῆς τῆς Ὑποδιοικήσεως καταγίνονται εἰς τὴν κατασκευὴν γουναρικῶν, ἰδίᾳ σαρκῶν καὶ μανσῶν. Ἀνέκαθεν οἱ κάτοικοι τῆς Καστορίας ἐπρομηθεύοντο ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Εὐρώπης τεμάχια μικρὰ δερμάτων ἀγρίων, θηρίων ἅτινα ἔφερον ἐνταῦθα, καὶ διὰ πρωτοφανοῦς ἐπιτηδεύτητος συνέρραπτον μετ' ἀλλήλων καὶ κατεσκευάζον τὰ γουναρικά, ἅτινα κατὰ χιλιάδας ὁκάδας ἐπώλουν πάλιν εἰς τὰ διάφορα μεγάλα κέντρα τῆς Εὐρώπης, πλὴν ἐλαχίστης ποσότητος, ἥτις κατηναλίσκετο ἐντὸς τῆς Μακεδονίας. Ἡ συρραφὴ τῶν μικρῶν τεμαχίων κατ' ἀρχὰς ἐγένετο διὰ τῆς χειρός, βραδύτερον δὲ διὰ χειροκινήτων ραπτομηχανῶν συστήματος

Σίγγερ. Ἐκτὸς τῶν ἔξωθεν εἰσαγομένων δερμάτων, οἱ κάτοικοι ἐπεξεργάζονται καὶ δέρματα ἀγρίων θηρίων ἐν τῇ Νοτίῳ Μακεδονίᾳ θηρευομένων. Αἱ δαπάναι τῆς κατασκευῆς τῶν γουναρικῶν τούτων εἶνε σχετικῶς μικραί. Διότι ἕκαστος κατασκευαστὴς γουναρικῶν δὲν προσλαμβάνει ἰδίους ἐργάτας πρὸς τοῦτο, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἀλλ' ὥς τοιούτους μεταχειρίζεται αὐτὰ τὰ τέκνα του. Ἐκαστος οἰκογενειάρχης ἔχει ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ κατάστημα γουναρικῶν. Ἡ ἐπὶ τῆς βιομηχανίας ταύτης φορολογία κατὰ τὸ τουρκικὸν καθεστῶς ἦτο ἐντελῶς ἀσήμαντος. Ἐκαστος κατασκευαστὴς γουναρικῶν ἐπλήρωνεν εἰς τὸ τουρκικὸν δημόσιον φόρον ἐπιτηδεύματος ἐλάχιστον ὑπολογιζόμενον ἀναλόγως τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς καταναλώσεως τῶν γουναρικῶν αὐτοῦ εἰδῶν. Ἐκτὸς τούτου οἱ κατασκευασταὶ γουναρικῶν ἀπήλαυον καὶ τοῦ πλεονεκτήματος τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς τῶν πρώτων ὑλῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐνεκα τούτου τὰ ἐκ τῆς βιομηχανίας ταύτης κέρδη εἶνε ἀρκούντως ἱκανοποιητικὰ δι' ἕκαστον οἰκογενειάρχην.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Οἰκιακὴ βιομηχανία ἐνεργεῖται, ἀλλ' εἰς μικρὰν σχετικῶς κλίμακα. Εἰς τὰς κωμοπόλεις Χρούπισταν καὶ Κλεισούραν γίνεται κατασκευὴ ἐγχωρίων ταπήτων. Ἡ κατανάλωσις αὐτῶν γίνεται ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει Καστορίας καὶ ταῖς γειτονικαῖς τοιαύταις, ἰδίᾳ εἰς τὸ Μοναστήριον. Δὲν γίνεται ὅμως μεγάλη παραγωγή, καθόσον στοιχίζει ἀρκετὰ πολλὰ ἢ κατασκευὴ ἑκάστου τάπητος.

Ἐπίσης ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει Καστορίας καλλιεργοῦνται βόμβυκες μετάξης (κουκούλια), ἰδίᾳ εἰς τὰ χωρία Βογατοικὸν καὶ Λόσνιτσα, ἅτινα πωλοῦσιν εἰς τὰς ἀγορὰς Θεσσαλονίκης πρὸς 3—4 δραχμὰς κατ' ὁκτῶν. Ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει οὐδεμία ἐνεργεῖται κατεργασία τῶν κουκουλιῶν. Ἡ παραγωγή τῶν κουκουλιῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως δὲν ὑπερβαίνει τὰς 10.000 ὁκάδας.

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

Μεταλλεία υπάρχουν πάμπολλα ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει, ἰδίᾳ γαιανθράκων, θειοῦχα λουτρά, χαλκοπυρίτις, ὀρείχαλκος κτλ., ἀλλὰ ἐντελῶς ἀνεκμετάλλευτα. Πρὸ τινος ἐν τῷ χωρίῳ Ζουπάνιστα μίαν ὥραν ἀπέχον τῆς πρωτευούσης ἔταιρεία τις ἀνέλαβε τὴν ἐκμετάλλευσιν μεταλλείου γαιανθράκων. Ἦναγκάσθη ὅμως νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, διότι ἡ παντελὴς ἔλλειψις συγκοινωνίας καθίστα τὴν ἐξόρυξιν καὶ μεταφορὰν τοῦ μεταλλείου εἰς τὸν πλησιέστερον σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ἢ λιμένα λίαν δύσκολον καὶ πολυδάπανον. Μέχρι σήμερον μόνον εἰς ἐκ τῶν κατοίκων ἐδῆλωσε κατοχὴν μεταλλείου.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ἐν ὅλῃ τῇ Ὑποδιοικήσει Καστορίας κατὰ τοὺς μετριοτέρους ὑπολογισμοὺς ὑπάρχουσι περὶ τοὺς δισχιλίους ἐπιτηδευματαίαι. Ἐκ τούτων μόνον οἱ εἰς τὰς τέσσαρας μεγάλας κωμοπόλεις εὐρισκόμενοι ἐπιτηδευματαίαι κατέβαλον φόρον ἐπιτηδεύματος, ὑπολογιζόμενον ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐν τῷ καταστήματι ὑπαρχόντων εἰδῶν. Ὀλόκληρος ὁ φόρος τοῦ ἐπιτηδεύματος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν φορολογικῶν καταλόγων τῆς χρήσεως 1912, ἀνῆρχετο εἰς 40.000 γρόσια. Ἐπαγγέλματα ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει εἶνε τὰ συνήθη εἰς ἐκάστην Ὑποδιοίκησιν τοιαῦτα, παντοπωλεῖα, ἐμπορικὰ καταστήματα, πολυτελείας, σιδηρουργεῖα, ὑποδηματοποιεῖα, ὥρολογοποιεῖα, καφενεῖα κ.τ.λ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἡ συγκοινωνία τῶν χωρίων πρὸς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Ὑποδιοικήσεως εὐρίσκεται εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, καθόσον ἡ καταλυθεῖσα Κυβέρνησις ἀπέλεπε μόνον εἰς στρατιωτικὰς σκοποὺς καὶ παρημέλει παντελῶς τὴν μεταξὺ τῶν χωρίων ἄνετον συγκοινωνίαν. Ἡ συγκοινωνία τῶν χωρίων γίνεται δι' ἡμιονικῶν ὁδῶν εὐρισκομένη εἰς ἀξιοθρήνητον σημεῖον. Ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει μόνον αἱ ὁδοὶ αἱ ἄγουσαι ἀπὸ Λεψείστης εἰς Καστορίαν καὶ ἀπὸ Σόροδιτις εἰς Καστορίαν εἶνε ἀμαξιτοί, ἀλλὰ καὶ

αὐται εἶνε λίαν ἐπισφαλεῖς. Ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότερων μέτρων, ἅτινα δεόν νὰ λάβῃ ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν Ὑποδιοίκησιν Καστορίας εἶνε ἡ ἐπισκευὴ τῶν ὁδῶν. Σπουδαιότερα αἰτία τῆς μὴ ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει Καστορίας εἶνε ἡ παντελὴς ἔλλειψις συγκοινωνίας. Ἡ οἰκτρὰ κατάστασις, εἰς ἣν εὐρίσκεται ἡ συγκοινωνία τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστορίας, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ὑπάρχει.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ἡ κτηνοτροφία ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει Καστορίας ἔχει ἀναπτυχθῇ ὅπωςδὴποτε. Πλὴν τῶν ἄροτριῶντων ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει πλεον τῶν 100000 ζῶων. Ἡ ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει κατανάλωσις τῶν ζῶων εἶνε ἐλαχίστη. Ἡ μεγαλειτέρα κατανάλωσις γίνεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου παραχειμάζουσι τὰ ζῶα τῶν κτηνοτρόφων τῆς Ὑποδιοικήσεως. Κατασκευὴ βουτύρου γίνεται εἰς ἐλαχίστην ποσότητα, καταναλισκομένην διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς Ὑποδιοικήσεως.

ΠΟΤΑΜΟΙ, ΛΙΜΝΑΙ ΚΑΙ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ

Λίμνη ἐν τῇ Ὑποδιοικήσει εἶνε ἡ ὁμώνυμος τῆς πρωτευούσης τοιαύτη. Εἶνε ἄρκετὰ μεγάλη. Ἡ περιφέρεια αὐτῆς εἶνε περίπου 5 ὥρων ἀποστάσις. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς διαρκῶς ἀνανεοῦται ἐκ τῶν διαφόρων πηγῶν, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐντὸς αὐτῆς. Ἐκ τῆς λίμνης πηγάζει ὁ ποταμὸς Σδάλτσης, ὅστις ἐνούμενος μετ' ἄλλων χειμάρρων ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀλιάκμονα ποταμόν. Ἐντὸς τῆς λίμνης ὑπάρχει πληθὺς ἰχθύων, ὁ φόρος τῶν ὁπείων κατὰ τὴν ἀρξαμένην τετραετίαν 1913 — 1917 ἀνῆλθεν εἰς 80000 δραχμάς.

Διὰ τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστορίας διέρχεται ὁ ποταμὸς Ἀλιάκμων διασχίζων ὁλόκληρον τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ὑποδιοικήσεως. Εἰς τοῦτον ἐμβάλλουσι πλείστοι χειμάρροι καθ' ὅλην τὴν ροὴν αὐτοῦ, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ρεῦμα αὐτοῦ, καίτοι κατ' ἀρχὰς εἶνε ἀσθενές, ἐφόσον προχωρεῖ, γίνεται ἔτι ἰσχυρότερον.

Ὁ Ὑποδιοικῶν Καστορίας

Ε. Ι. ΤΖΑΝΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΛΗΡΩ ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

Συνεπεία τῆς ὑπ' ἀριθ. 22501 διαταγῆς τοῦ προϋσταμένου Ὑπουργείου μετέδημεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐπεσκέφθημεν κατ' ἐπανάληψιν τὸν παρὰ τῷ Παλαιῷ Φαλήρῳ κείμενον Ζωολογικὸν κήπον. Ἐπιμελῶς παρατηρήσαμεν τὰς φυτείας καὶ τὰς συνθήκας τὰς ἐχούσας σχέσεις μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Ἐπίσης ἐμελετήσαμεν τὰ μέτρα τὰ ἐπιτρέποντα ἐπιτυχῶς, ἵνα αἱ φυτεῖαι αὐταὶ διατηρηθῶσι καὶ βελτιωθῶσι.

Αἱ παρατηρήσεις μου εἶναι αἱ ἑξῆς :

Α'. Τὸ ἔδαφος, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ὅλην ἔκτασιν τοῦ κήπου, ὡς ἐκ τῆς γειτνιάσεώς του πρὸς τὴν θάλασσαν, ὡς καὶ τῆς μικρᾶς διαφορᾶς ὕψους μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους τοῦ κήπου καὶ τῆς θαλάσσης, μετὰ τὴν ὁποῖαν συγκοινωνεῖ διὰ μέσου τοῦ ὑπεδάφους, εἶναι φύσει ἄλμυρόν, ἐμπεριέχον μεγάλην ποσότητα χλωριούχων ἀλάτων, ἅτινα εἶναι, ὡς γνωρίζομεν, δηλητηριώδη δι' ὅλα τὰ δένδρα (ἶδε δελτίον Ὑπουργείου ἀρ. Ε' καὶ ΣΤ'). Ἡ ἄλμύρα τοῦ ἀνωτέρω στρώματος τοῦ ἐδάφους προέρχεται κυρίως 1) ἐκ τῆς ἀνόδου τῶν ἐκ τοῦ ὑπεδάφους ἀνερχομένων ὑγρῶν (φαινόμενον τριχοειδῶν ὠλῆων), 2) ἐκ τῆς πνοῆς τῶν ἐκ τῆς θαλάσσης προερχομένων ἐν καιρῷ θαλασσοταραχῆς ἀνέμων καὶ 3) ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε χρησιμοποιοιθέντων πρὸς ἄρδουσιν ὑδάτων.

Ἡ ποσότης τῶν ἐν τῷ ἐδάφει ἀλάτων φθάνει εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου δὲν ἐπιτρέπεται πλέον ἡ κανονικὴ βλάστησις τῶν πλείστων τῶν ἀποτελούντων τὴν φυτεῖαν τοῦ κήπου. Ὡς γνωρίζομεν, ὅλα τὰ εἶδη τῶν δένδρων δὲν ἀντέχουν ἐξ ἴσου εἰς τὴν θανατηφόρον ἐπίδρασιν τῶν χλωριούχων ἀλάτων. Ἐξαφνιζομένων πρῶτον τῶν πλέον εὐαίσθητων· τὰ δὲ ἔχοντα μεγαλειτέραν ἀντοχήν, ἐὰν δὲν καταστραφῶσιν, ὑποφέρουσι μὴ δυνάμενα ν' ἀνχπτυχθῶσι κανονικῶς.

Τὸ τέλος τοῦ θέρους εἶναι ἐποχή, καθ' ἣν ἐπέρχεται ἡ μεγαλειτέρα κατὰστροφὴ τῶν δένδρων συνεπεία δηλητηριάσεως ὡς ἐκ τῶν

χλωριούχων αλάτων, διότι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους μεγάλη ποσότης ἁλμυροῦ ὕδατος, ἀφίνον ὡς ἐκ τῆς ἐξατμίσεώς του μεγάλην ποσότητα καταστρεπτικοῦ ἁλατος. Κατὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου αὐτὰ τὰ ἅλατα τὰ εὐρισκόμενα παρὰ τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἐδάφους διαλύονται ἀποτόμως σχηματίζοντα πυκνὴν διάλυσιν ἐπ' αὐτῆς, δηλητηριάζουσιν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντα δένδρα. Αὐτὸ μᾶς ἐξηγεῖ τὸ ὅτι ὑποφέρουν περισσότερον τὰ νεοφυτευθέντα δενδρύλλια. Πράγματι παρατηρήσαμεν πλείστας ἀποτυχίας μεταξὺ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη νεοφυτευθέντων δενδρυλλίων, τὰ δὲ μεγάλα δένδρα, ἅτινα κατώρθωσαν ν' ἀποκτήσουν πλούσιον ῥίζωμα, ὑποφέρουσιν ὀλιγώτερον, πάντως ὅμως δεικνύουσιν ἀπροθυμίαν καὶ καχεξίαν.

Β'. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὸ ἔδαφος εἶναι ἁλμυρόν, ἡ κλίσις του πρὸς τὴν θάλασσαν εἶναι ἀνεπαίσθητος, εἰς τρόπον ὥστε τὰ συγκεντρωθέντα ἐπ' αὐτοῦ ὕδατα τῶν βροχῶν τοῦ χειμῶνος δυσκόλως ῥέουν καὶ σχηματίζουν λίμνας ἐντὸς τῶν κυκνωμάτων τῆς φυτείας τῶν χαμηλοτέρων σημείων τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους.

Πολλάκις δέ, ὅταν ὁ χειμὼν τυγχάνων βροχερὸς τὰ ὕδατα τῶν ὀπισθεν τοῦ κήπου λόφων καὶ κτημάτων λόγῳ τῆς κλίσεώς των καὶ ἔνεκα τῆς ἑλλείψεως καταλλήλου διοχετεύσεως πρὸς τὴν θάλασσαν εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ κήπου μεταβάλλουν τὴν ἐπιφανείαν του ὁλόκληρον εἰς πραγματικὴν λίμνην. Ἡ συμπαγὴς φύσις τοῦ ἐδάφους δὲν ἐπιτρέπει τὴν τελείαν ἀπορρόφησιν τῶν ὑδάτων, πρὸς δὲ ἡ ἑλλειψις παντὸς μέσου διοχετεύσεως συντελοῦν εἰς τὴν παραμονὴν τῶν ὑδάτων ἐντὸς τοῦ κήπου ἐπὶ ὁλοκλήρους μῆνας, οὕτως ὥστε ὅσα δένδρα σφύζονται ἀπὸ τὴν δηλητηριώδη ἐπίδρασιν τῶν αλάτων καταστρέφονται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ὑγρασίαν ἢ καὶ διὰ τῆς ἀσφυξίας τῶν ῥιζῶν.

Ὡς συμπέρασμα τῶν παρατηρήσεών μας δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι αἱ φυτεῖαι τοῦ ζωολογικοῦ κήπου δύνανται ἐπιτυχῶς νὰ διατηρηθῶσι καὶ νὰ ἐπεκταθῶσι μόνον, ὅταν ληφθῶσι μέτρα κατάλληλα πρὸς μείωσιν τῆς ἁλμύρας τοῦ ἐδάφους, παρεμπόδισιν τῆς διαμονῆς τῶν ὑδάτων ἐντὸς τοῦ κήπου δι' ἀποστραγγίσεως καὶ ἐπιχωματώσεως, μέτρα, ἅτινα ζέον ν' ἀκολουθήσῃ μία συστηματικὴ καὶ καλὴ ἐκλογὴ τῶν πρὸς φύτευσιν φυτικῶν εἰδῶν.

ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΙΣ

Διὰ τῆς ἀποστραγγίσεως τοῦ ἐδάφους τοῦ κήπου θέλει ἐκλείψει ἡ πλημμύρα τοῦ χειμῶνος καὶ θέλει καταστῇ δυνατὴ ἡ πλύσις τοῦ ἐδάφους διὰ τῶν ὑδάτων τῆς βροχῆς. Αὕτῃ ἡ ἀποστράγγις δύναται νὰ γίνῃ ἀπλῶς μὲ τὸ ἄνοιγμα μερικῶν χανδάκων ἐχόντων κατεύθυνσιν πρὸς τὸ χαμηλότερον σημεῖον τοῦ κήπου. Εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ν' ἀνοιχθῇ μία δεξαμενὴ συγκεντρώνουσα τὰ νερὰ τὰ διοχετεύόμενα διὰ τῶν αὐλάκων.

Ἀπὸ τὴν δεξαμενὴν αὐτὴν νὰ διοχετεύωνται πρὸς τὴν θάλασσαν μέσῳ χάνδακος διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ. Ἐξῶθεν τοῦ περιτειχίσματος δεόν ἐπίσης ν' ἀνοιχθῇ χάνδαξ περιμετρικὸς ἔχων σκοπὸν νὰ συγκεντρώῃ ὅλα τὰ ὕδατα τὰ ῥέοντα ἐκ τῶν πλησίον κτημάτων πρὸς τὸν κήπον καὶ νὰ τὰ διοχετεύῃ πρὸς τὴν θάλασσαν. Βεβαίως ἡ μικρὰ διαφορά ὕψους μεταξὺ ἐπιφανείας θαλάσσης καὶ τῆς τοῦ κήπου δὲν ἐπιτρέπει νὰ δοθῇ μεγάλη κλίσις εἰς τοὺς χάνδακας καὶ μάλιστα, ἐὰν λαβωμεν ὡς βᾶσιν τὸν πυθμένα τῆς δεξαμενῆς, ὅστις κατ' ἀνάγκην θὰ μείνῃ ὀλίγον τι ὑψηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἐπόμενον ἡ δεξαμενὴ νὰ μὴ ἐκκενῶται εὐκόλως, ὅταν ὑπάρχῃ θαλασσοταραχὴ διὰ νοτίων ἀνέμων, ἀλλὰ τὸ ἐμπόδιον αὐτὸ θεραπεύεται, ἐὰν ὁ ὀχετὸς ἀπὸ τῆς δεξαμενῆς εἰς τὴν θάλασσαν εἶνε φράξιμος οὕτως, ὥστε ἐν ὥρᾳ θαλασσοταραχῆς νὰ διακόπτεται ἡ ἐπικοινωνία δεξαμενῆς — θαλάσσης διὰ βιάνας, ὁπότε ἡ ἐκκένωσις δύναται νὰ γίνηται διὰ κεντροφύγου ἀντλίας. Ἡ ἐγκατάστασις τοιοῦτου εἵδους ἀντλίας μᾶς φαίνεται ἀπλὴ καὶ ὀλιγοδάπανος, καθότι λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὴν μικρὰν ἀνύψωσιν καὶ τὴν πλησίον εὐρισκομένην ἡλεκτρικὴν δύναμιν. Τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποστραγγίσεως μᾶς ὑποδεικνύουν τὰ δένδρα τὰ εὐρισκόμενα ἐπὶ τῶν ὄχθων ἐπὶ τῆς Μεσημβρ. πλευρᾶς τοῦ κήπου. Τὰ δένδρα τοῦτα καὶ ἐκ τῆς ἐμφυτεύσεως τῶν ἐπὶ ἀπεστραγγισμένου ἐδάφους ἔχουν πολὺν καλὴν βλάστησιν, ἡ δὲ εὐρωστία τῶν ἄλλων δένδρων ἐλαττοῦται, ἐφ' ὅσον ἀπομακρύνονται τοῦ ὑψώματος (ὄχτους).

ΕΠΙΧΩΜΑΤΩΣΙΣ

Τὴν ἐπιχωμάτωσιν θεωροῦμεν ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ἄνωθεν τῆς θαλάσσης, ὡς καὶ διὰ τὴν πάχυνσιν τοῦ φυτικού στρώματος ἀπὸ 0,10—0,40 ἐκτ. ἀναλόγως τῶν σημείων. Ἀνυψουμένης τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους θὰ καταστῇ δυνατὴ μεγαλύτερα κλίσεις εἰς τοὺς ἀποστραγγιστικούς χάνδακας, ὥστε νὰ εἶναι ἡ ἀποστράγγις τελειότερα. Ἐπίσης θέλει καταστῇ δυνατὸν ὥστε τὸ ἐδαφος τῶν φυτειῶν νὰ εἶναι ὑψηλότερον τῶν διαδρόμων, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἴδιοι δρόμοι νὰ συντελοῦν εἰς τὴν ἀποστράγγισιν τοῦ ἐδάφους. Τὴν ὑπάρχουσαν διαρρύθμισιν τῶν δρόμων τῶν φυτειῶν θεωροῦμεν ἀντιαρχitectονικὴν καὶ ἐντελῶς ἀκατάλληλον διὰ τὴν εὐδοκίμησιν τῶν φυτειῶν, αἵτινες ἀντὶ νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰ ὑψηλότερα σημεία τοῦ ἐδάφους, εὐρίσκονται ἐντὸς λεκάνης κάτωθι τῆς ἐπιφανείας τῶν δρομίσκων.

Ἡ ἐπιχωμάτωσις εἶναι οἰκονομικῶς ἡ σπουδαιότερα τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ κήπου, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην ποσότητα χωμάτων ἣτις χρειάζεται, τὴν ἔλλειψιν παντὸς σοδαροῦ μέσου μεταφορᾶς ἐκ μέρους τῆς ὑπηρεσίας, φρονοῦμεν ὅτι ὁ καλλίτερος τρόπος τοῦ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἐργολάβον τινα εἰδικὸν διὰ τοιοῦτου εἶδους ἐργασίας, ὑπὸ τὸν ὅρον ἡ πληρωμὴ νὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει κεκανονισμένης τιμῆς κατὰ κυδικὸν μέτρον μεταφερθὲν ἐπὶ τοῦ ὠρισμένου τόπου.

Ἐν γένει θεωροῦμεν τὴν γενομένην σήμερον ἐργασίαν ὡς μὴ δυναμένην νὰ δώσῃ σοδαρὸν ἀποτέλεσμα καὶ φοβούμεθα νὰ ἴδωμεν χρήματα καὶ χρόνον νὰ ἐξοδευθοῦν πολὺ περισσότερα ἢ ὅτι προτείνομεν διὰ τὴν ἀπόκτησιν καὶ βελτίωσιν τοῦ κήπου. Ἡ σημερινὴ ἐγκατάστασις τοῦ κήπου γίνεται ἄνευ μεθόδου, ἐνῶ τὰ ἔργα τοιοῦτου εἶδους δέον νὰ γίνωνται λίαν μεθοδικῶς (καταρτισμὸς καταλλήλου σχεδιαγράμματος, χωροστάθμισις τοῦ ἐδάφους, ἐγκατάστασις ἀποστραγγιστικῶν ἔργων, χάραξις σχεδίου, ἐπιχωμάτωσις τῶν προωρισμένων διὰ τὰς φυτείας μερῶν, ἐμφύτευσις τῶν πυκνωμάτων διὰ καταλλήλων ἐπὶ τόπου εἰδῶν, στρώσις ὁδῶν κτλ.).

Βεβαίως σήμερον δὲν δύνανται ἐξ ὁλοκλήρου νὰ μεταβληθῶσιν αἱ

υπάρχουσαι φυτεῖται, ἀλλὰ δύναται κάλλιστα νὰ προσαρμοσθῇ συμπληρωματικὸν σχέδιον, τὸ ὁποῖον χωρὶς νὰ μεταβάλῃ ποσῶς τὰ ἤδη ὑπάρχοντα θὰ ἐπ'τρέπη τὴν μεθοδικὴν ἐγκατάστασιν ἐνὸς κήπου (ἁξίου τοῦ ὀνόματός του). Ἐὰν τὰ οἰκονομικὰ δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐξ ὁλοκλήρου μετατροπὴν, ἐπέκτασιν καὶ ἐγκατάστασιν δύναται κάλλιον νὰ γίνῃ τμηματικῶς καὶ συστηματικῶς ἀναλόγως τῶν ἐτησίως διαθεσίμων χρημάτων. Πρέπει ὅμως διὰ πᾶσαν τμηματικὴν ἐργασίαν νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ γενικὸν σχέδιον καὶ νὰ τηρηθῶσιν αὐστηρῶς αἱ διατάξεις τῆς μεθοδικῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ κήπου ἢ πάρκων ὅπως ἀνεφέραμεν ἂνωτέρω.

Τὰ εἶδη, ἅτινα θ' ἀποτελοῦν τὰς φυτείας, ἀνάγκη νὰ ἐκλεχθῶσι μεταξὺ τῶν ἐχόντων τὴν μεγαλειτέραν ἀντοχὴν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν χλωριούχων ἀλάτων τοῦ ἐδάφους. Μεταξὺ αὐτῶν συνιστῶμεν τὰ ἑξῆς : *Myoporum laetum*, *insulare*, *pictum*. *Atriplex halimus* — *Acacia Cyclopis* — *Ailantus glandulosa* — *Cestrum cyaneum*, *Fætidum* — *Kældereria paniculata*. — *Justicia adhatoda*. — *Punica granatue*. — *Filaria media*. — *Casuarina equisetifolia*. — *Melaleuca cricifolia*. — *Tamatix divers.* — *Rhus viminalis*. — *Phytolacca dioica* — *Phoenia* — *Washingtonia* *Gleditshia triacanthos*. — *Parkinsonia aculeata*. — *Sehinus*.

Ἐν Πάτραις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1914

Ι. ΜΠΡΙΣΣΕ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΛΑΠΠΑ ΜΑΝΩΛΑΔΟΣ

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ἄρθρον 1.

Ἐν τοῖς κτήμασι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ ἐν τῇ θέσει Λάππα (παρὰ τὴν ὁμώνυμον σιάσιν Σ. Π. Α. Π.) τοῦ δήμου Βουπρασίων τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος ἰδρύεται γαλακτοκομικὴ σχολὴ ὡς παράρτημα τῆς γαλακτοκομικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ Κτήματος.

Ἄρθρον 2.

Σκοπὸς τῆς Σχολῆς ταύτης εἶναι : α') Ἡ βελτίωσις τῶν ἐγχωρίων γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ ἐν γένει ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας τοῦ γάλακτος ἐν Ἑλλάδι διὰ τῆς πρακτικῆς μορφώσεως τεχνιῶν τυροκόμων ἱκανῶν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τοιοῦτοι εἰς γαλακτοκομικὰς ἐπιχειρήσεις, εἴτε δι' ἴδιον λογαριασμόν, εἴτε διὰ λογαριασμόν ἐπιχειρηματιῶν καὶ κτηνοτροφικῶν συνεταιρισμῶν γενομένης. β') Ἡ ἐρευνὰ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν συντελούντων εἰς τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας τοῦ γάλακτος ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν διαφόρων φυσικῶν καὶ οἰκονομολογικῶν συνθηκῶν τοῦ τόπου. γ') Ἡ παροχὴ πάσης ζητουμένης πληροφορίας καὶ ὁδηγίας σχετικῶν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γαλακτοκομίας ἐν Ἑλλάδι.

Ἄρθρον 3.

Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν ἐν τῇ Σχολῇ θέλει εἶσθαι τετράμηνος, ἀρχομένη ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου καὶ λήγουσα τὴν 31ην Μαΐου ἐκάστου ἔτους.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἐν τῇ Σχολῇ διδασκαλία θέλει εἶσθαι κυρίως πρακτικὴ. Θὰ παρέχωνται δὲ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ θεωρητικὰ τινα μαθήματα ἀπα-

ραίτητα διὰ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν μετὰ λόγου ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων γαλακτοκομικῶν ἐργασιῶν, στοιχειώδεις γνώσεις πρακτικῆς ἀριθμητικῆς καὶ καταστιχογραφίας, ὡς καὶ μαθήματά τινα περὶ γαλακτοκομικῶν συνεταιρισμῶν.

Ἄρθρον 5.

Ἡ πρακτικὴ ἐξάσκησις τῶν μαθητῶν θὰ λαμβάνῃ χώραν ἐν τῷ γαλακτοκομικῷ καταστήματι τοῦ Κτήματος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Οὗτοι διαιρούμενοι εἰς τμήματα ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτελῶσιν ἰδιοχείρως ἀπάσας τὰς ἐργασίας τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ Καταστήματος ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ βοηθοῦ του.

Ἄρθρον 6.

Ἐκαστον τμήμα ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν ὥρισμένης ἐργασίας ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Τὸ δὲ εἶδος τῆς ἐργασίας ἐκάστου τμήματος θὰ ὀρίζεται διὰ πῖνακος ἀνιερτωμένου ἐντὸς τοῦ Καταστήματος ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Σχολῆς ἑκαστον Σάββατον, διὰ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα.

Δύναται, ἐν τούτοις, ἡ Διεύθυνσις τῆς Σχολῆς, ἐν περιπτώσει μεταβολῆς τοῦ εἶδους τοῦ κατασκευαζομένου προϊόντος ἢ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ ἐκτάκτῳ ἀνάγκῃ, νὰ μεταβάλλῃ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἐβδομάδος. εἰδοποιουμένων πρὸς τοῦτο τῶν μαθητῶν ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας.

Ἄρθρον 7.

Ἀπαντες οἱ μαθηταὶ κατοικοῦσιν ἐντὸς τῆς Σχολῆς καὶ εἰς οἶκον, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῶν Κτημάτων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἢ δὲ ἐκπαίδευσις παρέχεται αὐτοῖς δωρεάν.

Ἄρθρον 8.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ὀρίζεται εἰς δέκα ἐτησίως. Γίνονται δὲ δεκτοὶ ὡς τοιοῦτοι, κατὰ προτίμησιν, οἱ μὲν πρακτικὰς τινὰς γνώσεις τυροκομίας ἐφωδιασμένοι υἱοὶ παντοπωλῶν καὶ κτηνοτρόφων, οἱ ὡς τεχνῖται ἢ βοηθοὶ αὐτῶν ἐργασθέντες εἰς τυροκομικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἐν γένει οἱ κεκτημένοι ὅπωςδὴποτε πρακτικὰς τινὰς γνώσεις γαλακτοκομίας.

- Οὗτοι δέον πρὸς τούτοις,
 α') νὰ γνωρίζωσιν ἐπαρκῶς γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν.
 β') νὰ μὴ ἔχωσιν ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 17 ἐτῶν καὶ
 γ') νὰ εἶναι ὑγιεῖς καὶ σωματικῶς ἱκανοὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δια-
 φόρων γαλακτοκομικῶν ἐργασιῶν.

Ἔκτος Ἀρθρον 9.

Οἱ ὑποψήφιοι νὰ μαθητεύσωσιν ἐν τῇ Σχολῇ ὀφείλουσι νὰ εὐρίσκωνται ἐν αὐτῇ τὴν 1ην Φεβρουαρίου, ὅποτε ὑποβάλλονται εἰς ἐξετάσεις, ἵνα κριθῇ κατὰ πόσον εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρακολουθήσωσι τὴν διδασκαλίαν.

Ἐν περιπτώσει προσελεύσεως περισσοτέρων τοῦ ὀριζομένου ἀριθμοῦ ὑποψηφίων, προτιμῶνται οἱ συγκεντροῦντες τὰ περισσότερα προσόντα.

Οἱ κρινόμενοι ὡς ἱκανοὶ μαθηταὶ ἀναλαμβάνουσι ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐπομένης τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων, ἡ δὲ θεωρητικὴ διδασκαλία ἀρχεται ἀπὸ τῆς 5ης Φεβρουαρίου.

Ἔκτος Ἀρθρον 10.

Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται αὐστηρῶς μὲ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Ὁργανισμοῦ, ὡς καὶ τῶν διαφόρων ἐσωτερικῶν κανονισμῶν καὶ προγραμμάτων τῆς Σχολῆς. Νὰ παρακολουθῶσι τακτικῶς καὶ μετὰ ζήλου τὰ τε θεωρητικὰ μαθήματα καὶ τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις. Νὰ ἐπιμελῶνται μετ' ἐνδιαφέροντος τῶν διαφόρων ἐργαλείων καὶ τῶν προϋόντων τῆς Σχολῆς καὶ νὰ διαχειρίζονται μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰ διάφορα ὑλικά, εὐθυνόμενοι διὰ πᾶσαν σπατάλην, ζημίαν ἢ βλάβην τῶν διαφόρων εἰδῶν, ἐργαλείων, ὑλικῶν ἢ προϋόντων τῆς Σχολῆς. Νὰ ὑπακούωσι προθύμως καὶ ἄνευ ἀντιρρήσεως εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ, ὡς καὶ εἰς τὰς κατ' ἐντολὴν τούτου διδομένας ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ του. Νὰ συμπεριφέρονται κοσμίως ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Σχολῆς ἀποφεύγοντες πᾶσαν προᾶξιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὴν εὐπρέπειαν καὶ τὰς διαταγὰς τῶν κανονισμῶν τῆς Σχολῆς.

Ἔκτος Ἀρθρον 11.

Διὰ πᾶσαν παρεκτροπὴν οἱ μαθηταὶ τιμωροῦνται διὰ προσωρινῆς ἢ ὀριστικῆς ἀποβολῆς αὐτῶν. Καὶ ἡ μὲν διὰ προσωρινῆς ἀποβολῆς τιμω-

ρία ἐπιβάλλε·αι ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς, ἡ δὲ δι' ὀριστικῆς ἀποβολῆς ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν κτημάτων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κατόπιν προτάσεως τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 12.

Τῶν μαθητῶν ἡ ἐπίδοσις ἐξελέγχεται δι' ἐξετάσεων θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν, αἵτινες λαμβάνουσι χώραν τῇ 20 Μαΐου. Οἱ δὲ κατ' αὐτὰς εὐδοκιμοῦντες καὶ τυγχάνοντες τοῦ βαθμοῦ τοῦλάχιστον «καλῶς» λαμβάνουσιν ἀπολυτήριον ἐπὶ ἐνσήμου χάριτος.

Πρὸς ἐξαγωγήν δὲ τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ, ὃν λαμβάνει ἕκαστος μαθητῆς, προστίθενται :

- α') ὁ βαθμὸς τῶν ἐξετάσεων τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων,
- β') ὁ βαθμὸς τῶν πρακτικῶν ἐξετάσεων,
- γ') ὁ βαθμὸς τῆς καθ' ἑκάστην ἐπιδόσεως,
- δ') ὁ βαθμὸς τῆς διαγωγῆς.

Τὸ δὲ ἄθροισμα αὐτῶν διαιρεῖται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 4.

Εἰς τὸν βαθμὸν τῆς καθ' ἑκάστην ἐπιδόσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐπιδεικνύει ἕκαστος μαθητῆς διὰ τὴν εὐδοκίμῃσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐλεγχομένης αὐστηρῶς τῆς ἀπροσεξίας ἑκάστου αὐτῶν περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν ἐργαλείων καὶ τῶν μηχανημάτων, ὡς καὶ πάσης τάσεως αὐτῶν πρὸς σπατάλην τῶν ὑλικῶν ἢ τῶν προϊόντων τοῦ Καταστήματος.

Ἄρθρον 13.

Εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους ἀπολυνομένους μαθητὰς κατὰ σειρὰν εὐδοκίμησης αὐτῶν ἐν ταῖς ἐξετάσεσι παρέχεται ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῶν Κτημάτων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἀμοιβή, εἰς μὲν τὸν πρῶτον ἐκ δραχμῶν 100, εἰς δὲ τὸν δεύτερον ἐκ δραχμῶν 50 καὶ εἰς τὸν τρίτον ἐκ δραχμῶν 25.

Ἄρθρον 14.

Ἀπαγορεύεται ἡ πρὸ τῆς λήξεως τῆς σχολικῆς περιόδου ἀποχώρησις μαθητοῦ τινος. Εἰς τὸν παραβάτην οὐδὲν πιστοποιητικὸν ἢ ἀπολυτήριον παρέχεται ὑπὸ τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 15.

Τὸ προσωπικὸν τῆς Σχολῆς ἀπαρτίζεται ἐξ ἐνὸς διευθυντοῦ καὶ ἐνὸς βοηθοῦ αὐτοῦ διοριζομένων ἀμοιτέρων ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν Βασιλικῶν Κτημάτων.

Ἄρθρον 16.

Ὁ διευθυντὴς ἔχει τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς γαλακτοκομικῆς ἐπιχειρήσεως. Συντάσσει τὰ προγράμματα καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς τῆς Σχολῆς. Ὁρίζει καὶ διανέμει εἰς τὸν βοηθὸν καὶ τοὺς μαθητὰς τὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος. Ἐπιβλέπει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀποφαίνεται ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων τὴν Σχολὴν καὶ ὁυθμίζει ἀναλόγως τῶν περιστάσεων τὰς ἐργασίας τοῦ γαλακτοκομείου. Ἐπιβλέπει τὴν παραλαβὴν τοῦ γάλακτος καὶ κρατεῖ ἡμερολόγιον, ἐν ᾧ ἐμφαίνεται τὸ ποσὸν τοῦ ἡμερησίως διατιθεμένου διὰ τὴν ἐπιχείρησιν γάλακτος, τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ εἰς προϊόντα, τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαφόρων ἐργασιῶν τοῦ Καταστήματος, τὰς διαφόρους παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν πορείαν τῆς ὥριμάνσεως τῶν τυρῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ μετὰ τῶν σχετικῶν παρατηρήσεων. Ἐχει καθήκον νὰ διδάσκη θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὴν Γαλακτοκομίαν εἰς τοὺς μαθητὰς. Νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν διεπουσῶν τὴν Σχολὴν διατάξεων καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰ ἀνάλογα μέτρα δι' οἵανδήποτε παράβασιν αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν ἢ τοῦ βοηθοῦ του, ὢν ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν ἐν τῇ Σχολῇ ἀνωμαλίαν.

Ἄρθρον 17.

Ἡ διεύθυνσις τῆς Σχολῆς δύναται ν' ἀνατεθῇ μὲ τὰ αὐτὰ καθήκοντα τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 16φ ὁριζόμενα καὶ εἰς εἰδικὸν ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ἀποσπώμενον παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ Σχολῇ, ἐφ' ὥρισμένον χρόνον, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ διευθυντοῦ τῶν Βασιλικῶν Κτημάτων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Σχολὴ διατελεῖ ὑπὸ τὸν ἑλεγχον καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας λειτουργοῦσα, ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι εἰδικαὶ πρακτικαὶ σχολαὶ τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 18.

Ὁ βοηθὸς τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς δέον νὰ γνωρίζῃ πρακτικῶς τὴν τυροκομίαν καὶ διορίζεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν Βασιλικῶν Κτημάτων κατόπιν προτάσεως τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς. Διατελεῖ ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς καὶ ἐκτελεῖ ἰδιοχείρως ἀπάσας τὰς ἐργασίας τοῦ Γαλακτοκομίου, βοηθούμενος ἐπὶ τῶν μαθητῶν. Διανέμει εἰς τοὺς μαθητὰς τὰς ὑπο τοῦ προγράμματος ὁριζόμενας ἐργασίας ἐπιβλέπων τὴν κατονικὴν αὐτῶν ἐκτέλεσιν. Ὑποχρεοῦται νὰ παρενδύσκηται αὐτοπροσώπως κατὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ γάλακτος καὶ νὰ ζυγίσῃ τοῦτο μετ' ἀκριβείας σημειῶνων τὸ παραλαμβανόμενον ποσὸν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦτο βιβλίον. Παραλαμβάνει ἅπαντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ σκεύη καὶ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν βλάβην ἢ ἀπώλειαν αὐτῶν καθὼς καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην ζημίαν προερχομένην ἐξ ἀμελείας του. Ὅφείλει νὰ ἐργάζεται μετὰ ζήλου καὶ εὐσυνειδησίας, νὰ παρακολουθῇ πᾶν ζήτημα ἀφορῶν τὸ Γαλακτοκομεῖον, νὰ φέρεται εὐγενῶς πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ νὰ παρακολουθῇ αὐτοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Σχολῆς ἀναφέρων πᾶσαν παρεκτροπὴν αὐτῶν εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 19.

Ἐν τῇ Σχολῇ ὑπάρχει μικρὸν φαρμακεῖον σκοποῦν τὴν δωρεὰν παροχὴν εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν μᾶλλον προχείρων φαρμάκων.

Ἄρθρον 20.

Ἰδιαιτέρος ἐσωτερικὸς κανονισμὸς θέλει κανονίσει λεπτομερέστερον τὰ τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς.

Ἐν Δάππᾳ τῇ 20 Ἰανουαρίου 1914.

Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΤΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜ. ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜ. ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΛΑΠΠΑ ΜΑΝΩΛΑΔΟΣ

Συμμορφούμενος τῇ ὑπ' ἀριθ. 2719 διαταγῇ τοῦ Σοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἀνακοινωθείσῃ μοι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5 ὑμετέρας διαταγῆς ἀνέλαθον ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν τοῖς Βασιλικοῖς Κτήμασι Λάππα, Γαλακτοκομικῆς Σχολῆς ὡς καὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεταιρικοῦ Τυρονομείου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ὑπὸ τοῦ Σοῦ Ὑπουργείου ἐγκριθέντος Ὁργανισμοῦ τοῦ ἐν λόγῳ ἰδρύματος. Καὶ περὶ μὲν τῶν παρατηρήσεων ἡμῶν ἐπὶ τῶν συνθηκῶν τῆς κατασκευῆς τῶν διαφόρων, ἐν τῷ ἰδρύματι τούτῳ, παραχθέντων προϊόντων θέλομεν ἀσχοληθῆ βραδύτερον δι' ἐτέρας λεπτομεροῦς ἐκθέσεως ἡμῶν ὑποβληθησομένης πρὸς τὸ Σὸν Ὑπουργεῖον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος θέλομεν ἐκθέσει ὑμῖν τὰ ἀφορῶντα τὴν λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος ὡς Σχολῆς καὶ ὡς Συνεταιρικῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἐνεκα τῆς βραδύτητος, μεθ' ἧς ἐξετελέσθη ἡ ἀπὸ τοῦ μηνὸς 8ορίου π. ἔ. γενομένη παραγγελία τῶν διαφόρων ἐργαλείων, ὑλικῶν κ.τ.λ. τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος, τόσον ὡς Σχολῆς, ὅσον καὶ ὡς ἐπιχειρήσεως, παρουσιάσθησαν ἡμῖν, ἐν ἀρχῇ, δυσχέρειαι τινες ὡς πρὸς τὴν ρύθμισιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Καταστήματος. Ἀλλ' ἡ βραδύτης αὕτη οὐδόλως ἐζημίωσε τοὺς μαθητάς, καθ' ὅσον ἐδόθη αὐτοῖς ἡ εὐκαιρία, ὅπως παρακολουθήσωσι τὴν ἐπιμελοῦσαν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ καταστῶσιν ἱκανοί, ἵνα δύνανται καὶ ρυθμίσωσιν, ἐν τῷ πρακτικῷ των σταδίῳ, τὰς ἐργασίας των συμφώνως πρὸς τὰ μέσα, ἅτινα θὰ ἡδύναντο νὰ διαθέσωσι.

Οὐχ ἦττον ὅμως κατωρθώθη πολὺ συντόμως ἡ συμπλήρωσις ὅλων τῶν ἐλλείψεων καί, ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν, ἡ Σχολὴ παρουσίαζε τοιούτην ἐπάρκειαν, ὥστε νὰ δύνανται αὕτη νὰ ἀμιγλυθῇ πρὸς πλείστας ἰσοθαμίους τῆς εὐρωπαϊκᾶς Σχολᾶς, νὰ ὑπερτε-

ρήση δὲ μάλιστα τινὰς τούτων ὡς πρὸς τὴν πεικιλίαν τῶν πρὸς πρακτικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν, κατασκευασθέντων προϊόντων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλην τὴν σχολικὴν περίοδον φοιτησάντων ἐν τῇ Σχολῇ μαθητῶν ἀνῆλθεν εἰς ἑνδεκα. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ ἐξῆς:

- 1) Ἰωάν. Μπελίτσης ἐκ Μαζεΐκων (Καλαβρύτων)
- 2) Σπυρ. Ῥέλλος ἐξ Ἀχαΐας
- 3) Λεων. Πλιάκας ἐκ Λιδαρτζίου (Καλαβρύτων)
- 4) Βασίλ. Φίλιας ἐκ Σαγεΐκων (Ἀχαΐας)
- 5) Σταῦρος Ἀμίτσης ἐκ Κεφαλληνίας
- 6) Γεώργιος Τσαγιάνας ἐκ Τρικκάλων
- 7) Χρήστος Καρακίτσος ἐξ Ἀμαλιάδος
- 8) Διον. Φιλοσοφόπουλος ἐξ Ἀμαλιάδος
- 9) Παναγ. Προῦντζος ἐκ Λάππα (Ἡλείας)
- 10) Ἀνδρ. Ἀνδριτσόπουλος ἐξ Ἀλῆ Τσελέπη (Ἡλείας)
- 11) Γεώργιος Τσότσης ἐξ Ἐλδασάν (Ἀλβανίας).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, οἱ τελευταῖοι πέντε παρέμεινον μέχρι τέλους τῆς περιόδου, ἐκρίθησαν δὲ πάντες ἄξιοι ἀπολυτηρίου, πλὴν τοῦ Ἀλβανοῦ Γεωργίου Τσότση, ὅστις μὴ γνωρίζων ἐπαρκῶς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν δὲν ἠδυνήθη νὰ παρακολουθήσῃ ἅπαντα τὰ μαθήματα. Θὰ χορηγήσωμεν ὅμως αὐτῷ πιστοποιητικὸν φοιτήσεως, διότι ἐπέδειξε πολὺν ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἐξησκήθη δὲ καλῶς ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς φέτας, τοῦ κασσερίου καὶ τοῦ βουτύρου. Αἱ γνώσεις, ἄλλως τε, αὗται εἶναι πλέον ἢ ἐπαρκεῖς διὰ τὸν μαθητὴν τοῦτον, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ ἐργασθῇ ἐν τῇ πατρίδι του, τουτέστιν εἰς χώραν, ἔνθα ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ γάλακτος, παρ' ὅλην τὴν ἀφθονίαν αὐτοῦ, εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος.

Οἱ λοιποὶ ἐξ μαθηταί, καίτοι δὲν παρέμειναν μέχρι τέλους τῆς περιόδου, ἐξησκήθησαν ἐν τούτοις ἐπαρκῶς εἰς τὴν κατασκευὴν ὠρισμένων εἰδῶν τυροῦ, εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν διαφόρων μηχανημάτων τῆς βουτυροποιΐας, ὡς καὶ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξελέγξεως τοῦ γάλακτος.

Πρὸς κανονικωτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Γαλακτοκομεῖου διηρέσαμεν τοὺς μαθητάς εἰς δύο τμήματα ἐναλλασσόμενα καθ' ἑδομάδα. Καὶ τὸ μὲν ἐν τούτων ἡττολεῖτο ἐπὶ μίαν ἑδομάδα εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν μαλακῶν τυρῶν, τῆς μυζήθρας, τὸ βαρέλισμα καὶ ἐν γένει τὴν συσκευὴν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν προϊόντων τούτων, τὸ δὲ ἕτερον τμήμα

εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σκληρῶν τυρῶν, ἐξαγωγὴν τῆς κορυφῆς καὶ τοῦ βουτύρου. καθὼς καὶ εἰς τὴν περιποίησιν τῶν τυρῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ.

Ἵνα ἡ διδασκαλία ἡμῶν ἀποδῇ ἔτι μᾶλλον καρποφόρος, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀποκτήσωσι ταχέως τὴν δέουσαν πεῖραν, ἐτηροῦμεν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ πίνακα, ἐν ᾧ ἐσημειοῦτο καθ' ἐκάστην τὸ ποσὸν τοῦ γάλακτος, ἡ ποιότης αὐτοῦ, τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τῆς πυτιᾶς, αἱ θερμοκρασίαι τῆς πήξεως καὶ ἀναθερμάνσεως, ἡ θερμοκρασία καὶ ἡ ὑγρασία τῆς ἀποθήκης, ἡ ἀπόδοσις καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς κατασκευῆς τῶν διαφόρων προϊόντων μετὰ τῶν παρατηρήσεων ἡμῶν, οἱ δὲ μαθηταὶ ὑποχρεοῦντο ν' ἀντιγράψωσι καθ' ἐκάστην τὸν πίνακα τοῦτον.

Διὰ τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν εἴχομεν ὀρίσει μίαν ὥραν καθ' ἐκάστην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξηγοῦμεν εἰς τοὺς μαθητὰς συστηματικώτερον τὸν σκοπὸν τῶν διαφόρων λεπτομερειῶν τῆς κατασκευῆς τῶν προϊόντων κτλ.

Τὰ καθ' ὅλην τὴν σχολικὴν περίοδον διδαχθέντα μαθήματα εἶνε τὰ ἑξῆς :

Α'. Στοιχειώδεις γνώσεις Γαλακτοκομίας ἤτοι : Συστατικὰ τοῦ γάλακτος ἐν γένει ὡς καὶ τοῦ γάλακτος τῶν διαφόρων ζώων. Συντήρησις τοῦ γάλακτος. Γενικαί τινες γνώσεις περὶ ἀποστειρώσεως αὐτοῦ. Στοιχειώδεις γνώσεις περὶ μικροζίων τοῦ γάλακτος. Ἰδιότητες τοῦ γάλακτος (θεωρητικῶς). Προσδιορισμὸς τῆς πυκνότητος τοῦ γάλακτος. Προσδιορισμὸς τοῦ λίπους αὐτοῦ διὰ τῆς μεθόδου Gerber (θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς).

Β'. Βουτυροκομία ἤτοι : Αὐτόματος καὶ μηχανικὴ ἀποκορύφωσις. Παραγωγὴ βουτύρου ἐκ κορυφῆς, ἐκ γάλακτος, ἐκ τυρογάλακτος. Συσκευὴ νωποῦ βουτύρου εἰς πακέτα. Ἀλάτισμα καὶ τήξις βουτύρου (ἅπαντα θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς).

Γ'. Τυροκομία ἤτοι : Περὶ πυτιᾶς. Περὶ κατασκευῆς τυροῦ φέτας. Ἀπομυήσεως Camembert. Βεζιᾶς. Τυροῦ Ἀγράφων. Ἀπομυήσεως Ἑλβετικοῦ τυροῦ. Κασσερίου. Μυζήθρας. Γιαούρτης (ἅπαντα θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς),

Δ'. Περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἰδρύσεως Γαλακτοκομικῶν Συνεταιρισμῶν.

Ε'. Ἀριθμητικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἰδίᾳ περὶ δεκαδικῶν ἀριθμῶν καὶ τῆς μεθόδου τῶν τριῶν. (Πρὸς τούτοις καὶ γενικὰς τινὰς γνώσεις περὶ

τοῦ τρόπου τῆς τηρήσεως τῶν ἀπαραιτήτων διὰ μίαν τυροκομικὴν ἐπιχείρησιν λογιστικῶν βιβλίων διὰ τῆς ἀπλογραφικῆς μεθόδου.

Ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Γαλακτοκομείου, μεγάλαι δυσχέρειαι μᾶς παρουσιάσθησαν ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως βοηθοῦ καταλλήλου, ἐξησκημένου ὅπωςδῆποτε εἰς τὴν κατασκευὴν προϊόντων τινῶν, εἰθισμένου εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὴν τάξιν καὶ ἔχοντος ἀντίληψιν τῆς θέσεώς του καὶ τοῦ προσορισμοῦ του· διότι ἐκεῖνος, ὃν εἶχομεν προσλάβει ὡς τοιοῦτον, ἐστειλετο παντελῶς τῶν ἀνωτέρω ἐφοδίων. Ἐνεκα τούτου καὶ ἵνα προλάβωμεν ἀνωμαλίας ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν διαφόρων ἐργασιῶν καὶ διασάλευσιν τῆς πειθαρχίας, ἠναγκάσθημεν ν' ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν πρωτοβουλίαν καί, χαρακτηρισάντες αὐτὸν ὡς μαθητὴν, ἀνελάβωμεν αὐτοπροσώπως τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων, ἅτινα διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Σχολῆς ἀνετίθεντο εἰς τὸν βοηθόν.

Πλὴν τοῦ ἀνωτέρω προσορισμοῦ τῆς ἡ Σχολῆς ἐπεξέτεινε, συμφώνως πρὸς τὸ ἐδάφ. γ' τοῦ 2ου ἄρθρου τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτῆς τὴν δρᾶσίν της, διὰ τῆς παροχῆς ὁδηγιῶν καὶ πληροφοριῶν πρὸς πάντας τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν βιομηχανίαν τοῦ γάλακτος. Πλείστοι τυροκόμοι πρακτικοὶ ἢ ἔμποροι τυρῶν ἐκ τῶν πέριξ, καθὼς καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Πελοποννήσου, ἐπεσκέπτοντο συχνότατα τὴν Σχολήν, ἵνα παρακολουθήσωσι τὸ σύστημα τῆς ἐργασίας μας ἢ ζητήσωσι πληροφορίας περὶ διαφόρων ζητημάτων ἀφορώντων τὴν κατασκευὴν τῶν διαφόρων ἐργαλείων καὶ μηχανημάτων, τοῦ τρόπου τῆς προμηθείας διαφόρων ὑλικῶν, ἐργαλείων κτλ. Ἐνεκεν ὅμως τῶν πολλῶν ἀσχολιῶν ἡμῶν, ὡς ἐκ τοῦ πολλαπλοῦ προσορισμοῦ τοῦ ἰδρύματος, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τηρήσωμεν βιβλίον ἐμφαίνον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπισκεπτῶν, ὡς καὶ τὴν φύσιν τῶν παρεχομένων ὁδηγιῶν καὶ πληροφοριῶν.

Ὡς ἐπιχειρήσεις τὸ συνεταιρικὸν τυροκομεῖον ἔδωκε τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα :

Ἐξ ο δ α .

Δι' ἧν 26747 ὀκ. γάλακτος πρὸς 30 λ. τὴν ὀκτῶν ὀρχ.	8024.10
Διὰ μισθοὺς προσωπικοῦ καὶ βραβεῖα μαθητῶν	» 702.95
Διὰ δημοσιεύσεις περὶ ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς, ἀγορὰν πυτιᾶς, καυσίμου ὑλγῆς, ἄλατος καὶ ἄλλων ὑλικῶν	» 345.70
Εἰς μεταφορὰν	δραχ. 9072.75

	Ἐκ μεταφορᾶς	Δραχ.	9072.75
Δι' ἀπόδεσιν 20% ἐπὶ τῆς ἀξίας ἐργαλείων, σκευῶν			
καὶ μηχανημάτων		»	419.50
Δι' ἐνοίκιον Καταστήματος		»	380.20

Ἐν ὅλῳ Δρχ. 9874.45

Ἔσοδα.

Δι' ἀξίαν 2471 ὀκ. φέτας	× 1.50	Δρχ.	3706.50
» » 3130 » »	× 1.40	»	4382.—
» » 20 Κεφ. Kamembert	× 0.60	»	12.—
» » 490 ὀκ. Μυζήθρας	× 0.60	»	294.—
» » 434 » Τυροῦ Ἀγράφων			
ὥς καὶ ἀπομιμήσεως Grugère	× 3.00	»	1302.—
» » 691 ὀκ. Κασερίου	× 2.10	»	1451.10
» » 90 » Βεζιάς	× 1.80	»	162.—
» » 20 » Κεφαλοτυρίου	× 1.50	»	30.—
» » 26 » Βουτύρου νωποῦ	× 6.00	»	156.—
» » 101 » » λυωμένου	× 5.00	»	505.—
» » 14 χιλ. » τυρογάλακτος χρη-			
σιμοποιηθέντος πρὸς διατροφὴν			
τῶν χείρων	× 0.15	»	210.—

Ἐν ὅλῳ Δρχ. 12.210.60

ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων » 9.872.25

Προκύπτει καθαρὸν κέρδος » 2.338.35

Ἦτοι τὸ κατὰ τὸ τρίμηνον τοῦτο διάστημα διατεθὲν Κεφάλαιον διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἀπέφερε κέρδος 23.6%· ἐκάστη δὲ ὀκᾶ γάλακτος ἄνω τῶν 8 1/2 λεπτῶν.

Τὸ ἄνωτέρω ἐκτεθὲν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως θεωροῦμεν ἀρκούντως ἱκανοποιητικόν. Ἡδύνατο ὁμως νὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερον τὸ ἐκ ταύτης κέρδος, ἀλλὰ δὲν κατωρθώθη τοῦτο διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους :

1ον) Διότι εἰς τὰς δαπάνας τῆς ἐκμεταλλεύσεως συμπεριελήφθησαν καὶ ἅπαντα τά, πρὸς λειτουργίαν τῆς Σχολῆς, γινόμενα ἔξοδα.

2ον) Διότι εἰς τοὺς μαθητὰς ἐπετράπη νὰ λαμβάνωσι πρὸς διατροφήν των διάφορα προϊόντα.

3ον) Διότι ἡ ποσότης τοῦ κατειργασθέντος γάλακτος ἦτο μικρά,

ἔνεκα δὲ τούτου ἐπῆλθε σημαντικὴ αὐξήσις τῶν γενικῶν ἐξόδων, μισθῶν, ἀποσδέσεων κτλ., καθ' ὅσον διὰ τῶν αὐτῶν μισθῶν θὰ ἡδυνάμεθα νὰ κατεργάσωμεν διπλάσιον ποσὸν γάλακτος, διὰ τῶν αὐτῶν δὲ κτιρίων, μηχανημάτων καὶ σκευῶν, ἐξαπλάσιον ποσόν.

4ον) Διότι δὲν κατέστη ἐφικτὴ ἡ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους ὀργάνωσις τοῦ ἐμπορίου τῶν προϊόντων.

Οἱ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος μετασχόντες εἰς τὴν ἐπιχείρησιν κτηνοτρόφοι ἀνῆλθον εἰς ἔξ· ἔλαβον δὲ οὗτοι τὸ κέρδος τῶν 8 ¹/₂ λεπτῶν δι' ἐκάστην ὁκτὼν παρχοθέντος γάλακτος καὶ τὸ ὅποιον ἀνεδίβασε τὴν τιμὴν αὐτοῦ εἰς τὰ 38 ¹/₂ λεπτά, ἐνῶ οἱ μὴ μετασχόντες τοῦ Συνεταιρισμοῦ κτηνοτρόφοι ἐπώλησαν τὸ γάλα των εἰς ἄλλα τυροκομεῖα πρὸς 28—30 μόνον λεπτά. Δὲν κατωρθώθη ἡ προσέλευσις εἰς τὸν Συνεταιρισμὸν περισσοτέρων κτηνοτρόφων, διότι, λόγῳ τῆς ἀνωμάλου, ὥς ἐκ τῶν πολέμων, καταστάσεως δὲν εἶχεν ἐγκαίρως ἀποφασισθῇ ἡ λειτουργία τοῦ ἰδρύματος.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ ἐξάρωμεν τὴν ἀγαθὴν ἐντύπωσιν, ἣν παρήγαγεν εἰς τοὺς κτηνοτρόφους τῆς ἐνταῦθα περιφερείας ἡ εἵρησις περὶ ἀπονομῆς κερδῶν εἰς τοὺς μετασχόντας εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, διότι ἔνεκα τῆς δυσπιστίας, ἣτις χαρακτηρίζει τοὺς Ἑλλήνας χωρικοὺς καὶ ἣτις εἶναι ὁ μεγαλύτερος σκόπελος, εἰς ὃν προσκρούουσιν ἐκάστοτε αἱ προσπάθειαι ἡμῶν πρὸς σύμπηξιν Συνεταιρισμῶν, οὐδέποτε ἐπίστευον σοβαρῶς οὗτοι, ὅτι θὰ τοῖς ἐδίδοντό ποτε κέρδη. Ἐλπίζομεν δέ, ἡ μᾶλλον εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο θέλει πολὺ συντελέσει εἰς τὴν προσχώρησιν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ πολλῶν ἄλλων κτηνοτρόφων εἰς τὸν Συνεταιρισμόν.

Πρὸς ἐπικερδῇ χρησιμοποίησιν τοῦ τυρογάλακτος ἰδρύθη παρὰ τὸ τυροκομεῖον χοιροστάσιον, ὡς τοῦτο γίνεται εἰς ὅλα τὰ πρότυπα τυροκομεῖα, δημόσια ἢ ἰδιωτικά, τῆς Ἑσπερίας, ἐν ᾧ ἐξετρέφοντο περὶ τοὺς δέκα μεγάλοι χοῖροι, πλὴν τῶν μικρῶν διότι εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὸ τυρόγαλα εἶναι τροφὴ ἀρκούντως θρεπτικὴ διὰ τοὺς χοίρους.

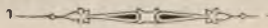
Ἀλλὰ πλὴν τῶν ὧσων ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, τὸ καθ' ἡμᾶς ἔδρυμα ἐξεπλήρωσεν ἀρκούντως τὸν προορισμὸν του καὶ ὡς μέσον ἐρέυνης καὶ παρατηρήσεων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσκεπτόμεθα νὰ ρυθμίσωμεν τὰς ἐργασίας μας μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως καὶ νὰ μὴ παρεκκλίνωμεν τῶν γνωστῶν καὶ δοκιμασμένων μεθόδων, οὔτε νὰ ἐπιχειρήσω-

μεν τὴν κατασκευὴν μεγάλης ποικιλίας προϊόντων· τοῦτο δέ, διότι ἐπρόκειτο περὶ ἐπιχειρήσεως καὶ δὴ τοιαύτης κατὰ πρῶτον γενομένης συστηματικῶς εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην, ἔνθα, αἱ μὴ ἐντελῶς εὐμενεῖς, δι' ὅλα τὰ εἶδη τῶν τυρῶν κλιματολογικαὶ καὶ ἄλλαι συνθῆκαι, μᾶς ἐπέβαλλον νὰ τηρήσωμεν ἐπιφυλακτικότητά τινα. Οὐχ ἦττον ὁμοῦς ἡ Διεύθυνσις τῶν κτημάτων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως παρέσχεν ἡμῖν πλήρη ἐλευθερίαν πρὸς μελέτην τῶν συνθηκῶν τῆς κατασκευῆς τῶν διαφόρων προϊόντων ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς συνθήκας τοῦ τόπου, λίαν δὲ προσεχῶς θέλομεν ἐκθέσει, ἐν λεπτομερείᾳ, τὰ πορίσματα ταύτης πρὸς τὸ Σεδ. Ὑπουργεῖον.

Περαίνοντες τὴν ἔκθεσίν μας ταύτην δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν ὑμᾶς ὅτι, παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας, αἵτινες κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα μᾶς παρουσιάσθησαν, ἀναπεφεύκτους ἄλλως τε ἐν τῇ ἐνάρξει παντὸς ἔργου, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἰδρύματος ὑπῆρξαν λίαν ἱκανοποιητικά, διότι, πλὴν τοῦ ὅτι καὶ ὡς ἐπιχειρήσεις ἔδωκε τοῦτο λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ καὶ ὡς Σχολή, ἐμόρφωσεν ἱκανὸν ἀριθμὸν μαθητῶν καὶ τὴν πεποίθησιν πολλῶν τῶν περὶ τὴν τυροκομίαν ἀσχολουμένων, πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς μεθόδους τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ γάλακτος, ἐδραίωσε, πλείστας δὲ ὄσας προλήψεις καὶ πλάνας κατώρθωσε τοῦτο νὰ ἐκλύσῃ διὰ τῆς μετ' ἐφαρμογὴν διδασκαλίας.

**Ο Διευθύνων τὴν Σχολὴν εἰδικὸς Γαλακτοκόμος*

N. ΖΥΓΟΥΡΗΣ

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ

ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΡΣΤΙΑΝΟΥ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΛΑΤΑΝΙΩΤΗ

Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω πρὸς τὸ Σὸν Ὑπουργεῖον, ὅτι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μεταβάσεώς μου εἰς τὴν κοινότητα Ζευγαρακίου ἐπεσκέφθην καὶ τὴν κοινότητα Μουρσιάνου ἀποτελουμένην ἐκ 50 οἰκογενειῶν· εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος ταύτης εὐρίσκεται τὸ κτῆμα Μουρσιάνου καὶ αἱ ἱαματικαὶ θειοῦχαι πηγαὶ «Μουρσιάνου».

Τὸ κτῆμα Μουρσιάνου ἰδιοκτησία ἄλλοτε τοῦ Κου Βαλτινοῦ περιῆλθεν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, ἣτις τὸ ἐπώλησεν εἰς τοὺς ἐκ Ῥουμανίας ἐγκατασταθέντας ἐν Ἑλλάδι προοδευτικοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφούς Πλατανιώτη.

Ἡ ὅλική ἐκτασις τοῦ κτήματος τούτου ἀνέρχεται εἰς στρέμματα 3,650, ἐξ ὧν καλλιεργοῦνται ἐτησίως περὶ τὰ 1,500 στρέμματα βασιλικά, 300—400 ἀποτελοῦν φυσικοὺς λειμῶνας, οἵτινες μέχρι μὲν τοῦ Φεβρουαρίου βόσκονται διὰ τῶν ζώων τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος, ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου δὲ ἡ βοσκή δὲν ἐπιτρέπεται καὶ φυλάσσεται διὰ κοπὴν χόρτου. Τὸ ποσὸν τοῦ κοπτομένου χόρτου ἀνέρχεται εἰς 15 — 20.000.

Ἡ κοπὴ τοῦ χόρτου ἐνεργεῖται διὰ τῆς χορτοκοπτικῆς μηχανῆς συστήματος *Wood (Tubular France Mower)*· ὥς δὲ ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς ὁ διευθύνων τὸ κτῆμα κ. Ἀλ. Πλατανιώτης ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς χορτοκοπτικῆς μηχανῆς μένει κατηνυχαριστημένος, διότι ἡ ἐργασία αὐτῆς εἶναι ἀρίστη· σύρεται ὑπὸ βοῶν, μὲ δύο δὲ ζεύγη βοῶν ὥσινικης γενεᾶς ἐπὶ 10 ὥρας συναλλασσομένων κόπτει ἑκτασιν χόρτου 50 στρεμμάτων. Τὸ γύρισμα καὶ ἡ συλλογὴ τοῦ χόρτου γίνεται διὰ τοῦ ἵπποκινήτου χορτοσυλλέκτη (*Rateau à cheval*).

Ἡ δὲ δεματοποίησις τοῦ ἀποξηρανθέντος χόρτου ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ κ. Πλατανιώτη διὰ τῆς χορτοπιεστικῆς *Hay Presses (International Umester Company of America)* εἰς τὸ μηχανοστρόφιον (*manège*)

χρησιμοποιεῖ δύο ἵππους, κατασκευάζει δὲ δέματα χόρτον, ὧν αἱ διαστάσεις εἶναι $1 \times 0,50 \times 0,60$ βάρους 50 ὀκάδ.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1912—1913

"Εκτασις σπαρεῖσα διὰ πρωῒμων δημητριακῶν.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον λήξαντος ἔτους ὁ κ. Πλατανιώτης εἰς τὸ κτήμά του ἐνήργησε σποράς :

α') Σίτου ἐκ στρεμμάτων 500· ἐκ τούτων 250 στρέμματα ἔσπειρε μὲ σπόρον γκρινά, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 250 στρέμματα μὲ σπόρον γαλλικόν (*blé hâtif inversable*), ὃν ἐπρομηθεύθη ἐκ τοῦ καλλιεργηθέντος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ κτήματι αὐτοῦ Δαουκλῆ τῆς ἐπαρχίως Δομοκοῦ.

β') Βρώμης ἐκ στρεμμάτων 200, ἐξ ὧν 50 στρέμματα ἔσπειρε μὲ ἐγγώριον σπόρον καὶ τὰ ὑπόλοιπα 150 στρέμματα *avoine de Ligono*.

γ') καὶ κριθῆς 50 στρέμματα ὀψιμον σπορὰν τέλη Ἰανουαρίου.

Πῶς ἐνήργησε τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν.

Ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο διὰ τριῶν ὀργωμάτων καὶ δύο σβαρτισμάτων.

Τὸ πρῶτον ὀργωμα ἐγένετο διὰ τοῦ μονοῦνου ἀρότρου *Ransomes* καὶ *Sack*. Τὸ δεύτερον ὀργωμα μὲ τὸ δίσκον ἄροτρον *Floether*.

Τὸ σβάρισμα ἐνήργησε διὰ τῆς ἀριθρωτῆς σβάρνας μετὰ τὸν δίσκον, χρησιμοποιῶν ἀμερικανικὴν σβάρναν μὲ δίσκους (*herse à disques Valtier Wood à 12 disques unies*). Τὸν δὲ καθαρισμὸν τῶν ἀγρῶν ἀπὸ ἀγριάδας καὶ λοιπὰ φυτικά λείψανα διὰ τῆς ἐλαστικῆς σβάρνας (*herse à ressort «Climax»*).

Ἡ σπορὰ τοῦ σίτου, βρώμης καὶ κριθῆς ἐγένετο ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ διὰ τοῦ μηχανικοῦ σπορέως *Cormick*, σπείροντος εἰς τὰ πετακτὰ 10 ὀκ. κατὰ στρέμμα, ἢ διαλογὴ τοῦ σπόρου τοῦ σίτου ἐγένετο διὰ τοῦ σιτοδιαλογέως *Marot*. Ἡ ἀπολύμανσις δ' αὐτοῦ ἐνηργήθη διὰ τῆς ἐμβαπίσεως ἐντὸς διαλύσεως θειικοῦ χαλκοῦ.

Ὁ σπόρος ἐκαλύφθη διὰ τοῦ διῦνου ἀρότρου καὶ διὰ τοῦ καλλιερ-
γητοῦ καὶ τῆς σβάρας.

Τὸν θερισμὸν τῶν σιτηρῶν ἐνήργησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διὰ
θεριστῶν ἐργατῶν Ζακυνθίων, ἐπειδὴ ἔνεκα τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδά-
φους τῶν ἀγρῶν, τῶν πολλῶν χανδάκων δὲν ἠδυνήθη νὰ χρησιμο-
ποιήσῃ τὰς αὐτοδετικὰς θεριστικὰς μηχανάς, ἐξ ὧν ἐπρομηθεύθη δύο
συστήματος *Mac Cormick*. Αἱ μηχαναὶ αὗται ἀπαιτοῦν διὰ τὴν ἔλξιν
αὐτῶν ἐξ βόας διὰ δεκάωρον ἐργασίαν (τρεῖς βόες διὰ συνεχῇ πεντάω-
ρον ἐργασίαν).

Ἐξ ἐνεργηθείσης δοκιμῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπεδείχθησαν
ἐργαζόμεναι τελειότατα εἰς ὁμαλὰ ἐδάφη. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ἐπειδὴ ἡ
σπαρεῖσα ἔκτασις ἐξ 700 στρεμμάτων διὰ δημητριακῶν εἶναι σοβαρι-
σμένη καὶ καθαρὰ θάμνων, θὰ ἐνεργήσῃ τὸν θερισμὸν τῶν σιτηρῶν
διὰ αὐτοδετικῶν θεριστικῶν μηχανῶν *Mac Cormick*.

Τὸν ἄλωνισμὸν τῶν σιτηρῶν ἐνήργησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος
δι' ἄλωνιστικῆς μηχανῆς μαγγανοκινήτου (*Batteuse mue par courroie
à l'aide d'une transmission par manège*), ἣν ἐπρομηθεύθη ἐκ τοῦ
καταστήματος *Th. Floether* ἐκ *Cassen* τῆς Γερμανίας. Εἰς τὸν μάγ-
γανον τῆς ἄλωνιστικῆς χρησιμοποιεῖ τέσσαρας ἵππους ἀνὰ δύο ἐναλλάξ·
ἡ ἀπόδοσις δεκαῶρου ἐργασίας τῆς μηχανῆς ταύτης εἶναι ὁκάδες 10.000
περίπου. Τὴν ἐργασίαν τῆς ἄλωνιστικῆς *Floether* συμπληροῖ ἀνεμι-
στικὴ μηχανή — λικνιστήριο — τοῦ αὐτοῦ κατασκευαστοῦ, ἥτις ἀποχω-
ρίζει τὸν καρπὸν τοῦ φλοιοῦ.

Τὸ ἄχυρον τῶν δημητριακῶν χρησιμοποιεῖ ὁ ἰδιοκτῆτης ὡς στρω-
μὴν τῶν ζώων καὶ εἰς τὴν διατροφήν αὐτῶν· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον
ἐπρομηθεύθη ἀχυροκοπτικὴν μαγγανοκίνητον συστήματος *Floether*
(*Hache - Paille*.)

Ὁψιμοκαλλιέργεια.

Ἀραβόσιτος. — Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ὁ κ. Πλατανιώτης ἠτοί-
μασεν ἀγροὺς — ὥργωσε — διὰ σπορὰν ἀραβοσίτου μόνον 50 στρέμ-
ματα. Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης θὰ ἐνεργήσῃ αὐτοκαλλιέργειαν· εἰς
τοὺς χωρικοὺς τῆς κοινότητος Μουρσιτιάνου διένειμε περὶ τὰ 350 στρέμ-
ματα ὁμοίως πρὸς καλλιέργειαν ἀραβοσίτου, συνεφώνησε δὲ νὰ λάβῃ
30% ἐπὶ τῆς παραγωγῆς ὡς μίσθωμα.

Καπνός. -- Καλλιέργειαν καπνοῦ δὲν θὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐπὶ τοῦ κτήματός του ο κ. Πλατανιώτης, καθ' ὅσον ἐλλείπουσιν ἐν Μουρσιάνῃ ἐργατικαὶ χεῖρες, ἄλλως, ὥς κατὰ τὸ παρελθόν, αὐτοκαλλιέργεια καπνοῦ τοῦ κ. Πλατανιώτη δὲν ἀπέδωκεν αὐτῷ οὐδὲν κέρδος, ὥς ἐπιβαρυνθεῖσα μὲ πολλὰ ἐξοδα, ὥς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἡμερομισθίων. Ἐμίσθωσε ὁμως κατὰ τὸ τρέχον ἔτος εἰς τινα καπνοκαλλιέργητὴν ἐξ Ἀγρινίου ἑκτασὶν 100 στρεμμάτων, διὰ νὰ καλλιεργήσῃ καπνὰ ἀρωματώδη (Καβάλλας)· συνεφώνησε δὲ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προωρισμένον ἄγρὸν διὰ τεσσάρων ὁργωμάτων καὶ δύο σβαρτισμάτων καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ τῷ καπνοκαλλιεργητῇ καθ' ὅλα ἔτοιμον νὰ δεχθῇ τὴν μεταφύτευσιν τοῦ καπνοῦ, πρὸς 30 δραχμὰς κατὰ στρέμμα.

Κατὰ τὴν συμφωνίαν τὸ πρῶτον ὄργωμα ἐνήργησεν ὁ ἰδιοκτῆτης τὸ φθινόπωρον διὰ μονοῦνου ἀρότρου *Ransomes* καὶ διὰ τεσσάρων βοῶν ἥδη ἐνήργησε καὶ τὸ δεύτερον ὄργωμα διὰ διῦνον, τὸ τρίτον μετὰ 15 ἡμέρας διὰ μονοῦνου ἀρότρου καὶ τὸ τέταρτον ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς φυτεύσεως τοῦ καπνοῦ.

Σταφιδοφυτεία καὶ ἀμπελοφυτεία.

Τὸ κτῆμα Μουρσιάνου ἔχει ἑκτασὶν ἀμπελοφυτείας καὶ σταφιδοφυτείας ἐκ στρεμμάτων 90, ἐξ ὧν 50 στρέμματα εἶναι σταφιδάμπελος καὶ 40 στρέμματα ἄμπελος.

Ἡ παραγωγή τῆς σταφιδάμπελου εἶναι μικρὰ καὶ δὲν καλύπτει τὰ ἐξοδα τῆς καλλιέργειας· αἱ κρυπτογαμικαὶ νόσοι, ἄλλως τε, τοῦ φῶιδιου καὶ περονοσπόρου ἀναπτύσσονται μετὰ μεγίστης ἐντάσεως ἐνταῦθα ἔνεκεν ἐξατμίσεως τῆς λίμνης τοῦ Ἀγγελοκάστρου, ἣτις περιβρέχει τὸ κτῆμα καὶ ἐξ ἧς ἄφθονος δρόσος περιβρέχει τὰ φυτὰ κατὰ τὸν Μάϊον. Ἐπικρατεῖ δὲ καὶ μεγίστη θερμοκρασία κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τουτέστιν οἱ σπουδαιότεροι συντελεσταὶ τῆς βλαστήσεως τῶν κρυπτογάμων φυτῶν. Ὁ κ. Πλατανιώτης ἐκτελεῖ ἐγκαίρως καὶ κανονικῶς τὰς θειώσεις καὶ τὰ ῥαντίσματα, οὐχ ἥτιον ἔχει κατ' ἔτος σημαντικὰς ζημίας ἐκ τοῦ φῶιδιου καὶ περονοσπόρου εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ σταφιδάμπέλους.

Ὀλόκληρον τὴν σταφυλοπαραγωγὴν τοῦ κτήματός του ὁ κ. Πλατανιώτης ἀναγκάζεται νὰ οἰνοποιήσῃ ἐν τῷ κτήματι, καθόσον ἡ πόλη-

σις τῶν σταφυλῶν, ἐλλείπει συγκοινωνίας, εἶναι δυσχερής, ὅπως ἄλλως τε, δυσχερής εἶναι καὶ ἡ μεταφορὰ εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ἀπάντων τῶν γεωργικῶν προϊόντων τοῦ κτήματος, ἔνεκα τῆς κακίστης καταστάσεως, εἰς ἣν εὐρίσκεται ἡ βατὴ ὁδὸς Μουρσιάνου. Ἀγγελοκάστρου καὶ ἡ ὁποία δι' ἐλαχίστων τεχνικῶν ἔργων ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ νὰ μεταβληθῇ σχετικῶς εἰς ἁμαξιτὴν ὁδόν.

Ἐκ τῆς οἰνοποιήσεως τῶν σταφυλῶν τοῦ κτήματος παράγεται ἐτησίως περὶ τὰς 15,000 ὀκ. καλοῦ οἴνου, ἥτοι ἡ παραγωγή τοῦ οἴνου κατὰ στρέμμα ἀνέρχεται εἰς ὀκάδας 375, λίαν ἱκανοποιητικὴ παραγωγή· ἀγορὰ δὲ καταναλώσεως τοῦ παραγομένου οἴνου τὸ Ἀργίριον.

Ἐκ τῶν καλλιεργουμένων παραλλαγῶν ἀμπέλου αἱ σπουδαιότερα, εἶναι τὸ Λευκαδίτικο, τὸ Ἀγουστολίδι, ἡ Μαυροδάφνη, ὁ Γορσιάνο καὶ τὸ Μοσχάτο, τὸ ὁποῖον ἐλάχιστα καρποφορεῖ ἐν Μουρσιάνα, ἔνεκα τῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους, ἥτις δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ καλλιεργείας τῆς ποικιλίας ταύτης τῆς ἀμπέλου. Κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἐνεργεῖ μετὰγγισιν τοῦ οἴνου· ἔχει δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀντλίαν καὶ ἅπαντα τὰ ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα καὶ μηχανήματα μιᾶς συστηματικῆς οἰνοποιίας.

Κτηνοτροφία.

Ἐν Μουρσιάνῳ ὁ κ. Πλατανιώτης διατηρεῖ τρεῖς φορβάδας ῥωσικῆς γενεᾶς, ἅστις ἠγόρασεν ἐκ Ῥωσσίας, καὶ τρεῖς μοσχίδας ὁμοίως ῥωσικῆς γενεᾶς καὶ ἓνα ταῦρον τῆς αὐτῆς φυλῆς· καὶ τὰς μὲν φορβάδας διατρέφει διὰ σανοῦ παραγομένου ἐκ τοῦ κτήματος καὶ καρποῦ βρώμης, τὰς δὲ μοσχίδας ὁμοίως διὰ χόρτου καὶ πιτύρων.

Ἀροτριῶντα κτήνη.

Ἀπασα ἡ καλλιεργητικὴ ἐργασία ἐν τῷ κτήματι Μουρσιάνου ἐνεργεῖται ὑπὸ βοῶν ῥωσικῆς γενεᾶς καὶ ἐξ Αἰκατερίνης (Μακεδονίας).

Τὸ βάθος τῶν ἀρώσεων ποικίλει ἀπὸ 25 — 15 ἑκατοστά.

Ἐργαικὰς χεῖρας δὲν διαθέτει πολλὰς τὸ κτήμα, διότι οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Μουρσιάνου εἶναι μικροῖδιοκτῆται καὶ ἰδίως καπνοκαλλιεργηταὶ καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν καλλιέργειαν· ἐνοικιάζουσιν ὅμως οἱ ἔχοντες τὰς ὀλιγωτέρας γαίας ἔκτασιν περὶ τὰ 500 — 600 στρέμματα, ἣν καλλιεργοῦσι διὰ πρωτῶν δημητριακῶν καὶ ἀραβοσίτου. Καταβάλλουσι δὲ τῷ ἰδιοκτήτῃ κατὰ τὴν συγκομιδὴν ἀντὶ ἐνοικίου 25 %.

ἐπὶ τῆς ἐσοδείας τῶν σιτηρῶν καὶ 30 % ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀραβοσίτου.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐδυσκολεύθη πολὺ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ κτήματος, ἔνεκεν ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν λόγῳ τῆς ἐπιστρατεύσεως, ἡναγκάσθη μάλιστα νὰ προμηθευθῇ μισθωτοὺς ἐργάτας ἑλληνόφωνας Τούρκους ἐκ Μακεδονίας «Βαλαάδες», οὓς συνεφώνησεν ἀντὶ δύο λιρῶν κατὰ μῆνα καὶ διὰ τροφήν. Παρεπονέθη μάλιστα ἡμῖν, ὅτι ἡ Σιδηροδρ. Ἑταιρεία Β. Δ. Ε. διὰ τοῦ σταθμάρχου Ἀγγελοκάστρου ἐπῆρε ἓνα ἐκ τῶν συμφωνηθέντων ἐργατῶν, ὃν μεταχειρίζεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σταθμοῦ καὶ ὡς ὄργανον ὅπως ἀποτιπάζῃ καὶ τοὺς ἑτέρους βαλαάδες.

Μεγάλην δυσχέριαν εὗρσκει ὁ ἰδιοκτῆτης κατὰ τὴν ἐκποίησιν τῶν προϊόντων τοῦ κτήματος ἔνεκεν ἐλλείψεως συγκοινωνίας (ἁμαξιτῆς ὁδοῦ) μὲ τον σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Ἀγγελοκάστρου, ὅστις ἀπέχει περὶ τὴν ὥραν τοῦ κτήματος.

Ἡ κατὰ τὴν νεωτέραν μέθοδον ἐκμετάλλευσις τοῦ κτήματος Μουρσιτιάνου συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς τοπικῆς γεωργίας· οἱ χωρικοὶ ἤρχισαν νὰ ἀπολυμαίνουν τὸν σπόρον, νὰ ἐνεργῶσι μετὰ μεγαλειτέρας ἐπιμελείας τὴν σποράν, νὰ καθαρίζωσι τοὺς ἀγρούς, νὰ σβαρνίζωσι τὰ ὀργώματά των καὶ νὰ ἐπιμελῶνται πολὺ τὰς καπνοφυτείας των.

Διὰ τὴν κοινότητα Μουρσιτιάνου τὸ κτῆμα τῶν ἀδελφῶν Πλατανιώτη εἶναι μία πραγματικὴ καὶ ὑποδειγματικὴ σχολέπανις (*ferme modele*) ἐκ τῆς ὁποίας πολὺ διδάσκονται οἱ γεωργοὶ καὶ πολλὰ δύνανται νὰ πορισθῶσιν εἰς τὸ μέλλον ὠφελήματα.

Τὰ κτῆμα Μουρσιτιάνου ἔχει προσέτι περιβόλιον ὀπωροφόρων δένδρων, ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν διαφόρων ποικιλιῶν καὶ ἐλαιοδέδρων τινῶν ἐκτάσεως 15 στρεμμάτων.

Γ. ΜΟΛΦΕΤΑΣ

Νομογεωπόνος

ΑΡΟΤΡΑ

ΜΕ ΚΙΝΗΤΗΡΙΟΝ ΔΙ' ΑΝΑΦΛΕΞΕΩΣ

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἡ γεωργία σχεδὸν ὅλων τῶν χωρῶν ὑποφέρει ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν καὶ ἐκ τῆς ἀκριβοῦς διατηρήσεως τῶν ζώων. Αἱ δυσχέρειαι αὗται ἐμποδίζουν τὴν πρόοδον τῶν γεωργ. ἐργασιῶν, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν τελειοτέραν χρησιμοποίησιν τοῦ πλούτου τῆς γῆς καὶ δυσχεραίνουν ἐπίσης εἰς μέγαν βαθμὸν ὁλόκληρον τὴν διεύθυνσιν τοῦ κτήματος.

Ὡς τελεσφόρον μέσον ἐναντίον τοῦ κακοῦ τούτου ἐνδείκνυται γενικῶς ἡ μηχανικὴ ἐργασία, δι' ἣν πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐξεδηλώθη ἡ ἐπιθυμία τῶν γεωργῶν ἐπίσης, καὶ διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἐδάφους, νὰ ἐπιτύχωσι διὰ μηχανικῆς οἰδοῦ ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ζῶα ἐπειδὴ μία καλὴ καὶ ἐν καιρῷ διδομένη ἐργασία τοῦ ἐδάφους εἶναι καὶ μένει ἡ σπουδαιότερα βάσις διὰ μίαν ἀποτελεσματικὴν ἐργασίαν.

Μίαν τοιούτην ἀντικατάστασιν ἔφερον μὲν τὰ ἀτμάροτρα μὲ τὸ γνωστὸν σύστημα τῶν δύο μηχανῶν, ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῆς μηχανικῆς κατεργασίας τοῦ ἐδάφους ἐλύετο τότε μόνον διὰ τοὺς πλουσίους μεγαλοκτηματίας, ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἀτμαρότρου τούτου ἀπαιτεῖται μεγάλη δαπάνη, ἀφ' ἑτέρου δ' ἡ χρησιμοποίησις τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς κτήματα μέσης ἐκτάσεως, ἢ μόνον εἰς τὴν κατ' ἐπιφάνειαν κατεργασίαν τοῦ ἐδάφους, δὲν θὰ ἦτο τελεία. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὰ διάφορα καταστήματα τῶν γεωργ. μηχανῶν ἐσχέποντο νὰ μεταβάλωσι τὸ σύστημα αὐτό, τοῦ ἀτμαρότρου, ὅπως ἐπιτύχωσι μικροτέραν τιμὴν. Οὕτω προέκυψε τὸ σύστημα μὲ μίαν μόνον ἐλκτικὴν αὐτοκίνητον ἀτμομηχανήν, τὸ ὅποιον ὁμως μέχρις σήμερον δὲν εὔρε γενικὴν χρησιμοποίησιν, ἐπειδὴ ἐλλεῖπει ἀκόμη ἡ βεβαιότης τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ἀρότρου, εἰς διαφόρου συστάσεως ἐδάφη, λόγῳ μερικῶν ἐλλείψεων τῆς κατασκευῆς του, χωρὶς νὰ θέλωμεν ὁμως νὰ εἰπώμεν, ὅτι ὁ ἀτμὸς ὡς κινητήριος δύναμις διὰ τὸ ἄροτρον δὲν θὰ εἶχεν εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας ἐπιτυχίας.

Γενικήν πρακτικήν σημασίαν ὅμως ἔλαβε τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς μηχανικῆς κατεργασίας τοῦ ἐδάφους ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν ἀρότρων μὲ κινητήριον δι' ἀναφλέξεως (Explosions motorflug), ἅτινα ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς σχετικῆς μικρᾶς των τιμῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ διαφόρων πλεονεκτημάτων, ἅτινα ἔχουσιν ἀπέναντι τῶν ἑλκτικῶν ἀρότρων μὲ αὐτοκίνητον ἀτμομηχανήν, ἐξηπλώθησαν πολὺ ταχέως εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον.

Ἐκ τῆς διαφόρου κατασκευῆς των διαίρουται τὰ ἄροτρα μὲ κινητήριον δι' ἀναφλέξεως εἰς 3 εἶδη.

Τὸ πρῶτον εἶδος εἶναι ἀπεμίμησις τοῦ γνωστοῦ συστήματος ἀτμαρότρων, εἰς τὰ ὁποῖα μεταξὺ δύο μηχανῶν ἢ μεταξὺ μιᾶς καὶ ἐνὸς κοχλίου σύρεται αἰωρούμενον ἄροτρον.

Τὸ δεύτερον εἶδος διακρίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ἔχει μίαν μόνον ἑλκτικὴν αὐτοκίνητον μηχανήν δι' ἀναφλέξεως, ἥτις δικτρέχουσα τὸν καλλιεργούμενον ἀγρὸν σύρει ὀπίσω τῆς χωριστὰ τὸ ἄροτρον.

Τὸ τρίτον εἶδος εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου κινητήριος μηχανὴ καὶ ἄροτρον εἶναι εἰς ἓν ὅλον συνηνωμένα.

Τὰ πλεονεκτήματα τῶν ἀνωτέρω 3 εἰδῶν ἀρότρων μὲ κινητήριον δι' ἀναφλέξεως ἀπέναντι τῶν ἑλκτικῶν ἀτμαρότρων εἶναι τὰ ἑξῆς: Κυρίως εἰς αὐτὰ παραλείπεται ἡ συνεχῆς προσκόμισις ἀνθράκων καὶ ὕδατος, ἥτις εἰς ἐποχάς, ὅπου αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι εἶναι πολλαί, πολλὴν φροντίδα καὶ δυσχεροῦς προξενεῖ, καὶ μάλιστα εἰς μέρη ἀπομεμακρυσμένα καὶ μὲ συγκοινωνίαν δυσμενῇ. Δεύτερον πλεονέκτημα τῶν βενζιναρότρων εἶναι καὶ ἡ καλυτέρα χρησιμοποίησις τοῦ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ, διότι εἰς τὰς τοιαύτας μηχανὰς ἢ θέρμανσις δι' ἀνθράκων ἢ ἀπαιτοῦσα πολὺν χρόνον παραλείπεται, καὶ οὕτω τὸ ἄροτρον εἶναι πάντοτε ἑτοιμον δι' ἐργασίαν.

Διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι γεωργίαν, ὅπου ἡ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν εἶναι λίαν ἐπαισθητή, ἡ νέα αὕτη κατάκτησις τῆς γεωργ. μηχανῆς εἶναι ὑψίστης σπουδαιότητος, οὕτως ὥστε μέχρι σήμερον εἰσῆχθησαν ἤδη περισσότερα τοιαῦτα βενζιναρότρα. Καὶ μάλιστα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ δήμου Φαρσάλων ἐργάζονται 2 Overy ἄροτρα ἀντιπροσωπεύοντα τὸ Β' εἶδος βενζιναρότρων. Ἐπίσης εἰς τὸν δῆμον Λαρίσσης ἐργάζονται τρία ἄροτρα Stock, ἅτινα εἶναι τὰ πρῶτα καὶ ἐν τῇ σημερινῇ των βελτιώσει τὰ τελειότερα τοῦ Γ' εἶδους ἄροτρα.

Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐλκτικὰ βενζινάρωτρα, τὰ τοῦ Stock ἔχουσι τὰ ἐξῆς πλεονεκτήματα, ὅτι παρὰ τὴν ἰσχυράν των κατασκευὴν εἶναι σημαντικῶς ἐλαφρότερα καὶ ὅτι τὸ σύστημα αὐτὸ δύναται νὰ ἐργασθῇ ὑφ' ὅλας τὰς συνθήκας, ἐν ᾗ τὸ Β' εἶδος λόγῳ τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου βάρους των μόνον ὑπὸ εὐμενεῖς ταιαύτας δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν, ὅπου καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἢ μεταφορὰ τοῦ δι' ἀκαταλλήλων ὁδῶν καὶ γεφυρῶν προβάλλει πολλὰς δυσκολίας.

Ἐπίσης εἶναι σπουδαῖον, ὅτι εἰς τὸ σύστημα αὐτὸ Stock ἕνεκα τῆς ἀπλῆς καὶ εὐκόλου ὑπηρεσίας του ἐν γένει, μόνον εἰς ἐργάτης εἶναι ἀναγκαῖος, ἂν καὶ δυνάμεθα ἐπωφελῶς νὰ διαθέσωμεν δύο τοιούτους, ἐκ περιτροπῆς ἐργαζομένους, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς καλυτέρας χρησιμοποίησεως τοῦ ἄρωτρου καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας.

Ἐν τέλει πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ κατανάλωσις τῆς βενζίνης εἰς τὰ ἄρωτρα αὐτὰ εἶναι γενικῶς μικροτέρα ἀπέναντι τῶν ἄλλων, δι' οὗ ἐξηγείται, ὅτι τὸ σύστημα Stock λόγῳ τοῦ μικροτέρου βάρους του διὰ τὴν ἀπλὴν κίνησίν του ἀπαιτεῖ μικροτέραν δύναμιν.

Μὲ τὸ πρῶτον ἄρωτρον, τὸ εἰσαχθὲν ἐν Ἑλλάδι ἐξετελέσθησαν διαφοροὶ πειραματικαὶ καλλιέργειαι, καὶ μάλιστα ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸ κτῆμα τοῦ κ. Ἀναστασιάδου ἐν Φαρσάλοις, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰ κτήματα τῆς Γεωργ. Σχολῆς Λαρίσης.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν Φαρσάλοις πειράματα παραπέμπομεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. Μπούτη τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ Δελτίον τῆς γεωργ. Ἑταιρείας, ἐξ ἧς ἀποδεικνύεται κυρίως, ὅτι τὸ ἄρωτρον Stock παρὰ τὰς δυσμενεῖς ἐδαφικὰς συνθήκας αἱ δοκιμαὶ ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, καθ' ὃν χρόνον οὕτε τὸ εἰς τὸ αὐτὸ κτῆμα ἄρωτρον Avery, μηδὲ τὸ πλησίον εὐρισκόμενον ἀτμάρωτρον Mac—Saren τότε, λόγῳ τοῦ βάρους των ἠδυνήθησαν νὰ ἐργασθῶσι.

Διὰ τὰς ἐν Λαρίσῃ δοκιμὰς ἀναφέρομεν τὰ ἐξῆς:

Μολονότι τὸ ἄρωτρον Stock λόγῳ τῆς μεγάλης ἐξαπλώσεως αὐτοῦ καὶ τῶν πολλῶν ἐπιτυχιῶν ἐκ τῶν διαφόρων συναγωνισμῶν ἔτυχε καλῆς φήμης, ἐν τούτοις οἱ παρόντες κατὰ τὴν ἄρωσιν ἐνδιαφερόμενοι ἀντετάσσοντο μετ' ἀμφιδορίας, ἥτις κυρίως ἐσκόπει τὴν ἀνθεκτικότητα τοῦ ἄρωτρου ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἐνταῦθα τιμὴν τῆς βενζίνης. διὰ μικρᾶς καταναλώσεως ταιαύτης θὰ ἦτο οἰκονομικόν. Ἐπομένως ἐτέθησαν ζητήματα, καθ' ἃ ἔπρεπε νὰ ἀποδειχθῇ 1) ἡ ἀνθεκτικό-

της αὐτοῦ καὶ 2) ἡ οἰκονομία, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατανάλωσιν τῆς βενζίνης

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ α' ζητήματος ἔπρεπε νὰ ἀρωθῇ ἄγρὸς 10 στρεμ. (100^μ × 100^μ) μὲ ἔδαφος σκληρὸν βαρὺ ἀργιλλῶδες, ἐφ' οὗ εἶχε. διασπαρῇ κόπρος σταύλων (5000 ὀκ. τὸ στρεμ.) εἰς βάθος 32—35 ἐκ. Ὁ ἄγρὸς ἠρώθη χρησιμοποιουμένης τῆς μικροτέρας ταχύτητος τῆς μηχανῆς μὲ 4 υνὸν εἰς 2 ὥρας καὶ 47', κατηναλώθησαν δὲ 41 χιλ. βενζίνης, συνεπῶς ἡ ὥριαία ἐργασία ἀνέρχεται εἰς 3 1/2 στρέμμ. καὶ ἡ κατανάλωσις τῆς βενζίνης εἰς 4 χιλ. κατὰ στρέμμ

Ἐνταῦθα προσεδλήθησαν βεδαίως μεγάλαι ἀξιώσεις εἰς τὸ βενζινάρωτρον, αἵτινες εἰς τὴν πρᾶξιν σπανιώτατα ἀπαντῶνται, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς ὁ Ἕλλην γεωργὸς προβάλλει ἀναφορικῶς πρὸς τὸ βάθος τῆς ἀρώσεως μικροτέρας ἱξιώσεις, ἀφ' ἑτέρου ὁ ἄγρὸς ἐκεῖνος λόγῳ τῆς μικρᾶς τοῦ ἐκτάσεως ἤτο πολὺ ἀκατάλληλος, οὕτως ὥστε καὶ τὸ 1/3 τοῦ δρόμου διωλίσθαινε τὸ ἄροτρον εἰς ἀνωφελεῖς στροφάς. Ἡ δοκιμὴ αὕτη ἐν πάσῃ περιπτώσει κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας, ὅπου τὸ ἄροτρον ἀφ' ἐνὸς μὲν πρέσχεν ἄμεμπτον ἐργασίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπεδείχθη καὶ ἡ ἀνθεκτικότης του καὶ ἡ εὐκόλος διεύθυνσίς του.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων δοκιμῶν τοῦ ἄρότρου τὸ μεχλείτερον ἐνδιαφέρον εἶχεν ἐκεῖνη, καθ' ἣν τὸ ἄροτρον ἔπρεπε νὰ ἐργασθῇ ὑπὸ κανονικᾶς συνθήκας, ἀποδίδον δλόκληρον τὴν ἐργασίαν του μὲ ὅσον τὸ δυνατὸν μικροτέραν κατανάλωσιν βενζίνης. Πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ καλλιεργηθῇ ἄγρὸς 22,8 στρεμ. (58 × 394 μ.) μὲ ἔδαφος μέσης συστάσεως εἰς βάθος 15—18 ἐκ. Τὸ θέμα αὐτὸ ἐξετελέσθη χρησιμοποιουμένης τῆς μεγαλυτέρας ταχύτητος μὲ 6 ὕνιά, εἰς 2 ὥρας καὶ 48' καὶ κατηναλώθησαν 46,7 χιλ. βενζίνης, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ καθ' ὥραν 8,15 στρεμ. καὶ 2,04 χιλ. βενζίνης κατὰ στρέμμα. Ἐπίσης ἐνταῦθα μὲ τὴν ἐργασίαν εἵμεθα εὐχαριστήμενοι καὶ μάλιστα τὸ ἄροτρον εἰς ἐκάστην γραμμὴν ἔπρεπε νὰ διὰβῃ τάφρον βαθεῖν σχεδὸν 1/2 μ.

Ταῦτα διὰ τὰς ἐν Λαρίσση δοκιμάς, αἵτινες ἐπίσης καὶ ἐνταῦθα ἔτυχον νέας μεγάλης ἐπιτυχίας.

Ἀξία μνημονεύσεως εἶναι καὶ ἡ ἐκ τῆς πράξεως εἰλημμένη πείρα διὰ τὰ ἄροτρα ταῦτα.

Εἰς τὸ κτήμα τοῦ κ. Σκαλιόρα ἐν Νέχαλι, παρὰ τὴν Λάρισσαν, ἐργάζεται συνεχῶς ἐν βενζινάρωτρον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1913 πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ μόνον ἐπὶ δύο ἡμέρας διέκοψε τὴν

ἐργασίαν τοῦ λόγῳ ἀσημάντου ἐπιδιορθώσεως. Ἐργάζεται 7-8 ὥρας τὴν ἡμέραν, ἢ δὲ ἡμερησίᾳ τοῦ ἐργασία μὲ βάθος ἀρώσεως 18—20 ἐκ. εἰς ἐδάφη μέσης συστάσεως ἀνέρχεται εἰς 50—60 στρέμματα, ἢ δὲ κατανάλωσις τῆς βενζίνης εἰς 1,85 χιλ. κατὰ στρέμμα.

Ὅμοια εὐχάριστα ἀποτελέσματα παρέχουν ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα ἄροτρα Stock τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὸ κτῆμα τοῦ κ. Ἀδέρωφ παρὰ τὴν Λάρισσαν καὶ εἰς τὰ Σουλτανικὰ τοιαῦτα παρὰ τὸν Τύρναβον.

Ὁ κ. Σκαλιόρας ἐπέτρεψεν, ὅπως 2 μαθηταὶ ἐκ τοῦ κατωτέρου τμήματος τῆς ὑφ' ἡμᾶς Σχολῆς ἐκμάθουν τὸν χειρισμὸν τοῦ ἄρότρου αὐτοῦ. Μετὰ 3 ἡμέρων ἀσκήσιν οἱ μαθηταὶ κατώρθωσαν ἰδίαις χερσὶ νὰ ὀδηγῶσι τὸ ἄροτρον, μία ἀπόδειξις εἰσέτι τῆς εὐκόλου ὀδηγίας καὶ χειρισμοῦ τοῦ ἄρότρου τούτου.

Ὡς προκύπτει δὲ ἐκ τῆς μέχρι σήμερον παρ' ἡμῖν καὶ ἀλλαχού σχηματισθείσης πρᾶκτικῆς πείρας διὰ τὸ ἐν λόγῳ ἄροτρον, φαίνεται ὅτι ὁ τύπος αὐτὸς λογίζεται ὡς ὁ τελειότερος τοῦ παρόντος διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἐδάφους.

Τὸ ποσὸν δὲ καὶ ἡ ποιότης τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρότρου τούτου ἀποδιδόμενης ἐργασίας, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ βεβαιότης τῆς τελευταίας εἶναι κατὰ τὴν γενικὴν κρίσιν τῶν πρᾶκτικῶν γεωπόνων καλὴ. Ἡ ὥριαία ἐργασία μὲ βάθος ἀρώσεως 20—25 ἐκ. ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὄρον εἰς 6—8 στρ. καὶ μὲ βάθος 5—10 ἐκ. δύναται νὰ ἀνέλθῃ ἢ καθ' ὥραν ἐργασία ἐὰν ἀναρτηθῇ ἰδιαιτέρως πολὺνον ἄροτρον διὰ τὴν τελειοτέραν χρησιμοποίησιν τῆς δυνάμεως τοῦ κινητηρίου, εἰς 8—12 στρεμ.

Ἐκτὸς τῆς ἀρώσεως ἐκτελεῖ τὸ ἄροτρον Stock καὶ ἄλλας ἐργασίας εἴτε συγχρόνως εἴτε χωριστά, ἐν ᾧ σθάρναι, κύλινδροι, σκαλιστῆρες, ἐπίσης καὶ σπαρτικαὶ μηχαναὶ δύναται νὰ ἀναρτηθῶσιν ἐπίσης καὶ δι' αὐτοδετικὰς μηχανὰς χρησιμοποιεῖται ἐπωφελῶς. Ἐν τέλει ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ ἄροτρον αὐτὸ καταναλίσκει μικρὰν ποσότητα βενζίνης. Μεγάλου ἐνδιαφέροντος δὲ εἶναι καὶ οἱ κάτωθι ἀναφερόμενοι ἀριθμοὶ τῶν γνωστῶν ἐξοχοτήτων τῆς μηχανικῆς κατεργασίας τοῦ ἐδάφους, ὡς ὁ καθηγητὴς Bornemann-Berlin, καθηγητὴς Sünstecke-Breslau καὶ ὁ καθηγητὴς Martiny-Halle. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι ἐλήφθησαν ἐκ βιβλίων γεωργ. λογιστικῆς κτημάτων, ἅτινα πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐργάζονται μὲ ἄροτρα Stock. Οὕτω π.χ. ἀνφέρει ὁ καθηγητὴς Martiny μέσους ἀριθμοὺς εἰλημμένους ἐξ 100 κτημάτων. Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἡ δαπάνη διὰ τὴν προπαρα-

σκευὴν τοῦ ἐδάφους ἐν Γερμανίᾳ ὑπολογιζομένη εἰς στρέμματα καὶ δραχμας εἶναι ἡ ἀκόλουθος·

	Bornemann	Sündecke	Martiny
α') τόκος, χρεωλύσιον, ἐπιδιορθώσεις	0.71	0.61	0.735
β') βενζίνη	0.75	0.83	0.67
γ') ἔλαιον μηχανῆς	0.10	0.085	0.135
δ') ὑπηρεσία	0.12	0.25	0.21
ε') διάφορα	—	0.085	0.10
	Δρ. 1.68	Δρ. 1.86	Δρ. 1.85

Ἀλλὰ ἐνταῦθα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρεωλύσιον, ἐκ προθέσεως ἐλήφθη τὸ ἀνώτερον ὄριον (20—25 %) κατὰ τὸν λογαριασμόν. εἰς τρόπον ὥστε πράγματι ἡ τιμὴ τῆς προπαρασκευῆς τοῦ ἐδάφους δι' ἓνα στρέμμα θὰ εἶναι σημαντικῶς μικροτέρα.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνωτέρω ὠρίσθη κατὰ μέσον ὅρον, ὅτι 1 ἄροτρον Stock παρέχει ἐργασίαν ἴσην πρὸς 26 ἵππους ὅπου πρόκειται γενικῶς περὶ κτημάτων μὲ ἐκτεταμένην καλλιέργειαν καὶ ἰσχυρὰ ἐργατικά ζῶα. Ὑπὸ τὰς ἰδικὰς μὲς ὁμως συνθήκας μὲ ἐντατικὴν καλλιέργειαν καὶ σχετικῶς ἀσθενέστερα ἐργατικά ζῶα δύναται βεβαίως ὁ ἀριθμὸς τῶν προστιθεμένων ἵππων νὰ αὐξησῇ ἀκόμη κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ βενζιναρότρα πρέπει νὰ γνωστοποιήσωμεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων μεγάλων συναγωνισμῶν, ὅπου συμμετέσχον τὰ τελειότερα καὶ πλέον διαδεδομένα συστήματα βενζιναρότρων προερχομένων ἐξ Ἀμερικῆς, Ἀγγλίας, Γερμανίας καὶ Αὐστρίας.

Συναγωνισμός βενζιναρότρων αυτοκρ. κτήματος Jentsch Σεπτέμβριος 1913.

Τύποι αρότρου	Twin City	Mogül	Hart Parz	Souder-son	Praga	München Lending	Stock	Case
P. S.	45	60	60	28	32	35	50	40
1 ^η Ημέρα Βάθ. άρώσεως εις έκ. Ωριαία έργασ. εις στ. Χιλ. καταναλωθείσης βενζίνης κατά στρ.	16-18 7' ₁ 2' ₁₆	18-20 6' ₆ 2' ₆	15 11' ₄ 1' ₈₁	13 3' ₆ 2' ₁	12-15 5' ₄ 1' ₄	15 4' ₅ 2' ₀₃	16-22 7' ₂ 1' ₇₂	15 5' ₈ 1' ₉
2 ^η Ημέρα Βάθ. άρώσεως εις έκ. Ωριαία έργ. κατά στ. Χιλ. καταναλωθείσης βενζίνης κατά στρ.	23-25 6' ₃ 3' ₅₈	20-25 7' ₇ 3' ₀₄	20-25 5' ₄ * 4' ₃₆	21-25 3' ₂ 3' ₇	20-25 2' ₈₅ 3' ₂₇	23-25 2' ₄₅ 4' ₂₅	22 6 1' ₆	22 5' ₆ 2' ₃₇
3 ^η Ημέρα Βάθ. άρώσεως εις έκ. Ωριαία έργ. κατά στ.	20-25 3' ₅₃	25 5' ₇	25 6	22-25 3' ₀₅	20-25 2' ₇	19-22 2' ₈₂	25 6' ₄₅	20-22 4' ₆

Συναγωνισμός βενζιναρότρων Komotün Σεπτέμβριος 1913.

Τύπος αρότρου	Twin City	Mogül	Hart Parz	Stock	Case
Βάθος άρώσεως εις έκ. Ωριαία έργασ. κατά στ. Χιλ. καταναλωθείσης βενζίνης κατά στρ.	15 6' ₃ 3' ₆₄	18 6' ₁₃ 3' ₃	19 5' ₄₆ 5' ₂₂ *	17 8' ₇ 2' ₅	15 4' ₈₅ 2' ₈₅
Βάθος άρώσεως εις έκ. Ωριαία έργασ. κατά στ. Χιλ. καταναλωθείσης βενζίνης κατά στρ.	21 3' ₉₁ 4' ₅₅	23 5 2' ₆₄	21 3' ₉ 5	21' ₆ 4' ₆₆ 2' ₆₉	14-20 3' ₇₈ 3' ₃₇

* Βενζόλη.

Συναγωνισμός βενζιναρότρων Galanta Αύγουστος 1913.

Τύπος άρτρου	Έλκτικά βενζινάρωτρα <i>Frakteur</i>									Βενζινάρ. τύπου <i>Στόκ</i>			
	Avery	Fair- banke	Türost Stolberg	Case	Mogül	Twin City	Titan	Big Lix	Cater- pillar	Stock	Wiss	Akra	Komnik
P. S. Τιμή εις φρ. Ωριαία έργασία κατά στ. Χιλιάδ. κατανα- λωθ. εις. βενζίν.	31 26.250 3', ₅ 2', ₇₂	25 17.850 4', ₄ 3', ₃₆	50 36.750 4', ₄ 3', ₅₆	40 18.690 4', ₉ 2', ₁₃	60 35.490 5', ₂ 3', ₆₃	45 31.500 6— 2', ₉₇	90 29.400 6— 4', ₃	85 42.000 7', ₂ 3', ₇	60 42.000 8', ₅ 1', ₈₃	50 25.400 5', ₂ 2', ₀₇	80 29.600 5', ₂ 1', ₉₈	80 33.600 7', ₅ 2', ₃₄	90 33.600 7', ₅ 2', ₁₇

IV. Συναγωνισμός βενζιναρότρων εις Τύνιδα 'Απρίλιος 1914.

Όνομα βενζιναρότρων	Βάθος καλλιέργειας εις έκκτοστά του μέτρου	Καλλιέργεια καθ' ώραν εις στρέμματα	Έδαφος έχερ- σωθέν εις κυ- δικά μέτρα	Κύσιμος ύλη εις λε- πτά κατά στρέμμα
Stock	22	10.150	2233	59
Komnick	21	9.720	2041	70
Avery	21	8.770	1841	74
Big-Tur	20	7.664	1532	98
Mogul	21	6.374	1338	110
Caterpillar	21	6.238	1307	92
Rumely	20	4.717	942	106
Bausomes	21	4.341	911	76
Chabellard	20	4.241	780	105
Titan	20	3.900	848	119
Case	20	3.426	585	123
Franco-Hongroise	49	0.860	421	—

Ο συναγωνισμός ούτος ήτο ο μεγαλύτερος μέχρι τούδε. Είχον έγ-

γραφῇ 35 διαφόρων συστημάτων βενζινάροτρα καὶ πετρελαίου ἄροτρα. Μόνον τὰ ὡς ἄνωθι 12 ἔχουν ἐξωφλήσει ὅλους τοὺς ὅρους τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐπίσης ὁ συναγωνισμὸς οὗτος εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἐπιμελητικῆς ἐκλογῆς, μετὴν ὁποῖαν ἐγένετο ἡ εἰσαγωγή τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐργαζομένων βενζινάρωτρων. Τὰ 2 ταῦτα συστήματα τὰ ἐργαζόμενα ἐν Θεσσαλίᾳ, Stock καὶ Avery ἦλθον πρῶτον καὶ τρίτον ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ συναγωνισμῷ.

Ἐν τέλει, ἂν μᾶς προεδάλλετο ἡ ἐρώτησις ἂν τὰ βενζινάροτρα αὐτὰ ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι γεωργίαν ἤθελον ἔχει μέλλον, δυνάμεθα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀλλαχοῦ ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων νὰ ἀπαντήσωμεν, ὅτι καὶ ἐνταῦθα θέλουν ἐπιτύχει, βεβαιότατα μετὴν προϋπόθεσιν, ὅτι ἀνάλογα μέτρα καὶ πρόνοια ἤθελε ληφθῇ ἐκ μέρους τῆς πολιτείας καὶ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, διὰ τὴν εὐκόλον προμήθειαν τῆς ἀναγκαιούσης βενζίνης, ἥς ἡ τιμὴ νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὸ πολὺ τὰ 60 λεπτὰ κατὰ χιλιάδα.

Ὅποτε θὰ ἐλύετο τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς μηχανικῆς κατεργασίας τοῦ ἐδάφους ἐν Ἑλλάδι, κατ' εὐχάριστον τρόπον, καὶ ἡ περιστολὴ τοῦ κακοῦ ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν.

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΚΗΝΑΠΠΕ

Διευθυντῆς

τῆς Ἀβερωφείου Γεωργικῆς Σχολῆς Λαρίσης

ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΑΓΡΟΚΗΠΙΟΥ ΤΡΙΦΥΛΛΙΑΣ

Συμφώνως τῇ ἀρχῇ, ὅτι τὸ Ἀγροκήπιον δεόν νὰ περιλαμβάνη ἐν σμικρῷ μὲν, ἀλλ' ὑποδειγματικῶς ἐπὶ τὸ τελειότερον ρυθμιζομένας πάσας τὰς καλλιεργείας τοῦ ἐδάφους τῆς περιφερείας, εἰς ἣν ἀνήκει, εἴτε ὑπάρχουσιν αὐταὶ ἤδη εἰς ταύτην εἴτε πρόκειται νὰ εἰσαχθῶσι θεωρούμεναι ἐπωφελεῖς, ἐξητάσαμεν τίνες εἶναι αἱ μέχρι τοῦδε ἐν τῇ προκειμένη περιφερείᾳ Τριφυλλίας ἐκτελούμεναι καλλιέργειαι, ἂν αὐταὶ γίνωνται καλῶς ἢ χρήζουσι βελτιώσεων, καὶ ἐφροντίσαμεν νὰ εὕρωμεν — ἐρ' ὅσον μᾶς εἶναι δυνατόν — τίνες εἶναι ἐκεῖναι αἱ καλλιέργειαι, αἵτινες δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν ἐπωφελῶς ἐκεῖ.

Τὴν περιφέρειαν Τριφυλλίας ἀντιπροσωπεύει σχεδὸν καλῶς ἡ περιφέρεια τῶν Φιλιατρῶν ἀποτελουμένη ἐξ ἐκτάσεως 200 χιλιάδων περίπου στρεμμάτων, ὧν τὸ ἥμισυ εἶναι μᾶλλον ὁμαλὸν καὶ καλλιεργήσιμον, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ὄρεινὸν ἀποτελοῦν μέρος τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Αἰγάλεω. Ἡ τῶν 100 χιλιάδων στρεμμάτων καλλιεργουμένη ἔκτασις ἀποτελεῖ ἐπιμήκη ταινίαν ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον, ἀλλὰ μὲ δυτικὴν μετρίαν κλίσιν καὶ μὲ μικρὰς βαθμίδας πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸ ἔδαφος τῆς ταινίας ταύτης ἀποτελεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ κοκκινοχώματος καλῆς ποιότητος. Ὑπὸ τὸ ἔδαφος ὅμως εὐρίσκεται παχὺ πετρώδες στρώμα ἀπὸ ἀσβεστολίθους ἢ προϊόντα των. Τὸ πετρώδες τοῦτο στρώμα εἰς τινα μέρη καὶ πρὸ πάντων πλησίον τῶν ὀρέων εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, εἰς ἄλλα δὲ μέρη εἰς βάθος 0,50 ἕως 1 μέτρου καὶ πλέον, τὸ τελευταῖον ἰδίᾳ πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸ κλίμα τῆς περιφερείας ταύτης καὶ ἰδίᾳ τῆς καλλιεργησίμου εἶναι μᾶλλον θερμὸν.

Αἱ μέχρι τοῦδε καλλιέργειαι τοῦ ἐδάφους εἶναι αἱ τῆς σταφιδαμπέλου καὶ τῆς ἐλαιοελαιίας. Ἡ καλλιέργεια τῶν λοιπῶν ὀπωρικῶν καὶ ἐσπεριδοειδῶν λίαν περιωρισμένη, ὡσαύτως ἡ τῶν σιτηρῶν. Κτηνοτροφίας ἔχνη μόνον ἀπαντῶνται ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τῶν ὄρεινῶν μερῶν. Ἡ

κατάστασις καὶ τῶν δύο κυριωτέρων καλλιιεργειῶν, τῆς σταφιδαμπέλου δηλαδὴ καὶ τῆς ἐλαίας, δὲν εἶναι καὶ τόσον ἀνθρά. Οἱ λόγοι αὐτῆς εἶναι πολλοὶ καὶ διαφόρου φύσεως. Καθ' ἡμᾶς ὁ σπουδαιότερος εἶναι ἡ ἀπογοήτευσις, ἣτις κατέλαβε γενικῶς τοὺς καλλιεργητὰς ἰδίᾳ τῆς σταφίδος ἀπὸ τῆς πτώσεως τῶν ὑψηλῶν ἄλλοτε παρὰ φύσιν τιμῶν αὐτῆς. Εἰς τὸν μυθώδη ἐκείνον πλοῦτον συνειθίσαντες οἱ γεωργοὶ θεωροῦσι πᾶσαν νῦν ἀπόδοσιν τῶν ἀμπελώνων καὶ αὐτῆς τῆς ἐλαίας ἔτι ὥς μὴ ἐπαρκῆ. Συνεπεία τῆς ἀπογοητεύσεως ταύτης τὰ κτήματα παρημελήθησαν εἰς τὴν περιποίησιν καὶ τὸ κακὸν γῆρξε περισσότερον. Ἡ διὰ δανείου χρέωσις τῶν κτημάτων κατέστησε σήμερον φαινομενικῶς μόνον κυρίου αὐτῶν τοὺς γεωργούς. Ἡ κατὰ τὸν τελευταῖον μάλιστα μῆνα Ἀπρίλιον θεομηνία καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, καθ' ἣν σφοδρὸς ἀνεμοστρόβιλος τὸν μὲν ἀναμενόμενον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καρπὸν τῆς ἐλαίας ἀφῆρεσε παντελῶς, τὸν δὲ τῆς σταφίδος περιώρισε σημαντικῶς ἔφερε τοὺς πλείστους γεωργοὺς εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν αὐξήσασα τὴν κακῶς περὶ ἐγκαταλείψεως τῶν κτημάτων των σχηματισθεῖσαν ἰδέαν. Ἐκ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἀγροκηπίου πολλοὶ ἀναμένουσι τὴν σωτηρίαν των !

Κατὰ τὴν μετὰ πολλῶν γεωργοκτηματιῶν διαλογικὴν ἐξέτασιν τῶν ἄνω καὶ τῶν ληπτέων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως μέτρων ὑπεδείξαμεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐν πρώτοις ἡ διὰ μεγαλειτέρας καὶ ἐπιμελεστέρας ἐργασίας περιποίησις τῶν νῦν ὑπαρχουσῶν εἶναι τὸ λυσιτελέστερον μέτρον τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ, ὅπερ πραγματικῶς δὲν ἔγχειται τόσον εἰς τὸ ἀσύμφορον τῶν ἐν λόγῳ καλλιιεργειῶν, ὅσον εἰς τὰς σχέσεις τῶν γεωργῶν πρὸς αὐτάς, ἃς καὶ δέον νὰ φροντίζωσι νὰ βελτιώσωσιν ἀρχίζοντες ἀπὸ τῆς μεγαλειτέρας ἐπιμελείας τῶν ὑπαρχουσῶν. Ἐπειδὴ ὁμως πρὸς τούτοις ὑπάρχουσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀσκεπεῖς ἐκτάσεις ὅλως ἀκαλλιέργητοι εἰσέτι, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοιαῦται προελθοῦσαι ἐκ τῆς ἐκρίζωσεως παλαιῶν σταφιδαμπέλων, ἐτέθη ἡμῖν τὸ πρόβλημα τῆς καταλλήλου χρησιμοποίησεως αὐτῶν διὰ νέων καλλιιεργειῶν. Τὸ πρόβλημα τοῦτο εἶναι σημαντικόν, διότι ὥς ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν τε ἀμπελώνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλαιῶνων, ἐν μέρει πολλὰ εἰσέτι ἐκτάσεις θὰ ἀποτελέσωσι καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀντικείμενον αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γεωργικὴν χρησιμοποίησιν τῶν παρακειμένων μικρῶν λόφων καὶ τῶν ὑπωρειῶν τῶν ὀρέων προβάλλεται ἡμῖν ἡ ἐρώτησις, ποῖαι δέον νὰ εἶναι καὶ αἱ εἰς τὸ μέλλον δυνάμεναι νὰ εὐδοκιμήσωσιν ἐν τῇ ἐν λόγῳ περιφε-

ρεία καλλιέργειαι ὑπάρχουσιν ἢ δυνάμεναι νὰ εἰσαχθῶσιν ὡς νέαι εἰς τὸν τόπον πρὸ πάντων διὰ τοῦ Ἀγροκηπίου.

Περὶ τῆς κατ' ἑκτασιν αὐξήσεως τῆς σταφιδαμπέλου, ὡς καὶ ὁ σχετικὸς νόμος προνοεῖ, οὐδεὶς λόγος δέον νὰ γίνη. Ἡ βελτίωσις ὅμως τῆς περιποιήσεως τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ διὰ τῆς καλῆς κατεργασίας τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν καταλλήλων μέτρων τῆς λιπάνσεως, εἶναι ἐπιβεβλημένη, καθ' ὃ ἐπικερδὴς ἔστι. Τὸ Ἀγροκήπιον καίτοι μὴ ἔχον σταφιδαμπελον ἐν τούτοις καταλλήλως ἐνεργοῦν δύναται νὰ ὑποδείξῃ σαφῶς τὸν ἄνω ἰσχυρισμὸν πειραματικῶς. Διὰ δὲ τὴν ἀπομείνασαν πλέον ἐτέραν τῶν ὑπαρχουσῶν καλλιέργειαν τῆς ἐλαίας πολλὰ δ' ἵκναι νὰ ὑποδειχθῶσι διὰ τοῦ Ἀγροκηπίου ἐπωφελῶς τοῖς ἐνδιαφερομένοις. Διότι καὶ καλυτέραν περιποίησιν, κατεργασίαν καὶ λίπανσιν τοῦ ἐδάφους, κλάδευμα, τρόπον συλλογῆς ἐλαίων, ἐξαγωγῆς ἐλαίου καὶ καλυτέρας ἐκποιήσεως τῶν προϊόντων τῶν ὑπαρχόντων ἐλαιῶνων δέον τὸ Ἀγροκήπιον νὰ ὑποδείξῃ εἰς τοὺς γεωργοὺς, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰσαγωγὴν ἐδωδίσμων ἐλαίων Καλαμῶν, Δαμασκηνάτης (Σμύρνης), Βόλου κλπ., νὰ διευκολύνῃ, ὡς καὶ νέους τρόπους φυτεύσεως καὶ καλλιεργείας αὐτῶν νὰ ὑποδείξῃ.

Νέας δὲ ὅλως δυναμένας νὰ εὐδοκιμήσωσιν ἐκεῖ ἐπωφελῶς ἐπομένως εἰσακτέας διὰ τοῦ Ἀγροκηπίου θεωροῦμεν τὰς ἐξῆς καλλιεργείας. Τὴν τῆς Συρναϊκῆς συκῆς πρὸς παραγωγὴν ἀποξηρανομένων ἐδωδίσμων καρπῶν. Δι' αὐτὴν τὸ κλίμα καὶ ἔδαφος τοῦτο τὸ πλεῖστον εἶναι λίαν κατάλληλα. Ἐκ τῶν ἄλλων δενδρωδῶν καλλιεργειῶν ἐπωφελεῖς θεωροῦμεν τὴν τῶν ἐσπεριδοειδῶν, ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ πρὸς ἄρδουσιν ἀμυγδαλῆς, φυστικῆς, χαρσυπέας, διὰ τοὺς καρπούς των, τὴν δὲ τῆς μωρέας—ἐν σμικρῇ ὅμως—διὰ τὴν σιροτροφίαν. Τῶν λοιπῶν καρποφόρων δένδρων μόνον διὰ τὰς ἰδίας ἀνάγκας τῶν καλλιεργητῶν θεωροῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν εἰσαγωγὴν ὠφέλιμον.

Ἐκ δὲ τῶν μονοετῶν καλλιεργειῶν θεωροῦμεν τὴν εἰσαγωγὴν τινων δυναμένων νὰ συμφωνῶσι μὲ τὰς ἐκεῖ περιστάσεις ὡς λίαν συμφερουσῶν, ἅφ' ἑνὸς μὲν ὡς αὐτοτελῶν, ἅφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ὡς ἄνω προτεινομένων νέων δενδροφυτειῶν ἐλαίας, συκῆς, ἐσπεριδοειδῶν, ἀμυγδαλῆς κλπ., μέχρι τῆς ἐπαρκοῦς ἀναπτύξεως τούτων. Τριαύτην μονοετὴ ὠφέλιμον καλλιέργειαν θεωροῦμεν ἐν πρώτοις καὶ ἐν μεγάλαιτέρᾳ ἐκτάσει τὴν τοῦ καπνοῦ εἰς τὰ ξηρά, ἢ ἐν σμικρῇ τὴν τῶν γεωμήλων εἰς τὰ ὑγρά καὶ ἄρδευόμενα μέρη. Εἰς τινὰς δὲ ἀγροὺς συμφέ-

ρουσαν θεωρούμεν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀπαραιτήτων τροφῶν διὰ τὰς ἐστερημένας φυσικῶν βοσκῶν ἐποχὰς τοῦ ἔτους πρὸς συντήρησιν ἔστω καὶ ὀλίγων κτηνῶν. Τὴν περιωρισμένην ἔστω κτηνοτροφίαν θεωρούμεν ὠφέλιμον διὰ τὴν ἐπαρχίαν Τριφυλλίας, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν δι' αὐτῆς χρησιμοποιοῦνται γυμναὶ καὶ ὀρεῖναι ἐκτάσεις, ἐλαιόκλαδα κλπ., ἀφ' ἑτέρου δὲ θεραπεύονται μικραί, ἀλλὰ σπουδαιόταται ἀνάγκαι αὐτῶν τῶν καλλιεργητῶν, γάλα, εὐθηνὸν κρέας, ἢ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐργασιῶν των, ἐργατικὰ ζῶα, κόπρος διὰ τὰς νέας φυτεύσεις τοῦλάχιστον κλπ. Μέγα μέρος τῆς κτηνοτροφίας δεόν νὰ εἶναι οἰκόσιτα ζῶα.

Ἐνταῦθα παρατηρητέον, ὅτι αἱ κατοικίαι τῶν γεωργῶν τῶν Φιλιατρῶν ἀποτελοῦσι μᾶλλον πόλιν ἢ ἐξοχικὰς κατοικίας, τὸ δὲ χεῖρον εἶναι, ὅτι αὗται ὅλαι σχεδὸν εἶναι συγκεκολλημέναι ἢ μία μὲ τὴν ἄλλην ἄνευ ποσῶς περιδόλου κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἡ στέρησις ὅμως αὕτη τῶν περιδόλων δὲν ἐπιτρέπει οὔτε τὴν φύτευσιν εὐγενῶν ὀπωρικῶν διὰ τὰς ἰδίας των ἀνάγκας οὔτε τὴν διατήρησιν οἰκοσίων κτηνῶν, στερήσεις, αἵτινες διὰ τὴν ζωὴν τῶν γεωργῶν εἶναι μεγίστης σημασίας. Διὰ τῆς προτεινομένης κατωτέρω ἰδρύσεως κατοικίας τοῦ προΐσταμένου τοῦ Ἀγροκηπίου ἐν αὐτῷ τῷ Ἀγροκηπίῳ νομίζομεν, ὅτι δύναται νὰ δοθῇ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὑπόδειγμα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Φιλιατρῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ νεοῖδρυομένου Ἀγροκηπίου δεόν νὰ περιστρέφηται ἀφ' ἑνὸς μὲν περὶ τὴν ἀναζωογόνησιν τῶν ἀμεληθεισῶν ὑπαρχουσῶν καλλιεργειῶν ἐλαίας καὶ σταφιδάμπελου, ἀφ' ἑτέρου δὲ περὶ τὴν κατάλληλον εἰσαγωγὴν τῶν ἀναφερθεισῶν νέων καλλιεργειῶν.

Ἰδωμεν ἤδη κατὰ πόσον οἱ ἄνω σκοποὶ δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσιν ἐν αὐτῷ τῷ Ἀγροκηπίῳ. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐξ 26 στρεμμάτων 900 τετραγωνικῶν μέτρων μὲ ἔδαφος ἐκ κοκκινωχώματος κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰς τινὰ δὲ μέρη πετρώδους καίτοι ἐπιπέδου σχεδὸν καὶ εἰς ὀλίγα ἐλάχιστα ἀμμώδους. Ἐκτὸς τριῶν περίπου στρεμμάτων μὲ ἐσπεριδοειδῆ δένδρα τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐκτάσεως ταύτης εἶναι μᾶλλον ἀκαλλιέργητον ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ γυμνόν. Μία καρυά, συκαὶ τινες, κυπάρισσοι κλπ. ὑπάρχουσιν εἰσέτι: σποραδικῶς. Εἰς τὸ ὑψηλότερον ἄνω ἄκρον τοῦ Ἀγροκηπίου ὑπάρχει οὐχὶ στερεῶς ἐκτισμένον φρέαρ, ἔξ περίπου μέτρων βάθους, ὅπερ κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν γειτόνων ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ὀλι-

κὴν ἄρδουσιν τοῦ κτήματος τοῦ Ἀγροκηπίου. Παραπλεύρως πρὸ τὸ φρέαρ τοῦτο ὑπάρχει φυσικὴ πηγὴ ἐκ τοῦ πετρώδους ὑπεδάφους ἀναβρύζουσα, ἣτις κατὰ τὸν χειμῶνα δὲν ῥέει μὲν πλέον τῆς μιᾶς λίτρας κατὰ 1' ὕδατος, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔαρ ἀποξηραίνεται καὶ μόνον τὴν θέσιν τῆς ἐξόδου τῆς διατηρεῖ ἐτι ὑγρὰν. Τοῦτο εἶναι ἀρκετὴ ἔνδειξις, ὅτι ἐξασφαλίζεται πῶς ἡ ἀναγκαιοῦσα ποσότης ὕδατος πρὸς συστηματικὴν ἄρδουσιν τοῦ Ἀγροκηπίου διὰ τὸ μέλλον καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Σήμερον ὅμως ἡ τόσον χρήσιμος αὕτη πηγὴ γίνεται μᾶλλον κακοῦ πρόξενος, διότι τὰ ὕδατα τῆς μὴ διοχετευόμενα καλῶς πρὸς ἔξοδον ἐκ τοῦ Ἀγροκηπίου ἔχουσι διαποτίσει τὸ πλεῖστον τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, καὶ ἰδίᾳ τὸ ὑπὸ τῶν ἐσπεριδοειδῶν κατειλημμένον μέρος, ὥστε ταῦτα ἔχουσι προσδληθῇ ἀπὸ τὴν κομμίσιν καὶ ξηρανθῇ εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλάδων. Πλησίον τοῦ φρέατος ὑπάρχει καὶ μικρὰ οἰκία εἰς τέσσαρα διηρημένη, ἀλλ' οὐχὶ ἐν καλῇ καταστάσει.

Κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν τὸ μέρος τοῦτο τὸ πρὸς Ἀγροκήπιον προορισθὲν θὰ δύναται νὰ ἐκπληροῖ κατὰ τὸ πλεῖστον καλῶς τὸν προορισμόν του. Βεβαίως δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ οὔτε σταφιδάμπελος, οὔτε παλαιὸς ἐλαιών, ἀλλὰ διὰ τὸν πειραματισμὸν τῆς βελτιώσεως αὐτῶν προθύμως παρέχονται ἀρκετὰ ἐκτάσεις εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ Ἀγροκηπίου εἰς κατάλληλα μέρη παρὰ τῶν κατοίκων τῶν Φιλιατρῶν.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ἀπαραίτητα διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ προγράμματος τῶν ἐργασιῶν τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀγροκηπίου, εἰσέλθωμεν ἤδη εἰς τὸν καθορισμὸν τούτων διακρίνοντες ἐκείνας τὰς ἐργασίας, αἵτινες ἄπαξ ἐν ἀρχῇ γινόμεναι ἔχουσι μᾶλλον σημασίαν ἐγκαταστάσεως ἀπὸ τὰς ἐτησίως γενησομένας, τὰς τρεχούσας.

Ὡς ἀπαρχὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἀγροκηπίου θεωροῦμεν τὴν κατάρτισιν τοῦ σχεδιαγράμματος αὐτοῦ. Τοῦτο θέλει ἐκτελέσει κατ' αὐτὰς ὁ προϊστάμενος τοῦ Ἀγροκηπίου κ. Α. Παπαδημητρίου δανειζόμενος παρὰ τινος ἐργολάβου ἰδιώτου ἐκ τῆς κωμοπόλεως τὰ σχετικὰ ἐργαλεῖα. Διὰ τῆς χωρομετρήσεως ταύτης θὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν πραγματικὴν ἔκτασιν τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ ἀφ' ἐτέρου θὰ δυνηθῶμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὴν τε θέσιν καὶ ἔκτασιν τῶν ἐν τῷ Ἀγροκηπίῳ εἰσαχθησομένων καλλιεργειῶν, σπορειῶν καὶ φυτωρίων. Μὲ τὴν χωρομέτρησιν ἔπρεπε νὰ γείνη συγχρόνως καὶ χωροστάθμισις, ἀλλὰ μὴ ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαϊούντων ἐργαλείων δεόν νὰ γείνη αὕτη ἀπλῶς διὰ τοῦ γυμνοῦ μόνον

ὀφθαλμοῦ. Ἄλλαι προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι εἶναι ἢ ἀποστράγγις, ἢ τακτοποίησις τῶν δρόμων καὶ ἢ περίφραξις τοῦ ὅλου Ἀγροκηπίου.

Ἐγκαταστάσεως δὲ ἐργασίαι εἶναι ἢ κτίσις νέας οἰκίας μετὰ γραφείου, ἀποθήκης καὶ σταύλου (ἢ ἢ ἐπισκευὴ τῆς ὑπαρχούσης), ἢ κτίσις τοῦ φρέατος ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ἢ τῆς πηγῆς μετὰ τῆς ἀγορᾶς τῆς κινήτηριου μηχανῆς (ἔππου ἢ μηχανήματος) πρὸς ἄντλησιν τοῦ πρὸς ἄρδουσιν ὕδατος, ἢ προμήθεια σκευῶν καὶ ἐπίπλων τοῦ γραφείου, ἄλλων μηχανημάτων καὶ ἐργαλείων, κτηνῶν καὶ ὀπωροφόρων φυτῶν διὰ τὴν δειδροκομίαν. Τρέχουσαι δὲ ἐργασίαι τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀγροκηπίου εἶναι ἢ προπαρασκευὴ τοῦ ἐδάφους (ἀρόσεις καὶ βιθθεῖαι σκαφαί), ἢ λίπανσις, ἢ κατάρτισις σπορείων καὶ φυτωρίων, ἢ καλλιέργεια καπνοῦ καὶ γεωμήλων καὶ ἄλλων λαχανικῶν, ὁ ἐμβολιασμός τῶν φυτωρίων κλπ. Τρέχουσαι τοῦ ἔτους, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Ἀγροκηπίου, ἐργασίαι εἶναι καὶ ἢ λίπανσις τῶν ἀμπέλων καὶ ἐλαιῶνων, ὡς καὶ τὸ κλάδευμα αὐτῶν δι' ὑποδειγματικὴν διδασκαλίαν. Ἐν τοῖς ἐπομένοις θὰ ἀναφέρωμεν τὰς ἐργασίας ταύτας κατὰ σειρὰν, ὡς θὰ γείνωσι κατὰ χρόνον.

Μετὰ τὴν λήψιν τοῦ σχεδιαγράμματος ὡς ἔχει σήμερον τὸ Ἀγροκηπίον, θέλομεν προδῆ εἰς τὴν κατάρτισιν νέου τοιοῦτου πρὸς ἐφαρμογὴν διὰ τὸ μέλλον μὲ τὴν ἐξῆς περίπου διαίρεσιν·

1	στρέμ.	900	τ. μ.	οἰκία, γραφεῖον, ἀποθήκη, σταῦλοι, φρέαρ καὶ δρόμοι
5	»			πειραματικὸς ἀγρὸς διὰ διαφοροὺς καλλιιεργείας
3	»			σπορεῖα
7	»			φυτώρια καὶ μοσχεύματα
3	»			ἐσπεριδοειδῆ πρὸς καρποφορίαν
2	»			ἐλαιῶν » »
1	»			συκαῖ » »
1	»			φυστικ., ἀμυγδ., χαρουπέα
1	»			καρύδ., κερασ., βυσιν., ῥοδ., βερυκ., καὶ δαμασκηνέα
1	»			μηλέα, ἀχλαδέα, μεσπιλέα, κυδωνέα καὶ ῥοδῆ
1	»			λαχανόκηπος.

26,900

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς κατατάξεως ταύτης, 10 στρέμματα θὰ χρησιμεύωσι διαρκῶς διὰ μονοετῆ σπορεῖα καὶ διετῆ φυτώρια ἐκείνων τῶν

ειδῶν μόνον, ἅτινα θὰ παρέχωνται τοῖς πέριξ γεωργοῖς, ἤτοι ἐλαίας καὶ συκῆς τὸ πλεῖστον, ὀλιγώτερον δὲ ἐσπεριδοειδῶν. συκέας, ἀμυγδαλῆς καὶ χαρουπέας, ἐλάχιστα δὲ τῶν λοιπῶν ὀπωρικῶν. Ἄλλα 9 στρέμματα θὰ χρησιμεύωσι διὰ τὴν ὑποδειγματικὴν καρποφόρον δενδροκομίαν. Τὰ ὑπολειπόμενα 6 στρέμματα θὰ χρησιμεύωσι διὰ μικρὸν λαχανόκηπον καὶ ἄλλας πειραματικὰς καλλιιεργείας ὑποδειχθησομένας σὺν τῷ χρόνῳ, ἣ πρὸς συμπλήρωσιν τυχόν διαφόρων τινῶν τῶν φυτωρίων κατὰ τὰ ἄνω. Κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο ἔτος τὸ πρόγραμμα τοῦτο δύναται νὰ μὴ προφθάσῃ νὰ ἐφαρμοσθῇ πλήρως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ γείνη βεβαίως ὅ,τι δυνατόν, ἐπεκτεινομένης τῆς καπνοφυτείας καὶ τῆς καλλιιεργείας τῶν γεωμήλων περισσότερο, ὅπερ θὰ συντελέσῃ καὶ εἰς τὴν καλὴν προετοιμασίαν τοῦ ἐδάφους διὰ τὸ μέλλον.

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν δέον νὰ γείνη ἀμέσως ἀποστράγγις ἐκθαθυνομένων τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χανδάκων μὲ κεντρικὸν βαθύτερον. Ἡ ἀποστράγγις εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ἐκτὸς τῶν ὑδάτων τῆς πηγῆς διέρχονται διὰ τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ πολλὰ ὕδατα περισσεύοντα ἐκ τῶν βρύσεων τῆς κωμοπόλεως, ὡς καὶ πολλὰ ὄμβρια αὐτῆς, καθ' ὅσον ταῦτα δὲν διοχετεύονται πρὶν εἰσέλθωσιν ἔτι εἰς τὸ Ἀγροκήπιον ἐκτὸς αὐτοῦ.

Συγχρόνως μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ τὴν ἀποστράγγισιν αὐτοῦ δέον νὰ τακτοποιηθῶσιν οἱ δρόμοι, ἐφ' ὅσον ἀπὸ τοῦδε εἶναι δυνατόν. Συμπληρωματικὴ ἐργασία τῶν προηγούμενων εἶναι ἡ περίφραξις τοῦ ὅλου Ἀγροκηπίου, τοῦλάχιστον διὰ τὸ μέλλον. Αὕτη δέον νὰ γείνη διὰ φραγχοσυκιᾶς φυτευσμένης ἀνὰ διαστήματα 0,60 μ. περίπου καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν καὶ διατηρουμένης διὰ καταλλήλου συνδέσεως βραδύτερον εἰς μίαν μόνον κατ' ἔκτασιν ἐπιφάνειαν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δέον νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐνόντων περίφραξιν τῶν μᾶλλον ἀναγκαίων μερῶν.

Τὴν δαπάνην διὰ τὰς τρεῖς ταύτας προκαταρκτικὰς ἐργασίας ὑπολογίζομεν εἰς 200 δραχμάς.

Προκειμένου νὰ λειτουργήσῃ τὸ Ἀγροκήπιον ἀπὸ τὸ παρὸν ἔτος ἔπρεπε νὰ ἔχουν γείνη ἤδη πολλαὶ ἐργασίαι. Ἰδίᾳ τῆς προπαρασκευῆς τοῦ ἐδάφους. Ἀφοῦ ὅμως αὗται δὲν ἔχουσι γείνει, ἐπιβάλλεται νὰ γείνωσιν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον καὶ τελειότερον, ἅμα ὡς ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέψει. Νὰ ἀρχίσῃ δὲ ἀμέσως ἡ κατεργασία τοῦ ἐδάφους δι' ἐπανε-

λημμένης γενικῆς ἀρόσεως τῶν τμημάτων διὰ τὸ ὀλιγώτερον δαπανηρόν.

Τὴν δαπάνην διὰ δύο ἢ τρεῖς ἀρόσεις ὑπολογίζομεν εἰς 300 δραχμάς. Διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν σπορείων καὶ φυτωρίων δέον τὰ πρὸς ταῦτα προορισθόσμενα μέρη νὰ ὑποστῶσι βαθεῖαν σκαφήν 0,40 μ. τοῦλάχιστον. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἔχουσι ἀπόλυτον ἀνάγκην τοιαύτης βαθείας ἐκσκαφῆς πρὸς πρόληψιν τῆς ἐπαπειλουμένης τελείας καταστροφῆς των, ἣτις φρονοῦμεν, ὅτι θὰ ἀποσπῇ κατόπιν τῆς ἀποστραγγίσεως, τῆς βαθείας ἐκσκαφῆς, ὡς καὶ τοῦ εἰς τὸ σταυρὸν κλαδεύματος, ὅπερ πρὸς τούτοις δέον νὰ ἐκτελεσθῇ.

Παρατηρητέον ἐνταῦθα, ὅτι πάντα τὰ λοιπὰ δένδρα τοῦ Ἀγροκηπίου δέον νὰ μείνωσιν ὡς ἔχουσι καὶ μόνον κατόπιν ὠρίμου σκέψεως νὰ κοπῶσιν ἢ μεταφυτευθῶσιν ὅσα δὲν χρειάζονται.

Διὰ τὴν βαθεῖαν ἐκσκαφήν ἐνὸς στρέμματος ὑπολογίζομεν δαπάνην 100—120 δραχ. τοῦλάχιστον· ὥστε διὰ τὴν ὀλικὴν δαπάνην τῆς βαθείας ἐκσκαφῆς 10 στρεμμάτων σπορείων καὶ φυτωρίων καὶ τὴν τῶν 3 στρεμμάτων ἐσπεριδοειδῶν θὰ ἀπαιτηθῇ τὸ ὀλικὸν ποσὸν τῶν 1560 δραχμῶν. Τὴν δαπάνην ταύτην ὡς ἅπαξ ἐν ἀρχῇ γενιγομένην, ἀλλὰ διατηρηθησομένην ἐπὶ μακρόν, δυνάμεθα νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ μεταξὺ τῶν τῆς ἐγκαταστάσεως.

Δύσκολος διότι πολυδάπανος εἶναι ἡ λίπανσις τοῦ Ἀγροκηπίου. Ἐγκαταλελειμμένον σχεδὸν ἐπὶ μακρόν τὸ Ἀγροκήπιον ἢ ἀτελῶς μόνον κατεργαζόμενον καὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ ἔδαφος φύσει λίαν συμπαγὲς πρέπει ἤδη ἀναλόγως τοῦ προορισμοῦ του νὰ ἀποκτήσῃ ἔδαφος λίαν ἀπολυτὸν (κατὰ τὴν φράσιν ἐνὸς γαιοκτήμονος Φιλιατρῶν) καὶ λίαν γόνιμον, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἐκτὸς τῆς προηγουμένης ἀναφερθείσης κατεργασίας καὶ πλουσίαν παροχὴν ζωϊκῶν λιπασμάτων. Ἡ εὔρεσις ὅμως ἀρκετοῦ ποσοῦ ζωϊκῆς κόπρου εἶναι λίαν δύσκολος ἔνεκα ἐλλείψεως μεγάλης κτηνοτροφίας· ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ ζητοῦσι διὰ μικρὰς ποσότητος χωνευμένης κόπρου αἰγοπροβάτων μέχρι 4 λεπτῶν κατ' ὁκᾶν παραδοτέαν εἰς τὸ Ἀγροκήπιον. Εἰς τὸ μέλλον δέον νὰ γίνηται εὐρεῖα χρήσις χλωρῶν λιπασμάτων κατὰ τὸ δυνατόν.

Ὑπολογίζοντες κατὰ μέσον ὅρον εἰς 1000 τοῦλάχιστον ὁκάδας τὸ ἀναγκαιοῦν ποσὸν ζωϊκῆς κόπρου δι' ἕκαστον στρέμμα σπορείων καὶ φυτωρίων λαμβάνομεν τὸ σημαντικὸν ποσὸν τῶν 40 δραχμῶν κατὰ

στρέμμα και τῶν 400 δραχμῶν διὰ τὰ 10 στρέμματα τῶν σπορείων και φυτωρίων.

Διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν φυτωρίων και σπορείων ἀπαραίτητος θὰ εἶναι και ἡ προμήθεια ἄμμου. Τὴν δι' αὐτὴν δαπάνην ὑπολογίζομεν εἰς 100 δραχμὰς.

Διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἄνω λόγους ἔχει ἀνάγκην νὰ λιπανθῇ και τὸ πλεῖστον τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἀγροκηπίου μὲ ζφϊκὴν κόπρον ἀλλὰ μὲ τὸ ἥμισυ περίπου ποσὸν τῆς ἀνωτέρω δόσεως, ὁπότε διὰ 15 στρέμματα ἀπαιτεῖται δαπάνη 300 δραχμῶν.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς λιπάνσεως ταύτης διὰ ζφϊκῆς κόπρου καλὸν εἶναι νὰ γείνη χρήσις και μικρᾶς συμπληρωματικῆς λιπάνσεως διὰ τεχνικῶν λιπασμάτων, ὧν τὴν ἀξίαν ὑπολογίζομεν εἰς 100 δραχμὰς.

Διὰ τὴν πειραματικὴν λίπανσιν τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἀγροκηπίου κειμένων σταφιδαμπέλων και ἐλαιῶνων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ προϊσταμένου τοῦ Ἀγροκηπίου ὑπολογίζομεν τὸ ποσὸν τῶν 200 δραχμῶν, ἀνὰ 100 δραχμὰς δι' ἐκάστην καλλιέργειαν.

Μὲ τὴν προετοιμασίαν τοῦ ἐδάφους και τὴν λίπανσιν του δεόν νὰ γείνη και ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων σπόρων και φυτῶν. Καὶ τοὺς μὲν σπόρους τοὺς πλείστους νομίζομεν ὅτι θέλει ἀποστείλει τῷ Ἀγροκηπίῳ τὸ Σ. Ἰπουργεῖον κατ' εὐθείαν, πολλὰ δὲ τῶν μονοετῶν φυτῶν ὡς και τῶν μεγαλειτέρων ὀπωρικῶν διὰ τῶν ἄλλων γεωργικῶν ἰδρυμάτων τοῦ Κράτους. Πάντοτε ὅμως θὰ ἀναλάβῃ και αὐτὸ τὸ Ἀγροκήπιον τὴν προμήθειαν πολλῶν ἔτι φυτῶν και μοσχευμάτων, ὡς και τὴν δαπάνην τῆς μεταφορᾶς ἀμφοτέρων. Διὰ τοῦτο ὑπολογίζομεν τὴν ὀλικὴν δαπάνην εἰς 200 δραχμὰς.

Διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀπαραιτήτων μικρῶν ἐργαλείων τῆς δενδροκομίας και τῆς διὰ χειρὸς κατεργασίας τοῦ ἐδάφους, ἐνὸς ψεκαστήρος, ὡς και μιᾶς πλάστιγγος 100 ὀκάδων κλπ., ὑπολογίζομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν δαπάνην 250 δραχμὰς. Σὺν τῷ χρόνῳ ἀποκτηθησομένης και τῆς δεούσης πείρας δύναται νὰ γείνη και ἄλλων καταλλήλων ἐργαλείων και μηχανημάτων προμήθεια ἐν τῷ Ἀγροκηπίῳ πρὸς ὑποδειγματικὴν χρῆσιν των.

Τὰς τρεχούσας ἐργασίας τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀγροκηπίου, ὡς κατὰστρωσιν πρασιῶν σπορείων και φυτωρίων, σπορὰν και φύτευσιν αὐτῶν, ἔτι δὲ καπνοῦ και γεωμήλων, ἀρδεύσεις, σκαλίσματα κλπ. θεωροῦμεν

καλὸν νὰ ἐκτελῶσι δύο τακτικοὶ ἐργάται διοριζόμενοι μὲ μισθοὺς 90 καὶ 80 δραχμῶν μηνιαίως. Ἡ δι' αὐτοὺς δαπάνη θὰ εἶναι τότε 2040 δραχμ. ἐτησίως. Εἰς βοήθειαν αὐτῶν θὰ προσλαμβάνωνται ἐν ἀνάγκῃ ἄλλοι ἑκτακτοὶ ἐργάται ὑπολογιζομένης τῆς πρὸς τοῦτο δαπάνης δι' ὅλον τὸ ἔτος μέχρι 500 δραχμῶν.

Ὅτι ἡ ἀμοιβὴ τοῦ προϊσταμένου μετὰ τῶν γραφικῶν ἐξόδων εἶναι 2500 ἐτησίως εἶναι γνωστόν.

Ἀναλόγως τοῦ ὡς κατωτέρω προτιμηθησομένου τρόπου τῆς ἀνυψώσεως τοῦ πρὸς ἄρδευσιν ὕδατος ἐκ τοῦ φρέντος θὰ ἀπαιτηθῇ δαπάνη 500 περίπου δραχμῶν διὰ τὴν καύσιμον ὕλην ἢ τὴν τροφὴν τοῦ κινητηρίου συστήματος καὶ ἄλλων 200 διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ὅλου τῆς ἀρδευτικῆς ἐγκαταστάσεως ἐτησίως.

Διὰ τὴν κτηνοτροφίαν τοῦ Ἀγροκηπίου θεωροῦμεν ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν ζευγος προβάτων καὶ ἐν ζευγος χοίρων οἰκοσίτων ἀμφοτέρων. Τὴν δαπάνην τῆς ἀγορᾶς των ὑπολογίζομεν εἰς 150 δραχμάς, τὴν δὲ τῆς συντηρήσεώς των εἰς ἑτέρας 150, ἐκτὸς τῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἀγροκηπίου εἰδῶν. Βραδύτερον δύναται νὰ προμηθευθῇ τὸ Ἀγροκήπιον καὶ ἐν ζευγος βοῶν (ταύρου καὶ ἀγελάδος τύπου Τήνου) ἢ γαλακτοφόρων αἰγῶν.

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς οἰκίας τοῦ Ἀγροκηπίου χρησιμευούσης πρὸς κατοικίαν τοῦ προϊσταμένου καὶ τῶν ἐργατῶν, γραφείου ἀποθήκης καὶ ἐνσταύλωσιν τῶν κτηνῶν του ἔχομεν τὴν ἐξῆς γνώμην. Νὰ κτισθῇ νέα κατοικία ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀγροκηπίου περίπου (τῷ μέσῳ τοῦ νῦν μεγάλου κατ' ἑκτασιν ἐσπεριδοειδῶνος) μὲ ἰσόγειον περιλαμβάνον γραφεῖον, δωμάτιον κατοικίας δύο τακτικῶν ἐργατῶν, ἀποθήκην ἐργαλείων, προϊόντων καὶ σταύλων (ἐφ' ὅσον δὲν προτιμᾶται ὁ σταύλος μετὰ μικρᾶς ἀποθήκης χονδρῶν τροφῶν νὰ κτισθῇ ἰδιαιτέρως) καὶ μὲ ἀνώγειον εἰς 4 περίπου διηρημένον πρὸς κατοικίαν τοῦ προϊσταμένου. Τὴν δαπάνην τῶν κτιρίων τούτων ὑπολογίζομεν εἰς 6000 ἕως 8000 δραχμάς. Ἐὰν ὅμως τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον δὲν ἐγκρίνῃ τὴν ἄνω σχέψιν ἡμῶν, τότε δεόν νὰ ἐπισκευασθῇ ἡ ὑπάρχουσα παλαιὰ καὶ ἐν πολλοῖς ἐτοιμόρροπος μικρὰ οἰκία τοῦ Ἀγροκηπίου, ἥτις μόνον διὰ τὴν κατοικίαν τῶν τακτικῶν ἐργατῶν καὶ ὡς ἀποθήκη, σταύλος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ. Ἡ πρὸς τοῦτο δαπάνη θὰ εἶναι 500 δραχμαὶ περίπου. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ γραφεῖον τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ κατοικίαν τοῦ προϊσταμένου του δεόν νὰ ἐναικισθῇ.

παρὰ τὸ Ἀγροκήπιον οἰκία ἀντὶ 40 δραχμῶν περίπου κατὰ μῆνα, ἥτοι ἀπαιτεῖται τρέχουσα κατ' ἔτος δαπάνη 500 δραχμῶν. Διὰ τὸ πρῶτον τοῦλάχιστον ἔτος δέον εἰς τὸν προϋπολογισμόν νὰ συμπεριληφθῇ ἡ δαπάνη αὕτη καὶ 100 τοῦλάχιστον δραχμῶν διὰ τὴν προσωρινὴν ἐπισκευὴν τῆς παλαιᾶς οἰκίας ἐν περιπτώσει ἀνεγέρσεως νέας οἰκίας.

Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν κατοικίαν κλπ., ἐπιπλέον τινὰ τοῦ γραφείου θὰ εἶναι ἀπαραίτητα ἥτοι ἐν γραφεῖον, 4 ἕως 6 καθίσματα, μία βιβλιοθήκη (καὶ δι' ἀρχεῖον), μία ἐργαλειοθήκη κλπ. Διὰ ταῦτα τὴν δαπάνην ὑπολογίζομεν εἰς 175 δραχμάς.

Τέλος ἀπομένει ἡ ἐξέτασις τοῦ τρόπου τοῦ πρὸς ἄρδευσιν ὕδατος ἐκ τοῦ φρέατος. Ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὸ πόθεν θὰ λαμβάνηται τὸ ὕδωρ, ἂν δηλαδὴ ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος φρέατος ἢ τοῦ νεοκτισθησομένου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ Ἀγροκηπίου, ἔχει ἀνάγκην εἰσέτι μικρᾶς μελέτης καὶ ἀναμωνῆς μέχρι τῆς φυσικῆς ἀπομακρύνσεως τῶν πολλῶν ὑδάτων τοῦ χειμῶνος. Νέον ὅμως φρέαρ δέον πάντοτε νὰ κτισθῇ. Ἡ δι' αὐτὸ δαπάνη θὰ ἀπαιτήσῃ μετὰ τῆς ἀνορύξεως τοῦ 500 τοῦλάχιστον δραχμάς. Διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ὕδατος προτιμῶμεν τὴ μετὰ κουδᾶδων μάγγανον. Τὴν ἀξίαν αὐτοῦ μέχρι βάθους 10 μέτρων περίπου καὶ τῆς τοποθετήσεως ὑπολογίζομεν εἰς 1000 δραχμάς. Διὰ τὴν κίνησιν τοῦ μάγγανίου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἵππος ἢ γκαζομηχανὴ 2 ἕως 3 ἵππων. Διὰ τὴν μὴ ὑπαρξιν ἀσχολίας τοῦ ἵπου κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ χειμῶνα προτιμῶμεν γκαζομηχανὴν καὶ μάλιστα πετρελαιομηχανήν. Εἴτε δι' ἵππον, εἴτε διὰ διὰ πετρελαιομηχανὴν ἀποφασίσει τὸ Σεδ. Ὑπουργεῖον ἡ δαπάνη τῆς προμηθείας θὰ εἶναι περίπου ἢ αὐτὴ ἥτοι 1000 δραχμαὶ πάλιν. Ὡστε ἡ ὅλη δαπάνη τῆς ἐγκαταστάσεως διὰ τὴν ἄρδευσιν θέλει ἀνέλθῃ εἰς 2500 δραχμάς περίπου.

Μετὰ ταῦτα δυνάμεθα νὰ προδῶμεν εἰς τὸν συνοπτικὸν προϋπολογισμόν.

Προϋπολογισμός εξόδων

Δαπάναι

	τρέχουσαι	ἐγκαταστάσ.
1. Διαίρεσεις, δρόμοι, ἀποστράγγις καὶ περίφραξις	200	200
2. Ἀρόσεις (2 ἕως 3) ὅλου τοῦ Ἀγροκηπίου .	300	
3. Βαθεῖα ἐκσκαφή 13 στρεμμάτ. πρὸς 120 δραχ.	1.560	1,560
4. Λίπανσις 10 στρεμμάτ. σπορείων καὶ φυτωρίων πρὸς 40 δραχμάς	400	
5. Λίπανσις 15 στρεμμάτ. ὀπωρώνων καὶ πειραμα- τικοῦ ἀγροῦ πρὸς 20 δραχ.	300	
6. Μεταφορὰ ἄμμου διὰ τὰ σπορεῖα	100	
7. Συμπληρωματικὴ λίπανσις Ἀγροκηπίου διὰ τε- χνικῶν λιπασμάτων	100	
8. Πειραματικὴ λίπανσις ἐλαιώνων καὶ σταφίδων ἐκτὸς τοῦ Ἀγροκηπίου	200	
9. Προμήθεια καὶ μεταφορὰ σπόρων καὶ φυτῶν .	200	
10. » ἐργαλείων καὶ μηχανημάτων . . .	250	250
11. Μισθὸς καὶ γραφικὰ προϋσταμένου Ἀγροκηπίου	2,500	
12. Μισθοὶ δύο τακτικῶν ἐργατῶν	2,040	
13. Ἑκτακτοὶ ἐργάται	500	
14. Δαπάνη λειτουργίας, ἄρδεύσεις Ἀγροκηπίου .	500	
15. Συντήρησις ἐγκαταστάσεως, ἄρδεύσεις . . .	200	
16. Προμήθεια κτηνῶν	150	150
17. Συντήρησις »	150	150
18. Ἀνέγερσις οἰκίας, γραφείου, ἀποθήκ. καὶ σταύλων	7,000	7,000
19. Ἐπισκευὴ οἰκίας	500	500
20. Ἐνοίκιον κατοικίας προϋσταμένου καὶ γραφείου	500	
21. Προμήθεια ἐπίπλων γραφείου	175	175
22. Ἐγκατάστασις ἄρδεύσεως	2,500	2,500
	<u>20,325</u>	<u>12,485</u>
*Ἦτοι ἀφαιρουμένων τῶν 7,000 δραχ. διὰ τὴν οἰκίαν	7,000	7,000
	<u>13,325</u>	<u>5,485</u>
*Αφαιρουμένων δὲ τῶν τῆς ἐγκαταστάσεως ἐκ τῶν ὀλικ. ἐξόδων	5,485	
Ἀπομένουσιν . . .	7,840	5,485

Ὡς καὶ ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνω ἐργα-
σιῶν δὲν ὑπολείπεται πλέον πολὺς καιρὸς καὶ διὰ τοῦτο πρέπει αὐταὶ νὰ

ἐκτελεσθῶσιν ὡς τάχιστα. Διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦτο παρακαλοῦμεν τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον, ὅπως εὐαρεστούμενον γνωρίσῃ ἡμῖν τὴν παραδοχὴν τοῦ προτεινομένου τούτου σχεδίου, ὡς ἔχει, ἢ μὲ τὰς δεούσας τροποποιήσεις, ἵνα μεταβαίνοντες πάλιν εἰς Φιλιατρὰ συνεννοηθῶμεν περὶ αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ ἐκεῖ προϊστάμενου τοῦ Ἀγροκηπίου διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ παραμείνωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τινας ἡμέρας ἐκεῖ διὰ τὰς πρώτας ἐργασίας, αἵτινες θὰ ἀρχίσωσι ταυτοχρόνως.

Ἀφ' ἐτέρου ὅμως ἔνεκα τοῦ κατεπεῖγοντος τῆς ὅσον τὸ δυνατόν ταχυτέρας ἐκτελέσεως τῶν ἐργασιῶν παρακαλοῦμεν τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον, ὅπως εὐαρεστούμενον ἀποστείλῃ εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ Ἀγροκηπίου μέχρι 1000 τοῦλάχιστον δραχμῶν ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ, διότι ἄνευ μετρητῶν δὲν δύναται νὰ γείνῃ οὐδεμία ἀρχὴ ἐργασιῶν. Συγχρόνως θέλομεν συστήσῃ εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ Ἀγροκηπίου νὰ ὑποβάλῃ συμφώνως μὲ τὸν ἐγκριθηρόμενον κατὰ τὰ ἄνω προϋπολογισμόν εἰς τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον αἰτήσεις τῶν σχετικῶν πιστώσεων, οὕτως ὥστε ἐκτελουμένων τῶν ἀντιστοιχῶν ἐργασιῶν καὶ ἐκδιδομένων τῶν ἐνταλμάτων των νὰ ἀπομείνῃ εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ Ἀγροκηπίου τὸ ποσὸν τοῦ ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ ἐντάλματος ὡς παγία προκαταβολὴ ἐπιστρεφομένη μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαφόρους ἐργασίας, ἃς ὁ προϊστάμενος τοῦ Ἀγροκηπίου δεόν νὰ ἐκτελέσῃ ἀμέσως ἐν αὐτῷ τῷ Ἀγροκηπίῳ. Πρὸς συμπλήρωσιν ὅμως τῆς βελτιώσεως τῆς γεωργικῆς κατστάσεως τοῦ τόπου δὲν ἀρκοῦσι μόνον τὰ ἀνωτέρω. Ὁ προϊστάμενος τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐπιμελεστέρων γεωργοκτηματιῶν τῆς περιφερείας δεόν νὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως καὶ ἄλλα σχετικὰ ἀναπόσπαστα σημεῖα τῆς εὐημερίας τῆς γεωργίας τοῦ τόπου. Εἶναι δὲ ταῦτα ἡ διαίρεσις τῆς ὅλης περιφερείας εἰς τμήματα, μὲ ἰδιαιτέρας συστάσεις τοῦ ἐδάφους καὶ τοποθεσίας συμφωνούσας οὐ μόνον μὲ τὰς ἰδιαιτέρας προτεινομένας καλλιεργείας, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλας τοπικὰς ἰδιοτροπίας τοῦ κλίματος καὶ τὴν ἐπήρειαν τῆς θλάσσης, προλήψεις ἀσθeneiῶν, ὅθεν διασπορὰ τῶν αὐτῶν εἰδῶν εἰς διάφορα τμήματα κλπ. Κατόπιν μακρᾶς δηλαδὴ πείρας πραγματικῆς νὰ καθορισθῇ καὶ δι' ὅλην τὴν περιφέρειαν σύστημα ἐκμεταλλεύσεως, τὸ ὅποιον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν αὐτῇ ὑποχρεωτικῶς, οὕτως εἰπεῖν, παρ' ὅλων, ἀφοῦ γίγῃ παραδεκτὸν διὰ

καταλλήλου προετοιμασίας τοῦ πνεύματος πάντων τῶν γεωργῶν, διδομένων τῶν ἀπαιτούμενων ἐξηγήσεων ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Ἀγροκηπίου.

Τὴν σύμπνοιαν ταύτην τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας τοῦ Ἀγροκηπίου δεόν νὰ καλλιεργῇ ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ὀρθοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος εἰς τοὺς ἐκεῖ γεωργοὺς. Διότι δὲν ἀρκεῖ μόνον σήμερον ἢ παραγωγὴ τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ἴσως σπουδαιότερα ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ διάθεσις αὐτῶν, καίτοι, ὡς παντοῦ, ἔπρεπε νὰ συμβαίῃ τὸ ἐναντίον. Διὰ νὰ παραδεχθῇ τις τὰ ἀνωτέρω, ἀρκεῖ νὰ λάβῃ τὰ ἐξῆς μόνον ὑπ' ὄψει. Εἰς τὴν κωμόπολιν Φιλιτρῶν κλῖμα καὶ ἔδαφος, ἀλλὰ καὶ εἶδος ἐλαίας καὶ τρόπος καλλιεργείας παράγουσιν ἐξαίρετον ἔλαιον. Καὶ ὅμως ἡ μέχρι τοῦδε μέση τιμὴ τῆς ἐπὶ 10 ἔτη περίπου πωλήσεως τοῦ ἐλαίου τούτου κατ' ὁκᾶν ἀπὸ τοὺς παραγωγεῖς εἶναι μόνον μία δραχμὴ. Διὰ συνεταιρικῶν ἐλαιουργείων κλπ. ἀναμφισδητήτως ἡ μέση τιμὴ θὰ ἐξησφαλίζετο εἰς 1 1/2 δραχμὴν τοῦλάχιστον κατ' ὁκᾶν ἐπὶ μακρόν. Ὁ σήμερον γεωργὸς δεόν νὰ διδάσκηται τὰ ζητήματα ταῦτα ὅσον καὶ αὐτὰς τὰς διαφόρους καλλιεργείας.

Ἐν Καλάμαις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1913.

ΣΥΜ. ΓΟΥΔΑΣ

Νομογεωπόνος Λακωνίας.

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΚΑΡΑΤΣΟΒΑΣ

ΥΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

1. ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ἡ πεδιάς τῆς Καρατζόδας, κειμένη βορείως τῆς πόλεως Ἐδέσσης καὶ ἐκτεινομένη Β. Δ. μέχρι τῶν Σερβικῶν Συνόρων καὶ Α. μέχρι τῆς περιφερείας Γιαννιτσῶν, ἀποτελεῖ λεκάνην ὀλικῆς ἐκτάσεως 250 περίπου χιλιάδων στρεμμάτων. Περιλαμβάνει ἑλικὸν πληθυσμὸν καθαρῶς βουλγαρόφωνον ἐκ 50.000 κατοίκων, ἐξ ὧν 30.000 Μουσουλμᾶνοι, 12.000 Ἑλλήνες καὶ 8.000 Ῥουμανίζοντες. Εἶναι λοιπὸν πυκνότατα κατοικημένη. Οἱ κάτοικοι οὗτοι εἶναι διανενημένοι εἰς 57 χωρία καὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μικροῦδιοκτῆται, καθότι ἐκ τῶν χωρίων τούτων τὰ 48 εἶναι κεφαλοχώρια, τὰ δὲ λοιπὰ 9 τσιφλίκια. Ἐκ τῆς ὅλης ὡς ἄνω ἐκτάσεως αἱ καλλιεργούμεναι γαῖαι καταλαμβάνουσι περίπου 110.000 στρεμμάτων, ἡ δὲ λοιπὴ ἔκτασις ἀποτελεῖται ἀπὸ φυσικὰς βοσκὰς ὑγρὰς καὶ ἀπὸ πετρώδη ἐδάφη ἀκαλλιέργητα.

2. ΚΛΙΜΑ

Τὸ κλίμα τῆς Καρατζόδας, κειμένης ἐπὶ τῆς 41° Β. Π. εἶναι γενικῶς ψυχρότερον τοῦ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ μετριάζεται ἐπαρκῶς ὑπὸ τῶν ἀφθόνων ὑδάτων τῆς περιφερείας καὶ ὑπὸ τῶν δασῶν, ἅτινα καλύπτουσι τὰς πέριξ ὀροσειράς. Διὰ τοῦτο ὅλαι αἱ καλλιέργειαι τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, βάμβαξ, συκῆ, ἄμπελος εὐδοκιμοῦσιν ἐν αὐτῇ ἄριστα. Ἐλαιοδένδρα δὲν συνήντησα οὐδαμοῦ.

3. ΕΔΑΦΟΣ

Τὸ ἔδαφος τῆς Καρατζόδας εἶναι εὐφορώτατον, καθ' ὃ σχηματισθὲν ἐκ προσχώσεων· πρὸς τὸ νότιον τῆς περιφερείας ἡ σύστασις αὐτοῦ εἶναι ἀμμοαργιλλώδης· βορειότερον δὲ ἀποκτᾷ χαρακτῆρα μᾶλλον ἀμμώδη. Εἶναι εὐκόλου καλλιεργείας καὶ πλούσιον ὡς ἐκ τῶν ἀδιαλείπτων λιπάνσεων. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι ἀμμῶδες, διευκολύνον τὴν ἀποστράγγισιν τῶν ὑψηλῶν γαιῶν.

4. ΥΔΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΕΙΣ

Ἡ Καρατζόδα διαρρέεται ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων, τὰ ὅποια χρησιμοποιούμενα δι' ἀρδεύσεις τὰ μέγιστα συμβάλλουσιν εἰς τὴν εὐφορίαν της. Δυστυχῶς ὡς ἐκ τῆς μῆ ρυθμίσεως τῆς διευθύνσεως τῶν ὑδατίνων τούτων ρευμάτων, τὰ πλεῖστα τούτων εἶναι χειμαρρῶδη καὶ προξενοῦσι ζημίαις εἰς τινὰς χαμηλὰς γαίας, ὧν αἱ ἀποδόσεις εἶναι ἐλάχισται ἐν σχέσει μὲ τὰς τῶν λοιπῶν γαιῶν. Πρὸς τούτοις οἱ γεωργοὶ ἐφαρμόζουσι τὰς ἀρδεύσεις λίαν ἀτέχνως, χωρὶς οὔτε νὰ ρυθμίζουν δεόντως τὸ χορηγούμενον ὕδωρ, οὔτε νὰ προνοῶσι διὰ τὴν ἀποστράγγισίν του.

5. ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΑ ΦΥΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐξέχουσιν θέσιν κατέχει ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐν γένει. Ἐπὶ 110,000 καλλιεργουμένων στρεμμάτων αἱ 90,000 σπεύρονται διὰ σιτηρῶν, ἅτινα καταλαμβάνουσιν οὕτως 822 ἐπὶ τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως· εἶναι δὲ ταῦτα κατὰ σειράν· ὁ ἀραδόσιτος, ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις, ὁ κέχρος. Ἐπίσης καλλιεργοῦνται 6500 στρέμματα μὲ ἐρυθρὸν πέπερι, 5000 μὲ σήσαμον, 1100 μὲ φασόλια καὶ τὰ λοιπὰ μὲ βάμβακα, λίνον, κρόμμυα, μηδικὴν κτλ.

Πλεῖστοι ἐκ τῶν ὑπὸ καλλιέργειαν γαιῶν εἶναι ἀραιῶς πεφυτευμένοι μὲ μυρεόδενδρα, ἅτινα χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν σηροτροφίαν.

Ἡ Καρατζόδα παράγει 90—100000 ὀκάδας χλωρῶν κουκουλίων ἐτησίως.

Κυριολεκτικῶς εἰπεῖν οἱ γεωργοὶ τῆς περιφερείας οὐδὲν σύστημα ἀμειψισπορᾶς ἐφαρμόζουσι· τὰ σιτηρὰ ἀκολουθοῦσιν ἄλληλα ἄνευ τάξεως· κατὰ διαλείμματα δὲ σπείρεται ἐνιαχοῦ καὶ ἡ μηδικὴ διὰ μίαν πενταετίαν. Ἡ πιπεριὰ ἀκολουθεῖ συνήθως τὸν ἀραβόσιτον, πάντοτε δὲ τὴν μηδικὴν μετὰ τὴν ἐκχέρσωσιν. Ὁ βάμβαξ ἀκολουθεῖ συνήθως τὸν σῖτον, μετὰ τὸν βάμβακα δὲ σπείρεται κέχρος καὶ ἐνιαχοῦ ὄρυζα. Ἐκαστος γεωργὸς ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν του προστρέχει καὶ εἰς τὴν κριθὴν ὡς χλωρὰν νομὴν· μῆγμα κριθῆς καὶ βίκου οὐδαμοῦ συνήντησα. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀγρανάπαυσις δὲν ὑφίσταται· μόνον ἀναγκαστικῶς ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ὀλίγας ὑγρὰς γαίας τῆς περιφερείας.

6. ΛΙΠΑΝΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΡΩΝ

Ἡ λίπανσις τῶν ἀγρῶν γίνεται ἀποκλειστικῶς διὰ κόπρου χορηγουμένης ἀκανονίστως καὶ εἰς ποσὰ 3—4000 ὀκάδων κατὰ στρέμμα ἀνὰ διετίαν ἢ τριετίαν. Λιπαίνονται ἰδίως ὁ σῖτος, ὁ ἀραβόσιτος καὶ τὸ πέπερι. Ἡ παραγομένη κόπρος εἶναι ἐπαρκὴς διὰ τοιαύτην ἄφθονον λίπανσιν, διότι ἐπικρατούσης τῆς μικρᾶς ἰδιοκτησίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ζώων σχετικῶς μὲ τὴν καλλιεργουμένην ἔκτασιν εἶναι μέγας. (Ἐκαστος μικροῖδιοκτήτης κέκτηται ἐν ἡ δύο ζῶα ἐργασίας καὶ ὀλίγα πρόβατα). Τοῦτο ἐξηγεῖ διατί παρὰ τὴν συνεχῆ καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν οἱ ἄγροὶ διατηροῦσι τὸν πλοῦτόν των καὶ τὰς φυσικὰς αὐτῶν ιδιότητας· Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἀδιαλείπτου λιπάνσεως καὶ ἄλλοι λόγοι συντελοῦσιν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ πλούτου τῶν γαιῶν, οἱ ἑξῆς:

α') Αἱ ἀρδεύσεις, αἱ ὁποῖαι πάντοτε ἀποθέτουσιν ἕλυν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

β') Τὰ λειβάδια, τὰ ὁποῖα τρέφουσι τὰ ζῶα καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος, παρέχοντα οὕτως ἐμμέσως λίπασμα διὰ τὰς ὑπὸ καλλιέργειαν γαίας.

γ') Ἡ καλλιέργεια, καίτοι ἐν περιωρισμένῃ ἐκτάσει, τῆς μηδικῆς.

Αἱ μέσαι ἀποδόσεις τῶν κυριωτέρων προϊόντων κατὰ στρέμμα εἶνε αἱ ἑξῆς:

Σίτος 300 ὀκάδας.

Κριθή 300 ὀκάδας.

Βρώμη 250 ὀκάδας.

Ἀραβόσιτος 350 ὀκάδας.

Κεχρὶ 320 ὀκάδας.

Ἐρυθρὸν πέπερι 200 ὀκάδας.

Βάμβαξ 150 ὀκάδας.

Φασόλια ξηρὰ 200 ὀκάδας.

7. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΓΑΙΩΝ

Αἱ τελείως δυσμενεῖς συνθῆκαι, ὅφ' ἃς διετέλει ἡ γεωργία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἰδίᾳ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνίας καὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, εἰς πᾶν ἄλλο συνετέλεσεν ἢ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐν γένει· οὐδεμία προσπάθεια ἐγένετο πρὸς εἰσαγωγὴν τελειοτέρων μηχανημάτων καλλιεργείας καὶ μόνον τὸ Ἑσιόδειον ἄροτρον συναντᾶται ἐν τῇ περιφερείᾳ. Ἦδη εἰς ἐνοικιαστῆς τσιφλικίου ἐν Σουμπόσκῳ παρήγγειλε τῇ συστάσει μου εἰς τὰ ἐργαστάσια Σταματοπούλου (ἐν Βόλῳ) δύο ἄροτρα μίαν σθάρναν καὶ ἓνα κύλινδρον· ὑπάρχει δὲ ἐλπίς, ὅτι ταχέως οἱ μικροῖδιοκτῆται τῆς περιφερείας θὰ ἰὸν μιμηθοῦν· τινὲς τούτων μοι προέταξαν ὡς αἰτίαν τῆς μὴ χρησιμοποιήσεως σιδηρῶν ἀρότρων τὸ ὅτι τὰ ζῶα τῶν ἀδυνατοῦσι νὰ σύρῳσι ταῦτα. Πράγματι τὰ ζῶα ἐργασίας τῆς περιφερείας κακῶς διαιτῶμενα καὶ μὴ τυγχάνοντα ἰδιαιτέρας φροντίδος πρὸς διαλογὴν ἢ διασταύρωσιν μένουσι μικρόσωμα καὶ ἰσχνά· οὐχ ἦττον οἱ βούβαλοι εἶναι ζῶα ἀντοχῆς καὶ δύνανται κάλλιστα νὰ σύρῳσιν ἄροτρα ἔστω καὶ βαρέα, ἐν ᾧ ζεῦγος βοῶν εὐκόλως δύναται νὰ σύρῃ ἐν ἐλαφρὸν ἄροτρον· ὥστε ἡ χρῆσις σιδηρῶν ἀρότρων δὲν ἀποκλείεται ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ζώων, ἀφοῦ μάλιστα βελτιουμένης τῆς καλλιεργείας θὰ βελτιωθῇ καὶ ἡ δίαιτα τῶν ζώων ἐν γένει. Πλὴν τῶν ξυλίνων ἀρότρων συναντῶνται καὶ ὀλίγα σθάρναναι πλεκταὶ καὶ τινα σιτοκαθαριστήρια ἐγχαυρίου κατασκευῆς.

8. ΓΕΩΡΓΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὴν ἀλευροποιῶν διὰ τῶν πρωτογενῶν ὑδρομύλων τῶν λειτουργούντων εἰς τὰ διάφορα χωρία, οὐδεμία ἄλλη ἀξία λόγου γεωργικῇ βιομηχανία λειτουργεῖ ἐν τῇ περιφερείᾳ. Παραγωγὴν κουκουλοσπόρου οὐδαμοῦ συνήντησα. Μελισσοκομία γίνεται ἐλαχίστη. Ἡ οἶνοποιῶν ὑφίσταται ἐνιαχοῦ, ἀλλ', ὥς εὐκόλως ἐννοεῖται, ἄνευ συστήματος καὶ ἐπιμελείας. Ὡς γεωργικῇ βιομηχανία δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ κατασκευὴ ἐν σμικρῷ ἐνὸς ποτοῦ τοῦ Μποζᾶ παραγομένου ἐκ τοῦ βρασμοῦ ἀλεσμένου κέχρου μεθ' ὕδατος καὶ μικρᾶς ποσότητος ἀλεύρου.

Ἡ ἐγκατάστασις ἄλλων βιομηχανιῶν καὶ ἡ τελειοποίησις τῶν νῦν ὑπαρχουσῶν ἀπεκλείσθη τελείως ἐκ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνίας, περὶ ἧς ἔσχον ἤδη τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω τῷ Σεβ. Ὑπουργείῳ τὴν ὑπ' ἀριθ. 31 ἐ. ἔ. ἀναφοράν μου.

9. ΕΡΓΑΤΙΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ

Ὡς ἐκ τοῦ πυκνοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιφερείας καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐπικρατήσεως τῆς μικρᾶς ἰδιοκτησίας δὲν παρατηρεῖται πρὸς τὸ παρὸν ἐλλειψὶς ἐργατικῶν χειρῶν. Μόνον οἱ ὀλίγοι τσιφλικιοῦχοι τῆς περιφερείας μὴ ἔχοντες ἀρκετοὺς κολλήγους προστρέχουσιν ἰδίως διὰ τὸ θέρισμα εἰς ἐργάτας ἐντοπίους θερίζοντες κατ' ἀποκοπὴν πρὸς 2,50 φρ. τὸ στρέμμα. Ἐργαζόμενοι ἐπὶ ἡμερομισθίῳ λαμβάνουσιν, ὥς μὲ ἐπληροφόρησαν, 1 ἕως 1,50 δραχ.

Μετανάστευσις γεωργῶν δὲν παρατηρεῖται. Μέχρι τοῦδε μόνον ὀλίγοι βέηδες τσιφλικιοῦχοι εἰθισμένοι νὰ καταδυναστεύωσι τοὺς κολλήγους των παρεχώρησαν τὰ τσιφλίκιά των εἰς ἐνοικιαστὰς καὶ ἀπῆλθον εἰς Τουρκίαν μὴ ἀνεχόμενοι τὸ νέον φιλελεύθερον καθεστῶς, οἱ λοιποὶ ἐξακολουθοῦσι παραμένοντες καὶ εἶναι εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως· ἄλλως οἱ Μουσουλμᾶνοι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν πλειοψηφίαν εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἥπιοι καὶ νομοταγεῖς. Εἰς τὸ χωρίον Τρέστενην καθαρῶς Μουσουλμανικὸν μοὶ ἐδόθη εὐκαιρία νὰ ὁμιλήσω ὀλίγα περὶ μεταξοσκώληκος ἐρμηνεύοντος τοῦ Δημάρχου (δμογενοῦς)· ἔμειναν δὲ λίαν εὐχαριστημένοι καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὰς ὁδηγίας μου.

Εἰς τὸ χωρίων Φούστανην ἐξήλθον μετὰ τῶν χωρικῶν εἰς καταδίωξιν τῆς ἀκρίδος, ἐξ ἧς συνελέξαμεν ἐντὸς 2 ὥρῶν 100 περίπου ὀκάδας, ὅλοι δὲ ἐξήλθον προθύμως εἰς τὴν καταδίωξιν. Ἔστίαι ἀκρίδος ὑπάρχουσιν, ὡς ἀντελήφθη, εἰς τὰ χωρία Φούστανην, Τρέστενην, Πρόδρομον καὶ Καπάνιν Β. Α. τοῦ Σουμπόσκου. Ἐπίσης εἰς τὰ χωρία Σέδρεη, Πρεμπόδιτσα καὶ Στρούπινον Β. τοῦ Σουμπόσκου. Τέλος εἰς τὴν περιφέρειαν Νότιας καὶ Ὑσσιανῆς.

10. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ἡ ὅλη περιφέρεια περιλαμβάνει κατὰ περυσινὴν στατιστικὴν 14,600 ζῶα μεγάλα ἤτοι :

Ἴππους	500
Ἡμιόνους	1200
ὄνους	1500
Ἀγελάδας	3200
Βοῦς γεωργίας	5700
Βουδάλους	2500.

Ἐκ τῶν ζώων τούτων διὰ τὰς κυρίως γεωργικὰς ἐργασίας χρησιμοποιοῦνται οἱ βόες καὶ οἱ βούδαλοι. Ἀποκλειστικὴ ἐκμετάλλευσις γαλακτοπαραγωγῆς, βουτυροπαραγωγῆς, κρέατος κτλ. δὲν ὑφίσταται· οὔτε ἔχουν γίνῃ βελτιώσεις τῶν ζώων πρὸς οἰανδήποτε κατεύθυνσιν. Ἡ διατροφή των κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα συνίσταται εἰς τὴν φυσικὴν βοσκήν συμπληρουμένην δι' ἀχύρου, κατὰ δὲ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος τὰ ἐργαζόμενα ζῶα λαμβάνουσιν ἡμερησίως 2,50 — 3 ὀκάδας κριθῆς ἢ κέχρου μετ' ἀχύρου. Ὁ σανὸς μηδικῆς χορηγεῖται μόνον εἰς τοὺς ἵππους καὶ ἡμιόνους.

Ταῦτα ἐν περιλήψει τὰ δεδομένα, ἅτινα συνέλεξα ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν Καρατζόδαν περιοδείας μου· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτων λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω τῷ Σεβ. Ὑπουργεῖῳ μερικὰς σχέψεις μου περὶ τῶν μέτρων, ἅτινα δύνανται νὰ ληφθῶσι πρὸς βαθμιαίαν βελτίωσιν τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς πλουσιωτάτης ταύτης περιφερείας, μέτρων, ἐν οἷς πρωτεύει ἡ χάραξις ὁδῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὰ ἑξῆς :

1ον) Ἡ βελτίωσις τῆς καλλιεργείας διὰ τῆς εἰσαγωγῆς σιδηρῶν ἀρότρων, σθαρνῶν, κυλίνδρων κτλ. Ἦδη τὸ ἐργοστάσιον Σταματοπούλου τοῦ Βόλου ἰδρύει ὑποκατάστημα ἐν Ἐδέσση· θέλει δὲ παραχωρῇ

ἐργαλεῖα καὶ μηχανὰς ἐπὶ πιστώσει καὶ οὕτω θὰ συντελεῖσθαι εἰς τὴν διάδοσιν των· μέχρι τοῦδε οὐδὲν ἕτερον κατάστημα πωλήσεως γεωργικῶν ἐργαλείων ὑπῆρχε καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν Ἐδέσεως καὶ Καρατζόδας.

2ον) Ἡ εἰσαγωγὴ χημικῶν λιπασμάτων. Ὡς ἐπληροφορήθην, ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐδοκιμάσθησαν χημικὰ λιπάσματα, ἅτινα ἀπέτυχον ἐφαρμοσθέντα πλημμελῶς· νῦν ἔφθασαν εἰς Σούμποσκη 2 σάκκοι λιπασματος τύπου 6-8-8, οἵτινες θέλουσι χρησιμοποιηθῇ δοκιμαστικῶς πρὸς λίπανσιν τῶν πιπεριῶν.

3ον) Βελτίωσις τῶν νῦν καλλιεργουμένων ὀπωροφόρων δένδρων δι' εἰσαγωγῆς νέων ποικιλιῶν πρὸς ἐγκεντρισμὸν ἐπὶ τῶν ἐντοπίων. Πρὸς τοῦτο ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου ἡ Γεν. Διοίκησις Μακεδονίας διέταξε τὴν ἐνταῦθα Ὑποδιοίκησιν νὰ ἐξεύρῃ ἔδαφος κατάλληλον ἐκτάσεως 200—300 στρεμμάτων ἀγορασθησομένων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς ἴδρυσιν φυτωρίων ὀπωροφόρων δένδρων. Τοιαύτη ἔκτασις ἐξευρέθη πλησίον τῆς πόλεως Ἐδέσεως· ἐπισκεφθεὶς δὲ ταύτην εὗρον καταλληλοτάτην διὰ τὸν ὥς ἄνω σκοπὸν· νῦν πρόκειται νὰ ἰδωμεν, ἐὰν δύναται νὰ ἐξαγορασθῇ καὶ πρὸς ποῖαν τιμὴν. Ἰδρυομένου τοιοῦτου Ἀγροκηπίου συντόμως θέλουσι βελτιωθῇ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα τῶν περιφερειῶν Ἐδέσεως καὶ Καρατζόδας.

4ον) Εἰσαγωγὴ καὶ ἐφαρμογὴ μυκητοκτόνων καὶ ἐντομοκτόνων ὑλῶν. Ἐν Καρατζόδᾳ παρετήρησα ἄνθρακα ἐπὶ τῆς κριθῆς καὶ ψωρίασιν (*Pucceron lanigère*) τῶν μηλεῶν.

5ον) Ἡ ἐπέκτασις τῆς καλλιεργείας τῆς μηδικῆς, ἣτις ἐπιτυχάνει ἄριστα καὶ ἣτις θέλει συντελέσει καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς διαίτης τῶν κτηνῶν.

6ον) Ἡ μηχανικὴ ἀποξήρανσις τοῦ ἐρυθροῦ πεπέρεως.

7ον) Ἡ συστηματοποίησις τῶν ἀρδεύσεων, αἱ ὁποῖαι ἀκαίρως καὶ ἄνευ μέτρου ἐφαρμοζόμεναι προξενοῦσι πολλάκις βλάβην ἀντὶ ὥφελείας. Ἐπίσης πρὸς τὸ παρὸν οὐδὲν σχεδὸν ἀποστραγγιστικὸν ἔργον υφίσταται, ἐν ᾧ πανταχοῦ, ὅπου ἐφαρμόζονται ἀρδεύσεις, βαίνουσιν αὗται ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν ἀποστράγγισιν.

Ὅταν τὰ ἀνωτέρω μέτρα ἐφαρμοζόμενα ἀρχίσωσι νὰ ἀποφέρωσι τοὺς καρπούς των, ἰδίᾳ δὲ ὅταν βελτιωθῇ ἡ συγκοινωνία, θὰ δυνηθῶμεν μετ' ἐλπίδων ἀσφαλοῦς ἐπιτυχίας νὰ προβῶμεν καὶ εἰς μεταρρυθμίσεις

γενικωτέρας φύσεως, δηλαδή εις τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιιεργείας τῶν ὀπωρῶν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν ῥιζωδῶν καὶ σκαλιστικῶν φυτῶν κτλ.

Ἔδεσσα, 4 Μαΐου 1914.

ANT. A. MOZER

Νομογεωπόνος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΑΚΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Ὡς τυγχάνει γνωστὸν τῷ Σεβ. Ὑπουργείῳ, ἐν Μυτιλήνῃ ἐγένοντο πειράματα πρὸς καταπολέμησιν τοῦ δάκου τῆς ἐλαίας, διὰ ψεκασμῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῶν λεκανῶν κατὰ τὸ σύστημα Berlese ἀφ' ἑτέρου.

Λόγῳ τῆς ἰσχυρᾶς προσβολῆς τοῦ δάκου, ὡς ἐν προηγουμένη ἀναφορᾷ ἐκθέτομεν, τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξε λίαν εὐνοϊκὸν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πειραμάτων.

Τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν προστατευθέντων ἐλαιῶνων καὶ μὴ τοιούτων οὔσης καταφανεστάτης, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσωμεν τοῦτο εὐχαρίστως μὲ τὴν πληροφορίαν, ὅτι εἰς τοὺς ὑπὸ θεραπείαν τεθέντας ἐλαιῶνας, εἴτε διὰ ψεκασμοῦ, εἴτε διὰ τῆς θεραπείας Berlese, ἡ προσβολὴ τοῦ δάκου ἀνέρχεται μέχρι σήμερον εἰς 20—25 % κατ' ἀνώτατον ὅρον, ἐν ᾧ εἰς τοὺς πέριξ ἐλαιῶνας, εἰς οὓς οὐδεμία ἐγένετο θεραπεία καὶ οἵτινες ἀπέχουσιν ἡμίσειαν μόλις ὥραν τῶν ὑπὸ προστασίαν ἐλαιῶνων, ἡ προσβολὴ τοῦ δάκου, ὡς καὶ εἰς τὴν προηγουμένην ἡμῶν ἐκθεσιν ἀναφέρομεν, ὑπερβαίνει 70 %.

Συγκρίναντες τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσβολῆς τοῦ δάκου εἰς τοὺς θεραπευθέντας ἐλαιῶνας καὶ μὴ τοιούτους, εὐρίσκομεν ὅτι οἱ ὑπὸ θεραπείαν ἐλαιῶνες ὑπέστησαν προσβολὴν μικροτέραν κατὰ 50 %.

ταῦτα ὑπ' ὅψει, ὥς καὶ ὅτι ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν τρίτον ψεκασμὸν τῶν δένδρων κατέπεσε βροχὴ ῥαγδαία ἐκπλύνασα κατὰ μέγα μέρος τὸ φάρμακον καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οὐδεμία προσθήκη ὕδατος ἐγένετο εἰς τὰς λεκάνας, φρονούμεν, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ἤθελον ἀποδῆ μᾶλλον εὐάρεστα, ἐὰν μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν βροχὴν ἐπανελαμβάνετο ἡ θεραπεία.

Περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐκτελέσεως τῆς θεραπείας, ὥς καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην πρὸς ταύτην πληροφορίαν καὶ λεπτομέρειαν, θέλει ὑποβάλλει ἐν καιρῷ σχετικὴν ἔκθεσιν ὁ γεωπόνος κ. Ἀρχοντόπουλος, τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ ὁποίου ἐγένοντο τὰ πειράματα.

Εἰς ταῦτα ἡμεῖς ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν μόνον, ὅτι οὐδεμίᾳ διαφορᾷ προσβολῆς ἀντελήφθημεν εἰς τὰ ὑπὸ θεραπείαν τμήματα καὶ συνεπῶς τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας ὑπῆρξαν τὰ αὐτὰ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων, τόσον ἐπὶ τοῦ διὰ ψεκασμῶν θεραπευθέντος τεμαχίου, ὥς καὶ ἐπὶ τοιούτου προστατευθέντος διὰ τῆς θεραπείας Berlese.

Δ. ΣΥΡΑΚΗΣ

Ἐπόπτης Γεωργίας τῶν Νήσων Αἰγαίου

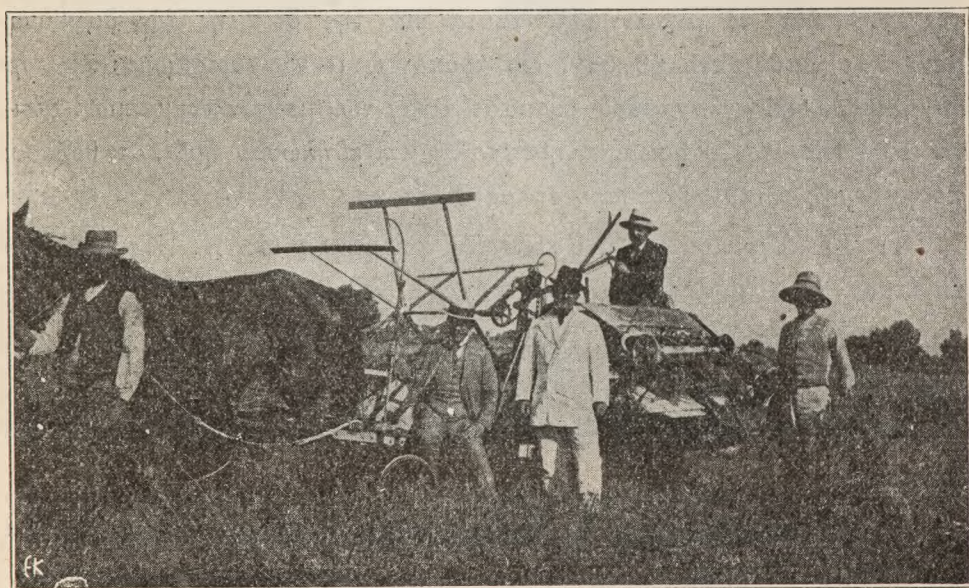
Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΕΤΙΚΗΣ, ΘΕΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΤΟΚΟΠΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΗΣ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ „OSBORNE“

ΕΝ ΤΩ ΑΓΡΟΚΗΠΙΩ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Λαμβάνω τήν τιμήν ν' αναφέρω τῷ Σεβ. Ὑπουργείῳ ὅτι, ὡς ἀπαρχή τῆς βελτιωτικῆς καλλιεργείας ἐν τῷ Νομῷ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἐχρησίμευσεν ἡ κατὰ τὸν ἐκπνέοντα μῆνα χρησιμοποίησις αὐτοδευτικῆς θεριστικῆς μηχανῆς συστήματος «Osborne», ὡς ἐπίσης καὶ ἀπλῆς χορ-

Ἡ αὐτοδευτικὴ μηχανὴ τοῦ ἀγροκηπίου Μεσολογγίου ἐργαζομένη εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ δημοσίου.

τοκοπτικῆς τοιχύτης τοῦ ἰδίου συστήματος, αἵτινες ἀπεστάλησαν ἡμῖν, κατόπιν αἰτήσεώς μας παρὰ τῆς Γεωργικῆς Ἑταιρείας καὶ διὰ λογ/σμὸν τοῦ Ὑπουργείου.

Διὰ πρώτην φοράν εἰσήχθη καὶ ἐλειτούργησε θεριστικὸν μηχανήαμ

ἐν τῷ Νομῷ τοσοῦτον κανονικῶς, ὥστε δικαίως τὸ παράρτημα τοῦ Ἀγροκηπίου ἐν Εὐηνοχωρίῳ δύναται νὰ καυχηθῇ, ὅτι ἐχρησίμευσεν ὡς ὁ πρῶτος οἰκονομικὸς συντελεστὴς τοῦ θερισμοῦ τῶν σιτηρῶν.

Θὰ ἦτο ἀδίκημα κατὰ τῆς γεωργίας τοῦ Νομοῦ προφανῶς ἡ μὴ εἰσαγωγή τοιούτων θεριστικῶν μηχανημάτων καὶ θὰ ὑπελείπετο πολὺ τὸ πρότυπον τοῦ Μεσολογγίου Ἀγροκήπιον, ἐὰν δὲν ἐξελάττωε τὰ μηχανήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα πρὸ αἰῶνος σχεδὸν εἶναι κοινὰ ἄλλαχού.

Ἀναστάτωσιν κυριολεκτικῶς ἐπέφερεν ἡ λειτουργία τῶν μηχανημάτων τούτων εἰς τὸν γεωργικὸν κόσμον, πολλαχόθεν τρέχοντα, ἵνα ἴδῃ ταῦτα λειτουργοῦντα ἄνευ οὐδενὸς μηχανικοῦ, μὲ τρεῖς ἵππους συρόμενα καὶ διευθυνόμενα παρὰ τοῦ ἐργάτου Χ. Εὐθυμίου.

Τὸ ἀναμφισβήτητον αὐτὸ γεγονός τῆς λειτουργίας τῶν μηχανημάτων ἀνεκούφιτε τοὺς μεγαλοκτηματίας τοῦ Νομοῦ, ἐκφράζοντας τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὸ Σεβὸν Ὑπουργεῖον δι' ἐμοῦ διὰ τὴν μέριμναν, ἣν λαμβάνει ὑπὲρ πάσης γεωργικῆς προόδου.

Ἄλλ' ἤδη τὰ μηχανήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμῆς των διευθυνόμενα παρ' ἐμοῦ ἐπεβλήθησαν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ν' ἀναφέρω ὀνομασί τινας τῶν μεγαλοκτηματιῶν, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ ζητήσωσι πληροφορίας καὶ ἐδήλωσαν ἡμῖν, ὅτι θέλουσι προμηθευθῇ τοιαῦτα ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους.

1) Ἐξ Ἀγρινίου οἱ Δ. Καβδαδίας φαρμακοποιός, Ν. Παπαϊωάννου ἐπίατρος, Β. Μπέλλος πρῶην δήμαρχος.

2) Ἐκ Μεσολογγίου οἱ Ἀναστ. Νιαβῆς, Ἀδελφοὶ Παπουτσόπουλοι, Δημ. Ραυτόπουλος.

3) Ἐξ Εὐηνοχωρίου οἱ Βασ. Παυλόπουλος καὶ ἡ κοινότης διὰ συνεταιρισμοῦ.

4) Ἐκ Ζαβίρδης ὁ κ. Κ. Γεροκωστόπουλος πρῶην Ὑπουργός, καὶ ὁ κ. Γεώργ. Ράγγος.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐν τῷ Νομῷ ἐλειτούργησαν τρεῖς αὐτοδετικά μηχαναί.

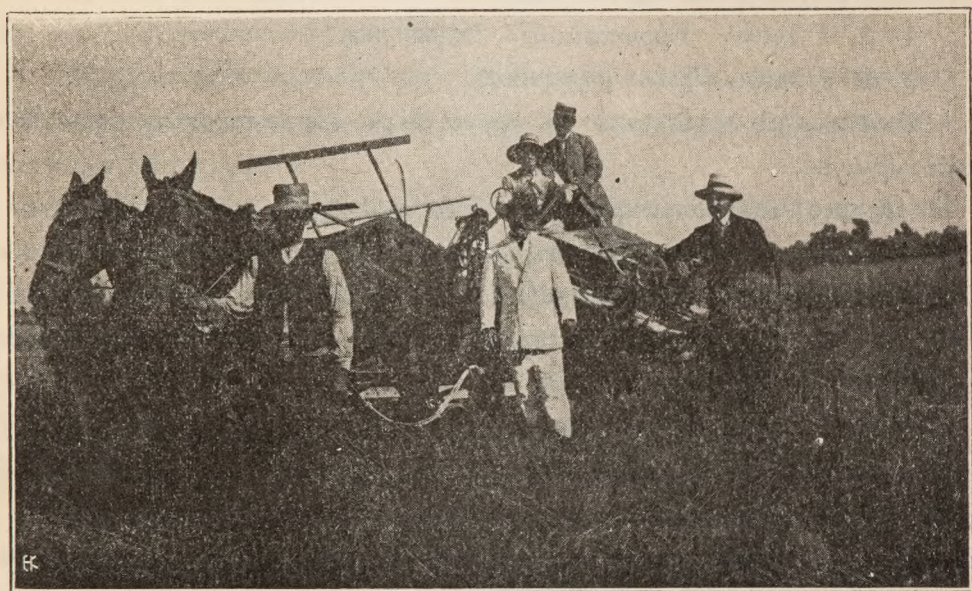
Ἡ μία ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀγρινίου.

Ἡ δευτέρα ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Ἀγροκηπίου (παράρτημα Εὐηνοχωρίου).

Καὶ ἡ τρίτη ἐν τῇ περιφερείᾳ Μεσολογγίου.

Ἐπίσης ἐφέτος ἐλειτουργήσαν 6 χορτοκοπτικαὶ ἀπλαῖ, ἥται τρεῖς ἐν τῇ περιφερείᾳ Γαλατᾶ Κρυονερίου. Μία ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἀγροκηπίου, μία ἐν Νεοχωρίῳ καὶ μία ἐν Ἀγρινίῳ.

Ἡ αὐτοδευτική μηχανὴ τοῦ Ἀγροκηπίου, ὡς καὶ ἐν τῇ φωτογραφίᾳ φαίνεται, ἐτέθη πρὸς δοκιμὴν εἰς τὸ κτῆμα τοῦ μεγαλοκτηματίου Σπυρ. Παπουτισοπούλου εἰς θέσιν Κούρταγα καὶ παρὰ τὴν Σιῶτηρ. γραμμὴν Κρυονερίου — Ἀγρινίου καὶ τοῦτο, ἵνα γείνη ὁρατὴ εἰς τοὺς διερχομένους διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ταξειδιώτας.

Ἡ αὐτοδευτικὴ μηχανὴ «Osborne» τὸ πρῶτον λειτουργήσασα ἐν τῷ νομῷ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας εἰς τὸ κτῆμα Σπυρ. Παπουτισοπούλου παρὰ τοῦ ἀγροκηπίου Μεσολογγίου.

Ἡμερησία ἐργασία 45—50 στρέμματα καθ' ἡμέραν.

Καὶ πράγματι ἡ ἐπὶ 9 ἡμέρας λειτουργία τῆς κατέστη ἀντικείμενον εὐρυτάτης συζητήσεως, εἰς τρόπον ὥστε ἐπανερχόμενος ἐκάστην ἐσπέραν ἐξ Εὐνοχωρίου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Μεσολόγγιον ἤκουον γενικὴν συζήτησιν περὶ τῆς λειτουργίας τῆς μηχανῆς.

Διὰ τοῦτο τὴν πρῶτην δοκιμὴν τοῦ αὐτοδευτικοῦ μηχανήματος ἐνήργησα παραπλεύρως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἐθεώρησα, ὅτι

μόνον διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς ἦτο δυνατόν νὰ διαδῶσω τὸ μηχανήμα ἀκαριαίως.

Ἐὰν τοῦτο ἐπέτυχον, δῆλον γίνεται ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε προτάσεων περὶ προμηθείας τοῦ μηχανήματος διὰ τοῦ Ἀγροκηπίου.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι πολὺ σοβαροὶ μὲ ἠνάγκασαν νὰ διδάξω τὴν χρῆσιν τοῦ μηχανήματος εἰς ξένον ἄγρόν.

Ἐγκαίρως εἶχον εἰδοποιήσει τοὺς μεγαλειτέρους κτηματίας Ἀγρινίου, Μεσολογγίου καὶ Γαλατᾶ, ὅτι τὸ Ἀγροκήπιον ἐπρομηθεύθη αὐτοδευτικὸν μηχανήμα συστήματος «Osborne» καὶ ὅτι τοῦτο θὰ ἐλειτούργει.

Πάντες ἐπίστευον, ὅτι θὰ συνήντων δυσκολίας εἰς τὴν εὐκόλον λειτουργίαν τῆς μηχανῆς διὰ δύο λόγους.

1) Δι' ἔλλειψιν «Εὐρωπαϊκῶν» ἱππῶν καὶ

2) Δι' ἔλλειψιν εἰδικοῦ μηχανικοῦ.

Συνεπῶς μὲ προέτρεπον νὰ μὴ τὸ θέσω εἰς λειτουργίαν, διότι θὰ ἀπετύγχανον.

Ὡς εἰκόσ, ἐπεκράτει προληπτικὴ ἰδέα περὶ τῆς λειτουργίας τῆς μηχανῆς εἰς τοιοῦτον μάλιστα βαθμόν, ὥστε ὁ κτηματίας κ. Ι. Παπουτσόπουλος, ἐν ᾧ εἶχε λάβει τὴν ὑπόσχεσίν μου, ὅτι θὰ ἐθερίζετο ἡ βρώμη του διὰ τῆς μηχανῆς (ἐκτάσεως 150 στρεμμάτων) εἶχε συμφωνήσει καὶ ἐργάτας πρὸς 6,60 τὴν ἡμέραν.

Τὴν 2^{αν} Ἰουνίου ἡμέραν Δευτέραν καὶ περὶ τὴν 4^{ην} πρωϊνὴν συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἴδιον κ. Παπουτσόπουλον καὶ ἀπὸ τὸν μελισσοκόμον κ. Ν. Μπαμπιώτην μετέβην εἰς τὸ Ἀγροκήπιον καὶ μετέφερα διὰ τοῦ ἐργάτου Δ. Εὐθυμίου τὴν μηχανὴν ζεύξας τοὺς δύο ἵππους τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ ἓνα μικρόσωμον τοῦ ἰδίου.

Ἡ μηχανὴ παρ' ἐμοῦ διευθυνομένη ἤρξατο νὰ λειτουργῇ καὶ νὰ διδάσκη τοὺς κτηματίας, ὅτι κατὰ τὸν ἀρξάμενον 20^{ον} αἰῶνα ὁ θερισμὸς τῶν σιτηρῶν γίνεται δι' 60 λεπτῶν κατὰ στρέμμα, καὶ ὅχι διὰ 3,30, ὥς μέχρι τοῦδε ἐγένετο.

Τὴν ἐσπέραν εἶχε θερισθῇ ἄγρὸς ἐκτάσεως 37 στρεμμάτων. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν 5^{ην} χωρικοὶ μοι ἐζήτησαν, ὥπως θερίσωσι τὰ σιτηρὰ των μὲ τὸν «Εὐρωπαϊο», ὥς ἀπεκάλεσαν τὴν μηχανήν.

Τὴν 2^{αν}, 3^{ην} καὶ 4^{ην} ἡμέραν ὁδηγηθεὶς παρ' ἐμοῦ ὁ κ. Παπουτσόπουλος διηύθυνε τὴν μηχανήν. Οἱ χωρικοὶ προσήρχοντο πλεον πρὸς τὸν κ. Παπουτσόπουλον καὶ ἐζήτουν πληροφορίας. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου

ἐπολέμησα τὴν πρόληψιν, ἣν εἶχον ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν εἰδικῶν μηχανικῶν, ὡς ἐπίσης καὶ Εὐρωπαϊκῶν ἱππων.

Ἐὰν ἐπέτυχον τὴν ἐκρίζωσιν τῶν σεσαθρωμένων αὐτῶν ἰδεῶν μαρτυροῦσιν αἱ ἐπιστολαὶ ὅς παρὰ πολλῶν ἔλαβον.

Ἐχω νὰ διακηρύξω ὅμως, διὰ τῆς ἐκθέσεώς μου ταύτης, εἰς πάντας τοὺς μέλλοντας νὰ χρησιμοποιοῦσιν τοιαῦτα μηχανήματα, ὅπως φροντίσωσι καὶ σβαρνίσωσι τὰς γαίας των, τοῦ μόνου σοβαροῦ ἐμποδίου, ὅπερ συναντῶσι τὰ τοιαῦτα μηχανήματα, καίτοι δὲν παρέλειψα νὰ τὸ συστήσω καὶ προφορικῶς καὶ ἐγγράφως εἰς πάντας τοὺς ἐρχομένους εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ γραφείου μας.

Ἐξ ἴσου καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα ἔσχομεν διὰ τῆς λειτουργίας τῆς ἀπλῆς χορτοκοπτικῆς μηχανῆς.

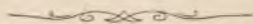
Ἐξ μόνον ὥραι ἐχρειάσθησαν, ἵνα θερισθῇ ἡ ἐκ 15 στρεμμάτων τριφυλλέων τοῦ Ἀγροκηπίου πρὸς κοινὴν κατάπληξιν τῶν παρισταμένων κατοίκων Εὐηνοχωρίου.

Κατὰ ταῦτα τὸ παράρτημα τοῦ Ἀγροκηπίου ἐν Εὐηνοχωρίῳ, πρὸ τοῦ ὁποίου διέρχονται οἱ περίξ κτηματῖαι, ἤρξατο νὰ θαυμάζεται, διότι πρῶτον αὐτὸ τοὺς ἐδίδαξεν, ὅτι ὁ θερισμὸς τῶν σιτηρῶν διενεργεῖται διὰ τῆς σπουδαιοτέρας ἀνακαλύψεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτοι διὰ τῆς μηχανικῆς δι' 60 μόνον λεπτῶν τὸ στρέμμα ἔναντι δρ. 3,30 δαπανωμένων, ἡ δὲ κοπὴ τῶν χόρτων τῶν λειμώνων διὰ 40 λεπτῶν τὸ στρέμμα ἔναντι δρ. 2,50 δαπανωμένων.

Ἐχει νὰ ἐπιδείξῃ ἐν τέλει τὸ παράρτημα ἐν Εὐηνοχωρίῳ καὶ ἄλλας σπουδαιοτάτας ὑποδειγματικὰς ἐργασίας, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν θὰ ἀναφέρῃ ἡ γενικὴ ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων ὑποδληθητομένη ἐν καιρῷ, ἀφ' οὗ συλλέξω πάντα τὰ πρακτικὰ συμπεράσματα τῆς ὅλης ἐργασίας μου.

Α. ΚΟΣΜΑΣ

Ἐπιμελητῆς

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

*Καταρτισθέντες ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ καπνοκαλλιεργητοῦ
Β. Καββάλου περὶ τῆς ἐν γένει καλλιεργείας
ἀποδόσεως καὶ ἐκποιήσεως καπνοῦ Ξάνθης
καὶ Καβάλλας ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀττικῆς
κατὰ τὰ ἔτη 1912—1913 καὶ περὶ τῶν
καλλιεργηθέντων διὰ τοῦ αὐτοῦ καπνοῦ
στρεμμάτων κατὰ τὸ ἔτος 1914.*

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

- 1) Πίναξ ἐμφαίνων τὴν ἀπόδοσιν τοῦ καπνοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1912.
- 2) » » τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ τοῦ Α. Κωνσταντινίδου 1912.
- 3) Πίναξ ἐμφαίνων τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ τοῦ Η. Β. Παπαηλίου 1912.
- 4) Πίναξ ἐμφαίνων τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ τοῦ Γ. Παῦκου 1912.
- 5) Πίναξ ἐμφαίνων τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ τοῦ Σ. Κατσαρλίου 1912.
- 6) Πίναξ ἐμφαίνων τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ διαφόρων 1912.
- 7) Πίναξ ἐμφαίνων τὴν ἀπόδοσιν τοῦ καπνοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1913.
- 8) » » τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ τοῦ Α. Π. Περδανὰ 1913.
- 9) Πίναξ ἐμφαίνων τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ Η. Β. Παπαηλίου 1913.
- 10) Πίναξ ἐμφαίνων τὸν ἀγορασθέντα καπνὸν παρὰ διαφόρων 1913.
- 11) Συγκεφαλαιωτικὸς πίναξ τῆς παραγωγῆς καὶ ἀποδόσεως καπνοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1912 καὶ 1913.
- 12) Πίναξ ἐμφαίνων τὰ καλλιεργηθέντα στρέμματα κατὰ τὸ ἔτος 1914.

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΙΝ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΞΑΝΘΗΣ
ΚΑΙ ΚΑΒΑΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1912.

Χωρία	Στρέμματα	Παραχθέν ποσόν		Εισπραχθέν ποσόν	
		Όκιάδ.	Δρ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	6	282	—	689	50
2) Ἀσπρόπυργος	5 1/2	135	—	270	—
3) Κοπανᾶς	20	48		168	
4) Κορωπὶ	163 1/2	2740	200	8357	
5) Καλύβια	209	4804	100	14547	25
6) Κερατέα	6	116		311	
7) Κάτω Σούλι	2	30		120	
8) Λιόπεσι	9	95		285	
9) Μαρκόπουλον	17	492		1500	
10) Μαραθῶν	5	110		110	
11) Πραχάμι	6	150		225	
12) Σπάτα	92	1686		6907	55
13) Σαλαμῖς	24	115		230	
14) Χαλάνδρι	43	1483	200	6198	60
Ὅλικά ποσά	530	12287	100	39918	190

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΥ
ΑΡΙΣ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ 1912.

Χωρία	Ἀγορασθεῖσα ποσότης	Πληρωθὲν ποσόν	
	Ὅζ. Δραμ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	—	—	—
2) Ἀσπρόπυργος	—	—	—
3) Κοπανᾶς	48	168	—
4) Κορωπὶ	1050	3726	—
5) Καλύβια	—	—	—
6) Κερατέα	—	—	—
7) Κάτω Σούλι	—	—	—
8) Λιόπεσι	—	—	—
9) Μαρκόπουλον	—	—	—
10) Μαραθῶν	—	—	—
11) Πραγάμι	—	—	—
12) Σπάτα	1686	6907	55
13) Σαλαμίς	—	—	—
14) Χαλάνδρι	1083 $\frac{1}{2}$	4598	60
Ὅλικά ποσά	3867 $\frac{1}{2}$	15400	15

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΠΑΡΑ
ΤΟΥ ΗΛΙΑ Β. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1912 ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ

Χωρία	Ἀγορασθεῖσα ποσότης		Πληρωθὲν ποσόν	
	Ὅκάδας	Δράμ.	Δραχμαὶ	Λεπτ.
1) Ἀμαρούσιον	282		689	50
2) Ἀσπροπύργος	—		—	
3) Κοπανᾶς	—		—	
4) Κορωπὶ	869	200	2548	
5) Καλύβια	3071	100	9249	35
6) Κερατέα	81		206	
7) Κάτω Σούλι	—		—	
8) Λιόπεσι	—		—	
9) Μαρκόπουλον	—		—	
10) Μαραθῶν	—		—	
11) Πραγάμι	—		—	
12) Σπάτα	—		—	
13) Σαλαμίς	—		—	
14) Χαλάνδρι	—		—	
Ὅλικά ποσά	4303	300	12692	85

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ Α. ΠΑΪΚΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1912

Χωρία	Ἀγορασθεῖσα ποσότης		Πληρωθὲν ποσόν	
	Ὀκάδ.	Δραμ.	Δραχ.	Λεπτ.
1) Ἀμαρούσιον	—	—	—	—
2) Ἀσπρόπυργος	—	—	—	—
3) Κοπανᾶς	—	—	—	—
4) Κορωπὶ	384	—	1005	—
5) Καλύβια	1363	—	4127	90
6) Κερατέα	—	—	—	—
7) Κάτω Σοῦλι	—	—	—	—
8) Λιόπεσι	—	—	—	—
9) Μαρκόπουλον	192	—	620	—
10) Μαραθῶν	—	—	—	—
11) Πραχάμι	—	—	—	—
12) Σπάτα	—	—	—	—
13) Σαλαμῖς	—	—	—	—
14) Χαλάνδρι	—	—	—	—
Ὅλικά ποσά	1939	—	5752	90

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΥ
Σ. ΚΑΤΣΑΡΛΙΝΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1912.

Χωρία	Ἀγορασθεῖσα ποσότης		Πληρωθὲν ποσόν	
	Ὅκάδ.	Δρ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	—	—	—	—
2) Ἀσπρόπυργος	—	—	—	—
3) Κοπανῶς	—	—	—	—
4) Κορωπὶ	279	—	713	75
5) Καλύβια	120	—	420	—
6) Κερατέα	—	—	—	—
7) Κάτω Σούλι	—	—	—	—
8) Λιόπεσι	40	—	80	—
9) Μαρκόπουλον	250	—	720	—
10) Μαροθῶν	—	—	—	—
11) Πραχάμι	—	—	—	—
12) Σπάτα	—	—	—	—
13) Σαλαμῖς	—	—	—	—
14) Χαλάνδρι	—	—	—	—
Ὅλικά ποσὰ	689	—	1963	75

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΠΑΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΜΠΟΡΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1912

Χωρία	Ἀγορασθεῖσα ποσότης		Πληρωθὲν ποσόν	
	Ὅκάδ.	Δρμ.	Δραχμ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	—		—	
2) Ἀσπρόπυργος	135		270	
3) Κοπανᾶς	—		—	
4) Κορωπὶ	158		364	25
5) Καλύβια	250		750	
6) Κερατέα	35		105	
7) Κάτω Σοῦλι	30		120	
8) Λιόπεσι	55		205	
9) Μαρκόπουλον	50		130	
10) Μαραθῶν	110		110	
11) Πραχάμι	150		225	
12) Σπάτα	—		—	
13) Σαλαμῖς	115		230	
14) Χαλάνδρι	400		1600	
Ὅλικά ποσά	1488		4109	25

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΙΝ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΚΑΒΑΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1913.

Χωρίον	Στρέμματα	Παραχθέν ποσόν		Εισπραχθέν ποσόν	
		Όκάδ.	Δρ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	11	202		909	
2) Ἀσπρόπυργος	6	40		160	
3) Κοπανᾶς					
4) Κορωπὶ	60	1546		6735	
5) Καλύβια	130	3145	75	12159	
6) Κερατέα					
7) Κάτω Σούλι.					
8) Λιόπεσι					
9) Μαρκόπουλον					
10) Μαραθῶν	2	60		210	
11) Πραχάμι					
12) Σπάτα	110	3158	25	14792	
13) Σαλαμὶς					
14) Χαλάνδριον	42	1875		9977	50
Όλικά ποσά	361	10027	00	44942	50

Π Ι Ν Α Ξ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΠΕΡΒΑΝΑ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1913

Χωρία	Αγορασθείσα ποσότης		Πληρωθέν ποσόν	
	Όκάδ.	Δρμ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	61		274	50
2) Ἀσπρόπυργος	—		—	
3) Κοπανᾶς	—		—	
4) Κορωπὶ	1546		6735	
5) Καλύβια	1759	300	6918	05
6) Κερατέα	—		—	
7) Κάτω Σούλι	—		—	
8) Λιόπεσι	—		—	
9) Μαρκόπουλον	—		—	
10) Μαραθῶν	30		105	
11) Πραχάμι	—		—	
12) Σπάτα	3158	100	14792	
13) Σαλαμίς	—		—	
14) Χαλάνδρι	1875		9977	50
Όλικά ποσά	8430	—	38802	05

Π Ι Ν Α Ξ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΤΟΥ ΗΑΙΑ Β. ΠΑΠΑΝΑΙΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1913

Χ ω ρ ί α	Αγορασθεῖσα ποσότης		Πληρωθέν ποσόν	
	Όκάδ.	Δρμ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	141		634	50
2) Ἀσπρόπυργος	—		—	
3) Κοπανᾶς	—		—	
4) Κορωπὶ	—		—	
5) Καλύβια	1386		5240	95
6) Κεράτια	—		—	
7) Κάτω Σούλι	—		—	
8) Λιόπεσι	—		—	
9) Μαρκόπουλον	—		—	
10) Μαραθῶν	—		—	
11) Πραχάμι	—		—	
12) Σπάτια	—		—	
13) Σαλαμῖς	—		—	
14) Χαλάνδρι	—		—	
Όλικά ποσά	1527		5875	45

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΣΘΕΪΣΑΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΠΑΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΧΩΡΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1913.

Χωρία	Ἀγορασθεῖσα Ποσότης		Πληρωθὲν ποσόν	
	Ὅκαδ.	Δρ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	—		—	
2) Ἀσπρόπυργος	40		160	
3) Κοπανᾶς	—		—	
4) Κορωπὶ	—		—	
5) Καλύβια	—		—	
6) Κερατέα	—		—	
7) Κάτω Σούλι	—		—	
8) Λιόπεσι	—		—	
9) Μαρκόπουλον	—		—	
10) Μαραθῶν	30		105	
11) Πραχάμι	—		—	
12) Σπάτα	—		—	
13) Σαλαμὶς	—		—	
14) Χαλάνδρι	—		—	
Ὅλικά ποσά	70		265	

Π Ι Ν Α Κ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΝ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1912 & 1913

Έτος	Στρέμ- ματα	Παραχθείσα ποσότης		Εισπραχθέν ποσόν	Όνοματεπώνυμοι αγοραστού	Έτος	Αγορασθείσα ποσότης		Πληρωθέν ποσόν
		Όξείδας	Δράμια				Όξείδας	Δράμια	
1912	590	12287	100	39918	A. Κωνσταντινίδης	1912	3867	200	15400
1913	361	10027	—	44942	H. B. Παπαγίου	1912	4303	300	12692
					I. Πάικος	1912	1939	—	5752
					Σ. Κατσαλίνος	1912	689		1963
					Διάφοροι	1912	1488		4109
					A. Π. Περβανός	1913	8430		38802
					H. B. Παπαγίου	1913	1527		5875
					Διάφοροι	1913	70		265
	951	22314	100	84861			22314	100	84861
				40					40

ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΑΛΔΙΕΡΓΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΙΝ
ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΚΑΒΑΛΛΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1914.

Χωρία	Στρέμματα	Παραχθέν ποσόν		Είσπραχθέν ποσόν	
		Ώκάδ.	Δρ.	Δραχ.	Λεπ.
1) Ἀμαρούσιον	40				
2) Ἀσπρόφυργος	20				
3) Κοπανῶς					
4) Κορωπί	208				
5) Καλύβια	500				
6) Κερατέα	10				
7) Κάτω Σούλι					
8) Κάντζα	50				
9) Λιόπεσι	10				
10) Μαροκόπουλον					
11) Μαραθὼν	49				
12) Πραγάμι					
13) Σαλαμίς					
14) Σπάτα	460				
15) Χαλάνδρι	110				
Τὸ ὅλον	1457				

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΑΠΡΙΛΙΟΥ—ΙΟΥΝΙΟΥ 1914.

	Σελ.
Ἡ Γεωργία καὶ ἡ Κτηνοτροφία τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ὑπὸ Π. Δεκάζου	3
Αἱ ἀσθένειαι τῶν λεπτοκαρυοδένδρων καὶ μορεοδένδρων ἐν Ἀγυιᾷ	25
Ἐκθεσις περὶ γεωργικῆς, βιομηχανικῆς καὶ ἐν γένει οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς μελέτης τῆς ὑποδιοικήσεως Καστορίας, ὑπὸ Ε. Τζανάκη	30
Ἐκθεσις ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Φαλήρῳ Ζωολογικοῦ κήπου, ὑπὸ Ἰ. Μπρισσέ	35
Ὁργάνισμός τῆς ἐν Λάππα Μανωλάδος Γαλακτοκομικῆς Σχολῆς	40
Λειτουργία τῆς γαλακτομικῆς σχολῆς καὶ τοῦ γαλακτοκομικοῦ συνδέσμου Λάππας Μανωλάδος, ὑπὸ Ν. Ζυγούρη . . .	46
Ἐκμετάλλευσις τοῦ κτήματος Μουρσιτιάνου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Πλατανιώτη, ὑπὸ Γ. Μολφέτα	53
Ἀροτρα μὲ κινήτηριον δι' ἀναπλέξεως, ὑπὸ Κ. Κνάπτε . .	59
Καταρτισμός τοῦ ἀγροκηπίου Τριφυλλίας, ὑπὸ Σ. Γούδα .	68

	Σελ.
Ἡ περιφέρεια Καρατζόβας ὑπὸ γεωργικὴν ἔποψιν, ὑπὸ Α. Μόξερ.	82
Ἀποτελέσματα τῆς κατὰ τοῦ δάκτου θεραπείας, ὑπὸ Δ. Συράκη	89
Ἡ λειτουργία τῆς αὐτοδευτικῆς καὶ χορτοκοπτικῆς μηχανῆς συστήματος «Osborne» ἐν τῷ Ἀγροκηπίῳ Μεσολογγίου, ὑπὸ Α. Κοσμᾶ	91
Ἀναλυτικοὶ πίνακες περὶ καλλιέργειας ἀποδόσεως καὶ ἐκπονήσεως καπνοῦ Ξάνθης καὶ Καβάλλας, ὑπὸ Β. Καβάλλου	96

ΔΑΣΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΑ ΔΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Κατόπιν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιακῶν ἐπιτοπίων μεταβάσεών μου εἰς τὰ διάφορα δάση τῆς ἐπαρχίας Κορινθίας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὀφθαλμιακῆς ἐκτιμήσεως (Okularschätzung), συντάξα πίνακας καὶ χάρτην τῆς Κορινθίας, ἐφ' οὗ ἐτοποθέτησα τὰς διαφόρους δασικὰς ἐκτάσεις τῆς, ὡς εἴρηται, ἐπαρχίας. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν χάρτην Κορινθίας οὗτος ἐλήφθη ἐξ ἀντιγραφῆς τοῦ χάρτου εὕρισκομένου ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ κ. Μηλιαράκη μὲ τίτλον «Πολιτικὴ Γεωγραφία τοῦ Νομοῦ Ἀργολιδοκορινθίας». Ἐπὶ τοῦ χάρτου δὲ τούτου δι' ὀφθαλμιακῆς πάντοτε ἐκτιμήσεως κατόπιν ἐπιτοπίων μεταβάσεών μου ἐτοποθέτησα κατὰ προσέγγισιν τὰς διαφόρους τῆς ἐπαρχίας δασικὰς θέσεις καὶ κατ' ἑκτασιν ἀναλόγως περίπου τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἐκτάσεως, ἀριθμήσας ταύτας συμφώνως τῷ αὖξοντι ἀριθμῷ τῶν διαφόρων συνημμένων πινάκων λόγῳ παραλληλισμοῦ καὶ διακρίνας ταύτας ὡς πρὸς μὲν τὸ εἶδος δένδρου διὰ διαφόρου εἵδους χρώματος, ὡς πρὸς δὲ τὴν πυκνότητα διὰ διαφόρου τόνου χρωματισμοῦ, ἅτινα καὶ ἀναγράφω ἐν τῷ κάτωθι τοῦ χάρτου ὑπομνήματι πρὸς παραλληλισμόν.

Βεβαίως λόγῳ τοῦ τρόπου τῆς συντάξεως τοῦ ὡς ἐν λόγῳ πίνακος δὲν δύναται τις νὰ ἀπαντήσῃ ἀκρίδειαν ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν καὶ τὴν ἑκτασιν, πάντοτε ὅμως ὁ πρόχειρος, οὕτως εἰπεῖν, οὗτος πίναξ δίδει ἰδέαν περὶ τῆς κατὰ προσέγγισιν θέσεως καὶ ἐκτάσεως τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος δασικῶν ἐκτάσεων.

Ὡς πρὸς δὲ τοὺς συνημμένους πίνακας ἐπεξηγῶ τούτους καὶ ἐνταῦθα, ἵνα καταστῶσι πλέον καταληπτοὶ καὶ ἐν ᾧ :

α') Ὡς πρὸς τὸν πίνακα I οὗτος συνετάγη ἐπὶ τῇ βάσει ὀφθαλμιακῆς ἐκτιμήσεως κατόπιν ἐπιτοπίων μεταβάσεών μου καὶ ἀναγράφει τὰς διαφόρους δασικὰς θέσεις, τὰ ὅρια αὐτῶν, τοὺς δῆμους καὶ τὰ χωρία εἰς οὓς ἀνήκουσι, τὰς ἐκτάσεις, τὰ εἶδη τῶν δένδρων, τὸν βαθμὸν πυκνότη-

τος αὐτῶν, ἔτι δὲ καὶ ἐὰν ὥσιν ἐθνικὰ ἢ ἰδιόκτητα. Δὲν παραλείπω δὲ νὰ προσθέσω, ὅτι ὡς δασικὰς ἐκτάσεις ἔλαβον μόνον τὰς κεκαλυμμένας ὑπὸ πευκῶν, ἐλάτης καὶ δρυῶν, μὴ συνυπολογίσας τὰς μόνον ἐκ σχίνων, πρίνων, κομμαρεῶν καὶ ἀγριελαιῶν θαμνώδεις ἐκτάσεις. Τὰς τοιαύτας κατέταξα ἐν ἰδίᾳ στήλῃ τοῦ πίνακος II.

β') Ὡς πρὸς τὸν πίνακα II, οὗτος κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πίνακος I καὶ ἀναγράφει τὴν κατὰ δῆμους καὶ εἶδος διανομὴν τῶν δασῶν Κορινθίας. Εἰς ἰδίαν δὲ στήλην ἀνέγραφα καὶ τὰς εἰς ἕκαστον δῆμον ἀντιστοιχοῦσας θαμνώδεις ἐκτάσεις ἐκ πρίνων, σχίνων, κομμαρεῶν, ἀγριελαιῶν κ.λ.π.

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου καταδείκνυται, ὅτι ἡ ὅλική ἐκτασις τῶν μὲν βελονοφόρων δασῶν Κορινθίας ἀνέρχεται εἰς 505,960 στρέμματα, τῶν δὲ πλατυφύλλων δασῶν εἰς 13,300 στρέμ. Ὡς πρὸς τὰς ἐκ πρίνων, σχίνων κ.λ.π. θαμνώδεις ἐκτάσεις, αὗται ἀνέρχονται εἰς 34,500 στρέμματα, οὕτως ὥστε ἡ ὅλική δασικὴ ἐκτασις Κορινθίας (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς θαμνώδους ἐκτάσεως) ἀνέρχεται εἰς 553,760 στρέμ.

γ') Ὡς πρὸς τὸν πίνακα III οὗτος κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πίνακος II, ἀναγράφει δὲ τὴν κατ' εἶδος ὅλικήν ἐκτασιν, τὴν μέσσην πυκνότητα καὶ τὴν μέσσην ποιότητα ξυλούχου τῶν δασῶν Κορινθίας. Ἐκ τοῦ, ὡς εἴρηται, πίνακος βλέπομεν, ὅτι τὴν μεγίστην ἐκτασιν καταλαμβάνει ἡ πεύκη χαλέπιος, καταλαμβάνουσα 421,770 στρέμματα. Μετὰ τὴν πεύκην χαλ. ἔρχεται ἡ ἐλάτη καταλαμβάνουσα 35,870 στρέμματα. Μετ' αὐτὴν δ' ἡ πεύκη λαρικοειδῆς καταλαμβάνουσα 21,100 στρέμματα. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐκτασις 26,170 στρεμ. καταλαμβανομένη ὑπὸ ἐλάτης καὶ πεύκης λαρικοειδοῦς ἀναμιξ καὶ ἐν ἴσῃ περίπου ποιότητι. Μετὰ τὴν πεύκην λαρ. ἔρχεται ἡ δρυς. ἥτις καταλαμβάνει ἐκτασιν 11000 περίπου στρεμμάτων. Ὑπάρχει δὲ τέλος καὶ μικρά τις ἐκτασις 300 στρεμ. ἄνωθεν τοῦ χωρίου Λεύκα (Στυμφαλίας) καλυπτομένη ὑπὸ πρίνων ἀνεπτυγμένων, ἣν καὶ συμπεριέλαβον εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 30 δασικὴν ἐκτασιν.

δ') Ὡς πρὸς τὸν πίνακα IV οὗτος ἀναγράφει, ἐὰν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δασικαὶ θέσεις δύνανται ἤδη ἢ μὴ νὰ ἐκμεταλλευθῶσιν, ἔτι δὲ καὶ τὸ αἷτιον τῆς μὴ τυχόν ἐκμεταλλεύσεως. Συγχρόνως δὲ ἐν ἰδιαιτέ-
ραις στήλαις ἀνέγραψα τὰ ἐκ τῶν, ὡς εἴρηται, δασικῶν θέσεων δυνάμενα ἐτησίως νὰ ἐξαχθῶσι δασικὰ προϊόντα συμφώνως πρὸς τὴν ἤδη ἐνε-
ρ-

γουμένην ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ αὐστηρὸν ὅμως ἔλεγχον. Μεγαλυτέρα δὲ ποσότης δασικῶν προϊόντων τῆς ἐν αὐτῷ ἀναγραφομένης δὲν εἶναι συστάσιμον νὰ ἐξυχθῇ τοῦλάχιστον κατὰ τὸ παρόν, καθ' ὅτι δυνατόν ν' ἀπέβαινεν ἐπιδολαθῆς τῷ δασικῷ κεφαλαίῳ. Εἰς τὴν σελίδα 6ην τοῦ ἰδίου τούτου πίνακος ἀνέγραψα ἐν ἀνακεφαλαιώσει τὰ ὀλικῶς ἐτησίως ἐξακτιέα δασικὰ προϊόντα καὶ δὴ διακεκριμένως ἐκ τε τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν δασῶν, τὴν ἀντίστοιχον αὐτῶν ἀξίαν καὶ τὸ ἀντίστοιχον δημόσιον δικαίωμα, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται, ὅτι καὶ μὲ τὴν ἤδη ἐνεργουμένην ἀκανόνιστον ἐκμετάλλευσιν ἡδύνατο νὰ εἰσπράξῃ τὸ δημόσιον 245,345 δραχ. ἐτησίως καὶ ἄνευ βλάβης τοῦ δασικοῦ κεφαλαίου, ἀρκεῖ νὰ ὑπῆρχεν ἐπαρκὲς ἀριθμὸς δασοφυλάκων καὶ ἀρχιφυλάκων λόγῳ ἐνασκήσεως μόνον τῆς δασικῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας.

ε') Ὡς πρὸς τὸν πίνακα V οὗτος ἀναγράφει διακεκριμένως τὰς διὰφόρους δημοσίας καὶ ἰδιοκτητοὺς δασικὰς θέσεις, τὴν εἰς ἐκάστην δασικὴν θέσιν ἀντιστοιχοῦσαν κατὰ στρέμμα καὶ ὀλικὴν ποσότητα ξυλούχου ταξιν ποιότητος τοῦ τε ξυλούχου καὶ ἐδάφους ἐκάστης δασικῆς θέσεως καὶ συμφώνως τοῖς ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, πίνακι ἀναγεγραμμένοις ὑπομνήμασι, τὴν ὀλικὴν ἀξίαν τοῦ τε ξυλούχου καὶ ἐδάφους καὶ τέλος τὴν ὀλικὴν ἀξίαν τῆς ἀντιστοίχου δασικῆς θέσεως.

Τὸ σχετικὸν ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ ἀξίαν τοῦ ἐδάφους ὑπόμνημα, κατήρτισα ὡς ἐξῆς: Διέκρινα ἐν ὄλῳ 9 τάξεις. Αἱ ἀπὸ τῆς β' μέχρι τῆς δ' τάξεως ἐμπεριέχουσι τὰ εἶδη ἐδαφῶν, ἅτινα κρίνονται γεωργικῶς γόνιμα καὶ ἐπὶ τῇ βύσει τοῦ Νόμου . . . ἀνέγραψα καὶ τὰς ἀντιστοίχους ἀξίας αὐτῶν κατὰ στρέμμα. Ἡ α' καὶ β' τάξις ἐμπεριέχουσι τὰ ποτιστικὰ ἐδάφη τὰ γεωργικῶς ὡς γόνιμα θεωρούμενα καὶ ὡς τοιαῦτα ἔχουσι συμφώνως τῷ Νόμῳ τὴν ἀντιστοίχως ἀναγεγραμμένην τιμὴν. Ἡ δ' - ε' τάξις ἐμπεριέχουσι τὰ ἐδάφη τὰ μεταβαίνοντα ἐκ τῆς τελευταίας γεωργικῆς γόνιμου τάξεως εἰς τὴν ἄγονον. Ἡ δὲ τελευταία τάξις ε' ἐμπεριέχει ἅπαντα τὰ γεωργικῶς μὲν ἄγονα ἐδάφη, δυνάμενα ὅμως νὰ χρησιμποιηθῶσιν εἰς κτηνοτροφικοὺς σκοποὺς. Φρονῶ δέ, ὅτι μὴ ὑπάρχοντος ἐν Ἑλλάδι ἐτέρου σχετικοῦ δεδομένου, ἡ τοιαύτη βάσις διαιρέσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπαράδεκτος. Ὡς πρὸς τὸ ὑπόμνημα δὲ τῆς ποιότητος καὶ ἀξίας τοῦ ξυλούχου ἔλαβον ὡς βάσιν τὴν ἀπόδοσιν τούτου εἰς τε χρῆσμον καὶ ἄχρηστον ξυλείαν καὶ ἐπὶ ῥηθείσης βάσεως συνέταξα συνοπτικῶς 5 τάξεις ξυλούχου καὶ ἀνέγραψα ἀντιστοίχως τὴν ἀντίστοι-

χον ἀξίαν ἐκάστης συμφώνως τῇ δασικῇ διατιμήσει. Ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ποσότητος ξυλούχου, ἔλαβον ὑπ' ὄψει τὸ εἶδος τῶν δένδρων, τὴν πυκνότητα, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ποιότητα αὐτῶν, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν ὡς ἄνω ἐξετίμησα ὀφθαλμικῶς τὴν, ὡς εἴρηται, κατὰ στρέμμα ποσότητα ξυλούχου.

Ἐκ τοῦ, ὡς εἴρηται, πίνακος, παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς: Ὡς πρὸς μὲν τὰ δημόσια δάση Κορινθίας, ἡ ἔκτασις αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 283,930 περίπου στρέμματα, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῶν ξυλούχον εἰς 3,000,110 K. M. Τῆς ἀξίας τοῦ, ὡς εἴρηται, ξυλούχου, ἀνερχομένης εἰς 57,340,000 δραχ. καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐδάφους εἰς 2,942,660 δραχ. (συμφώνως τοῖς ῥηθείσιν ὑπομνήμασιν) ἡ ὅλική ἀξία τῶν δημοσίων δασῶν Κορινθίας ἀνέρχεται εἰς 60,282,960 δραχ.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ιδιόκτητα ἡ ἔκτασις αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 235,330 στρέμματα, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῶν ξυλούχον εἰς 1.986,920 K. M. Τῆς ἀξίας τοῦ ξυλούχου ὑπολογιζομένης εἰς 34,957,800 δραχ. καὶ τῆς τοῦ ἐδάφους εἰς 2,739,850 δραχ. ἡ ὅλική ἀξία τῶν ιδιοκτητῶν δασῶν Κορινθίας ἀνέρχεται εἰς 37,697,650 δραχ. Ἐν γένει δὲ ἡ ἀξία τῶν δημοσίων καὶ ιδιοκτητῶν δασῶν Κορινθίας ἀνέρχεται περίπου εἰς 97,980.610 Δρχ.

5') Ὡς πρὸς τὸν πίνακα VI οὗτος συνετάγη ἐπὶ τῇ προϋποθέσει κανονικῆς διαχειρίσεως καὶ μὲ τὴν δυσμενεστάτην περίπτωσιν τῆς 100ῆς ἡλικίας ὑλοτομίας (untriebszeit) τῶν δασῶν. Συμφώνως ὅθεν τοῖς ἀνωτέρω καὶ τῷ προϋπολογισθέντι ξυλούχῳ συνέταξα τὸν ἐν λόγῳ πίνακα ἀναγράφας τὰ ποσὰ δασικῶν προϊόντων, ἅτινα θὰ ἐξήγοντο ἐτησίως, καὶ τὰς ἀντιστοιχοῦς ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεις, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν ἐτησίως δημόσιον δικαίωμα ἀνερχόμενον εἰς 298,253 δραχ. Γνωστὸν ὅμως ἔτι ποιῶμαι, ἔτι ἐν τῇ κανονικῇ διαχειρίσει τὰ διάφορα ποσὰ καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτοῖς δημόσιον δικαίωμα θὰ ὑπερέδαινε πολὺ τὰ ἀναγραφόμενα, καθ' ὅτι ἐν αὐτοῖς ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψει τὰ ἐκ τῆς ἀναδασώσεως τῶν ὑλοτομουμένων θέσεων προερχόμενα δασικά προϊόντα, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὡς ἀνέφερον, ἔλαβον ὡς βάσιν 100ῇ περιτροπικὴν ὑλοτομίαν (umtrieb), ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι αὕτη δύναται νὰ κατέλθῃ εἰς 60ῇν τοιαύτην, καθ' ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν δένδρων εἶναι ταχεῖα καὶ ὁ χρόνος ὅθεν τῆς ὑλοτομίας μικρότερος, συνεπῶς αἱ ἐτησίως ὑλοτομουμέναι ἐκτάσεις, τὰ ἐξαγόμενα δασικά προϊόντα καὶ τὸ ἐτησίως εἰσπραττόμενον δημόσιον δικαίωμα πολὺ ἀνώτερα τῶν δυσμενῶς ὑπολογισθέντων.

Διὰ τὴν τοιαύτην ὁμως ἐκμετάλλευσιν ἀπαιτεῖται ὀργάνωσις τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας καὶ μεταβολὴ νομικῶν τινῶν διαχειριστικῶν διατάξεων.

ζ') Τέλος δ' ὡς πρὸς τὸν πίνακα VII οὗτος ἀναγράφει προσωρινὰς τινὰς συνοπτικὰς καὶ γενικὰς διαχειριστικὰς ὁδηγίας μιᾶς ἐκάστης δασικῆς ἐκτάσεως καὶ ταύτας πρὸς παραλληλισμὸν τῶν τυχόν μὴ εἰδικῶν διαχειριστῶν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος δασικῶν θέσεων Κορινθίας.

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ῥηθέντων καὶ συνημμένων τῇ παρούσῃ διαφόρων πινάκων δύναται τις νὰ παραλληλισθῇ ὡς πρὸς τὰς διαφοροὺς δασικὰς τῆς Κορινθίας ἐκτάσεις καὶ λάβῃ γινῶσιν τῶν κατὰ προσέγγισιν ἐκτάσεων αὐτῶν, τοῦ εἶδους τῶν συνιστώντων ταύτας ξυλωδῶν φύλλων, τὸν μέσον βαθμὸν πυκνότητος, τὴν μέσῃν ποσότητι ξυλούχου καὶ τὴν ἀντίστοιχον αὐτῶν ἀξίαν. Καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀκριθείας αὐτῶν ἀνέφερον ἀνωτέρω, ὅτι ὡς πρὸς τὸν χάρτην, οὗτος δίδει μὲν γινῶσιν τῆς τοποθεσίας τῶν διαφορῶν δασικῶν θέσεων, τὸ εἶδος τῶν δένδρων τὸ καλύπτει ταύτας καὶ τὸν βαθμὸν τῆς πυκνότητος αὐτῶν, πλὴν οὐχὶ ἀκριδῶς καὶ τὴν ἔκτασιν, καθ' ὅτι ἐν αὐτῷ αἱ διαφοροὶ δασικαὶ ἐκτάσεις φαίνονται μεγαλείτεροι τῶν ἀναγραφομένων, καθ' ὅτι πολλὰι περι-κλείουσι καὶ γυμνὰς καλλιεργησίμους γαίας, ἐνῷ ὡς ἔκτασις ἐν τοῖς πίναξιν ἀναγράφεται ἡ καθαρῶς δασική.

Ὡς πρὸς τοὺς πίνακας ὁμως δύναται τις σχεδὸν νὰ βαισιθῇ ἐπ' αὐτῶν, καθ' ὅτι καίτοι συνετάγησαν δι' ὀφθαλμιακῆς ἐκτιμήσεως ἢ προσέγγισις πρὸς τὴν ἀκρίθειαν δὲν θὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 5 %. Μεγαλειτέραν δ' ἔτι ἀκρίθειαν θὰ ἡδυνάμην νὰ προσδώσω εἰς τὴν ὑποβαλλομένην ὥδε ἐργασίαν, ἐὰν ὁ χρόνος καὶ τὰ πρὸς τοῦτο μέσα μοι τὸ ἐπέτρεπον.

Μ. ΔΑΒΕΡΩΡΗΣ

Δασάρχης Κορινθίας

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

ΔΑΣΗ

Δήμιος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἐκτασίς εἰς στρέμματα
			Ἀνατοκῶς	Δυτικῶς	Ἀρχτικῶς	Μεσημβρινῶς	
ΣΤΥΜΦΑΛΙΑΣ	Ντούσια	Κοτρώνη Φούρκεζα	Ρεῦμα δύο Βουνά	Ὅρια Στυμφαλίας Πελλήνης	Ἑπώρεια Φούρκεζας, βράχος ἄνωθι χωρίου καὶ δρόμος Ντούσια Μάρκας	Κορυφογραμμή Φούρκεζα μεθ' ὃ γυμνὸν ἔδαφος Ζήριας	3300
	Καλιάνη	Δύο βουνά	Ρεῦμα δύο Βουνά	Λειβαδάκι	Κορυφογραμμή δύο Βουνά	Ρεῦμα δύο Βουνά	200
	»	Σύριζα Ἀγ. Παρασκευῇ	Ἑπώρεια	Κορυφογραμμή Παπα-βράχος Ἀγ. Παρασκευῇ	Κορυφογραμμή Μάριζα μέχρι δημοσ. ὁδοῦ	Κορυφογραμμή Παπα βράχου μέχρι ρεύματος	500
	Λαύκα	Γιοντάκι	Γραμμή ἐνοῦσα βράχον Ἀλάτι με κορυφὴν Γιδόμανδραν	Ρεῦμα Λυκόρευμα μέχρι διασέλου Κανδύλας	Πεδίον Στυμφαλίας	Κορυφογραμμή (ὄριον ἐπαρχίας)	6000
	»	Κοῦμπλεζα	Ρεῦμα Λυκόρευμα	Ρεῦμα Λαύκας	Ἑπώρεια	Κορυφογραμμή (ὄρια Κορινθίας-Μαντινείας)	4000
	Καστανιά	Δάσος Καστανιά	Χέρσος τόπος	Κορυφογραμμή	Διάσελο Καστανιάς	Ρεῦμα Λαύκας	3500
Ἐν ὧ 17500							
ΣΙΚΥΩΝΟΣ	Σοῦλι Βάλτσα	Μουγκοστό	Ἀσπρη βρύση Σκάλα Καβουρτζῆ καὶ δρόμος Κιάτου Κλιμέντι	Ὅρια Σικυωνος-Πελλήνης	Ἀσπρη βρύση Ρεῦμα Κόκορέτσιζα καὶ Ἀγ. Ἡλίας	Χοῦνι	10000
	»	Βαθὺ Λουκά Ζούζουλα	Ἀγροὶ Σουλιατῶν Ρεῦμα	Τρύπιο λιθάρι	Ὀδὸς Κιάτου-Σοῦλι	Ρεῦμα Σουλίου	600
	Κιάτον	»	Χέρσος τόπος	Χέρσος τόπος	Ρεῦμα Κυρίλλου Ρεῦμα	Ράχι	100
	»	Ἀγ. Κωνσταντίνος	Χέρσος τόπος	Χέρσος τόπος	Ρεῦμα Λεχόβης	Δημόσιος δρόμος Κιάτου-Σοῦλι	300
	»	Κομπόριζα	Χέρσος τόπος	Χέρσος τόπος	Ρεῦμα Λεχόβης	Ράχι	60
	Μεγ. Βάλτσα	Χόνι	Κορυφογραμμή	Δρόμος βατὸς Κιάτου. Μεγ. Βαξίτης	Θέσις δένδρος	Ρεῦμα Χοῦνι	60

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191.....

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Ἔθν. ιδιοκτητ.	Ἐκμετ. ἢ μὴ ἐκμεταλ.	Θέσις συγκε- ντρώσεως πρὸς ἐξέλεγχιν	Χρόνος καθ' ὃν ἐ- πιτρέπε- ται ἡ ὑλο- τομία	Παρατηρήσεις
ἐλάται	πυκνὸν	ἐθνικ.				
»	ἄραιον	»				
πρίνοι καὶ θάμνοι διάφοροι	πυκνὸν	»				
ἐλάται	πυκνὸν	»				
»	πυκνὸν	»				
»	μέτριον	»				
δρυς	πυκνὸν	ἐθν.	ἐκμεταλ.			
πεύκη χαλ.	»	»	»			
»	»	ιδιόκτ.	»			
»	ἄραιον	ἐθν.	»			
»	πυκνὸν	»	»			
»	ἄραιον	»	»			

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

ΔΑΣΗ

Δῆμος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἐκτάσεις εἰς στρέμ- ματα
			Ἀνατολι- κῶς	Δυτικῶς	Ἀρκτικῶς	Μεσημ- βρινῶς	
ΣΙΚΥΩΝΟΣ	Μεγ. καὶ Μ. Βάλτσα	Προφ. Ἡ- λίας Μπου- τρούμι κλπ.	Ρεῦμα Γουλά	Ὅρια δὴ- μῶν Τρικ- κάλων-Σι- κυνῶνος	Ἀγροὶ καὶ ἄμπελοι Μι- κρᾶς Βάλ- τσης Καρυ- τσοῦμι, Ρά- χας Θροφαρῆ καὶ Ζεμενοῦ	Ράχι Γκόρ- ταιζα, Ράχι Μπουν- τρούμι, Ρά- χι Ζάστανι. Ράχι Χα- νενί, Ράχι Λαγομιλιά Κορυφο- γραμμῇ	900
	Μικρὰ Βάλτσα	Προϊδάρι Λαταριά Γιανιτσά	Κοκ. Βρά- χος	Ρεῦμα Προϊδάρι	Ὑπώρειαι		450
Ἐν ὅλῳ							12470
ΝΕΜΕΑΣ		Λέχοβα	Χέρσος τό- πος	Ράχι	Χέρσος τό- πος	Ὅρια Κλη- μέντι	1500
ΦΕΝΕΟΥ	Καλύβια (Μ. Ἁγίου Γεωργίου)	Δουρδου- βάνα	Ρεῦμα Γκιόνα μέ- χρι ἄσπερου λιθαρίου, μέχρι Δια- σέλου Ζα- ρούχλιας Κάμπος	Ρεῦμα Κε- ρασιά μέχρι Παπαντρί- κον χωράφι	Κορυφο- γραμμῇ μέ- χρι μονα- χοῦ ἐλάτου	Ρεῦμα Γκιόνας	500
	Καλύβια	Σκλίβα		Κορυφο- γραμμῇ	Κορυφο- γραμμῇ Δουρδουβά- νης, Κά- στρου καὶ Πρ. Ἡλία Κορυφο- γραμμῇ	Κορυφο- γραμμῇ	1300
	»	Σκλίβα	Κορυφο- γραμμῇ	Δάσος Τρι- ανταφυλιάς (βαδύρεῦμα) Κορυφο- γραμμῇ	Κορυφο- γραμμῇ (δ- ρια ἐπαρ- χίας)	Ὑπώρειαι	200
	Συβίστα	Γιόνα, Δρέ- ματα	Ρεῦμα		Κορυφο- γραμμῇ (δ- ρια ἐπαρ- χίας)	Κορυφο- γραμμῇ Βα- γιανόλακ- κας μέχρι Πρ. Ἡλία Ρεῦμα Κο- ρακοσπη- λιές	3000
	Στενὸ	Στενὸν	Κορυφο- γραμμῇ	Ὑπώρειαι	Θέσις Βι- γλα	Ρεῦμα Κο- ρακοσπη- λιές	750
	Μουσια- Γκιόζα Ταρσός	Μαυρο- βοῦνι Χαῦος	Διάσελο Καστανέας Δάσος Προσήλια	Γκιόζα Κάμπος Φε- νεοῦ	Λίμνη (Πε- δίου Φενεοῦ) Κορυφο- γραμμῇ	Κορυφο- γραμμῇ Κορυφο- γραμμῇ (δ- ρια Στενοῦ Ταρσοῦ Κορυφο- γραμμῇ (Ὅρια ἐ- παρχίας)	6500 2200
	»		Ὅρια Σα- ρανταπήχου	Κορυφο- γραμμῇ	Ἀγροὶ Ταρ- σιωτῶν		500

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191.....

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Ἐθνικ. ἰδιοκτ.	Ἐκμετ. μὴ ἔκμετ.	Θέσις σ υ γ κ ε ν- τρώσεως πρὸς ἐξελεγχξιν	Χρόνος καθ' ὃν ἐ- πιτρέπεται ἡ ὑλοτο- μία	Παρατηρήσεις
πεύκη χαλ.	ἀραιὸν	ἐθνικὸν	ἐκμεταλ.			
»	μέτριον	»	»			
ἐλάται						
ἐλάται καὶ πεῦκαι λ.	πυκνὸν	ἐθνικὸν				
ἐλάται μετὰ πεύκων λ.	μέτριον	»				
»	»	»				
ἐλάται μετὰ πεύκων λ.	πυκνὸν	»				
ἐλάται	μέτριον	»				
ἐλάται	μέτριον- πυκνὸν	»				
ἐλάται καὶ πεῦκαι λ.	μέτριον	»				
ἐλάται	»	»				

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

Δ Α Σ Η

Δήμος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἐκτάσεις εἰς στρέμματα
			Ἀνατολικῶς	Δυτικῶς	Ἀρκτικῶς	Μεσημβρινῶς	
ΦΕΝΕΟΥ	Καλύβια	Τριανταφυλιά	Βράχος Φράγκου καὶ ρεῦμα	Κορυφογραμμὴ (δ-ρια ἐπαρχίας)	Κορυφογραμμὴ	Διάσελο Λυκοπορίας	4200
	»	Σαῖτάς	Χέρσος τόπος	Διάσελο Λυκοπορίας	Χέρσος τόπος	Κορυφογραμμὴ Σαῖτα	660
	»	Δουρδουβάνια	Ἑπώρειαι	Κορυφογραμμὴ (δ-ρια ἐπαρχίας)	Δάσος ἐθνικὸν Δουρδουβάνας	Κορυφογραμμὴ Δουρδουβάνας Καστροῦ καὶ Προφ. Ἡλία	3800
	»	Καστανοβουνί	Δάσος ἐθνικὸν	Δρόμος Καλυβίων Συβίστας	Ἑπώρειαι Καστανοβουνίου	Κορυφογραμμὴ Καστανοβουνίου μέχρ' αἰ. Ἀθανασίου	320
	»	»	Ἄγροι	Δάσος ἰδιόκτητον	Ἑπώρειαι	Κορυφογραμμὴ Ἀθανασίου	250
	Συβίστα	Βαγιανόλακα καὶ Ἄγ. Ἡλίας	Ρεῦμα Κουφοξυλιάς	Δάσος ἐθν.	Κορυφογραμμὴ Βαγιανολάκας μέχρ' αἰ. Ἡλία	Ἑπώρειαι	350
	Γκούρα	Μαυρολόγος	Χέρσος τόπος Ζήριας	Κορυφογραμμὴ Χαῦτος. Βιγλα	Δάσος Πενικιάς (δ-ρια δήμου Φε-νεοῦ)	Χέρσος τόπος Ζήριας	5000
	»	Κακὴ Πλευρά	Κορυφογραμμὴ	Ἑπώρειαι	Ξενοβασιλὴ	Ρεῦμα Κολοκούρι κατ' ἐὺθειαν Ράχι Σηκούλα	360
ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	»	Καμαράκι	ἄμπελοι	Κορυφογραμμὴ Εὐρωστίνης	ἄμπελοι	Δάσος Λαγκάδα	50
	Ζάχολη	Ἅγιος Βλάσης καὶ Προφ. Ἡλίας	Ρεῦμα Ἄγ. Προκοπίου	Ράχι ψηλὴ καὶ Κατὰ σάρα	Ἄμπελοι	Ἄγροι Ζαχόλης	500
	»	Λαγκάδα	Δρόμος Δερβενίου Ζάχολης	Κορυφογραμμὴ Εὐρωστίνης	Δρόμος Δερβενίου - Ζάχολης	Γραμμὴ ἐνοῦσα θέσεις Ἀνοντίρι καὶ Μελίσσι	750

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Ἐθνικ. ιδιόκτητον Μονα- στηρικὸν	Ποσὸν εἰς κυβικὰ μέτρα ἢ στατήρας	Θέσις συγκεν- τρώσεως πρὸς ἐξέλεγχιν	Χρόνος καθ' ὃν ἐ- πιτρέπεται ἡ υλοτο- μία	Παρατηρήσεις
ἐλάται	πυκνὸν	Μοναστ.				
»	»	»				
ἐλάται καὶ πεῦκαι λ.	»	»				
πεῦκαι, ἐ- λάται, κα- στανέαι	»	»				
»	»	ἐθνικ.				
πεῦκαι, δρυῖς κλπ.	»	ιδιόκτητον				
ἐλάται μετὰ πευκῶν ἐλάται	μέτριον ἄραιον	ἐθνικὸν »				
πεῦκαι χαλέπιοι	πυκνὸν					
πεύκη χαλέπιος	»					
πεῦκαι χαλέπιοι	»					

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

ΔΑΣΗ

Δῆμος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἐκτασίς εἰς στρέμ- ματα
			Ἀνατο- λικῶς	Δυτικῶς	Ἀρκτικῶς	Μεσημ- βρινῶς	
ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	Ζάχολη	Σκαλιὰ	Θέσεις Ἀναντίρι καὶ Με- λίσι	Θέσις Σουβάλα	Κορυφο- γραμμή Εὐρωστί- νης	Δρόμος Δερβενίου - Ζάχολη	400
	»	Ποντὰ	Τελίνι Ράχη	Σωποτόν	Χωρία Κούτος Βυζιάνικα καὶ Καρα- βάνικα	Βράχοι Μαύρου ὄρους	450
	»		Ρεῦμα	Δρόμος Δερβενίου Ζάχολης	Ἄγροι διάφοροι	Χαλίνωμα	150
	»	Μαῦρον ὄρος	Ὅρια Καρνάς	Δρόμος Σωποτοῦ - Καρνάς	Ἐγδροπρί- ων, δρόμος Σωποτοῦ- Ζάχολης, Λοῦκαφεῦ- μα. Κρύα βρύσι — Κορυφο- γραμμῆς Μαύρου ὄ- ρους.	Κακόρεν- μα καὶ δρόμος Σωποτοῦ Καρνάς	1800
	»	Σωποτόν	Ὅρια Τρικκά- λων καὶ Φενεοῦ	Κορυφο- γραμμή Προφ. Ἡ- λία (ὄρια ἐπαρχίας, δῆμος Φε- λόης)	Ρεῦμα Εὐ- ρωστίνης καὶ ρεῦμα Σωποτοῦ μέχρις ὁρί- ων Τρικ- κάλων.	Κορυφο- γραμ. Προ. Ἡλία (ὄ- ρια Σαραν- ταπήχου)	1000
	Σαραντά- πηχος	Προ. Ἡ- λίας, Μεγ. Λόγκος, Βρωμό- βρυσι, Σεντού- κια, Καλ. βρύσι	Ὅρια δῆ- μου Τρικ- κάλων	Βράχος (ὄρια ἐπαρχίας)	Κορυφ. Προφ. Ἡ- λία (ὄρια Σαραντο- πήχου)	Ρεῦμα Κουβελιοῦ	3500

ΔΗΜΟΣΙΑ

[illegible]

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

ΔΑΣΗ

Δῆμος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἔκτασις εἰς στρέμ- ματα
			Ἀνατολι- κῶς	Δυτικῶς	Ἀρκτικῶς	Μεσημι- βρινῶς	
ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	Σαραντά- πηχος	Προστάτι Διάσελο Πανοκά- μητος, Δραγατσι- λάκα, Ψηλή ράχη	Ὅρια Δή- μου Τρικ- κάλων Φε- νεοῦ	Ρεῦμα (ὄρια ἐπαρχίας)	Ὅρια Σα- ρανταπή- χου καὶ ῥεῦμα Κουβελιοῦ	Κορυφο- γραμμὴ (ὄρια ἐ- παρχίας)	8000
							Ἐν ὅλῳ 16,600
ΠΕΛΛΗΝΗΣ	Βελλίνα	Καστρί- τσα	Ρεῦμα πρὸς τὰ χωράφια Μαργέτη, ἀγρὸς Π. Καρδαρᾶ καὶ Ράχι	Ρεῦμα Μπαλτέζα	Δρόμος Μαρκάσι Ἀγ. Κυ- ριακῆς.	Δρόμος Παναρίτη Κλημέντι καὶ Ράχι Λυσκόνη	2300
	Κλημέντι	Κονο- μαύρα	Διάσελο, χωράφι Παπαρ- γυρίου	Διάσελο Κονο- μαύρας	Δρόμος μέχρι Δια- σέλου Κονο- μαύρας	Σπηλιὰ Μαρίνη κατ' εὐ- θείαν βράχος καὶ διά- σελο Κο- νομαύρας	300
	»	Κοκκινό- χωμα	Κορυφο- γραμμὴ Σταρτιά.	Ἀγροὶ Καίσαρη	Ράχι καὶ ἀγρὸς	Τζάμι καὶ Γονιά	200
	Μάρκασι	Ἰσώματα	Περιφέ- ρεια Ντού- σια	Κορυφο- γραμμὴ	Ἀγροὶ Μάρκασι	Χέρσος τόπος Ξη- ριάς	3500
	•	Κρύα Βρύσι	Χέρσος τόπος	Χέρσος τόπος	Ἀγροὶ	Κορυφο- γραμμὴ	200

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Εἶδος ύλοτομη- τέας ξυ- λείας	Ποσὸν εἰς κυβικὰ μέτρα ἢ στατήρας	Θέσις σ υ γ κ ε ν- τρώσεως πρὸς ἐξέλεγγιν	Χρόνος καθ' ὃν ἐ- πιτρέπεται ἡ ύλοτο- μία	Παρατηρήσεις
πεύκη λάρ.	πυκνὸν					
Δρυς μετὰ πεύκων λ. καὶ ὀλίγων ἐλάτων καὶ ἀρκεύθων	πυκνὸν					
ἐλάται καὶ πεῦκαι λαρ.	»					
Δρυς-ἐλάται (μετὰ κάτω- θι θαμν.φυ- τῶν)	»					
ἐλάται	μέτριον					
ἐλάται καὶ πεῦκαι λαρ.						

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

ΔΑΣΗ

Δῆμος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἐκτασίς εἰς στρέμ- ματα
			Ἀνατολι- κῶς	Δυτικῶς	Ἀρκτικῶς	Μεσημ- βρινῶς	
ΣΟΛΥΓΕΙΑΣ	Σοφιστὸν Ριτὸ Ἀγγελό- καστρο Κόρφος		Θάλασσα	Θάλασσα ὄρια Τα- λατακίου	Θάλασσα	Ὅρια Κλεωνῶν καὶ ὄρια ἐπαρχίας	180000
ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	Περα- χώρα Μπίσια Σχίνος		Ὅρια Με- γαρίδος	Θάλασσα	Θάλασσα καὶ ὄρια Μεγαρί- δος	Θάλασσα, Διῶρυξ καὶ σιδηρ. γραμμὴ	190000

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191....

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Ἐθνικὸν ιδιόκτητ.	Ποσὸν εἰς κυβικά μέτρα ἢ στατῆρας	Θέσις συγκεν- τρώσεως πρὸς ἐξέλεγγιν	ἂν ἐπιτρέπεται ἡ υλοτομία	Παρατηρήσεις
Πεύκη χα- λέπιος μετὰ κά- τωθι σχί- νων πρί- νων, κομ- μαρεῶν	μέτριον- πυκνὸν	Ἰδιόκτητ.				Τὰ ὡς ἔναντι ὄρια ἐμ- περιέχουσιν ἑκτασιν ἀ- νερχομένην εἰς στρέμμ., ἐξ ὧν ἀφηρέ- θησαν στρέμματα διὰ τὰ γυμνά ἐδάφη. Ἐκ τῶν 10,000 στρεμμ. δά- σους, τὰ 100,000 στρέμ. ἀποτελοῦσι δάσος ἐκ πενκῶν ἐκμεταλλευσί- μων μεγάλης ἡλικίας, εὗρισκομένων δὲ εἰς με- τρίαν κατάστασιν πυ- κνότητος, αἱ δὲ λοιπαὶ 80,000 ἀποτελοῦσι δά- σος ἐκ μικρῶν πενκῶν μέσης ἡλικίας 15 περί- που ἐτῶν, συνεπὶ μὴ εἰσέτι ἐκμεταλλευσίμων ἐν πυκνοτάτῃ καταστά- σει εὗρισκομένων καὶ ἀ- ναμειγμένων μετὰ δια- φόρων ἐτέρων φυτῶν ἐκ πρίνων, σχίνων, καὶ κομμαρεῶν.
Πεύκη χα- λέπιος μετὰ κά- τωθι ὑ- παρχόν- των σχί- νων, πρί- νων καὶ κομμα- ρεῶν	μέτριον	ἐθνικ.				Τὰ ὡς ἔναντι ὄρια ἐμ- περιέχουσιν ἑκτασιν στρέμμ. ἐξ ὧν ἀφη- ρέθησαν στρέμμ. διὰ τὰ γυμνά ἐδάφη. Ἐκ τῶν 190,000 στρεμ. δασικῆς ἐκτάσεως, τὰ 100,000 στρεμ. ἀποτελοῦ- σι δάσος ἐκ πενκῶν με- γάλης ἡλικίας, ἐκμεταλ- λευσίμων καὶ ἐν μετρίᾳ καταστάσει πυκνότητος εὗρισκομένων. Τὰ δὲ λοιπὰ 90000 στρ. ἀποτε- λοῦσι δάσος ἐκ μικρῶν πενκῶν μὴ εἰσέτι ἐκμε- ταλλευσίμων ἐν πυκνῇ καταστάσει μετὰ σχί- νων, πρίνων καὶ κομμα- ρεῶν εὗρισκόμενων. Πλὴν τῶν ἀνωτέρων ὑ- πάρχουσι καὶ 500 περί- που στρέμμ. ἐλάτης.

ΠΙΝΑΞ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ,

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

Δ Α Σ Η

Δῆμος	Χωρίον	Δασική θέσις	ΟΡΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ				Ἐκτασίς εἰς στρέμ- ματα
			Ἀνατολι- κῶς	Δυτικῶς	Ἀρκτικῶς	Μεσημ- βρινῶς	
ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	Ξυλοκέ- ριζα	Βουνὸ Ξυλοκε- ρίζης	Δρόμος δημοσίου Κεγχρεῶν Ἀλμυροῦ	Κορυφο- γραμμή	Ὑπώρειαι	Κορυφο- γραμμή (ὄρια Δή- μου Κοριν- θίων-Σο- λυγείας)	1500
			Ἴσθμία	Ἀγροὶ διάφοροι	Ἴσθμὸς Κορίνθου	Ἀγροὶ διάφοροι	300
			Ὅρια Σολυγείας		Θάλασσα	Ἀγροὶ	300
						ν ὅλῳ	2100
ΤΡΙΚΚΑΛΩΝ	Καρυὰ	Γαῖδουρό- ραχι Μπουῖτσι Λατζαναῖ	Κορυφο- γραμμή Γέρου	Ὅρια Κα- ρυᾶς-Ταρ- σοῦ	Ῥεῦμα Ἀγ. Τριά- δος	Κορυφο- γραμμή Ζαγάρι, Καρυο- ράχι	1400
	»	Μοζιά	Ἀγροὶ Καρυοτῶν καὶ ρεῦμα	Κορυφο- γραμμή Σαραντα- πήχου	Δάσος Σω- ποτοῦ (ὄ- ρια Εὐρω- στίνης)	Θέσις Δράμπαλη	400
	»	Μαῦρον Ὅρος	Χέρσος τόπος	Ὅρια Κα- ρυᾶς	Ὅρια Εὐ- ρωστίνης	Δρόμος Σωποτοῦ- καρυᾶς	1500
	Τρίκκαλα	Φλαμπου- ρίτσα	Ῥεῦμα Πόρτες	Ῥεῦμα Γκούρας	Κορυφο- γραμμή	Ῥεῦμα Φλαμπου- ρίτσης	1600
	»	Μάρκου Λάκα Φλαμπου- ρίτσα	Ἀγ. Βαρ- βάρι	»	Ῥεῦμα Φλαμπου- ρίτσης	Κορυφο- γραμμή	5000
	»	Λάμπανι Βελιάνος	»	Ῥεῦμα Πόρτες	Κορυφο- γραμμή Βαρνεβό	Ῥεῦμα Φλαμπου- ρίτσης	2500
	»	Βαρνεβό	Κορυφο- γραμμή	Χέρσος τόπος	Χέρσος τόπος	Κορυφο- γραμμή Βαρνεβό	400

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Ἐθνικὸν ἢ Ἰδιόκτητ.	Ποσὸν εἰς κυβικὰ μέτρα ἢ στατῆρας	Θέσις συγκεντρώσεως πρὸς ἐξέλεγχιν	Χρόνος καθ' ὃν ἐπιτρέπεται ἡ ὑλοτομία	Παρατηρήσεις
πεύκη χαλέπιος	μέτριον	Ἐθνικὸν				
»	»	Ἰδιόκτ.				
«	»	Ἐθνικὸν				
πεῦκαι λ. καὶ ὀλίγαι ἐλάται	μέτριον	ἐθνικ.				
πεῦκαι λ.	»	ἐθνικ.				
πεῦκαι λ.	»	ἐθνικ.				
πεῦκαι λαο. καὶ ἐλάται	»	ιδιόκτ.				
»	»	»				
»	»	ἐθνικ.				
ἐλάται	»	ἐθνικ.				

ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

KATA TO

'Εν ὁλῳ 39100

ΕΝ ΑΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΑ

ΕΤΟΣ 191.....

ΔΗΜΟΣΙΑ

Εἶδη δένδρων	Ἀραιὸν ἢ πυκνὸν	Ἐθνικὸν ἢ ιδιόκτητ.	Ποσὸν εἰς κυβικά μέτρα ἢ στατήρας	Θέσις συγκεν- τρώσεως πρὸς ἐξέλεγχιν	Χρόνος καθ' ὃν ἐπιτρέπε- ται ἡ ὕλοτομία	Παρατηρήσεις
πεῦκαι λ.	μέτριον	ἔθνικόν				
πεύκη χα- λέπιος	πυκνόν	ιδιόκτητ.				
»	»	»				
»	»	»				
πεύκη χα- λέπιος	μέτριον	Μονα- στηριακόν				
Πεύκη μετὰ θά- μνων κά- τωθι	»	»				
Πεύκη μετὰ θάμνων	»	Ἰδιόκτ. καὶ Μοναστη- ριακόν				
»	ἀραιὸν	Δημόσιον				

ΠΙΝΑΞ Ι Ι

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΝ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Δήμος	ΒΕΔΟΝΟΦΥΛΛΑ						ΠΛΑΤΥΦΥΛΛΑ			ΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΙΣ ΒΕΔΟΝΟΦΟΡΩΝ ΔΑΣΩΝ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΙΣ ΠΑΤΥΦΥΛΛΩΝ ΔΑΣΩΝ ΣΤΡΕΜΜΑΤ.			Θαμνώδεις εκατόμ. κλ.	Εκατόμ. κλ.
	ΕΛΑΤΗ			ΠΕΥΚΗ ΛΑΡΙΚΟΕΙΑΝΗΣ			Δρύς στρέμματα	Δρύς μετὰ δημιτών στρέμματα	Δρύς στρέμματα		Δρύς μετὰ δημιτών στρέμματα				
	Ελάτη στρέμματα	Ελάτη καὶ πεύκη καθ. στρέμ.	Ελάτη καὶ δρύς στρέμματα	Πεύκη καθ. στρέμματα	Πεύκη καθ. στρέμματα	Πεύκη καθ. στρέμματα									
1 Κορινθίας							2.100							1.500	
2 Σολυγείας	500						105.000							1.500	
3 Περαχώρας							100.000							2.000	
4 Κλεωνών	1500						35.600							5.000	
5 Νεμέας													1.000	5.500	
6 Σικυνώος	3.500	500					2.470						10.000	2.500	
7 Πελλήνης	400	9.100					4.200						2.300	3.500	
8 Τοικχαίων							800							3.000	
9 Εύρωστίνης							2.300							2.500	
10 Φανεοῦ	12.970	16.570				350								3.500	
11 Στυμφαλίας	17.000		500											4.000	
Ἐν ὅλῳ	35.870	26.170	700	21.100	179.070	242.700	505.960	11.000	2.300	13.300					

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Δεκεμβρίου 1908

Ὁ δασάρχης Κορινθίας
Μ. ΔΑΒΕΡΩΝΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΙΙΙ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ ΟΛΙΚΗΝ ΕΚΤΑΣΙΝ, ΤΗΝ ΜΕΣΗΝ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΞΥΛΟΥΧΟΝ, ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Αἰξων ἀριθμὸς	Εἶδη δένδρων				
	Ἔντασις στρέμματα	Βαθμὸς μέσης πυκνότητος	Μέση ποσότης ξύλου/ου κατὰ στρέμματα %. μ.	ΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΣ ΞΥΛΟΥΧΟΥ Κ. Μ.	
1	Πεύκη χαλέπιος	179.070	Μετρία	8 κ.μ.	1.432.560
2	Πεύκη χαλ.μετὰ πρίν.σχίν.κλ	242.700	Πυκνή λίαν	7,5	1.820.250
3	Πεύκη λαρυκοειδής	21.100	Μετρία	20	422.000
4	Ἐλάτη	35.870	Μετρία	15	538.050
5	Ἐλάτη—Πεύκη λαρ.	26.170	Πυκνή	18	471.060
6	Δρῖς	11.000	Πυκνή	20	220.000
7	Δρῦς μετὰ ῥητινωδῶν	3.350	Πυκνή	17	56.950
Ἐν ὅλῳ		519.260			4.960.870

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Δεκεμβρίου 1908.

*Ο Δασάρχης Κορινθίας

Μ. ΔΑΒΕΡΩΝΗΣ

ΠΙΝΑΞ IV

**ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΜΗ
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΜΑ ΔΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗΣΙΩΣ ΕΞΑΚΤΕΑ ΠΟΣΑ
ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

Αντ. ἀριθμ.	Δῆμος	Δασικαὶ θέσεις	Ἐθνικὸν ἢ ιδιόκτητον	Ἐκτασίς στρέμματα	Εἶδη δένδρων
1	Κορινθίων	Βουνὸ Ἐυλοκερίζης	Ἐθνικ.	1500	πεύκη χαλέπιος
3		Μύτιζας	Ἰδιόκ.	300	» »
2				300	» »
4	Περαχώρας	Περαχώρας, Λουτρ., Ἁγ. Θεόδ., Μπίσια	Ἐθνικ.	90000	πεύκη χαλ. καὶ θάμν.
		» » » »	»	»	» » »
5		» » » »	»	100000	» » »
		» » » »	»	»	» » »
		» » » »	»	»	» » »
		» » » »	»	»	» » »
		» » » »	»	»	» » »
6		» » » »	»	5000	ἐλάτη
9	Σολυγείας	Σοφικοῦ, Ρητοῦ. Κατακαλ., Ἀγγελοκ.	Ἰδιόκ.	80000	πεύκη χαλ. καὶ θάμν.
		» » » »	»	»	» » »
8		» » » »	»	100000	» » »
		» » » »	»	»	» » »
		» » » »	»	»	» » »
		» » » »	»	»	» » »
10		Γαλατάκι	Ἐθνικ.	»	» » »
5	Κλεωνῶν		Ἰδιόκ.	3500	πεύκη χαλέπιος
6			»	»	» » »
				15000	πεύκη χαλ. καὶ θάμν.
7				20000	» » »
8		Φογκᾶς	Ἐθνικ.	600	πεύκη χαλέπιος

Εκμεταλ- λέοσιμα ἢ μὴ	Αἷτιον μὴ ἐκμεταλλεύ- σεως	Ἐξακείον δασικὸν προϊὸν ἐτησίως	Ποσότης	Παρατηρήσεις
ἐκμεταλλ.		ῥητίνη	7000 ὀκ.	
»		»	200	
»		»	200	
»		ῥητίνη	500000	Οἰκοδ. ξυλ. 80 κ.μ. καὶ καυσόξ. 400.000.
»		καυσόξυλα	400000	
»		ῥητίνη	500000	
»		ἄνθρακες	500000	
»		καυσόξυλα	1000000	
»		οἰκοδομ. ξυλεία	50 κ. μ.	
»		πευκοφλοιὸς	30000 ὀκ.	
»		ἄσβεστος	20000 στ.	
»		οἰκοδομ. ξυλεία	30 κ. μ.	
»		ῥητίνη	500000	Χρησ. ξυλεία 80κ.μ.
»		καυσόξυλα	500000	
»		ῥητίνη	500000	
»		ἄνθρακες	500000	
»		καυσόξυλα	1000000	
»		πευκοφλοιὸς	30000 ὀκ.	
»		ἄσβεστος	10000 στ.	
»		σχινόφυλλον	80000 ὀκ.	
»		ῥητίνη	25000	
»		χρησ. ξυλεία	20 κ. μ.	
»		καυσόξυλα	80000 ὀκ.	
»		ξύλάνθρακες	6000	
»		ἄσβεστ.	1500 στ.	
»		πευκόφλ.	1000	
»		σχινόφυλλον	5000	
»		ῥητίνη	15000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	50 κ. μ.	
»		καυσόξυλα	50000 ὀκ.	
»		ῥητίνη	30000	
»		καυσόξυλα	80000	
»		ἄνθρακες	18000	
»		ἄσβεστος	2000 στ.	
»		χρησ. ξυλεία	50 κ. μ.	
»		ῥητίνη	35000	
»		καυσόξυλα	90000	
»		ἄνθρακες	20000	
»		ἄσβεστος	2000	
μὴ ἐκμετ.	Δόγω ἀραιώ- τητος καὶ μι- κρᾶς ἡλικίας.			

Αἰξων ἀριθμός	Δῆμος	Δασικαὶ θέσεις	Ἔθνικ. ἢ ιδιόκτ.	Ἐκταρεῖς στρεμ.	Εἶδη δένδρων
11	Σικυνῶνος	Μουγκουτὸ	ἔθνικ.	10000	Δρυς
12		Βαθὺ Λουκᾶ	»	600	Πεύκη χαλέπιος
13		Ζούζουλα	ιδιόκτ.	100	»
14		Ἄγ. Κωνσταντῖνος	ἔθνικ.	300	»
15		Κομπόριζα	»	60	»
16		Χόνι	»	60	»
17		Πρ. Ἡλίας-Μπου- δροῦμι	»	900	»
18		Προῖδαρι-Λαταρία- Πανίτσα	»	450	»
19	Πελλήνης	Καστριζα	»	2300	Δρυς, πεύκη λαρκ. Ἐλάτη.
20		Κόνο μαύρα	»	300	Ἐλάτη καὶ πεύκη
21		Κοκκινόχωμα	»	200	Δρυς καὶ ἐλάται
22		Ἰσώματα	»	3500	Ἐλάτη
23		Κρύα βρύσι	»	200	Ἐλάτη καὶ πεύκη λαρκ.
24	Νεμέας	Σπαρτιά	»	1000	Δρυς
25		Λέχοβα	»	1500	Ἐλάται
26	Στυμφαλίας	Κοτρώνι-Φούρκεζα	»	3300	Ἐλάται
27		Δυό-βουνά	»	200	»
28		Σόριζα--Ἄγ. Πα- ρασκευή	»	500	Πρίνοι κλπ.
29		Φωντάκι	»	6000	Ἐλάται
30		Κόμπλεζα	»	4000	»
31		Καστανιά	»	3500	»
32	Φενεοῦ	Δουρδουβάνι	»	500	Ἐλάται καὶ πεύκ. λαρκ.
33		Σχλίβα	»	1300	»
34		»	»	200	»

Ἐκμετάλ. ἢ μὴ	Αἷτιον μὴ ἐκμεταλλεύσεως	Ἐτησίως ἐξακτέα δασικὰ προϊόντα	Ποσὸν	Παρατη- ρήσεις
Ἐκμετάλ.		καυσόξυλα	50000	
»		ξύλάνθρακες	20000	
»		χρήσ. ξυλεία	20 κ. μ.	
μὴ ἐκμετ.	Λόγῳ ἀραιότητος	ρητίνη	6000 ὀκ.	
» »	Λόγῳ μικρᾶς ἡλικίας	»	1000 »	
» »	Λόγῳ ἀρ. καὶ μικρ. ἡλ.			
Ἐκμετάλ.		ρητίνη	9000 ὀκ.	
»		»	2000 »	
»		ξύλάνθρακες	10000 »	
»		χρήσ. ξυλεία	16 κ. μ.	
»		καυσοξύλεια	5000 ὀκ.	
»		ἄσβεστος	1 00 στ.	
»		χρήσ. ξυλεία	10 κ. μ.	
»		καυσοξύλεια	10000 ὀκ.	
μὴ ἐκμετ.	Λόγῳ μικρᾶς ἡλικίας			
» »	Λόγῳ ἀραιότητος			
» »	» »			
» »	Λόγῳ μικρᾶς ἡλικίας			
» »	» »			
Ἐκμετάλ.		χρήσ. ξυλεία	100 κ. μ.	
μὴ ἐκμετ.	Λόγῳ ἀρ. καὶ ὡς προστ.	καυσόξυλα	30000 ὀκ.	
» »	λόγῳ μικρᾶς ἡλικίας	ἄσβεστος	2000 στ.	
Ἐκμετάλ.		χρήσ. ξυλεία	500 κ. μ.	
»		καυσοξύλεια	160000 ὀκ.	
»		χρήσ. ξυλεία	200 κ. μ.	
»		καυσοξύλεια	80000 ὀκ.	
»		χρήσ. ξυλεία	150 κ. μ.	
»		καυσοξύλεια	60000 ὀκ.	
Ἐκμετάλ.		χρήσ. ξυλεία	50 κ. μ.	
» »		καυσοξύλεια	20000 ὀκ.	
» »		χρήσ. ξυλεία	120 κ. μ.	
» »		καυσοξύλεια	48000 ὀκ.	
» »		ἄσβεστος	1000 στ.	
» »		χρήσ. ξυλεία	20 κ. μ.	
» »		καυσοξύλεια	7500 ὀκ.	

<i>Αἰξων ἀριθμὸς</i>	<i>Δῆμος</i>	<i>Δασικαὶ θέσεις</i>	<i>Ἔθνηκὸν ἢ ιδιόκτ.</i>	<i>Ἔκτασις</i>	<i>Εἶδη δένδρων</i>
35	Φενεοῦ	Γιόνα—Δρεμίματα	ἔθνηκ.	3000	ἐλάται καὶ πεῦκαι λαρ.
36	»	Στενὸ	»	750	ἐλάται λαρ.
37	»	Μαυροβοῦνι	»	6500	»
38	»	Χαῦος	»	2200	ἐλάται καὶ πεῦκαι λαρ.
39	»		»	500	ἐλάται
40	»	Τριανταφυλλιά	ιδιόκτ.	4200	»
41	»	Σαῖτάς	»	660	»
42	»	Δουρδουβάνα	»	3800	ἐλάται καὶ πεῦκαι λαρ.
43	»	Καστανοβοῦνι	»	320	πεῦκαι, ἐλάται κασταν.
44	»	»	ἔθνηκ.	250	» » »
45	»	Βαγιανόλακα-Πρ. Ἡλ.	ιδιόκτ.	350	πεῦκαι λαρ. καὶ δρυς
46	»	Μαυρόλογκος	ἔθνηκ.	5000	ἐλάται καὶ πεῦκαι λαρ.
47	»	Κακὴ πλευρὰ	»	360	ἐλάται
48	Τρικκάλων	Γαῖδουρόραχι-Μπούτζι Λατζανὰ	»	1400	πεῦκαι λαρ. καὶ ἐλάται
49	»	Μοζιά	»	400	πεῦκαι λαρ.
50	»	Μαῦρον ὄρος	»	1500	» »
51	»	Φλαμπουρίτσι	ιδιόκτ.	1600	πεῦκαι λαρ. καὶ ἐλάται
52	»	Μάρκου Λάκα, Φλαμπ.	»	5000	» » »
53	»	Λάμπανι—Βελιάν	ἔθνηκ.	2500	» » »
54	»	Βιρνεβὸ	»	400	ἐλάται
55	»	Πευκιὰς	»	3500	πεῦκαι λαρ.

Ἐκμεταλ. ἢ μὴ ἔκμετ.	Αἷτιον μὴ ἔκμε- ταλλεύσεως	Ἐξακτεία ἐτησίως δασ. προϊόντα	Ποσὸν	Παρατη- ρήσεις
ἐκμεταλ.	Ὡς προστατευτικὸν	χρησ. ξυλεία	150 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	60000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	2000 στ.	
μὴ ἔκμετ. ἐκμεταλ.		χρησ. ξυλεία	250 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	100000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	2000 στ.	
»		χρησ. ξυλεία	70 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	30000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	20 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	10000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	250 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	100000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	80 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	30000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	200 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	100000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	20 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	8000 ὀκ.	
»		ξυλάνθρακες	10000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	1500 στ.	
»		ξυλάνθρακες	5000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	20 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	80000 ὀκ.	
		ξυλάνθρακες	3000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	200 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	50000 ὀκ.	
μὴ ἔκμετ.	Λόγῳ μικρᾶς ἡλικίας καὶ ὡς προστατευτ.			
ἐκμεταλ.		χρησ. ξυλεία	40 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	20000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	10 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	6000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	100 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	50000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	120 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	60000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	300 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	150000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	100 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	40000 ὀκ.	
μὴ ἔκμετ.	Λόγῳ μικρᾶς ἡλικίας καὶ ὡς προστατευτ.			
ἐκμεταλ.		χρησ. ξυλεία	200 κ. μ.	
		καυσοξυλεία	100000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	2000 στ.	

Αὐξων ἀριθμὸς	Δῆμος	Δασικαὶ θέσεις	Ἔθνικ. ἢ ιδιόκτ.	Ἔκτασις	Εἶδη δένδρων
56	Τρικάλων	Μαύρα	ιδιόκτ.	300	πεῦκαι χαλέπιοι
57	»	Σταματούλη	»	200	» »
58	»	Πευκιάς	ἔθνικ.	750	» »
59	Εὐρωστίνης	Καμαράκι	»	50	» »
60	»	Ἁγ. Βλάσης καὶ Πρ. Ἡλίας	»	500	» »
61	»	Λαγκάδα	»	750	» »
62	»	Σκαλιὰ	»	400	» »
63	»	Ποντιὰ	»	450	» »
64	»	Μαῦρον ὄρος	»	1800	πεύκη λαρυκοειδῆς
65	»	Χαλίνωμα	»	150	πεύκη χαλέπιος
66	»	Σωποτὸν	»	1000	πεύκη λαρυκοειδῆς
67	»	Πρ. Ἡλίας, Μέγας Λόγγος, Βρωμό- βρυσι. Σεντού- κια, Καλήβρυσι.	»	3500	» »
68	»	Προστάτι — Διά- σελο — Πανό- καμπος — Δρα- γάτση λάκκα.	»	8000	» »

Ἐκμεταλ. ἢ μὴ ἔκμεταλ.	Αἷτιον μὴ ἐκμεταλλεύσεως	Ἐτησίως ἑξακτέα δασικὰ προϊόντα	Ποσά	Παρατη- ρήσεις
ἐκμεταλ.		ῥητίνη	2000 ὀκ.	
»		καυσοξύλεια	5000 »	
»		ῥητίνη	1500 »	
»		καυσοξύλεια	5000 »	
»		καυσοξύλεια	8000 »	
μὴ ἔκμετ.	ὡς προστατευτικὸν			
ἐκμεταλ.		ῥητίνη	6000 »	
		χρησ. ξυλεία	10 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	10000 ὀκ.	
»		ῥητίνη	7000 »	
		χρησ. ξυλεία	15 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	12000 ὀκ.	
»		ἄσβεστος	1500 στ.	
		καυσοξύλεια	15000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	1500 στ.	
»		χρησ. ξυλεία	15 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	10000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	150 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	70000 ὀκ.	
μὴ ἔκμετ.	ὡς προστατευτικὸν			
ἐκμεταλ.		χρησ. ξυλεία	100 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	20000 ὀκ.	
»		χρησ. ξυλεία	180 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	80000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	1500 στ.	
»		χρησ. ξυλεία	300 κ. μ.	
		καυσοξύλεια	150000 ὀκ.	
		ἄσβεστος	3000 στ.	

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Δεκεμβρίου 1908.

Ὁ Δασάρχης Κορινθίας
ΜΙΧ. ΔΑΒΕΡΩΝΗΣ

Π Ι -

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΔΑΣΗ

Α. ΔΑΣΗ

Αύξων ἀριθμός	Δῆμος	Χωρίον	Δασικαὶ θέσεις	Ἐκταεὶς στρεμμάτων
1	Κορινθίων	Ξυλοκερίζα	Βουνό Ξυλοκερίζης	1500
3	»	»	Μύτικας	300
4	Περαχώρας	Περαχώρα, Ἅγιος Θεόδωρος, Λουτρά- κι, Μπίσια, Σχίνος	Περαχώρας, Μπίσιας, Σχίνος, Ἅγ. Θεοδώ- ρων, Λουτρακίου.	190500
8	Κλεωνῶν	Κοντοσταύλου	Φουκάς	600
10	Σολυγείας	Γαλατάκι	Ντράσα	5000
11	Σικυνῶνος	Σούλι—Βάλτσα	Μουγκοστό	10000
12	»	Σούλι	Βαθυλάκκα	600
14	»	»	Ἅγ. Κωνσταντῖνος	300
15	»	»	ομπόριζα	60
16	»	Βάλτσα	Χόνι	60
17	»	»	Πρ. Ἡλίας—Μπουν- τρούμι.	900
18	»	Μικρ. Βάλτσα	Προϊδᾶρι—Λαταριά— Γιανισά.	450
19	Πελλήνης	Βελίνα	Κάστριζα	2300
20	»	Κλημέντι	Κόνο—Μαύρα	300
21	»	»	Κοκκινόχωμα	200
22	»	Μάρκασι	Ἰσώματα	3500
			Πρὸς μεταφορὰν	216670

Ν Α Ε V

ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΣΗΝ ΑΥΤΩΝ ΑΞΙΑΝ

Δ Η Μ Ο Σ Ι Α

Εἶδη δένδρων	Βαθμὸς μέσης πυκνότητος	Μέση ποσότης ξυλ. κατὰ στρέμ. κ. μ.	Μέση ὀλική ποσότης ξυλού- χου κ. μ.	Μέση ἀξία ξυλού- χου κατὰ κ. μ.	Ὅλικ. μέση ἀξία		Ὅλική ἀξία δραχμ.	Παρατηρήσεις
					Ξυλούχου δραχμ.	Ἐδάφους δραχμ.		
πεύκη χαλέπιος	μέτριον	6	9000	10	90000	15000	105000	
» »	»	8	2400	16	38400	4500	42900	
πεύκη χαλ. ἐλάται πρίνοι σχίν. κλπ.	»	8	1524000	16	24384000	1905000	26289000	
πεύκη χαλ. μετὰ θάμν. πρίν. σχ.	ἀραιὸν	3	1800	10	18000	6000	24000	
πεύκη χαλ. μετὰ θάμν. πρίν. σχ.	μέτριον	6	30000	16	480000	65000	545000	
δρυς	πυκνὸν	20	200000	22	4400000	150000	4550000	
πεύκη χαλέπιος	»	8	4800	16	76800	6000	82800	
» »	ἀραιὸν	5	1500	16	24000	3900	27900	
» »	πυκνὸν	5	300	16	4800	780	5580	
» »	ἀραιὸν	5	300	16	4800	780	5580	
» »	»	6	5400	16	86400	18000	104400	
» »	μέτριον	5	2250	10	22500	4500	27000	
δρυς, πεύκη λαρ. ἐλάτη	πυκνὸν	17	39100	16	625600	46000	671600	
ἐλάτη, πεύκη λαρ.	»	22	6600	22	145200	3000	148200	
δρυς καὶ ἐλάται	»	7	1400	10	14000	2600	16600	
ἐλάται	μέτριον	12	42000	22	924000	45500	969500	
			1670850		31338500	2276560	33665060	

<i>Αὔλων ἀριθμός</i>	<i>Δῆμος</i>	<i>Χωρίον</i>	<i>Δασικαὶ θέσεις</i>	<i>Ἔκτασις στρέμματα</i>
			Ἐκ μεταφορᾶς	219670
23	Πελλήνης	Μάρκασι	Κρύα—βρύσι	200
24	Νεμέας		Σπαρτιά	1000
25	»		Λέχοβα	1500
26	Στυμφαλίας	Ντούσια	Κοτρώνι—Φούρκεζα	3300
27	»	Καλιάνι	Δύο βουνά	200
28	»		Σόριζα Ἁγ. Παρασκ.	500
29	»	Λαύκα	Ποντάκι	6000
30	»	»	Κόμπλεζα	4000
31	»	Καστινά	Καστανιά	3500
32	Φενεοῦ	Καλύβια	Λουρδουβάνι	500
33	»	»	Σκλίβα	1300
34	»	»		200
35	»	Συβίστα	Γκόνα—Δρέματα	3000
36	»	Σιενὸ	Στενὸ	750
37	»	Μουστὰ—Γκιόζα	Μαυροβοῦνι	6500
38	»	Ταρσὸς	Χαῦος	2200
39	»	»	»	500
44	»	Καλύβια	Καστανοβοῦνι	250
46	»	Γκούρα	Μαυλόλογγος	5000
47	»	»	Κακὴ πλευρά	360
48	»	Καρνὰ	Γαῖδουροράχι—Μποῦ- τσι—Λαζανᾶ	1400
			Πρὸς μεταφορὰν	261830

Εἶδη δένδρων	Βαθὺς μέσης ποικιλότητος	Μέση ποσότης ξυλ. κατὰ στρέμ. κ. μ.	Μέση ὀλική ποσότης ξυλού- χου κ. μ.	Μέση ἀξία ξυλού- χου κατὰ κ. μ.	Ὅλικ. μέση ἀξία		Παρατηρήσεις
					Ξυλόγону δραχμ.	Ἐδάφους δραχμ.	
			1670850		31338500	2276560	33665060
ἐλάται	μέτριον	12	2400	22	52800	3000	55800
δρυς	πυκνόν	10	10000	10	100000	15000	115000
ἐλάται	»	7	9500	10	95000	22500	117500
»	»	22	72000	22	1584000	42900	1626900
»	ἄραιον	10	2000	22	44000	1000	45000
πρίνοι σχίνοι κλπ.	πυκνόν	5	2500	10	25000	7500	32000
ἐλάται	»	20	120000	28	3360000	60000	3420000
»	»	20	80000	28	2240000	40000	2280000
»	μέτριον	15	52500	28	1470000	35000	1505000
ἐλάτ. καὶ πεύκ. λαρ.	πυκνόν	18	9000	28	252000	5000	257000
» » »	μέτριον	16	20800	22	457600	13000	470000
» » »	»	16	3200	22	70400	2000	72400
» » »	πυκνόν	18	54000	22	1188000	30000	1218000
ἐλάτη	μέτριον	9	6750	16	108000	7500	115500
»	»	12	78000	22	1716000	65000	1781000
» καὶ πεύκ. λαρ.	»	13	28600	22	329200	11000	340000
»	»	12	6000	22	132000	2500	134500
πεύκη λαρ. ἐλάτ. καστ.	πυκνόν	20	5000	16	90000	3650	93650
ἐλάτ. καὶ πεύκ. λαρ.	μέτριον	18	90000	22	1980000	25000	2005000
ἐλάτη	»	6	2160	10	21600	1800	23400
πεύκη λαρ. καὶ ἐλάτη	»	9	12600	22	277200	14000	291200
			2337860		46931300	2683910	49623910

<i>Αἰξων ἀριθμός</i>	<i>Δῆμος</i>	<i>Χωρίον</i>	<i>Δασικαὶ θέσεις</i>	<i>Ἔκτασις</i>
			Ἐκ μεταφορᾶς	261830
49	Τρικκάλων	Καρυά	Μοζιά	400
50	»	•	Μαῦρον ὄρος	1500
53	»	Τρίκκαλα	Ναμβάνι — Βελιάνης	2500
54	»	•	Βαρνεβό	400
55	»	»	Πενκιᾶς	3500
58	«	Ευλόκαστρον	•	300
59	Εὐρωστίνης	Δερβένιον	Καμαράκι	50
60	»	Ζάχολη	Ἁγ. Βλάσης Πρ. Ἡλ.	500
61	»	»	Λαγκάδα	750
62	»	»	Σκαλιά	400
63	»	»	Ποντά	450
64	»	•	Μαῦρον ὄρος	1800
65	»	»	Χαλίνωμα	150
66	»	»	Σωποτόν	1000
67	»	Σαραντάπηχος	Πρ. Ἡλίας — Μεγ. λόγ- κος, Βρωμόβρουσι, Σεντούκια, Καλή- βρουσι.	3500
68	•	»	Προστάτι — Διάσελο — Πανόκαμπος — Δρα- γατσιλάκα — Ψιλή ράχι.	8000
			Ἐν ὅλῳ	287030

Εἶδη δένδρων	Βαθμὸς πυκνότητος	Μέση ποσότης ξυλ. κατὰ στρέμμα κ. μ.	Ὀλικὴ ποσότης ξύλου κ. μ.	Τάξις ποιότητος ξύλου κ. μ.	Μέση ἀξία ξύλου κ. μ. ἡραχ.	Μέση ἀξία		Ὀλικὴ ἀξία Δραχ.
						Ευλύχου	Ἐδάφους	
			2337860			46931300	2683910	49623910
πεύκη λαρκ.	μέτριον	17	6800	γ'.	22	149600	4000	153600
» »	»	18	27000	β'.	23	756000	7500	163500
πεύκ. λαρκ. καὶ ἐλ. ἐλάται	»	18	45000	β.	28	1260000	12500	1272500
» »	»	10	4000	δ'.	16	64000	2000	66000
πεύκη λαρκ.	»	20	70000	γ'.	22	1500000	17500	1517500
πεύκη χαλέπιος	πυκνόν	18	5400	γ'.	22	118800	10500	128500
» »	»	10	500	δ'.	16	9000	250	9250
» »	»	9	4500	δ'.	16	72000	7500	79500
» »	»	9	6750	δ'.	16	118000	11250	129250
» »	»	8	3200	ε'.	10	32000	5200	37200
» »	»	9	4050	δ'.	16	64800	6750	71550
πεύκη λαρκ.	μέτριον	20	36000	γ'.	22	792000	18000	810000
» χαλέπιος	»	7	1050	δ'.	16	16800	1500	18300
» λαρκ.	»	18	18000	γ'.	22	396000	5000	401000
» »	πυκνόν	20	70000	γ'.	22	1540000	35000	1575000
» »		20	160000	γ'.	22	3520000	104000	3624000
			3090110			57340000	2942660	60282960

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

1) Ὀλικὴ ἔκτασις τῶν δημοσίων δασῶν Κορινθίας	283930
2) Ποσότης ξυλούχου » » »	3000210
3) Ἀξία ξυλούχου » » »	57340000
4) Ἀξία ἐδάφους » » »	2942600
5) Ὀλικὴ ἀξία » » »	60282960

Αὐξων Ἀριθμός	Δῆμος	Χωρίον	Δασικαὶ θῆσεις	Ἔκτασις
2	Κορινθίων	Κόρινθος		300
5	Κλεωνῶν	Ἀθήκια-Χιλιομόδι		3500
6	»			15000
7	»	Ἀθήκια		20000
9	Σολυγείας	Σοφικόν - Ῥητὸν - Ἀγγελόκαστρον, Κόρφος, Ἀλμυρὴ Κατακάλι	Σοφικόν, Ῥητοῦ, Κά- φου, Ἀγγελόκαστρον Ἀλμυροῦ.	180000
13	Σικυνῶνος	Κιάτον	Ζούζουλα	100
40	Φενεοῦ	Καλύβια	Τριανταφυλιὰ	4200
41	»	»	Σαῖτας	660
42	»	»	Δουρδουβάνι	3800
43	»	»	Καστανοβούνι	320
45	»	Συβίστα	Βαγιανόλακα	350
51	Τρικαλῶν	Τρίγκαλα	Φλαμπουρίτσα	1600
52	»	»	Μαρκουλάκα—Φλαμ- πουρίτζα	5000
56	»	Ξυλόκαστρον	Μαύρα	300
57	»	»	Σταματούλη	200
Ἐν ὅλῳ				235330

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

1) Ὀλικὴ ἔκτασις ἰδιοκτητῶν δασῶν Κορινθίας. . . .	235330 στρεμ.
2) Ποσότης ξυλούχου » » »	1986920 κ. μ.
3) Ἀξία ξυλούχου » » »	34957800 Δραχ.
4) » εδάφους » » »	2739850 »
5) Ὀλικὴ ἀξία » » »	37697650 »

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ

Εἶδη δένδρων	Βαθμὸς πυκνότητος	Μέση ποσότης ξυλ. κατὰ στρέμμα κ. μ.	Ὀλικὴ ποσότης ξύλου κ. μ.	Τάξις ποιότητος ξύλου	Μέση ἀξία ξύλου κ. μ. Δραχ.	Μέση ἀξία		Ὀλικὴ ἀξία Δραχ.
						Ξυλούχου	Ἑδάφους	
πεύκη χαλέπιος		8	2400	δ'.	16	34400	10500	48900
» »		7	24500	δ'.	16	392000	70000	462000
πεύκ. χ. μετὰ πρ. σχ.		7	105000	δ'.	16	1680000	100000	1980000
» » » » »		7	140000	δ'.	16	2240000	100000	2640000
» » » » »		8	1440000	δ'.	16	23040000	1800000	23840000
πεύκη χαλέπιος	πυκνόν	7	700	δ'.	16	11200	1500	12700
ἐλάτη	»	15	63000	β'.	28	1764000	42000	1806000
»	»	16	10560	β'.	28	295680	3300	298980
ἐλάτ. καὶ πεύκ. χ.	»	18	68400	β'.	28	1915200	38000	1953000
πεύκη λ. ἐλάτ. Καστ.	»	18	5760	γ'.	22	126720	4800	131520
πεύκη λαρ. καὶ δρῦς	»	20	7000	γ'.	22	154000	5250	159250
ἐλάτη καὶ πεύκη λ.	μέτριον	16	25600	β'.	28	716800	8000	724800
» » » »	»	18	90000	β'.	28	2520000	50000	2570000
πεύκη χαλέπιος	πυκνόν	8	2400	δ'.	16	38400	3900	42300
» »	»	8	1600	δ'.	16	25600	2600	28200
			1986920			34957800	2739850	37697650

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

- 1) Ὀλικὴ ἔκτασις δασῶν Κορινθίας. 519260 στρεμ.
 2) Ποσότης ξυλούχου » » 4987030 κ. μ.
 3) Ἀξία » » 92297000 Δραχ.
 4) » ἐδάφους » » 5682510 »
 5) Ὀλικὴ ἀξία » » 97980610 »

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Δεκεμβρίου 1908.

Ὁ Δασάρχης Κορινθίας
ΧΙΜ. ΔΑΒΕΡΩΝΗΣ

Π Ι Ν Α Ε

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΑΣ ΕΤΗΣΙΩΣ ΕΞΑΚΤΕΑΣ ΠΟΣΟΤΗ
ΡΙΝΘΙΑΣ ΕΠΙ 100 ΕΤΗ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΪ ΒΑΣΕΙ
ΗΛΙΚΙΑΣ ΥΛΟΤΟΜΙΑΣ ΔΑ

Αὔξων ἀριθμὸς	Εἶδη δένδρων	Ὀλικὴ ποσότης ξύλου	Ἐξακτεὰ κύρια δασικ. προϊόντα ἐκ τοῦ ξυλοῦχ.							
			Χρησ. ξυλ.		Καυσοξύλεια			Ξυλάνθρακες		
			Ποσοστὸν	Ἀντίστοιχ. εἰς ποσὸν εἰς κ. μ.	Πόσον τοῖς 0/0	Ἀντίστοιχ. ποσὸν εἰς κ. μ.	Ἀντίστ. εἰς ζύγια	Πόσον τοῖς 0/0	Ἀντίστοιχ. ποσὸν εἰς κ. μ.	Ἀντίστοιχ. ποσὸν εἰς ξύλ. θ. δ. κ.
1	Πεύκη χαλέ- πιος	14325	30 ⁰ /0	4295	70 ⁰ /0	10030	50150			
2	Πεύκη χαλ. πρίν. σχίν. κ. λ. π.	18202	15 ⁰ /0	2731	55 ⁰ /0	10011	50055	30 ⁰ /0	5460	1092000
3	Πεύκη λαρ.	4220	60 ⁰ /0	2532	40 ⁰ /0	1628	8440			
4	Ἑλάτη	5380	»	3228	»	2152	10760			
5	Ἑλάτη-πεύ- κη λαρ.	4700	»	2826	»	1884	9420			
6	Δρυς	2200	50 ⁰ /0	1100	30 ⁰ /0	660	3300	20 ⁰ /0	440	88000
7	Δρυς—ξητι- νώδης	570	»	285	»	171	855	»	114	22800
				16997			132980			1202800

Α Ν Α Κ Ε Φ Α -

- 1) Ἐτησίως ἐξαχθησομένη ποσότης χρησίμ. ξυλείας 16997 κ. μ.
- 2) » » » καυσοξύλειας 132980 ζύγια
- 3) » » » ξυλάνθρακων 1202800 ὀκάδ.
- 4) » » » ῤητίνης 1000000 ὀκάδ.
- 5) » » » Ἀσβέστου 50000 στατ.
- 6) » » » πενκοφλοιοῦ 30000 ὀκάδ.
- 7) » » » Σχινοφύλλου 60000 »

V I

ΤΑΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΪΟΝΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΟ-
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ, ΛΗΦΘΕΙΣΗΣ ΩΣ
ΣΩΝ (УМТРИЕВ) ΤΩΝ 100 ΕΤΩΝ.

Ἐξακτῆα δευτερεύοντα δασικ. προϊόντα				Παρατη- ρήσεις
Ῥητίνη	Ἀσβεστος	Πευκοφλ.	Σχινόφυλλα	
600000 ὀκ.	10000 Στατ.	20000 ὀκ.		Τὸ πόσον τοῖς $\frac{0}{0}$ ἔ- χει ληφθῇ ἐπὶ τοῦ ὀλι- γοῦ ξυλούχου.
400000 »	20000 » 5000 » 5000 » 5000 » 3500 » 1500 »	10000 »	60000 ὀκ.	
				1 Κ.Μ. ξυλούχου= = 5 ζύγια καυσοῦ.
				1 Κ.Μ. ξυλούχου= = 200 ὀκ. ἀνθράκων
1000000 »	50000 Στατ.	30000 ὀκ.	60000 ὀκ.	

Λ Α Ι Ω Σ Ι Σ

		Μέσον δημ. δι- καίωμα πρὸς	Ὀλικὸν μέσ. δικαίωμα
πρὸς 40 δραχ.	τὸ Κ.Μ.	18 $\frac{0}{0}$	138378
» 2 »	τὸ ζύγιον	15 $\frac{0}{0}$	39894
» 016 »	τὴν ὀκάν	15 $\frac{0}{0}$	28856
» 037 »	» »	21 $\frac{0}{0}$	77700
» 180 »	τὸν στατ.	12 $\frac{0}{0}$	10800
» 015 »	τὴν ὀκάν.	25 $\frac{0}{0}$	1125
» 010 »	» »	25 $\frac{0}{0}$	1500
Ἐν ὅλῳ ἐτήσιον δημόσιον δικαίωμα			298253 Δραχ.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 24 Δεκεμβρίου 1908

Ὁ Δασάρχης Κορινθίας
ΜΙΧ. ΔΑΒΕΡΩΡΗΣ

ΠΙΝΑΞ VII

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑΣ ΤΙΝΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Αὐξὼν ἀριθμὸς	Τί δέον νὰ γίνῃ.	Παρατη- ρήσεις
1	Δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ κάτωθι νεόφυτα πεύκης λόγῳ πυκνώσεως. Ὑλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ. Συλλογὴ ῥητίνης δέον νὰ ἐνεργηθῇ κανονικωτέρα.	
2	Δέον νὰ περιορισθῇ ἡ ἐκφλοίσσις λόγῳ ἐκχερσώσεως καὶ νὰ προστατευθῶσιν τὰ νεόφυτα λόγῳ πυκνώσεως τῶν πευκῶν. Πᾶσα ὑλοτομία δέον νὰ ἀπαγορευθῇ.	
3	Δέον νὰ καθαρισθῇ ἐκ τῶν κάτωθι θάμνων, νὰ προστατευθῶσιν εἰς τὰ κενὰ μέρη τὰ νεόφυτα πεύκης. Τὰ πυκνά μέρη δέον νὰ ἀραιωθῶσι διὰ τῆς ὑλοτομίας τῶν ὑποκειμένων ἢ παρακειμένων ἀχρήστων πευκῶν.	
4	Νὰ καθαρισθῶσιν αἱ πεῦκαι ἐκ τῶν κάτωθι θάμνων ἐκ πρίνων, σχίνων κλπ. Ὡσαύτως πολλὰ πυκνά μέρη νὰ ἀραιωθῶσι διὰ τῆς ὑλοτομίας τῶν ὑποκειμένων καὶ παρακειμένων ἀχρήστων πευκῶν. Ἡ ῥητινοσυλλογὴ δέον νὰ ἐνεργῇται κανονικωτέρῳ. Εἰς πολλὰ ἀραιὰ μέρη δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα διὰ τὴν πύκνωσιν τῶν πευκῶν.	
5	Νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα πεύκης καὶ νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν λοιπῶν.	
6	Νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θάμνων ἐκ πρίνων καὶ σχίνων. Ἡ ῥητινοσυλλογὴ δέον νὰ ἐνεργῇται κανονικωτέρῳ καὶ νὰ παύσῃ τελείως ἢ ἐκχέρσωσις.	
7	Ὅμοίως ὥς καὶ προηγουμένως.	
8	Νὰ προστατευθῇ ἡ ἔκτασις αὕτη ἀπὸ βοσκῆν λόγῳ ἀναπτύξεως τῶν νεοφυτῶν. Οἰαδήποτε ὑλοτομία δέον νὰ ἀπαγορευθῇ.	
9	Αἱ μετὰ διαφόρων θάμνων εὗρισκόμεναι πεῦκαι δέον νὰ καθαρισθῶσιν ἀπὸ αὐτοῦς. Πολλὰ πυκνά μέρη ἐκ πευκῶν δέον νὰ ἀραιωθῶσιν. Εἰς πολλὰ δὲ μέρη ἀραιὰ δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα λόγῳ πυκνώσεως.	

Αὐξὼν ἀραιθμός	Τί δέον νὰ γίνη.	Παρατηρήσεις
10	Ὅμοίως ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ δασικῇ θέσει.	
11	Δέον ν' ἀραιωθῶσιν αἱ δρυς, ἔτι δὲ νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θάμνων τῶν ξένων πρὸς τὴν δρύν. Ἡ ἀραίωσις δέον νὰ ᾖ τοιαύτη ὥστε ἡ ἀπόστασις τῶν ὑπολειφθησομένων δρυῶν νὰ κυμαίνεται μετὰ τοῦ 1 1/2 — 2 μέτρων. Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀραιώσει δέον νὰ μείνῃσι τοῦλάχιστον δέκα ἔτη. Τὰ προϊόντα τοῦ καθαρισμοῦ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἀνθρακοποιάν, καυσόξυλειαν καὶ ἀσβεστοποιάν.	
12	Δέον νὰ προστατευθῇ διὰ τὴν μεγάλην κλίσιν τοῦ ἐδάφους, νὰ καθαρίζηται δὲ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θαμνωδῶν φυτῶν πρὸς πρόληψιν πυρκαϊᾶς.	
13	Δέον νὰ καθαρισθῇ ἐκ τῶν θαμνωδῶν φυτῶν καὶ νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα τῆς πεύκης. Λόγῳ δὲ τῆς μεγάλης κλίσεως τοῦ ἐδάφους δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προστατευτικόν.	
14	Δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα τῆς πεύκης λόγῳ πυκνώσεως τῆς δασικῆς ταύτης θέσεως. Οἰαδήποτε ὑλοτομία δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ λόγῳ τῆς μεγάλης ἀραιότητος.	
15	Δέον νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θάμνων καὶ νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα.	
16	Δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα πρὸς πύκνωσιν τῆς δασικῆς ταύτης θέσεως. Ὑλοτομία οἰαδήποτε δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ. Λόγῳ δὲ τῆς μεγάλης κλίσεως τοῦ ἐδάφους δύναται ἡ θέσις αὕτη νὰ θεωρηθῇ ὡς προστατευτικὴ.	
17	Δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα πεύκης πρὸς πύκνωσιν τῆς ἐν ἀραιᾷ καταστάσει εὐρισκομένης δασικῆς ταύτης θέσεως. Ὑλοτομία οἰαδήποτε δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.	
18	Δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν καὶ συγκράτησιν τοῦ ἐδάφους. Ὑλοτομία οἰαδήποτε δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ. Λόγῳ τῆς μεγάλης κλίσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν κάτωθι εὐρισκομένων ζημιῶν καὶ πηγῶν ἡ θέσις αὕτη δέον νὰ θεωρηθῇ προστατευτικὴ.	
19	Ἡ ἔκτασις αὕτη δέον νὰ ἀραιωθῇ καὶ νὰ μείνῃσι τὰ κατάλληλα δένδρα πρὸς ἀνάπτυξιν. νὰ καθαρισθῇ δὲ καὶ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν ξένων πρὸς τὰς δρυς — ἐλάτας καὶ πεύκας λαρ. θάμνων. Τὰ ἐκ τῆς ἀραιώσεως καὶ τοῦ καθαρισμοῦ προϊόντα δύνανται νὰ μετατραπῶσιν εἰς ἀνθρακας καὶ καυσόξυλειαν. Καὶ ἀσβεστοποιία δύναται νὰ ἐνεργηθῇ.	

Αἰθών ἐπιθμός	Τί δέον νά γίνη.	Παρατηρήσεις
20	Δέον ν' ἀραιωθῇ ἡ πυκνή αὕτη ἔκτασις καί νά καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θαμνωδῶν φυτῶν. Ἡ ὕλοτομία ἐκ τοῦ συστάδην δέον νά μὴ ἐπιτραπῇ, τῆς θέσεως ταύτης οὐσης προστατευτικῆς τῶν ἀμέσως κάτωθι κειμένων χωρίων Κλημέντι καὶ Καίσαρι. Μόνον σποραδικὴ ὕλοτομία καὶ ἐν λίαν περιορισμένῳ βαθμῷ δύναται νά ἐπιτραπῇ.	
21	Νά καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν ξένων πρὸς τὴν ἐλάτην καὶ τὴν πεύκην λαρυκ. θαμνωδῶν φυτῶν καὶ νά μὴ ἐπιτραπῇ οἰαδήποτε ὕλοτομία πευκῶν καὶ ἐλατῶν. Λόγῳ τῆς μεγάλης τοῦ ἐδάφους κλίσεως καὶ τῶν κάτωθι κειμένων κτημάτων, ἡ δασικὴ αὕτη ἔκτασις δύναται νά θεωρηθῇ ὡς προστατευτικὴ.	
22	Νά προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα λόγῳ ἀναπτύξεως αὐτῶν καὶ πυκνώσεως τῆς ἀραιωμένης ταύτης ἐκτάσεως. Ὑλοτομία συστηματικὴ δέον νά μὴ ἐπιτραπῇ.	
23	Νά προστατευθῶσιν αἱ πεῦκαι ἀπαγορευομένης οἰασδήποτε ὕλοτομίας, τῆς δασικῆς ταύτης θέσεως οὐσης ἐν ἀραιᾷ καταστάσει.	
24	Νά ἀραιωθῶσιν αἱ δρυς εἰς ἀπόστασιν 1 μέτρου ἀπ' ἀλλήλων καὶ νά προστατευθῇ τὸ μέρος ἀπὸ βοσκήν.	
25	Ν' ἀραιωθῶσιν αἱ ἐλάται εἰς ἀπόστασιν 1 μέτρου ἀπ' ἀλλήλων καὶ νά προστατευθῇ τὸ μέρος ἀπὸ βοσκήν.	
26	Νά ἐνεργηθῇ σποραδικὴ ὕλοτομία λόγῳ καθαρισμοῦ καὶ ἀραιώσεως εἰς τὰ πυκνά μέρη, εἰς δὲ τὰ ἀραιὰ νά προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα. Τὰ προϊόντα τοῦ καθαρισμοῦ καὶ ἀραιώσεως δύναται νά χρησιμοποιηθῶσιν εἰς χρῆσιν ξυλείας καὶ καυσοξύλειας.	
27	Νά προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα ἐλάτης πρὸς πύκνωσιν τῆς λίαν ἡραιωμένης ταύτης θέσεως. Οἰαδήποτε ὕλοτομία δέον νά ἀπαγορευθῇ αὐστηρῶς, τῆς θέσεως ταύτης οὐσης καὶ προστατευτικῆς.	
28	Ν' ἀραιωθῶσι τὰ διάφορα ξυλώδη φυτὰ εἰς ἀπόστασιν 1 μέτρου ἀπ' ἀλλήλων. Τὰ ἐκ τῆς ἀραιώσεως προϊόντα δύναται νά χρησιμοποιηθῶσιν εἰς ἀνθρακοποιᾶν καὶ ἀσβεστοποιᾶν.	
29	Δύναται νά ἐνεργῇται ὕλοτομία συστηματικὴ πρὸς ἐξαγωγήν χρησίου ξυλείας, ἀλλ' αὕτη δέον νά ἐνεργῇται σποραδικῶς (Plenterbetrieb) ἢ δ' ἀπόστασις τῶν ὑπολει-	

Τί δέον νὰ γίνη.

Παρατη-
ρήσεις

πομένων ἐλατῶν νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ 5 μέτρα, ἀπαγορευομένης αὐστηρῶς τῆς ἐκ τοῦ συστάδην τοιαύτης. Προσέτι δέον νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων ὑπολειμμάτων καὶ διαφόρων θάμνων πρὸς πρόληψιν πυρκαϊᾶς.

30 Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ δασικῇ θέσει (ἀριθ. 29).

31 Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ δασικῇ θέσει (30 καὶ 29) μὲ μόνην τὴν παρατήρησιν ὅτι εἰς τὰ ἡραιωμένα μέρη δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ ὕλοτομία καὶ νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα.

32 Δύνανται ν' ἀραιωθῶσι τὰ δένδρα εἰς ἀπόστασιν 4 μέτρων ἀπ' ἀλλήλων καὶ νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων ξένων πρὸς τὴν ἐλάτην καὶ πεύκην θάμνων. Τὰ προϊόντα δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς χρῆσ. ξυλείαν καὶ καυσοξυλείαν. Ἐκ τοῦ συστάδην ὕλοτομία δέον νὰ ἀπαγορευθῇ.

33 Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ εἰς μικρὸν βαθμὸν σποραδικὴ ὕλοτομία πρὸς παραγωγὴν χρησίμου ξυλείας καὶ καυσοξυλείας. Ἡ ἐκ τοῦ συστάδην ὕλοτομία δέον ν' ἀπαγορευθῇ αὐστηρῶς.

34 Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ὑπ' ἀριθ. 33 δασ. θέσει.

35 Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ σποραδικὴ ὕλοτομία εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις τῶν δένδρων νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ 4—5 μέτρα, ἔτι δὲ νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν ἀχρήστων θάμνων.

36 Ν' ἀραιωθῶσιν ὀλίγον αἱ ἐλάται εἰς ἀπόστασιν $1\frac{1}{2}$ μέτρ. ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ θέσις αὕτη λόγῳ τοῦ ἐπικλινοῦς τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν κάτωθι κειμένων χωρίων καὶ κτημάτων θεωρεῖται ὡς προστατευτικὴ.

37 Δύναται ἐν περιορισμένῳ βαθμῷ νὰ ἐνεργῇται σποραδικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγωγὴν χρῆσ. ξυλείας καὶ καυσοξύλων. Ἡ ἐκ τοῦ συστάδην τοιαύτη δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.

38 Συστηματικὴ ὕλοτομία πρὸς παραγωγὴν χρῆσ. ξυλείας δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ. Ἡ δι' ἄλλον τινὰ σκοπὸν ἐνεργουμένη δέον νὰ ἐνεργηθῇ ἐν λίαν περιορισμένῳ βαθμῷ καὶ σποραδικῶς, νὰ προστατευθῶσι δὲ τὰ νεόφυτα καὶ τὰ ἡρωμένα μέρη.

39 Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ὑπ' ἀριθ. 38 δασικῇ θέσει.

40 Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ συστηματικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξα-

Αὔξων ἀριθμὸς	Τί δέον νὰ γίνη.	Παρατη- ρήσεις
	γωγὴν χρησ. ξυλείας καὶ καυσοξυλείας, ἀλλὰ σποραδικῶς, οὕτως ὥστε ἢ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις τῶν ἐλατῶν νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 5 μέτρα. Ἐκ τοῦ συστάδην ὕλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ λόγῳ τοῦ λίαν ἐπικλινοῦς τοῦ ἐδάφους.	
41	Δέον ν' ἀραιωθῶσιν ὀλίγον αἱ ἐλάται εἰς ἀπόστασιν οὐχὶ πλεόν τῶν 4 μέτρων ἀπ' ἀλλήλων.	
42	Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ὑπ' ἀριθμ. 40 δασ. θέσει.	
43	Νὰ καθαρισθῇ ἡ θέσις αὕτη ἐκ τῶν πεπαλαιωμένων σχεδὸν ἀγόνων καστανεῶν, νὰ καθαρισθῇ τὸ ἐδαφος ἐκ τῶν ἀχρήστων θάμνων καὶ νὰ προστατευθῶσιν αἱ νέαι καστα- νέαι καὶ αἱ κατὰλληλοι πρὸς ἀνάπαυσιν δρυς, ἐλάται καὶ πεύκαι λαοκ. Ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ καθαρισμοῦ δύνα- ται νὰ ἐνεργηθῇ ἀνθρακοποιία καὶ ἀσβεστοποιία.	
44	Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ὑπ' ἀριθ. 43 δασικ. θέσει.	
45	Δέον νὰ ἐνεργηθῇ ἀραιώσεις καὶ καθαρισμὸς τοῦ ἐδά- φους ἐκ τῶν ξένων πρὸς τὴν δρῦν καὶ πεύκην λαοκ. θά- μνων.	
46	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἐν περιορισμένῳ βαθμῷ σποραδικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγωγὴν χρησ. ξυλείας καὶ καυσοξυλείας, ἢ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις τῶν δένδρων δέον νὰ μὴ ὑπερ- βαίνει τὰ 4—5 μέτρα. Ἐκ τοῦ συστάδην ὕλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.	
47	Δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ οἰαδήποτε ὕλοτομία τῆς δασικῆς ταύτης θέσεως εὐρισκομένης εἰς φυσικὴν ἀναδάσωσιν καὶ οὔσης προστατευτικῆς τοῦ ἀμέσως κάτωθι κειμένου χωρίου Γκούρα.	
48	Σποραδικὴ ὕλοτομία διὰ τὰς ἀνάγκας μόνον τῶν κατοί- κων δύναται ἐν μικροτάτῳ βαθμῷ νὰ ἐνεργηθῇ λόγῳ τῆς ἀραιότητος τῆς δασικῆς ταύτης θέσεως. Δέον δὲ νὰ προ- στατευθῶσι τὰ νεόφυτα πρὸς πύκνωσιν ταύτης	
49	Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ὑπ' ἀριθ. 48 δασ. θέσει.	
50	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ σποραδικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγω- γὴν χρησίμου ξυλείας καὶ καυσοξυλείας. Ἡ ἀπόστασις τῶν ὑπολειπομένων δένδρων δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 5 μέτρα. Ὑλοτομία ἐκ τοῦ συστάδην δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.	
51	Συστηματικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγωγὴν χρησ. ξυλείας δύ- νатаι νὰ ἐνεργηθῇ ἐν λίαν περιορισμένῳ βαθμῷ καὶ μόνον	

Αριθμὸς ἀρθροῦ	Τί δέον νὰ γίνη.	Παρατη- ρήσεις
	εἰς τὰ σχετικῶς πεπυκνωμένα μέρη. Τὰ νεόφυτα δέον νὰ προστατευθῶσι πρὸς πύκνωσιν τῶν κενῶν μερῶν.	
52	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγωγὴν χρησίμου ξυλείας καὶ καυσοξύλειας, ἀλλὰ σποραδικῶς οὕτως ὥστε ἡ ἀπόστασις τῶν ὑπολειπομένων δένδρων νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 5 μέτρα. Ἐκ τοῦ συστάδην τοιαύτη δέον νὰ ἀπαγορευθῇ.	
53	Σποραδικὴ ὕλοτομία δύναται μόνον ἐν λίαν περιορισμένῳ βαθμῷ νὰ ἐνεργηθῇ. Ἐκ τοῦ συστάδην τοιαύτη δέον ἀυστηρῶς ν' ἀπαγορευθῇ.	
54	Δέον νὰ προστατευθῇ ἡ ἔκτασις αὕτη λόγῳ συντελέσεως τῆς ἀναδασώσεως. Οἰαδήποτε ὕλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ εἰμὴ μόνον κατόπιν ἐπισταμένης ἐπιβλέψεως ἐιδικοῦ ὀργάνου.	
55	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ σποραδικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγωγὴν χρησ. ξυλείας καὶ καυσοξύλειας ἀλλ' ἐν πολὺ περιορισμένῳ βαθμῷ. Εἰς τὰς ἀπεψιλωμένας ἐν τῷ μεταξὺ ἐκτάσεις δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα.	
56	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ῥητινοσυλλογὴ καὶ συλλογὴ καυσοξύλειας ἐκ τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πεπυκνωμένων μερῶν. Οἰαδήποτε ἐκ τοῦ συστάδην ὕλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.	
57	Ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ὑπ' ἀριθ. 56 δασικῇ θέσει.	
58	Δέον νὰ προστατευθῇ ἡ λίαν ἐπικλινῆς αὕτη θέσις καὶ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ δι' οἰονδήποτε λόγον οἰαδήποτε ὕλοτομία.	
59	Δέον νὰ καθαρισθῶσι πεπυκνωμένοι τινὲς θέσεις, νὰ ἀπαγορευθῇ δὲ καὶ ἡ ῥητινοσυλλογὴ.	
60	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ῥητινοσυλλογὴ, δέον νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ διαφόρων θαμνωδῶν φυτῶν. Ὑλοτομία πρὸς παραγωγὴν χρησ. ξυλείας δὲν δύναται συστηματικῶς νὰ ἐνεργηθῇ.	
61	Δέον νὰ ἀραιωθῶσιν αἱ πεῦκαι οὕτως ὥστε ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 2 μέτρα. Ὡσαύτως δέον νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν ξένων πρὸς τὴν πεύκην ξυλωδ. φυτῶν.	
62	Ὡς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 61 δασικῇ θέσει. Συγχρόνως εἰς πολλὰ κενὰ μέρη δέον νὰ προστατευθῶσι τὰ νεόφυτα λόγῳ συντελέσεως τῆς ἀναδασώσεως.	

Αὐξὸν δοιμὸς	Τί δέον νὰ γίνη.	Παρατη- ρήσεις
63	Νὰ προστατευθῇ ἡ θέσις αὕτη καὶ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ συ- στηματικὴ ὕλοτομία λόγῳ τοῦ ἐπικλινούς τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔδαφος δέον νὰ καθαρισθῇ ἐκ τῶν ξένων πρὸς τὴν πεύκην ξύλωδ. φυτῶν.	
64	Δύναται νὰ ἐνεργηθῇ σποραδικὴ ὕλοτομία πρὸς ἐξαγω- γὴν χρησ. ξυλείας καὶ καυσοξυλείας. Ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπό- στασις τῶν πεύκων δέον νὰ μὴ ὑπερβοίῃ τὰ 4—5 μέτρα.	
65	Νὰ προστατευθῇ ἡ θέσις αὕτη λόγῳ συντελέσεως τῆς ἀναδασώσεως. Οἰαδήποτε ὕλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.	
66	Ὡς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 64 δασικῇ θέσει.	
67	Δέον νὰ ἀραιωθῇ οὕτως ὥστε ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστα- σις τῶν δένδρων νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 2 μέτρα, ἔτι δὲ νὰ καθαρισθῇ καὶ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θαμνωδῶν φυτῶν. Τὰ προϊόντα τῆς ἀραιώσεως δύνανται νὰ χρησιμο- ποιηθῶσιν πρὸς παραγωγὴν χρησίμου ξυλείας καὶ καυσο- ξυλείας.	
68	Σποραδικὴ ὕλοτομία δύναται νὰ ἐνεργηθῇ λόγῳ ἐξαγω- γῆς χρησίμου ξυλείας καὶ καυσοξυλείας, ἔτι δὲ δέον νὰ κα- θαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν διαφόρων θάμνων. Ἐκ τοῦ συ- στάδην ὕλοτομία δέον νὰ μὴ ἐπιτραπῇ.	

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Δεκεμβρίου 1908.

Ὁ Δασάρχης Κορινθίας
ΜΙΧ. ΔΑΒΕΡΩΝΗΣ

